

Əşrəf Hümətov

**MÜSTƏQİLLİYİMİZ
VƏ UĞURLARIMIZ**

Əsrəf Hümətov

**MÜSTƏQİLLİYİMİZ
VƏ
UĞURLARIMIZ**

**“Elm və təhsil”
Bakı – 2018**

Redaktorlar: *Malik Rəcəb*
Aysel Rəsulzadə

Əsrəf Hümətov. Müstəqilliyimiz və uğurlarımız.
Bakı: "Elm və təhsil", 2018, 288 səh.

Kitabda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətindən, müstəqillik yollarında aparılan mübarizədən, onun bəhrələrindən, Naxçıvan Dövlət Universitetinin müəllimlərindən, orada keçirilmiş tədbirlərdən, ümumtəhsil məktəblərimizin tarixindən, qabaqcıl müəllimlərdən, "açıq dərslərdən, müxtəlif tədbirlərdən, şagird və məzunların uğurlarından, yeni kitablardan bəhs olunur.

Müəllifin 70 illik yubileyi münasibəti ilə həmkarlarının "Təhsil problemləri" qəzetindəki təbrikləri, "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin əməkdaşı Şəlalə Məhyəddin qızının "525-ci qəzet"də dərc olunmuş "Uğurlar təsadüfi olmur" məqaləsi və Dilşad Tahirqızının "Köhnə, yeni radio" programında yubilyarlarla apardığı söhbət də kitaba daxil edilib.

"Müstəqilliyimiz və uğurlarımız" müəllifin təhsilimizə həsr etdiyi 6-cı kitabı və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

ISBN 978-9952-8176-3-8

© "Elm və təhsil", 2018

© Əsrəf Hümətov, 2018

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLLİYİ TAMAM OLUR

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLİ TAMAM OLACAQ

2018-ci il may ayının 28-də müsəlman Şərqiində ilk parlamentli respublikanın – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının bir əsrlik tarixi tamam olur. Bu münasibətlə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 16 may 2017-ci ildə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir: "1918-ci il may ayının 28-də Azərbaycanın müstəqilliyini bəyan edən İstiqlal Bəyannaməsi qəbul edildi. Yeni qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti öz üzərinə götürdüğü çətin tarixi vəzifəni imkanların ən son həddində çalışaraq şərəflə yerinə yetirdi. Azərbaycanın ilk parlamenti və hökuməti, dövlət aparatı təşkil edildi, ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirildi, bayrağı, himni və gerbi yaradıldı, ana dili dövlət dili elan edildi, dövlət quruluşu sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirildi. Ölkənin ərazi bütövlüyü və milli təhlükəsizliyi təmin edildi, qısa müddətdə yüksək dəyüş qabiliyyətli hərbi hissələr yaradıldı, milli tələblərə və demokratik prinsiplərə uyğun dövlət orqanları

quruldu, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirildi, Azərbaycanın ilk universiteti təşkil olundu, təhsil milliləşdirildi, xalqın sonrakı illərdə mədəni yüksəlişi üçün zəmin hazırlayan, ictimai fikir tarixi baxımından müstəsna əhəmiyyətli işlər görüldü...

1991-ci ildə müstəqilliyin bərpasına nail olarkən müasir Azərbaycan Respublikası özünün qədim dövlətçilik ənənələrinə sadıq qaldığını göstərdi, Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mənəvi varisi olmaqla onun üçrəngli bayrağını, gerbini, himni-ni qəbul etdi. Xalqımız Cümhuriyyətin istiqlalını dünyaya yaydığı 28 May gününü həmin vaxtdan Respublika Günü olaraq təntənə ilə qeyd edir”.

Sərəncama əsasən, xalqımız və dövlətimiz üçün mühüm məna kəsb edən bu əlamətdar hadisə bütün respublika ərazisində təntənəli şəkildə qeyd ediləcək, Cümhuriyyətin qurucuları dərindən hüznə yad olunacaqdır.

Tarixə qısa bir nəzər salaq

1918-ci il may ayının 27-də Zaqafqaziya Seymi dağıldıqdan sonra Tiflis şəhərində Azərbaycan Milli Şurası yaradılmışdır. Mayın 28-də Azərbaycan öz müstəqilliyini elan etmiş və Şərqdə ilk parlamentli respublika olmuşdur. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan olunarkən Bakı bolşevik-daşnak birləşmələrinin nəzarəti altında olduğundan Azərbaycan hökuməti müvəqqəti olaraq Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müstəqilliyini ilk olaraq 1918-cil il iyunun 4-də Osmanlı imperiyası tanımışdır. 1918-ci il sentyabrın 15-də ağır döyüşlərdən sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin milli ordusunun və Nuru Paşanın başçılıq etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun hissələri Bakını bolşevik-daşnak və ingilis hərbi dəstələrindən azad etmişdir. Bundan sonra Azərbaycan hökuməti Gəncədən Bakıya köçmüş və 1918-ci il dekabrın 7-də Hacı Zeynalabdin Tağıyevin qızlar məktəbinin binasında (hazırda Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun yerləşdiyi bina) Azərbaycan Parlamentinin təntənəli açılışı olmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mövcud olduğu dövr-də parlamentin ümumilikdə 155 iclası keçirilmişdir. Bunun 10-u Azərbaycan Milli Şurasının (27 may – 19 noyabr 1918-ci il), 145-i isə Azərbaycan Parlamentininin fəaliyyət göstərdiyi dövrə (7 dekabr 1918-cil il – 27 aprel 1920-ci il) aiddir. Parlamentin müzakirəsinə 270-dən çox qanun layihəsi çıxarılmış, onlardan 230-a yaxını qəbul olunmuşdur. Parlament qanunlarının hazırlanması, müzakirəsi və təsdiq olunmasında 11 fraksiya və qrupa mənsub olan millət vəkilləri iştirak etmişdir. AXC Parlamentində 11 komissiya fəaliyyət göstərmişdir. Tarix elmləri doktoru Solmaz Rüstəmovə-Tohidinin yazdığı kimi, nəhayət, Azərbaycanın qanuni hakimiyyətinin 1918-ci il dekabrın 28-də Müttəfiq Qüvvələrin Zaqafqaziyaadakı komandanlığı və İngiltərə hökuməti tərəfindən tanınması bütün Şərqdə ilk demokratik quruluşun və azərbaycanlıların ilk milli dövlətinin – Azərbaycan Demokratik Respublikasının əsasını qoymuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qısa bir dövrdə böyük nailiyyətlər əldə etmişdir. İlk dəfə qadınlara seçim hüququ tanıyan və qadın-kəşi bərabərliyini təmin edən Cümhuriyyət milli ordu quruculuğu, milli valyutanın buraxılması, milli bankın yaradılması, demokratikləşmə, azad seçkilər, beynəlxalq əlaqələr və beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Azərbaycan istiqlalının rəsmən tanınması, iqtisadi islahatların aparılması və digər sahələrdə böyük işlər görmüşdür. 1918-ci il iyunun 27-də Azərbaycan türk dili dövlət dili elan edilmişdir. 1918-ci ildə Qori müəllimlər Seminarıyının Azərbaycan şöbəsi Qazaxa köçürülmüşdür. 1919-cu il noyabrın 15-də Azərbaycan Dövlət Universiteti fəaliyyətə başlamışdır. 1920-ci il aprelin 27-də Rusiyanın XI Ordu hissələri Azərbaycanın sərhədlərini aşdılar. XI Ordunun Bakıya doğru hərəkət etdiyi vaxtda Bakı bolşevikləri Cümhuriyyətin parlamentindən təslim olmağı tələb etdilər. Aprelin 27-də parlament dinc əhali arasında qan tökməmək üçün hakimiyyəti bolşeviklərə vermək qərarına gəldi. 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti devrildi.

1991-ci il oktyabrın 18-də “Azərbaycanın Dövlət müstəqilliyi haqqında” Konstitusiyaya aktının qəbul edilməsi ilə Azərbaycan tarixinin yeni bir dövrü – müstəqil inkişaf dövrü başlanıb. Lakin məlum olduğu kimi Azərbaycan Xalq cəbhəsi iqtidarının sərəhsizliyi nəticəsində 1993-cü ilin iyununda ölkədə vəziyyət gərginləşmişdi. Azərbaycanın müstəqil bir dövlət kimi qalıb-qalmaması sual altında idi. Daxili gərginlik, xarici müdaxilə ölkənin müstəqil inkişafına təhlükə yaradırdı. 1993-cü il iyunun 9-da Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə Naxçıvandan Bakıya gəldi, iyunun 15-də Ali Sovetin sədri, oktyabr ayının 3-də isə ümumxalq səsverməsi yolu ilə Azərbaycan prezidenti seçildi. Heydər Əliyev özü o dövr haqqında deyirdi: “1993-cü ilin iyunundan başlayaraq hakimiyyət boşluğu aradan qaldırıldı, respublikanın müxtəlif bölgələrində baş qaldırmış separatçı qüvvələr və parçalanma meyilləri sağlam düşüncəli vətəndaşların, xalqın böyük əksəriyyətinin fəal köməyi ilə zərərsizləşdirildi, vətəndaş müharibəsi təhlükəsinin qarşısı alındı. Ayırı-ayrı şəxslərə və siyasi qruplaşmalara xidmət edən silahlı birləşmələr ləvğ edilməyə başlandı, Azərbaycan dövlətçiliyinə, müstəqilliyə, ərazi bütövlüyünə qəsdlər təşkil edən cinayətkar ünsürlər cəmiyyətdən təcrid edildi və cəzalandırıldı. Dövlət qurumları ilə xalqın birliyi, yekdilliyi təmin edildi, etnik və dini mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, bütün vətəndaşlarda dövlətə və Vətənə mənsubluq hissləri aşılanmağa başlandı:

1994-cü ildə cəbhədə atəşkəsə nail olunması ölkəyə sabitlik gətirdi, hərtərəfli inkişaf yollarını açdı ki, bu da Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən biridir. Bu gün Azərbaycan silahlı qüvvələri qüdrətli bir orduya çevrilib və ölkəni hərbi təcavüzdən qoruyacaq qədər güclənib.

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, memarı Heydər Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xalqımızın çoxəsrlik tarixində mühüm yer tutduğunu nəzərə alaraq, 2003-cü ilin 1 fevral tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xatirəsinə abidə ucaldılması haqqında sərəncam imza-

lamışdır. Ulu Öndərin layiqli davamçısı prezident İlham Əliyev 2007-ci il mayın 25-də İstiqlaliyyət küçəsində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin sərəfinə ucaldılmış abidənin açılışında iştirak edib, abidənin üzərindən ağ örtüyü götürüb və çıxışında deyib: “Gözəl abidədir, yeri də gözəl, tarixi yerdir və küçənin adı da “İstiqlaliyyət”dir. Abidənin ətrafında da park kimi gözəl bir yer yarandı. Mən çox şadam ki, biz bu abidəni yaratdıq... Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1920-ilin aprelində süqut etsə də, onun aşladığı müstəqillik hissləri xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinməmişdir”.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xatirəsinə ucaldılmış abidə qranitdən və ağ mərmərdən qoyulub. Üzərində 1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə qəbul olunmuş “İstiqlal Bəyannaməsi”nin həm əski, həm də latın əlifbası ilə həkk olunduğu abidə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinin yaradılması və onun gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan 71 il sonra 1991-ci ildə yenidən müstəqilliyə nail olan Azərbaycan dövləti öz müstəqilliyini qoruyub saxladı və bu gün də dünyada yaxşı tanınır, sürətli inkişaf yolundadır. Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, memarı ulu öndər Heydər Əliyevin söylədiyi kimi Azərbaycanın müstəqilliyi dönməzdir, əbədidir. Azərbaycan Respublikası Xalq Cümhuriyyətinin varisi olaraq Üzeyir Hacıbəylinin və Əhməd Cavadın yaratdıqları dövlət himnini, Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağını və gerbini bərpa etdi. Bu dövlətçilik atributları bu gün də hər bir Azərbaycan vətəndaşı üçün olduqca əzizdir.

Gülnaz Abdullayeva,
Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Bilgah qəsəbəsi,
Telman İsgəndərov adına 142 nömrəli tam orta
məktəbin direktoru, Əməkdar müəllim
“Təhsil problemləri”, 01-07 iyun 2017

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİ DÖVRÜNDƏ XALQ TƏHSİLİ VƏ MAARİFİ

1918-ci il may ayının 27-də Tiflis şəhərində Zaqafqaziya Seymi dağıldı və Azərbaycan Milli Şurası yaradıldı. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin sədr olduğu Azərbaycan Milli Şurası mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasını elan etdi. Müsəlman Şərqində yaranan ilk parlamentli respublika kimi tarixə düşdü. 1920-ci il aprelin 28-də Bolşevik Rusiyası tərəfindən devirilən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti fə-

aliyyət göstərdiyi qısa bir dövrdə – 23 ay ərzində böyük nailiyyətlər əldə etdi.

İstiqlal Bəyannaməsinin elan olunduğu iclasda bitərəf Fətəli xan Xoyskinin rəhbərliyi ilə AXC-nin ilk müvəqqəti hökumətinin tərkibi təsdiqləndi, maliyyə naziri və xalq maarif naziri vəzifəsini Nəsim bəy Yusifbəyli tutdu. AXC Hökuməti Gəncəyə köçdükdən sonra iyun ayının 30-da Xalq Maarif Nazirliyinin ştat tərkibi də təsdiq olundu. Nazirliyin Məktəblər idarəsi nəzdində ali və orta ixtisas təhsili, xalq təhsili və peşə təhsili işləri üzrə üç müstəqil şöbə yaradıldı. O dövrdə fəaliyyətini davam etdirə bilən təhsil ocaqları barədə məlumat toplanıldı. 1914-1915-ci il tədris ilində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 976 məktəbin 943 ibtidai, 18-i yeddiillik, 15 orta məktəb idi. Bakıda 143 ibtidai, 16 yeddiillik, 15-i orta məktəb – cəmi 174 məktəb vardı. Kəndlərdə isə 802 məktəbin 800-ü ibtidai,

2-si yeddiillik idi. Azərbaycanın təhsil ocaqlarında cəmi 73 min 100 şagird təhsil alırdı, onun da 61 min iki yüzü ibtidai məktəblərdə oxuyurdu. Şagirdlərin 35,2 faizi – 23 min nəfəri azərbaycanlı idi. O dövrdə olan gərginlik, maliyyə çətinlikləri Çar Rusiyasında təhsilin inkişafını ləngidirdi.

1918-ci il iyun ayının 27-də Azərbaycan – türk dili dövlət dili elan edildi. Nazirlər Şurasının həmin il 18 avqust tarixli qərarına əsasən, çətinliklərə baxmayaraq, ilk növbədə bütün ibtidai məktəblərdə tədrisin Azərbaycan dilində aparılmasına başlanıldı. 1918-ci il 27 iyun tarixli qərarla birmənalı şəkildə göstərilirdi ki, bütün ibtidai təhsil müəssisələrində təhsil şagirdlərin öz ana dilində aparılmalı və dövlət dili olan Azərbaycan – türk dili icbari surətdə həyata keçirilməlidir. Birinci və ikinci siniflər tamamilə milliləşdirildi. Əgər bu siniflərdə azərbaycanlı olmayan və Azərbaycan dilini bilməyənlər vardısı, onlar üçün paralel olaraq rus dilində tədris aparan bölmələr təşkil edildi. Təhsil Nazirliyinin Nazirlər Şurasına müraciəti əsasında 1918-ci il sentyabrın 7-də və noyabrın 18-də hökumət təhsil haqqında yeni qərarlar qəbul etdi. Həmin qərarlarda Azərbaycan dilini bilməyən şəxslərin təhsil almaları üçün münasib şəraitin yaradılması nəzərdə tutulurdu. 1919-cu ilin yayında məktəblərin aşağı siniflərini milli müəllim kadrları ilə təmin etmək məqsədi ilə ölkədə qısamüddətli kurslar təşkil olunmağa başlanıldı. Bakı, Gəncə və Nuxada kişi və qadın, Şuşa, Qazax, Qusar, Salyan və Zaqatalada kişi pedaqoji kursları açıldı. Bu kursların hər birində azı 50 nəfər təhsil alırdı. Məzunlar məktəblərə müəllim göndərilirdi.

1918-ci ildə Şamaxı və Göyçay qəzaları xalq məktəbləri müfəttişlərində qeydiyyatda olan 108 məktəbdən cəmi 10 məktəb fəaliyyət göstərirdisə, 1919-1920-ci tədris ilində onların sayı 70-ə çatdırıldı. 1919-cu ilin noyabrında Bakıda azərbaycanlı fəhlələr üçün texniki axşam kursları da açıldı. Ümumiyyətlə, Azərbaycan hökumətinin həyata keçirdiyi tələblər nəticəsində artıq 1919-cu ilin əvvəllərində ölkədə

dövlət hesabına 637 ibtidai məktəb və 23 orta ixtisas təhsili məktəbi fəaliyyət göstərirdi. Orta məktəblər arasında 6 kişi və 4 qadın gimnaziyası, 5 realni məktəb, 3 müəllimlər seminariyası, 3 müqəddəs Nina qız tədris müəssisəsi, politexnik məktəb və kommersiya məktəbi var idi. Xalq Cümhuriyyətinin işğalı ərəfəsində Azərbaycanada 48 min 78 şagirdi əhatə edən 643 ibtidai məktəb, 9 min 611 şagirdi əhatə edən 230 orta məktəb, seminariyalar fəaliyyət göstərirdi. İbtidai məktəblərdə təhsil alan azərbaycanlı şagirdlərin sayı 16 min 621 nəfər idi və bunun min 420 nəfərini qızlar təşkil edirdi.

1876-cı ildə Gürcüstanın Qori şəhərində görkəmli rus pedaqoqu Konstantin Dimitroviç Uşinskinin layihəsi əsasında Cənubi Qafqazın yerli əhalisindən ibtidai məktəb müəllimi hazırlayan pedaqoji təhsil müəssisəsi – seminariya açılmışdı. 1879-cu ildə seminariyanın Azərbaycan şöbəsinin yaradılmasında isə dahi Mirzə Fətəli Axundzadənin böyük rolu olmuşdur. Seminariyada təhsil rus dilində idi, Azərbaycan dili isə yalnız Azərbaycan şöbəsində tədris edilirdi. Gələcək azərbaycanlı müəllimlərin hazırlanmasında bu şöbənin ilk müfəttişi Azərbaycanın Mərəzə kəndindən olan Aleksey Osipoviç Çernyayevskinin xidmətləri əvəzsizdi. Görkəmli ziyalılarımız Azərbaycan şöbəsinin Azərbaycan şəhərlərindən birinə köçürülməsində çalışdılar. 1914-cü ildə Gəncə müəllimlər seminariyası açıldı. 1916-cı ildə isə belə bir seminariya Bakıda fəaliyyətə başladı.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin 1918-ci il 22 iyun tarixli qərarı ilə Qori Müəllimlər Seminariyası Azərbaycan şöbəsinin Qazaxa köçürülməsi və müstəqillik statusu alması mühüm əhəmiyyət daşıyırdı. Qori Müəllimlər Seminariyasının məzunu, Azərbaycan şöbəsinin sonuncu müfəttişi Firudin bəy Köçərli direktor təyin olundu. Alovlu vətənpərvər, görkəmli maarifçi, gözəl pedaqoq, metodist, yorulmaz tədqiqatçı alim, tərcüməçi, yazıçı və publist Firudin bəy Köçərli Qazax İnqilab Komitəsinin Gəncə Fövqəladə Komitəsinə təqdimatına əsasən həbs olunub, 20-ci diviziyanın 7-ci xüsusi bölməsi

xüsusi şöbəsində güllələnməsi haqqında qərar çıxarılıb. Hökm 1920-ci ilin iyun ayının 20-də Gəncədə yerinə yetirilib.

1919-cu il sentyabr ayının 1-də Azərbaycan Parlamenti “Bakı şəhərində dövlət universitetinin təsis edilməsi haqqında qanun” qəbul etdi. Elə həmin iclasda 1919-1920-ci dərslər ilində 100 nəfər azərbaycanlı gəncin xarici ölkələrin ali məktəblərinə göndərilməsi üçün vəsait ayrılması barədə də qərar qəbul olundu. Xaricdə oxumağa göndəriləcək gəncləri müəyyən etmək üçün Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin başçılığı ilə Mehdi bəy Hacınski, Əhməd bəy Pepinov, Qara bəy Qarabəyov, Abdulla bəy Əfəndiyev olmaqla 5 nəfərdən ibarət xüsusi komissiya yaradıldı. Komissiyanın qərarlarına əsasən, 45 nəfər Fransa, 23 nəfər İtaliya, 10 nəfər İngiltərə, 9 nəfər Türkiyə ali məktəblərinə göndərildi. Rusiyada oxumaq üçün seçilmiş 13 nəfər gəncin orada vətəndaş müharibəsi getdiyinə görə təhsil almağa yollanması mümkün olmadı.

Azərbaycan Hökuməti Xalq Maarif Nazirliyi qarşısında Bakı Dövlət Universitetinin, Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun və Dövlət Konservatoriyasının açılması məsələsini qoysa da, o dövrdəki tarixi şərait yalnız Bakı Dövlət Universitetinin təşkilinə imkan verdi. 1919-1920-ci tədris ilində Tibb fakültəsinin əvvəlki kurslarını, tarix-ədəbiyyat fakültəsinin birinci kursunu açmaq mümkün oldu. Dərslər noyabrın 15-də başlandı. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və maarif maziiri Rəşid bəy Qaplanov Osmanlı ədəbiyyatından, Məhəmməd ağa Şaxtaxtılı isə Azərbaycan dilinin qrammatikasından mühazirələr oxudular. İlk tədris ilində universitetdə cəmi 1094 tələbə təhsil alırdı ki, onların da 217 nəfəri azad dinləyici idi. Universitetdə 44 müəllim çalışırdı ki, onların da 12-si professor idi. 1920-ci ildə fizika-riyaziyyat, 1922-ci ildə isə Şərqsünaslıq fakültəsi fəaliyyətə başladı. 250 kitab fondu ilə yaradılan universitet kitabxanasında isə 1920-ci ildə artıq 4 min 660 kitab vardı.

Universitetin ilk rektoru Vasili İvanoviç Razumovski “Bakı şəhərində universitetin yaradılması” adlı tarixi очер-

kində yazıb: “Azərbaycan Hökumətinin (Usubbəy başda olmaqla) ciddi istəyi olması, cəmiyyətin bütün siniflərinin, o cümlədən fəhlələrin də (onlarla da həmçinin danışıqlar aparılmışdı) əhval-ruhiyyəsi tezliklə Bakıda universitetin açılmasına köklənmişdi. Biz başa düşdük ki, Azərbaycan Hökumətinin öz universitetini yaratmaq qərarı o qədər ciddi idi ki, Rus Zaqafqaziya Universiteti bura (Bakıya) köçürülməsə də, Bakıda universitet olacaq... Mən aprelin sonunda (1919-cu il) Azərbaycan Hökumətindən Bakıda universitetin yaradılmasını öz üzərimə götürməyim və təşkilat komissiyası yaratmağım haqqında rəsmi təklif aldım. Ləngimədən cavab vermək lazım idi. Həmkarlarımla danışıqlardan sonra, Zaqafqaziya Universitetinin rektoru vəzifəsindən imtina edib, Bakıya teleqrafla öz razılığımı bildirdim. Komissiyanın üzvlərinə filoloqlardan Dubrovskini (Tarix-filologiya fakültəsinin dekanı) və İşkovu, həkimlərdən Levini və Sitoviçi dəvət etdim... Parlamentdə 3-cü-sonuncu oxunuş və universitetin təsdiq olunması günü Bakı üçün əlamətdar gün idi. Bu əlamətdar gün (dəqiq desəm, axşam) sentyabrın 1-i idi. Universitet haqqında qanun sonuncu redaktə ilə, kütlənin gurultulu alqışları ilə qəbul olundu və Azərbaycan öz ali maarif ocağına sahib oldu. Türk xalqının tarixinə yeni, parlaq səhifə əlavə olundu. Avropanın, Asiyanın sərhəddində yeni çıraq (zəka çırağı – Sevil Ağabəyli) alışıb yandı... Bu böyük, tarixi hadisənin iştirakçıları kimi biz özümüzü xoşbəxt bildik. Qarşılıqlı təbriklər az olmadı, hamıda, bir növ, bayram əhval-ruhiyyəsi vardı. Belə günlər heç vaxt unudulmur!.. Komissiyanın üzvü L.A.İsakov həmin saat Tiflisdən çağırıldı, rektorun və dekanların seçilməsi başlandı. Mən yekdilliklə rektor seçildim. N.A. Dubrovski Tarix-filologiya fakültəsinin, İ.İ.Şirokoqorov (o olmadığı üçün müvəqqəti A.M.Levin) Tibb fakültəsinin dekanı seçildilər...” (Rus dilindən tərcümə edən Sevil Ağabəyli, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, Elmi kitabxananın bölmə müdiri, AYB-nin üzvü. “525-ci qəzet”, 31 oktyabr 2014-cü il).

Cümhuriyyət Hökuməti əhalinin maariflənməsində mühüm rol oynayan kitabxanalar şəbəkəsinin genişləndirilməsinə də xüsusi diqqət yetirirdi. Milli kitabxananın yaradılması sahəsində də müəyyən işlər görüldü. Bir faktı qeyd etmək lazımdır ki, milli kitabxanada Azərbaycana aid kitabları, qəzet və jurnalları, əlyazmaları və digər məlumatları toplamaq üçün İstanbul, Qahirə, Beyrut və Avropanın bir sıra şəhərlərinə mütəxəssislər göndərildi. 1920-ci ildə ölkədə kitab fondu təxminən 95 min nüsxə olan 11 kitabxana təşkil olunmuşdu və fəaliyyət göstərirdi.

Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin devrilməsi ölkədə xalq təhsili ilə maarifinin inkişafı üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin tam yerinə yetirilməsinə imkan vermədi. Lakin 23 ay ərzində Cümhuriyyət Hökumətinin həyata keçirdiyi tədbirlər sonralar respublikamızda xalq təhsili və maarifinin təşkilində və inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynadı.

Nazilə Məmmədova,
Bakı şəhəri, Nəriman Nərimanov adına
45 nömrəli tam orta məktəbin direktoru
“Təhsil problemləri”, 24-30 iyun 2017

Qeyd: *Nazilə Məmmədova indi Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin müdürüdür.*

ORDU VƏTƏNİN, MÜSTƏQİLLİYİN DAYAĞIDIR

26 iyun tariximizin ən əlamətdar səhifələrindən biri – Azərbaycan Milli Ordusunun yarandığı gündür. 1918-ci il may ayının 28-də axşam saat 8-ə 10 dəqiqə işləmiş Tiflis şəhərində Qafqaz canişininin binasında Azərbaycan Milli Şurası Azərbaycanın müstəqil olduğunu bəyan etdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ilk hökumət başçısı Fətəli xan Xoyski Azərbaycanın müstəqil dövlət olmasını teleqrafla dünya ölkələrinə xəbər verdi. O zaman Zaqafqaziyada (Cənubi Qafqaz), xüsusilə Azərbaycanda vəziyyət son dərəcə ağır idi. İyun ayının 4-də Osmanlı imperiyası ilə sülh və dostluq müqaviləsi bağlandı, Cümhuriyyətin müstəqilliyini ilk olaraq Osmanlı dövləti tanıdı. Gərgin müzakirələrdən sonra Gürcüstanla münasibətlər normallaşdı. İranla Azərbaycan arasında dostluq əlaqələri haqqında müqavilə imzalandı. Daşnak Ermənistanı və Sovet Rusiyası ilə münasibətləri sahmanlamaq heç cür mümkün deyildi.

1918-ci il mayın 28-də qəbul edilmiş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin “İstiqlal Bəyannaməsi”ndə deyilir: “Azərbaycan özünü xarici müdaxilədən müdafiə etmək və daxili düşmən qüvvələri zərərsizləşdirməkdən ötrü nizami orduya malik olmalı, özünün Silahlı Qüvvələrini yaratmalıdır. Çünki müstəqil ordusu olmayan dövlətin milli dövlətçiliyi həmişə yadellilərin təhlükəsi altında yaşamağa məhkumdur”. “İstiqlal Bəyannaməsi”nin elan olunduğu Azərbaycan Milli Şurasının həmin iclasında bitərəf Fətəli xan Xoyskinin rəhbərliyi ilə AXC-nin ilk müvəqqəti hökumətinin tərkibi də təsdiqləndi və Xosrov Paşa bəy Sultanov hərbi nazir təyin edildi. 1918-ci il iyunun 26-da isə hökumət ilk milli diviziya və Hərbi Nazirliyin yaradılması barədə qərar qəbul etdi. Dekabrın 26-da artilleriya general leytenantı Səməd bəy Mehmandarov Azərbaycanın hərbi

naziri, general-leytenant Əliağa Şıxlinski nazir müavini, general-leytenant Süleyman Sulkeviç Baş Qərargahın rəyisi təyin olundu. Zabit kadrlarının hazırlanması, ordu quruculuğunun milli zəmin üzərində təkmilləşdirilməsini mühüm şərt hesab edən Səməd bəy Mehmandarovun təşəbbüsü ilə Gəncə hərbi məktəbinin bazasında əvvəlcə Praporşiklər məktəbi sonra isə Hərbiyyə məktəbi açıldı. Eyni zamanda, İstehkamçılar məktəbi, Hərbi Dəmiryolçular məktəbi, Şuşa Hərbi Feldşer məktəbi fəaliyyətə başladı.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan edilməmişdən bir neçə ay əvvəl türk qoşunlarının Azərbaycana dəvət edilməsi ideyası meydana çıxmışdı. Nəsim bəy Yusifbəyli (ilk hökumətin tərkibində maliyyə naziri və xalq maarifi naziri olub) bu ideyanın əsas müəllifi idi. Cənubi Qafqazda üç müstəqil dövlətin qurulacağını əvvəlcədən hiss edən Nəsim bəy Yusifbəyli türk qoşunlarının yardımı olmadan Bakını işğaldan azad etməyin mümkün olmayacağı qənaətinə gəlmişdi. Məhz onun təşəbbüsü ilə 1918-ci ilin əvvəlində Gəncədə Milli Şuranın iclası çağırılır və Osmanlı hökuməti ilə danışıqlar aparmaq üçün Nağı bəy Şeyxzamanlı İstanbula göndərilir. O, hərbi nazir Ənvər Paşa ilə görüşdükdən sonra Nuru Paşanın təlimatçı zabitlər heyəti ilə Azərbaycana göndərilməsi qərara alınır. Onu da qeyd etmək ki, Nuru Paşa Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin elan edilməsindən üç gün öncə – mayın 25-də Gəncəyə gəlmişdi. O, müsəlman korpusunun vəziyyəti ilə tanış olduqdan sonra Türkiyə qoşunlarının komandanlığına müraciət edərək bildirmişdi ki, türk qoşunları Azərbaycana gəlməsə, burada genişlənən erməni-bolşevik təcavüzünün qarşısını almaq mümkün olmayacaq.

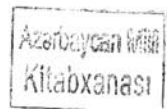
General-leytenant Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu üç ay yarım ərzində apardığı döyüşlərdə çoxlu sayda şəhid verərək, 1918-ci il sentyabrın 15-də xalq könüllü dəstələrinin birləşmiş qüvvələri ilə birlikdə Bakını düşmənlərdən azad etdi. Həmin gün Bakının düşmənlərdən azad edilməsi

ilə əlaqədar Hürriyyət Meydanında (indiki Sahil bağı) Nuru Paşa çıxış edərək Azərbaycan xalqını azadlığı münasibəti ilə, daşnakların məhvi, bolşeviklərin süqutu münasibəti ilə təbrik edib. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun direktoru, Əməkdar elm xadimi Yaqub Mahmudov Bakının daşnaq-bolşevik işğalından azad edilməsinin 91 illiyi ilə əlaqədar "525-ci qəzet" in müxbiri ilə söhbətində (12 sentyabr 2009-cu il) qeyd etmişdir ki, mərhum prezident Heydər Əliyevin tapşırığı ilə hazırlanmış ikicildlik Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyasında 15 sentyabr hadisələri bütün detalları ilə öz əksini tapıb. Bununla belə, bu istiqamətdə tədqiqatlar davam etdirilir. Bakının daşnaklardan azad olunması, azərbaycanlılara qaytarılması heç şübhəsiz, Nuru Paşanın başçılıq etdiyi Qafqaz Xilaskarlıq Ordusunun fəaliyyəti olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan xalqının böyük qəhrəmanlıq göstəricisidir. Bakının azad olunmasında Azərbaycan xalqının çox böyük rolu var. Bu hadisədə xalq, könüllülərimiz, o cümlədən iki generalımız – Əliğa Şıxlinski və Səməd bəy Mehmandarov çox böyük rol oynadı. Bakının azad etmə əməliyyatında bizim Nəsim bəy Səlimov kimi igidlərimiz, bütövlükdə Bakı əhli çox ciddi fədakarlıq nümayiş etdirdi. Bakının azad edilməsində Azərbaycan xalqının da xidməti unudulmamalıdır. Təəssüflər olsun ki, bəzi tarixçilər bunu belə təqdim etməyə çalışırlar ki, Qafqaz Xilaskarlıq Ordusu buraya gəldi, Bakını azad etdi və onu azərbaycanlılara verib getdi: "Nuru Paşa o zaman azərbaycanlılara çox arxalanırdı, xalqımız da bu əməliyyatda yaxından və fəal sürətdə iştirak edirdi. Eyni zamanda, Azərbaycan xalqı Nuru Paşanın da fəaliyyətini, zəhmətini unutmadı. Sonralar ingilislər Nuru Paşanı həbs edib Batuma apararaq zindana atdı və ona ölüm hökmü kəsdilər. Lakin Xalq Cümhuriyyətinin ən ağır, ən çətin dövrünə, günlərinə təsadüf etməsinə baxmayaraq, bizim Azərbaycan, Cümhuriyyət igidləri bir dəstə şəkildə Batuma gedərək ingilis mühafizəçiləri ilə vuruşaraq Nuru Paşanı həbsdən qurtararaq geriə qayıtdılar..."

Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda Cəmşid xan Naxçıvanski inamla vuruşub. 1918-ci ilin yazında Kürdəmirdə gedən döyüşlərdə fərqlənən Cəmşid xanın alayı türk əsgərləri ilə birlikdə Bakını daşnaq, eser-mənşeviklərdən ibarət olan və ingilislərə arxalanan "Çentrokaspi diktaturası" qüvvələrindən təmziləyib. O, öz tərcümeyi-halında yazır ki, Bakı Kommunasının əsgərləri gedəndən sonra, şəhərə ingilislər və Çentrokaspinin qoşunları soxuldular. Onun alayı ingilislərlə döyüşüb, hətta o vaxt 2 şotland rotasını da əsir tutub.

Səməd bəy Mehmandarovun 24 mart 1920-ci il tarixli əmri ilə Birinci süvari tatar alayının komandiri Cəmşid xan Naxçıvanski İkinci Qarabağ süvari alayının komandiri təyin olunub. 1920-ci ilin martında onun Qarabağda yerləşən alayı daşnaklara və daxili düşmənlərə qarşı döyüş əməliyyatlarında fəal iştirak edib. Nəriman Nərimanovun təklifi ilə Cəmşid xan Naxçıvanski Sovet hakimiyyətini qəbul edib.

1920-ci ilin Novruz bayramı gecəsi erməni quldurları Qarabağın dağlıq hissəsində qiyam qaldırıb, Əsgəranı tutdular. Onların əsas məqsədi Qarabağın dağlıq hissəsini Azərbaycandan ayırmaq idi. Ermənistandan da qiyamçılara kömək üçün nizami ordu göndərilmişdi. Azərbaycan hökuməti qiyamı yatırmaq üçün 35 min nəfərlik qüvvələrini Qarabağın dağlıq hissəsinə yönəltməyə məcbur oldu. Aprelin 3-də hücum keçən ordumuz ermənilərə ağır zərbə vuraraq Əsgəran qalasını azad etdilər. Şuşa qalasında da erməni qiyamı yatırıldı. Nəticədə şimal sərhədlərimiz, demək olar ki, müdafiəsiz qaldı. 1920-ci il aprelin 27-də Rusiya Azərbaycanı yenidən işğal etdi. Xalqımız 71 il Sovet imperiya şəraitində yaşasa da, öz müstəqilliyini bərpa etmək istəyindən dönmədi. Erməni təcavüzünə məruz qalan Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa etdiyi günlərdə-1991-ci il oktyabr ayının 9-da Milli özünümüdafiə qüvvələri yaratmaq haqqında qərar qəbul etdi. Ordu quruculuğunun hüquqi bazası yaradıldı. 1991-ci il oktyabrın 18-də "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" konstitusiyaya aktı qəbu

olundu. Lakin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün əksər səhifələri kimi, ordu quruculuğu tariximizdən də xəbərsiz olduq, yada düşmədi və 1998-ci ilə qədər oktyabr ayının 9-nu “Ordu günü” kimi qeyd etdik.

Ulu öndər Heydər Əliyev prezidentliyi dövründə tarixi həqiqətin və Milli Ordu quruculuğundakı varislik ənənələrimizin bərpası istiqamətində çox vacib, dəyərli və gərəkli bir addım atdı. 1998-ci il mayın 22-də imzaladığı fərmanla 1918-ci ildə Əlahiddə Azərbaycan korpusunun yarandığı gün – 26 iyun Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri Günü elan edildi. 1998-ci il iyunun 25-də Azərbaycan Ordusunun yaranmasının 80 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yubiley mərasimində Ümummilli Lider bu barədə demişdir: “Biz 26 iyun gününü bayram elan etmişik. Bu, tam əsaslıdır, məqsədəuyğun, qanunauyğundur. Çünki 80 il bundan öncə məhz bu gün Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin, müstəqil Azərbaycan qurub yaranan, hələ Gəncədə fəaliyyət göstərən hökumətin ilk addımlarından biri Azərbaycan Milli Ordusunun yaranması haqqında verdiyi qərar olunmuşdur. Həmin qərara, addıma böyük hörmət əlaməti olaraq biz 26 iyun gününü Azərbaycan Silahlı Qüvvələri, ordu günü elan etmişik”.

Azərbaycanın son 50 ilə yaxın bir tarixinə nəzər salsaq, əldə edilmiş nailiyyətlərdə Heydər Əliyevin müstəsna xidmətini görə bilərik. Məlum olduğu kimi Sovetlər dönəmində azərbaycanlı gənclər əsas ordu hissələrində xidmətə cəlb olunmurdular. Bakıda fəaliyyət göstərən hərbi məktəblərdə azərbaycanlıların təhsil almasına, zabit kimi yetişməsinə imkan verilmirdi. Ümummili Lider öz nüfuzundan, uzaqqörənliyindən və qətiyyətidən istifadə edərək bu ədalətsizliyin aradan qaldırılmasına nail oldu. Eyni zamanda, hər il yüzlərlə azərbaycanlı gənc keçmiş SSRİ-nin müxtəlif ali məktəblərinə göndərildi, milli zabit kadrları hazırlandı. Azərbaycanlı gənclərin hərbi vətənpərvərlik ruhunda yetişməsi üçün orta məktəblərdə ibtidai hərbi hazırlıq fənninin tədrisinə diqqət artırıldı. 1971-ci ildə Bakıda gəncləri

ali hərbi məktəblərə hazırlayan ilk ümumtəhsil ocağı olan ixtisaslaşdırılmış internat məktəbi açıldı.

26 iyunun Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Günü bayram kimi tarixləşməsinin müəllifi müasir Azərbaycan Ordusunun qurucusu ulu öndər Heydər Əliyevdir. Müasir Azərbaycan dövlət müstəqilliyinə 1991-ci ildə nail olsa da, vahid komandanlığa əsaslanan nizami və mütəşəkkil ordunun yaradılması 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra mümkün oldu. 1994-cü ildə atəşkəs elan edildikdən sonra geniş miqyasda ordu quruculuğuna başlanıldı. Tezliklə hərbi hissələrin, ayrı-ayrı qoşun növlərinin formalaşması başa çatdırıldı. Ordu quruculuğu ilə bağlı qanunlar qəbul edildi, silahlı qüvvələrin mükəmməl qanunvericilik bazası yaradıldı.

Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ümummilli lider Heydər Əliyevin kursu uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə 2015-ci ildə Əliağa Şıxlinskiyin 150, Səməd bəy Mehmandarovun 160, Cəmsid xan Naxçıvanskiyin 120 illik yubileyləri dövlət səviyyəsində keçirildi. 2018-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasından, iyunun 26-da isə hökumətin ilk milli diviziya və Hərbi Nazirliyin yaradılması barədə qəbul etdiyi qərardan 100 il ötcək. Prezident İlham Əliyev mayın 16-da “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında” Sərəncam imzalayıb. Cümhuriyyətin yaradılmasında müstəsna xidmətləri olan müdrik oğullarımızın xatirəsini qədirbilən Azərbaycan xalqı hər zaman böyük ehtiram hissilə yad edir. Milli dövlətçilik salnaməmizi müstəsna dərəcədə zənginləşdirmiş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyini də yüksək səviyyədə keçirəcəyik.

Həsən ƏLİYEV,
tarix müəllimi, təqəüddü,
Əsrəf Hümətov,
“Təhsil problemləri”, 16-23 iyun 2017

CÜMHURİYYƏT HÖKUMƏTİ VƏ SƏHIYYƏ

2018-ci il mayın 28-də müsəlman Şərqində ilk parlamenti respublikanın – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 ili tamam olur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 16 may 2017-ci ildə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında” sərəncam imzalayıb.

Çar Rusiyasının yeritdiyi ayrı-seçkilik siyasəti nəticəsində müstəmləkə əsarəti altında olan digər milli ucqarlarda olduğu kimi, Azərbaycanda da milli təhsil, maarif, mədəniyyət, əhaliyə tibbi xidmət və s. çox aşağı səviyyədə idi. Əhalinin sağlamlığını qorumaq, müxtəlif epidemiyaların qarşısını almaq üçün elə bir ciddi dövlət strukturu mövcud deyildi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandığı gündən mövcud olduğu dövrdə (28 may 1918-28 aprel 1920-ci illərdə) ölkədə səhiyyənin, tibbi işin təşkilinə və inkişafına böyük diqqət və qayğı göstərilib. Əhalinin sağlamlığı qayğısına qalıb, səhiyyə sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirib, onun quruculuğuna və inkişafına böyük önəm verib. 1918-ci il iyunun 17-də Fətəli xan Xoyskinin təşkil etdiyi 2-ci hökumət kabinəsi Gəncədə fəaliyyət göstərərəkən Müsəlman Milli Şurası nəzdindəki qaçqın şöbəsi əsasında Azərbaycan Cümhuriyyəti Xalq Səhiyyəsi və Himayədarlıq Nazirliyi yaradılıb. Azərbaycanın ilk ali təhsilli cərrah həkimlərindən olan Xudadat bəy Rəfibəyli Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xalq səhiyyəsi və himayədarlıq naziri təyin edilib. AXC Hökuməti 1918-ci ilin sentyabr ayında Bakıya köçdükdən sonra, oktyabr ayında bu nazirlik əsasında iki nazirlik – Xalq Səhiyyə Nazirliyi və Dini Etihad İşləri Nazirliyi yaradılıb, yəni Xalq səhiyyə nazirliyi müstəqil nazirliyə çevrilib və Xudadat bəy Rəfibəyli yenə də nazir vəzifəsinə təyin olunub. 1918-ci ilin dekabr ayında Fətəli xan Xoyski hökuməti istehfa verdikdə X.Rəfibəyli də nazir vəzifəsini tərk edib.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə Parlament və Hökumət, Xalq səhiyyə Nazirliyi əhalinin sağlamlığının qorunması, orduda tibbi xidmətin təşkili sahəsində çox böyük işlər görüb. Antisanitariya ilə ciddi mübarizə aparıb, yoluxucu xəstəliklərə, ağır epidemiyalara qarşı çox ciddi tədbirlər reallaşdırıb. Gəncə yaxınlığındakı Zəyəm və Zurnabad kəndlərində taun əleyhinə məntəqə təşkil olunub. Səhiyyənin şəbəkəsi genişləndirilib, kənd yerlərində xəstəxanalar, ambulatoriyalar, feldşer məntəqələri və digər müalicə müəssisələri açılıb, tibb ocaqlarının bünövrəsi qoyulub, tibb işçiləri hazırlayan kurslar açılıb, səhiyyə xidmətinin şəbəkəsi aybaay genişləndirilib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyasının birinci cildində qeyd edilib ki, məhz bütün bunların nəticəsində Xalq Cümhuriyyəti dövründə kənd yerlərində Səhiyyə Nazirliyinə tabe olan 33 kənd xəstəxanası fəaliyyət göstərmiş. Onların hərəsində 1 həkim, 2 feldşer və xidmətçi tibb bacısı işləyib. Bu tibbi heyət 6 çarpayılıq kənd xəstəxanalarında xəstələrə xidmət edib, ambulator müalicəyə ehtiyacı olanlara isə pulsuz tibbi yardım göstərmiş.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə ölkənin bütün səhiyyə qüvvələri erməni-daşnak quldur dəstələrinin törətdikləri qanlı faciələr, vəhşiliklər nəticəsində didərgin və qaçqın salınmış soydaşlarımızı yerləşdirmək, yaralılara və xəstələrə tibbi yardım göstərmək sahəsində fəal iştirak edir, mümkün olan tədbirləri görürdülər. Bununla əlaqədar, Cümhuriyyət Hökuməti Gəncə mahalında, Şamaxı, Şuşa və başqa yerlərdə xəstəxanaların açılmasına, ambulatoriyaların təşkilinə, tibb müəssisələrinin lazımı dərman və avadanlıqlar ilə təchizinə dair əlavə vəsaitin ayrılması üçün qərarlar qəbul etmişdi. Qaçqınların daha çox olduğu yerlərdə epidemiyaların qarşısını alınması, sanitariya tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün əlavə 15 yeni həkim nəzarəti dəstəsi yaradılmışdı. Bundan əlavə, dövlət, digər hərbi strukturların, təşkilat, idarə və müəssisələrin vəsaitinin bir hissəsi səhiyyənin təşkilinə və inkişafına sərf

edildir". (Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası. I cild, səh.65. Bakı, 2004).

Cümhuriyyət Hökuməti orduda – qoşun hissələrində tibbi xidmətin təşkilinə, getdikcə artan tələbatın ödənilməsinə, tibbi kadrların hazırlanmasına xüsusi diqqət ayırıb. İlk vaxtlarda Hərbi Nazirliyin tərkibində 1918-ci il noyabrın 15-də hərbi-sanitar (xəstə) hissəsi adlı bölmə yaradılıb. Sonra Hökumətin razılığı ilə bu şöbənin əsasında, Hərbi-Tibb İdarəsi təşkil edilib. Nazirin əmri ilə 1918-ci il noyabrın 27-də A.Sulakov hərbi-tibb şöbənin rəisi, 1919-cu il iyul ayının 19-da həkim Bahadur bəy Qayıbov Hərbi-Tibb idarəsinin rəisi təyin olunub. Hərbi-tibb kadrları olmadığı üçün ordu strukturundakı tibb statları Səhiyyə Nazirliyinin sərəncamında olan həkimlər hesabına kompleksləşdirilib. Bu zaman həkimlər ya könüllü şəkildə işləməyə cəlb edilib, ya da icbari qaydada səfərbəliyə alınmışlar. Səfərbəliyə alınan həkimlərə müvafiq məmur rütbəsi və dövlət vəsaiti hesabına xüsusi geyim verilib.

Orduda tibb xidmətinə olan ehtiyacın aradan qaldırılması üçün Səməd bəy Mehmandarovun əmri ilə 1918-ci il dekabrın 14-də Gəncə Praporşiklər məktəbində 10 nəfərlik qəbul otağı, dekabrın 15-də Hacıqabulda yerləşən 2-ci Bakı alayında 60 nəfərlik əsgər xəstəxanası, 1919-cu il yanvarın 1-də 1-ci Cavanşir piyada alayında 60 nəfərlik əsgər xəstəxanası, 2-ci Qarabağ Süvari alayında 20 nəfərlik müayinə otağı, fevralın 4-də Əlahiddə Zaqatala taborunun 20 nəfərlik xəstəxanası fəaliyyətə başlayıb. Hərbi-Tibb idarəsinin rəisi Bahadur bəy Qayıbovun rəhbərliyi ilə 1919-cu il noyabrın 5-də Şuşada 5 nəfərlik zabıt və 100 nəfər əsgər üçün nəzərdə tutulmuş 105 nəfərlik əsgər xəstəxanası, 1920-ci il fevralın 1-də Bakı şəhərində 5-ci Bakı piyada alayının əsgər xəstəxanası, yanvarın 13-də Xankəndidə 1-ci Cavanşir piyada alayının 30 nəfərlik müayinə otağı açılıb.

Qoşun hissələrində tibbi xidmətin yaxşılaşdırılması üçün hərbi nazirin 1919-cu il 22 yanvar tarixli əmri ilə Gəncə əsgər

xəstəxanasının nəzdində böyük fedşer şagirdləri (köməkçiləri) hazırlayan kurs, 1919-cu il 15 fevral tarixli əmri ilə isə bütün hərbi hissələrin nəzdində 2 aylıq sanitar kursları fəaliyyətə başlayıb. Kurslar Hərbi-tibb kadrlarına olan ehtiyacı ödəmədiyi üçün hərbi nazir 1-ci Cavanşir piyada alayın Şuşa şəhərində yerləşən 1-ci taborun həkiminin Şuşa şəhərində hərbi feldşer məktəbinin açılması barədə təklifini müdafiə edib. Hərbi nazirin 1919-cu il 3 sentyabr tarixli əmrində göstərilib ki, Şuşa Hərbi Fedşer Məktəbi ştat cədvəlinin rəsmən təsdiqlənməsini gözləmədən, dərhal fəaliyyətə başlasın. Beləliklə, 1919-cu ilin payızında hərbi nazirin əmri ilə Şuşa Feldşer Məktəbinin əsası qoyulub. Hərbi fedşer məktəbinə ilkin hərbi hazırlıq keçmiş və fedşer olmağı arzulayan əsgərlər, həmçinin 30 yaşınadək mülki şəxslər qəbul ediləblər. Qeyd edək ki, məktəb nazirliyinin Hərbi-Tibb İdarəsinə tabe olmaqla onun ştat cədvəli 1919-cu il avqustun 31-də hərbi şurada təsdiq olunub, smeta və ştat cədvəli qanunvericilik səviyyəsində Azərbaycan Parlamentinin son iclaslarının birində – 1920-ci il aprelin 26-da təsdiq edilib.

Cümhuriyyət Hökuməti dövründə qoşun hissələrində istifadə olunan atlar və qoşqu heyvanlarının bəslənilməsi, mühafizəsi, müalicəsi və bundan ötrü müəyyən edilmiş xidmətlərin icrasını təşkil edən orqan da yaradılıb. Müstəqil struktur kimi, 1919-cu ilin əvvəllərində fəaliyyətə başladığı güman edilən Hərbi-Baytar idarəsi qoşun hissələrində baytar xidməti göstərmişdir. Bu xidmətdən əsasən, süvari və top hissələrində, həcinin piyada və təchizat bölmələrində istifadə olunub. Hökumət orduda tibb xidmətinin yaxşılaşdırılması, tibb obyektlərinin dava-dərmanla təmin edilməsi üçün 1919-cu ilin sonlarında 2 milyon 200 min manat vəsait ayırıb.

Ali təhsilli tibb kadrlarına olan ehtiyacın aradan qaldırılması üçün Parlamentin 1919-cu il sentyabrın 1-də qəbul etdiyi qanuna görə, xarici ölkələrə təhsil almağa göndərilən 100 nəfər arasında tibb elminə yiyələnəcək şəxslərin də adı yer alıb. Xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, 1919-cu ildə yaradılan ölkənin

ilk ali təhsil ocağında – Bakı Dövlət Universitetində Tibb fakültəsi təşkil olunub. Məhz belə uğurlu fəaliyyətin nəticəsində, gələcəkdə ali tibb kadrlarının hazırlanmasının əsası qoyulub, belə ki, 1930-cu ildə həmin fakültənin əsasında Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu (indiki Azərbaycan Tibb Universiteti) yaradılıb.

“Bu dövrdə qeyri-hökumət tibbi cəmiyyət, birlik və təşkilatların da fəaliyyəti geniş vüsət almışdı. Bakı şəhəri həkimlər cəmiyyətinin fəaliyyət istiqaməti sənaye gigiyenası, yataqlar epidemiyasının aradan qaldırılması olmuşdur. Cəmiyyət Bakı Dövlət Universiteti tibb fakültəsinin avadanlıqla təchiz edilməsinə yardım göstərmək üçün Avropanın (İtaliya, İsveçrə, Almaniya) aparıcı klinikaları ilə əlaqə yaratmışdı. Bakının tanınmış həkimləri təbabətin müxtəlif sahələrində elmi nailiyyətlərin mübadiləsi məqsədilə cəmiyyətdə məruzələr edirdilər. Onun nəzdində boş iş yerlərini qeydə almaq, işsizləri həmin yerlərə yerləşdirmək, onlara vaxtaşırı yardım göstərmək məqsədilə Həkimlərə yardım bürosu yaradılmışdı. 1919-cu ildə Bakıda təsis edilmiş qeyri-hökumət tibb cəmiyyətlərindən biri də Uşaq həkimləri dərniyi idi. Dərniyə uşaqlar və yeniyetmələr arasında yayılmış yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və müalicəsi sahəsində təcrübə mübadiləsi aparır, qabaqcıl müalicə üsullarının tətbiqinə səy göstərir, təbliğat və təşviqat işi ilə məşğul olurdu. 1920-ci ilədək Azərbaycanda artıq 353 həkim, 450 orta tibb işçisi, 1123 yerlik xəstəxana var idi” (Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası. I cild, səh 64. Bakı, 2004).

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökuməti hələ əsrin əvvəllərində Bakıda yaradılmış tibb təhsili verən ocaqların, müalicə yerlərinin fəaliyyətini genişləndirmək sahəsində də mühüm işlər görüb. Qarşıdakı illərdə bu sahədə fəaliyyət dairəsini genişləndirməyi, yaxşılaşdırmağı qərara alıb. Təkcə 1920-ci il ərzində kənd yerlərində əhaliyə tibbi xidməti yaxşılaşdırmaq məqsədilə qəzalarda kənd xəstəxanalarının sayını 2 dəfə artırmağı, ölkəyə lazım olan dərman preparatlarının təchizi işini

yaxşılaşdırmağı, tibb müəssisələrini mərkəzləşdirilmiş şəkildə dava-dərmanla təchiz etməyi planlaşdırıb. Lakin təəssüflər olsun ki, 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini bolşevik Rusiyası işğal edib, Hökumətin planlaşdırdığı işlərin həyata keçirilməsinə imkan verməyib. Digər sahələrdə olduğu kimi, xalq səhiyyəsinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində görüləcək bütün işlər yarımçıq qalıb.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 1918-1920-ci illərdə – cəmi 23 ay ərzində gördüyü işlər unudulmamalı, təkrar-təkrar araşdırılmalı, tədqiq edilməli və yetərinə xalqa çatdırılmalıdır.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası”nın I və II cildlərində verilmiş materiallar əsasında hazırladılar:

**Əşrəf HÜMMƏTOV,
Kəmalə QAYIBLI,**

“Təhsil problemləri”, 16-23 oktyabr 2017

FİRUDİN BƏY KÖÇƏRLİ

Ədəbiyyatşünas alim, maarif-pərvər ziyalı, ictimai xadim, publisist yazıçı, tənqidçi və tərcüməçi Firudin Əhməd ağa oğlu Köçərli 1863-cü il yanvar ayının 26-da Vətənimizin dilbər guşələrindən olan Şuşa şəhərində dünyaya göz açıb. İlk təhsilini 1874-cü ildə Şuşada təşkil edilmiş 4 sinfli məktəbdə alıb. 1879-cu il sentyabr ayının 23-də Gürcüstanın Qori şəhərindəki Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının nəzdində ayrıca Tatar (Azərbaycan) şöbəsi açılarda seminariyaya 32 nəfər qəbul olunub ki, onların da 24-nü məşhur pedaqoq A.Q.Çernyayevski Azərbaycan əyalətlərini gəzərək seçmişdi. Firudin bəy Köçərli də seçilənlərin və hazırlıq sinfinə qəbul olunanların sırasında olub.

1885-ci ildə Qori Müəllimlər Seminariyasını bitirən Firudin bəy Köçərli iyun ayında İrəvan Gimnaziyasına Azərbaycan dili və şəriət müəllimi təyin olunub. 10 il bu tədris ocağında pedaqoji fəaliyyət göstərüb və bu illər ərzində özünün hərtərəfli və səmərəli pedaqoji fəaliyyəti ilə fərqlənib. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, İrəvan Azərbaycan Teatrının yaranma tarixi də Firudin bəy Köçərlinin fəaliyyəti ilə bağlıdır. Belə ki, onun təşəbbüsü və yaxından köməyi sahəsində 1886-cı ildə gimnaziyada oxuyan azərbaycanlı teatr həvəskarları M.F.Axundovun “Müsyö Jordan və Dərviş Məstəli şah” komediyasını oynayıblar.

Qafqaz Tədris Dairəsi popeçitelinin 1895-ci il 30 oktyabr tarixli əmri ilə Firudin bəy Köçərli İrəvan Gimnaziyasından Qori Müəllimlər Seminariyasına dəyişdirilib. Qori Seminariya-

sında çalışdığı illərdə xeyli sayda ədəbi-tənqidi və publisist məqalələr yazıb, qəzet və məcmuələrdə çap etdirib. Həmin illərdə ədəbiyyatşünas alim kimi tanınan Firudin bəy Köçərli “Tərəqqi” qəzetinin 1909-cu il 18-19 mart tarixli nömrələrində dərc olunmuş “Nikolay Vasilyeviç Qoqol” məqaləsində Aleksandr Sergeyeviç Puşkini və Qoqolu rus milli ədəbiyyatının baniləri adlandırır. Qeyd edib ki, məhz onların yaradıcılığı – bu iki nəhəng istedad sahibinin sayəsində rus ədəbiyyatı fransız, ingilis və alman təsirliyindən azad ola bilib və özünün orijinallığını qazanıb.

Firudin bəy Köçərlinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə aid ilk əsərlərindən olan “Azərbaycan tatarlarının ədəbiyyatı” 1903-cü ildə rus dilində, “M.F.Axundov” kitabı isə 1911-ci ildə nəşr edilib. Görkəmli tədqiqatçı 1908-ci ildə “Azərbaycan-türk ədəbiyyatı” əsərini bitirib. Lakin bu genişhəcmli tədqiqat əsəri “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi materialları” adı ilə 2 cildə 1925-1926-cı illərdə nəşr olunub. Professor Hüseyn Əhmədovun qeyd etdiyi kimi, tariximizə Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə dair ilk əsərlərin müəllifi kimi daxil olan Firudin bəy Köçərlinin bu dəyərli tədqiqat əsəri bu gün də öz dəyərini qoruyub saxlayır.

Professor Hüseyn Əhmədov yazır: “Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında da onun mühüm xidmətləri olmuşdur. 1912-ci ildə nəşr etdirdiyi “Balalara hədiyyə” adlı əsəri bu cəhətdən xarakterikdir.

Firudin bəy Köçərlinin elmi-pedaqoji və maarfçilik fəaliyyətində ana dili, təlimin ana dilində aparılması ideyası mühüm yer tutur. Özünün sələfləri olan A.Bakıxanov, M.Ş.Vazeh, M.F.Axundov, H.Zərdabi, S.Ə.Şirvani, M.Şahtaxtı və müəllimi A.O.Çernyayevski, müasirləri olan S.Vəlibəyov, R.Əfəndiyev və başqaları kimi Firudin bəy Köçərli də bütün həyatı boyu ana dilinin qorunub saxlanması, ana dilində məktəb ideyasının inkişafı yolunda yorulmadan çalışmış və zəngin irs qoymuşdur.

1885-1895-ci illərdə İrəvan Gimnaziyasında Azərbaycan dili müəllimi vəzifəsində işləyən unudulmaz maarifçi Firudin bəy Köçərlinin tərtib etdiyi proqram özünün elmiliyi və əhatə dairəsinin genişliyi ilə daha çox diqqəti cəlb edir.

Firudin bəy Köçərlinin pedaqoji fikirləri içərisində tədris planı, proqram və dərsliklərlə bağlı olan bir çox maraqlı cəhətlər də vardır ki, onlar bu gün də öz aktuallığını saxlayır”.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının (Qoru Müəllimlər Seminariyasını) Tatar (Azərbaycan) bölməsinin Qazaxa köçürülməsi məqsədi ilə 22 iyun 1918-ci il tarixli qərarla bölmənin keçmiş inspektoru F.Köçərlinin sərəncamına 5000 rubl pul ayıraraq, Azərbaycan bölməsinin müstəqil seminariyaya çevrilərək Qazaxa köçürülməsinə nail olub. Xalq maarif naziri Nəsim bəy Yusifbəylinin 12 oktyabr 1918-ci il tarixli 39 nömrəli əmri ilə Zaqafqaziya Müəllimlər Seminariyasının keçmiş inspektoru F.Köçərli 1918-ci ilin oktyabrın 1-dən Qazax Müəllimlər Seminariyasına direktor təyin edilib. Noyabr ayının 10-da seminariyanın açılışı keçirilib və dərslər başlanılıb. Zaqafqaziyada ilk pedaqogika elmləri doktoru Əhməd Yusif oğlu Seyidov (1892-1977) yazırdı: “F.Köçərli böyük pedaqoqdur. Qori Müəllimlər Seminariyasının Azərbaycan şöbəsini Qazaxa köçürməklə xalqımızın maariflənməsində əvəzolunmaz əməyi olan şəxsiyyətdir. Firudin bəy sadəcə praktik müəllim deyildi, o, tədqiqatçı alim, ədəbiyyatşünas, nəzəriyyəçi-pedaqog və yüksək mədəniyyətli humanist ziyalı idi”.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası”nın 2-ci cildində qeyd edilir ki, Firudin bəy Köçərli (26.01.1863, Şuşa-20.05.1920, Gəncə) “Müsavat” partiyasının fəal üzvlərindən biri idi. 1917-ci ildə siyasi proseslərə qoşulub və “Müsavat” partiyasına daxil olub. 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Milli Şurasının üzvü seçilib, “İstiqlal Bəyannaməsi”ni imzalayıb. O, seminariyadakı fəaliyyətinə üstünlük verərək, Parlamentdə iştirak etməyib.

Qazax İnqilab Komitəsinin Gəncə Fövqəladə Komitəsinə təqdimatına əsasən, ədib həbs olunub, 20-ci diviziyanın 7-ci xüsusi bölməsi xüsusi şöbəsində şahidlər dindirilmədən, verilmiş izahatlar nəzərə alınmadan güllələnməsi haqqında qərar çıxarılmışdır. Qərar 7-ci xüsusi bölmənin rəisi Liberman və fəvqəladə komissar Həmid Sultanov tərəfindən təsdiq edilmiş, hökm yerinə yetirilmişdir.

F.Köçərlinin tələbəsi olmuş, seminariyanın sonbeşiyi adlandırdığımız professor Əhməd Seyidov deyərdi: “1920-ci ildə Firudin bəy Köçərlini Gəncədə həbs etmişdilər (may ayının 31-də Red.). Həmin ilin may ayında Azərbaycan İnqilab Komitəsinin sədri kimi Bakıya gələn N.Nərimanov öz müəlliminin həbs edildiyi xəbərini alır və dərhal Gəncə şəhərinə aşağıdakı məzmununda teleqram göndərir: “Firudin bəy Köçərli dərhal azad edilsin!” Bu iş ilə məşğul olan milliyətcə erməni müstəntiqi teleqramı gizlətməmiş və gecə ikən onu Gəncə çayının sahilinə gətirərək orada qətlə yetirmişdir. Bu işlə bağlı N.Nərimanova məlumat verirlər ki, teleqram gec çatmışdır. “(Hüseyn Əhmədov. İrəvan gimnaziyasının Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi. “Azərbaycan müəllimi” qəzeti, 10 yanvar 2014-cü il).

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 14 fevral 2013-cü ildə Firudin bəy Köçərlinin anadan olmasının 150 illik yubileyi haqqında sərəncam imzalayıb. Sənəddə qeyd edilib ki, Firudin bəy Köçərli Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi inkişaf yoluna dair qiymətli mənbə təşkil edən əsərlər yaratmış və çoxcəhətli zəngin fəaliyyəti ilə ictimai-mədəni fikrin təşəkkülünə mühüm töhfələr vermişdir. Ölkəmizdə təhsil sisteminin milli əsaslar üzərində qurulması prosesində onun maarifçi ziyalı kimi apardığı işlər böyük əhəmiyyətə malikdir. Sərəncama müvafiq olaraq ölkəmizdə dövlət səviyyəsində Firudin bəy Köçərlinin 150 illik yubileyi geniş qeyd olunub. O cümlədən qəzet və jurnallarda onun həyat və fəaliyyətinə bəhs edən pedaqog alimlərimizin məqalələri dərc edilib, yubiley münasibəti ilə keçirilmiş tədbirlər geniş işıqlandırılıb.

Firudin bəy Köçərlinin müdrik kəlamlarından

• Hər bir millətin özünəməxsus ana dili var ki, onun məxsusi malıdır. Ana dili millətin mənəvi diriliyidir, həyatının məyəsi mənziləsindədir. Ananın südü bədənin mayəsi olduğu kimi, ananın dili də ruhun qidasıdır, hər kəs öz anasını və vətəninini sevdiyi kimi, ana dilini də sevir. Bu Allah-təalanın gözəl nemətlərindən birisidir, onu əziz və möhtərəm tutmaq hər kəsə borcudur.

• Söz yox ki, vətən şirindir, amma vətən bir anadan olduğumuz ev, məhəllə, şəhər və yaxud kənd deyil. Vətən genişvətətli bir diyardır. Bir ölkə və məmləkətdir ki, onun bir nöqtəsi övladı üçün əziz və mübarəkdir.

• Müəllimlik ağırdır, ancaq pak və müqəddəs xidmətdir. Seminariyada aldığınız elm və tərbiyəni elə yüksək və hündür məqamda saxlayın ki, nuru ətrafı da işıqlandıra bilsin.

• Doğru və salamat fikirli adamların kəlamı həmişə aydın, açıq və düzgün olur.

• Əsl gözəllik surətdə deyil, ağıl və kamaldadır.

Görkəmli şəxsiyyətlər

Firudin bəy Köçərli haqqında

• Firudin bəy Köçərli Azərbaycan ədəbiyyat tarixinin tədqiqilə yeganə məşğul bulunan qiymətli bir mühərrir, müəllim və alim idi.

Məmməd Əmin Rəsulzadə

• Firudin bəy Köçərli böyük pedaqoqdur. Qori Müəllimlər Seminariyasının Azərbaycan şöbəsini Qazaxa köçürməklə xalqımızın maariflənməsində əvəzolunmaz əməyi olan şəxsiyyətdir. Firudin bəy sadəcə praktik müəllim deyildi. O, tədqiqatçı-alim, ədəbiyyatşünas, nəzəriyyəçi-pedaqoq və yüksək mədəniyyətli humanist ziyalı idi.

*pedaqogika elmləri doktoru
Əhməd Seyidov*

• Bir institutun görə bilmədiyi işi Firudin bəy Köçərli təkbəşinə görmüşdür.

Mir Cəlal

• Firudin bəy Köçərli ən müqtədir, ən sevimli ədiblərimizdən biridir. Bu şəxs ədəbiyyat tariximizi yazmaqla bütün keçmişimizi dirilti. Şairlərimizin ülvî ruhlarını canlandırdı və həyatı-fikriyyəimizi təbii yoluna saldı.

Yusif Vəzir Cəmənəmli

• Firudin bəy Köçərli mədəniyyət tariximizə ilk öncə Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinə dair ilk əsərlərin müəllifi kimi daxil olmuşdur. Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında da onun xidmətləri olmuşdur. 1912-ci ildə nəşr etdirdiyi “Balalara hədiyyə” adlı əsəri bu cəhətdən xarakterikdir.

professor Hüseyn Əhmədov

• Firudin bəy Köçərlinin adı Azərbaycan məktəb və pedaqoji fikir tarixinə görkəmli müəllim, metodist, maarifçi-demokrat kimi daxil olmuşdur.

professor Hüseyn Əhmədov

**Əşrəf HÜMMƏTOV,
Aysel RƏSULZADƏ,**

“Təhsil problemləri”, 01-07 avqust 2017

AZADLIQ VƏ MÜSTƏQİLLİK FƏDAİSİNİN KİTABI

Elmira Əhmədovanın “Mən jurnalistəm...” kitabı bu yaxınlarda Bakı, “Apostroff” nəşriyyatında çap edilib. “Ön söz”ün müəllifi Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin baş direktoru Aslan Aslanov, buraxılışa məsul redaktorlar Dağbəyi İsmayılov və Bətul Eyvazlı, tərtib edəni isə müəllifin oğlu Abdulla Abdullayevdir.

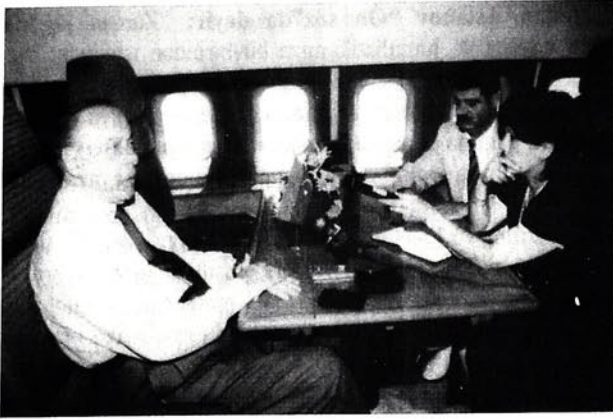
Aslan Aslanov “Ön söz”də deyir: “Zaman keçəcək, nəsillər dəyişəcək, jurnalistikamıza bir-birindən istedadlı, bacarıqlı qələm sahibləri gələcək. Elmira Əmrahqızı kimi dəyərli jurnalistlərin yeri isə həmişə görünəcək, onların milli mətbuatımızın inkişafı naminə gördüyü işlər heç zaman unudulmayacaq”.

Bəli, Elmira Əmrahqızı heç zaman unudulmayacaq jurnalistlərimizin sırasında. Onun doğmalarının, yaxınlarının, müəllimlərinin və həmkarlarının, o cümlədən tələblik illərindən bir-birimizi yaxşı tanıdığımız peşəkar jurnalistlərin bu kitabda toplanmış xatirələrindən bəzi məqamlara diqqət yetirsək Elmira Əmrahqızının Azərbaycanın jurnalistika aləmində, mətbuat tarixində adının böyük hərflərlə yazılmasına haqq qazandırmış olarıq.

Həsən Həsənov, Azərbaycanın Polşadakı səfiri:

-Tam məsuliyyətlə deyə bilərəm ki, Elmira Əmrahqızı Azərbaycanın müstəqilliyi yolunda formalaşmış jurnalistlər arasında ən parlaq şəxsiyyətlərdən biri idi. Onu bir jurnalist kimi digərlərindən fərqləndirən cəhət heç vaxt hansısa xəbəri sensasiya xatirinə deyil, həmin xəbərin ölkəmizin xeyrinə və ya ziyanına olacağını müəyyənləşdirməsi və ictimaiyyətə çatdırması idi.

Vilayət Quliyev, Azərbaycanın Macarıstandakı səfiri:

–“Əvvəlcə söz olub” – bəşəriyyətin qədim kitablarından biri olan “İncil”də belə deyilir. Sadəcə, əlavə etmək istərdim: sonda da söz olacaq, sözü yaşadanlar qalacaq. İnanıram ki, onların arasında ömrünün son gününə qədər Azərbaycan jurnalistikasına sevgi ilə, sədaqətlə, ən başlıcası isə, böyük məsuliyyət hissi ilə xidmət edən Elmira Əmrahqızının da adı çəkiləcək.

Şirməmməd Hüseynov, BDU-nun Jurnalistika fakültəsinin müəllimi, professor:

–Özünü jurnalist adlandıranlar çoxdur. Nə olar, qoy adlandırsınlar. Axı, hər parlayan qızıl deyil!

Elmiranın istedadı, cəsarəti, qeyrəti, jurnalist məharəti üç yüz illik şər imperiyasının süqutunun başlandığı, quduzlaşmış kinini, nifrətini xalqımızın üzərinə tökdüyü Qanlı Yanvar günlərində, çoxunun meydanı tərk edib guşənişin olduqları bir tufanda üzə çıxdı. “Azadlıq” radiosu dalğalarında “Mən, Elmira Əhmədova, Bakıdan danışırım. Mən jurnalistəm...” harayı ilə başlayan müraciəti, çağırışı illər keçsə də, həmişə tarixi bir sənəd kimi qalacaq, zaman-zaman səslənəcək! Çünki bu ana Vətənin namuslu bir qızının dünyaya müraciəti, çağırışı idi.

Mirzə Xəzər, “Azadlıq” radiosu Azərbaycan redaksiyasının keçmiş rəhbəri:

– Elmiranın “Azadlıq” radiosuna 1990-cı il yanvarın 21-də ilk reportajı bu sözlərlə başlayırdı: “Elmira Əhmədova. Mən jurnalistəm. Bakıdan zəng edirəm”. İlk reportajı xəstəxanadan, Qara Yanvarın ilk günündə yaralanan azərbaycanlı haqqında idi. Ondan əvvəlki reportajlarından peşəkarlığı ilə fərqlənirdi. Dəftərdə adının yanında “Əsl jurnalistdir” sözünü yazdım. Elmiranın səkkiz illik həyatı, səkkiz illik uğurlu yaradıcılığı “Azadlıq” radiosu ilə bağlıdır. Sonradan onun səsi ən qaynar nöqtələrdən gəldi.

Elmira Axundova, Dövlət mükafatı laureatı, əməkdar jurnalist, millət vəkili:

–Elmira əsl vətəndaş idi. Mənsub olduğu millətinin, respublikasının taleyini düşünürdü, onun üçün narahat olurdu. Elə bəlkə də bütün bunlar sağalmaz xəstəliyə tutulmasına təsir edirdi. Mən bilmirəm, nə qədər ömrüm var, amma onu bilirəm ki, nə qədər yaşayacağamsa, Elmira da mənimlə birgə yaşayacaq.

Famil Mehdi, filologiya elmlər doktoru, professor:

- Mənim fikrimcə, Elmira Əmrahqızının bir jurnalist kimi müstəqilliyimiz, azadlığımız yolunda böyük xidməti onun Azərbaycanın milli qəhrəmanı adına layiq görülməsinə əsas verir. Bu mənada onun ölməz adı Salatın Əsgərova, Çingiz Mustafayev, Alı Mustafayev, Kazımağa Mövsümov kimi qəhrəman jurnalistlərlə bir sırada dayanmalıdır.

Rəhbər Bəşiroğlu, “Milliyyət” qəzetinin müxbiri:

-Elmiranı ən çox Qarabağda xatırlayıram. Xocalının işğalından öncə BMT nümayəndəsi Sayrus Vensin, Ağdamın işğal ərəfəsində ATƏT nümayəndəsi Rafaellinin və Qarabağ işğal olunan mərhələdə Butroş Qalinin yaxasından yapışıb: “Ermənilərin bu haqsızlıqlarını nə zaman durduracaqsınız?” fəryadı hələ də qulağımdadır”.

Bəxtiyar Sadıqov, “Azərbaycan qəzetinin baş redaktoru:

-Televiziyanın işləmədiyi, Azərbaycan Radiosunun səsinin eşidilmədiyi bir vaxtda sən oldun minlərə, milyonlara

həyan! Bizlərin müsibətini dünyaya yayan bir jurnalistimiz vardı! Bizim nifrətimizi qurğuşun cümlələrə çevirib kar qulaqları dələn bir müdafiəçimiz vardı! O sən idin, Elmira!.. Bilirdin ki, azadlığın imtahana çəkildiyi gündür! Azadlıq isə qurbansız olmur, bacım! Sən özünü belə qurbanlardan, 20 Yanvar şəhidlərindən biri sayırdın. Azadlıq şəhidi, müstəqillik carçısı jurnalist Elmira Əmrahqızı! Bu gün Şəhidlər xiyabanında uçan əbədi məşəl abidəsi həm də sənə aiddir, şəhid bacımız! (Məqalə 1999-cu ilin fevral ayında yazılıb. O aman Bəxtiyar Sadıqov “Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru deyildi. Ə.H.)

Qulu Məhərrəmli, filologiya elmləri doktoru, professor:

- Hər bir jurnalistin bioqrafiyasında özünü ifadə edib auditoriyaya tanıda bildiyi bir məqam olur. Bu məqam jurnalistin bütün yaradıcılığını səciyyələndirir, onun peşəkarlığını və mənəvi gücünü göstərə bilir, tanınıb yaddaşlarda qalır. Elmira Əmrahqızı üçün bu dövr qanlı 20 Yanvar günləri oldu...

Elmira “Azadlıq” radiosu ilə hər şeyi açıq, öz adı ilə deyirdi. Azərbaycan dinləyicisi onun reportaj və hesabatlarında indiyədək ideologiya pərdələri altında gizlədilmiş bir çox həqiqətləri eşidirdi. O, 20 Yanvar faciəsinin Azərbaycan cəmiyyətində, vətəndaş şüurunda yaratdığı mənzərəni bütün detalları ilə cızır, hər şeyi cəsarətlə təhlil edirdi. Sözlə deyə bilmədiklərini isə hiçqırıqları ilə çatdırırdı.

Zərəxanım Əhmədli, “Azadlıq” radiosunun keçmiş müxbiri:

-Elmira Azərbaycan radio məktəbinə beynəlxalq radiojurnalistikanın prinsiplərini gətirdi. Bu prinsiplərin ən başlıca mahiyyəti isə hər hansı bir hadisəni necə varsa, eləcə “bərbəzsiz” auditoriyaya çatdırmaq və istənilən bir informasiyanı bir neçə mənbədən dəqiqləşdirmək idi. İnformasiya, reportaj, radioşərh dilinin sadələşdirilməsi idi. Bu sahədə Elmiranın xidmətləri böyük oldu.

“Azərbaycan İnternəşnl” jurnalının baş redaktoru Betti Bleyer Elmira haqqındakı xatirəsində yazır ki, “O əsl peşəkar

və öz işinə sadıq bir insan idi. Biz həmişə onun mükəmməl, həqiqəti əks etdirən analitik yazılarını, xüsusilə də siyasi və beynəlxalq proseslərlə bağlı məqalələrini maraqla oxuyurduq. O məsələnin mahiyyətini açmağı bacarırdı.”

Betti Bleyer, “Azərbaycan İnternəşnl” jurnahının baş redaktoru:

-1995-1997-ci illərdə Elmira “Azərbaycan İnternəşnl” jurnalı üçün məqalələr yazırdı. Bəzi hallarda, biz məqalələrə həmmüəlliflik edirdik. Lakin bizim birlikdə paylaşdığımız ən yaddaqalan anlar Prezident Heydər Əliyevin 1997-ci ilin avqustunda ABŞ-a ilk səfəri və Ağ Evdə Bill Klintonla görüşüdü zaman onu müşayiət etdiyimiz səfərlə bağlıdır...

Onun olduqca gərgin işlədiyini xatırlayıram. Hər gün Prezidentin fəaliyyətinin xülasəsini hazırlayıb, məqalələri əllə yazır, materialı vaxtında çatdırmaq üçün dəlicəsinə çalışırdı. Sonra zəng gəlirdi və o, hazırladığı reportajı canlı şəkildə radioda oxuyurdu. Yad bir mühiddə Prezidentin fəaliyyətini izləmək olduqca çətin bir öhdəlik idi...

O, “Azadlıq” radiosunun (Praqa) gündəlik xəbər yayımlarının azərbaycanlı müxbiri kimi yorulmadan çalışırdı, eyni zamanda, “Azərbaycan İnternəşnl” jurnalının Bakı müxbiri idi...

Elmira dünyadan köçən il biz “Azərbaycan İnternəşnl” jurnalının yaz buraxılışını (1998, cild 6.1) ona həsr etdik. Həmkarları onun haqqında deyirdilər: “Elmira kişi jurnalistlərin getməyə cəsarət etmədiyi yerlərə gedir, digər jurnalistlərin soruşmağa tərəddüd etdiyi sualları verirdi”. Elmira azad mətbuatın inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan pioner jurnalistlərdən idi.

Flora Xəlilzadə, “Azərbaycan” qəzetinin əməkdaşı:

-Bir nəslin əqidə və qələm dostu, bizdən sonra mətbuata gələnlər üçün mənəvi işıq timsalında olan Elmira Əmrahqızı! Tələbəklik illərindən tanıyıram onu. Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsində oxuyurduq. O, dördüncü, mən birinci kursda. Dörd nömrəli qızlar yataqxanasında qalırdıq...

Onunla iki dəfə xarici səfərdə yol yoldaşı olmuşam. Bir mən yox, bütün həmkarlarım onun çevikliyinə, hadisəyə dərhal müdaxilə etmək bacarığına, onu insanlara çatdırmaq məharətinə heyratlanmaya bilməzdim...

Elmira Əmrahqızı kimi vətən sevdalı jurnalistlər əqidə və milli düşüncə sahibi olduqları üçün bu torpağın əbədi mənəvi sərvətləridirlər. Onların dəyanəti, ölümün önündə mərd dayanmaq cəsarəti bu yurdun havası suyu kimi qiymətli və dəyərlidir. Biz onlara həmişə ehtiyac duyuruq. Belə əbədiyaşarlıq Elmira Əmrahqızının halal qismətidir.

Maral Poladova, jurnalist:

-Yaradıcılığının ən fəal dövrü Azərbaycanın ən ağır günlərinə düşən Elmiranın səsi qaynar, ən təhlükəli nöqtələrdən gəlirdi. Cəbhə xəttindən, güllələrin içindən reportaj verəndə kimsədən, heç nədən qorxub çəkinməzdi. İstər cəbhə xəttində olsun, istər öndə, istərsə də xarici ölkələrdəki dəbdəbəli mərasimlərdə, onun bircə məqsədi vardır: Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq! Səsi gah Budapeştdən, gah Moskvadan, gah Tehrandan gəlirdi Elmiranın. Xocalı, Şuşa, Laçın, Qubadlı, Zəngilan, Ağdam, Kəlbəcər və digər faciələrimiz zamanı onun ana nələsinə bənzəyən qeyrətli səsi radio dalğalarından milyonlara bələdçilik edərdi. Müsahibələrinin birində özü haqqında belə demişdi: “Nəzəriyyəni sovet jurnalistikası məktəbində öyrənən, təcrübəni isə Azərbaycanın “Azadlıq” Meydanında, 20 Yanvar Bakısının küçələrində, cəbhə bölgələrində keçən bir müxbirəm...”

Aynur Bəşirli, jurnalist:

-Elmira xanım 40 gündür ki, aramızda yoxdur. Bu günün özündə də onun haqqında nəsə yazmaq, nəsə demək birinci gündəki qədər ağırdan ağırdır... Jurnalist həmkarım Elmira xanım Axundovanın sözlərini xatırlayıram: “Elmira çox güclü qadın idi. Elə gedirdi belə güclü oldu. Bizim hər birimizin sanki bir hissəsini özü ilə apardı”.

Bu 40 gündə hər gün səsi “Azadlıq” radiostansiyasının dalğalarından gəldi, haqqında hər gün yazıldı, hər gün anıldı.

Kompüterlərin yaddaşından onun adını pozmağa heç bir kəsin əli gəlmədi: Bu 40 gündə “İlin ən yaxşı jurnalist xanımı” adını aldı. (Mirzə Xəzər: Elmira Əhmədova. Mən jurnalistəm. Bakıdan zəng edirəm”. 1990-cı il yanvarın 21-də ilk dəfə efirə gedən bu səs Elmira vəfat edəndən sonra beş il ərzində, mən radioda işlədiyim müddətə ta 2003-cü ilin sentyabr ayına qədər “Azadlıq” radiosunun efirindən daim səslənməkdə idi...” Ə.H.)

Tamilla Əliyeva, BDU-nun dosenti, filologiya elmləri namizədi:

-Hörmətli prezidentimizin xarici ölkələrə səfərlərində onu müşayiət edən jurnalistlərin içərisində Elmiranı görəndə əlimi ekrana uzatmaqdan özümü saxlaya bilmirdim:

-Bu mənim yoldaşım Elmiradır, qrupumuzun ən yaxşı tələbəsi idi. Əgər gündə Elmiranı beş dəfə də ekranda görsəydim, bu sözləri təkrar edərdim. Axırda oğlanlarım dözməyib məndən qabaq deyərdilər:

-Bu Elmiradır...

Türkən Nəsibova, Bakı-Avrasiya Universitetinin 3-cü kurs tələbəsi (27 fevral 2009-cu il. Ə.H.):

-Elmira xanımın vəfatından sarsılan həyat yoldaşı Hüseyn Abdullayev xanımı üçün bu sözləri söyləmişdi: “Mən çox xoşbəxt olmuşam. Çünki Elmira kimi bir insanı tale hər adama bəxş etmir. O, bu qısa ömründə elə bir ömür yaşadı ki, bəzən bir adam neçə illər yaşasa da, ləyaqətin zirvəsinə çata bilmir. Şəxsən Elmira o zirvəyə qalxmışdı və elə o zirvədə də axıradək qalmağı bacardı”.

Elmira xanımdan çox şeyləri götürməyə çalışacağam. Çünki həyatda ən çox sevdiyim jurnalist məhz Elmira xanımdır.

Xoşbəxtəm ki, onun yaxınları, qohumları cərgəsində mən də varam.

“Xatirələr” bölümünün sonunda verilmiş “Modern.az” saytının müxbiri Pərvin Arzuqızının 20 dekabr 2013-cü ildə Elmira Əmrahqızının oğlu Abdulla Abdullayevdən aldığı müsahibədə də onun həyat və fəaliyyətindən, bütövlükdə ailənin həyatından, babalardan, övlərdən söhbət açılır.

Kitabın ikinci və üçüncü hissələrində Elmira Əmrahqızının hazırladığı məqalələr, reportajlar və qələmindən çıxan digər materialları toplanıb. Dördüncü hissədə isə onunla müsahibələr və şəxsi arxivindən seçilmiş materiallar təqdim olunub.

Elmira Əmrahqızının müsahibə və məqalələrini, seçilmiş reportajlarını, onunla aparılan müsahibələri, şəxsi arxivindən seçmə materialları oxucu təkrar-təkrar mütaliə etmək istəyir. Niyə? Nə üçün? Ötənləri yada salmaq, yaddaşlarda saxlamaq, həyat dərslərindən öyrənmək, layiqincə ibrət götürmək üçün. “Olub keçənləri düşünərkən “Heydər Əliyev: Hakimiyyət nədir? Bu böyük sualdır.””, “Azərbaycan Lissabonda istəyinə nail oldu”, “Azərbaycan Xəzərdəki sektorunun sahibidir”, “Şəhəri sarsıdan gecə”, “Sərhəd rayonlarının harayı”, “Dəmiryol vəğzalında gördüklərim” və digər məqalə və reportajlar oxucunu yüksək vətənpərvərliyə vətəni ülvə bir məhəbbətlə sevir qorumağa səsləyir.

Kitabda xeyli sayda rəngli fotolar da verilib ki, onlar da Elmira Əmrahqızının ömrünün müxtəlif anlarını, məqamlarını canlandırır. Bu fotoların da əksəriyyəti ayrı-ayrı illərdə, o cümlədən səfərlər zamanı xarici ölkələrdə çəkilib və unudulmaz xatirələri əks etdirir.

Kitabın arxa üzündə müəllifin qısa tərcümeyi-halı verilib:

“Elmira Əmrah qızı Əhmədova 1952-ci il sentyabrın 24-də Ağstafa şəhərində anadan olub. 1958-ci ildə 24 nömrəli Dəmiryolu məktəbinə gedib. 1962-ci ildə məktəbi dəyişərək təhsilini 1 saylı orta məktəbdə davam etdirib. 1969-1974-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsində təhsil alıb. 1974-cü ildə Azərbaycan Dövlət Televiziya

və Radio Verilişləri Komitəsinin proqramların tərtibi şöbəsində işləyib. “Bakı”, “Baku”, “Nezavisimaya qazeta”, “Azərbaycan gəncliyi”, “Ulduz”, “Azərbaycan qadını”, “Azərbaycan İnternəşnl” və digər qəzet və jurnallarda çalışıb, həmçinin Azərbaycan Dövlət Televiziya və radio Komitəsinin “Ana” radio-jurnalına очерklər hazırlayıb.

1989-1990-cı illərdə “Azadlıq” qəzetində işləyib. 1989-cu ildə “Kosmos uşaqlar üçün” adlı SSRİ jurnalistlərinin kosmosa göndərilməsi barədə Proqramın qaliblərindən biri olub.

1990-cı ildə “Azadlıq” radiosu ilə əməkdaşlığa başlayıb. 1993-1998-ci illərdə “Azadlıq” radiosunun Bakı nümayəndəliyinin rəhbəri olub. “Qızıl qələm”, “Həsən bəy Zərdabi” və “İlin qadını” mükafatlarına layiq görülüb.

1998-ci il fevralın 27-də vəfat edib. 2-ci Fəxri xiyabanda dəfn olunub”.

Ruhunuz şad olsun unudulmaz insan – Elmira Əmrahqızı!

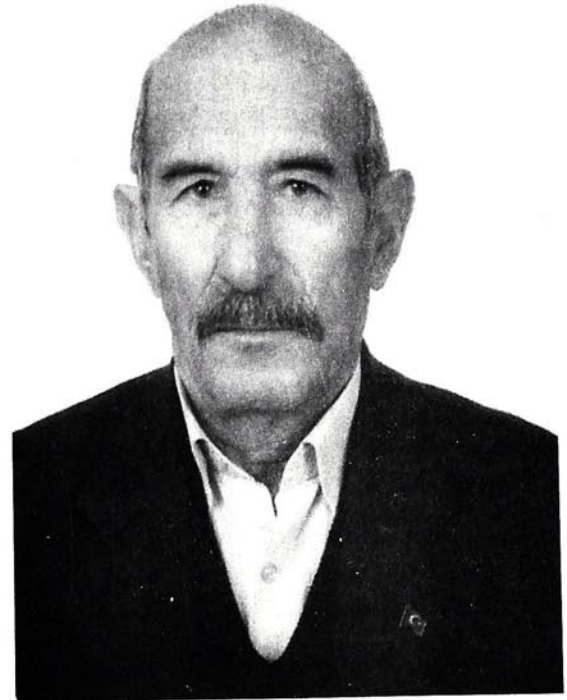
Oğlunuz Abdulla bu kitabı sönməz xatirənizə ithaf edib.

Sağ olsun belə layiqli övlad və ona dəstək olan insanlar.

“Təhsil problemləri”, 08-15 dekabr 2017

MÜSTƏQİLLİYİMİZİN BƏHRƏSİ

Ölkələrin sərhədləri zaman-zaman dəyişdirilib. Bu sərhədlər xalqları da ikiyə, üçə və daha neçə-neçə yerə ayırır, bir-birindən ayrı yaşamağa məhkum edib. Keçilməz sərhədlər atanı oğuldan, qardaşı bacıdan, qohumu-qohumdan ayrı salıb.

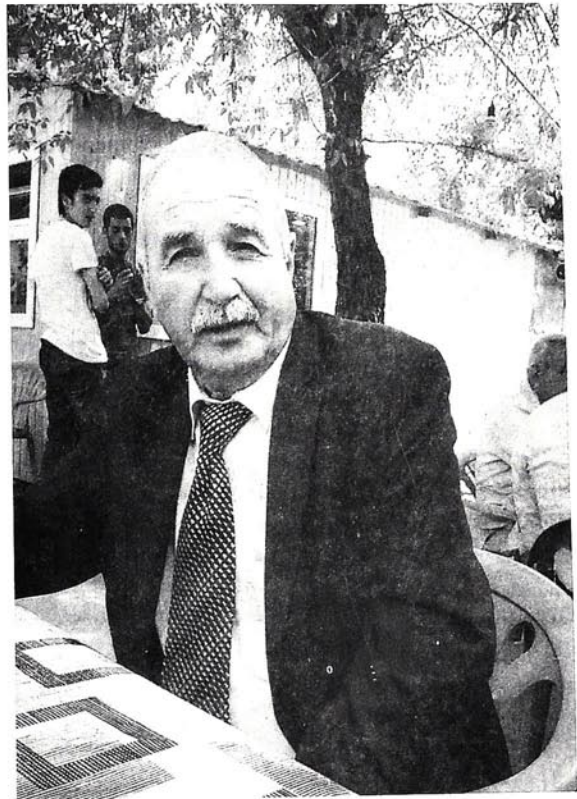
Lakin imkan tapdıqca onlar bir-birləri ilə görüşüb, gediş-gəliş ediblər. Amma sovet dövründə sərhədlər tam qapanıb, dili bir, dini bir parçalanmış xalqların övladları bir- biriləri ilə sərbəst görüşmək imkanından məhrum olublar.

Sovet dövründə xarici ölkələrdə, xüsusilə İranda və Türkiyədə yaşayan soydaşlarımızla əlaqə saxlamaq, görüşmək çox müşkül bir məsələ idi. Lakin 1991-ci ildə Azərbaycan yenidən müstəqilliyə nail olduqdan sonra Culfa və Şahtaxtıda Araz çayı üzərindəki körpülər vasitəsi ilə İranla, 1992-ci ildə sərhəd təşkil edən Araz çayı üzərində salınmış "Ümid körpüsü" vasitəsi ilə isə qardaş Türkiyə ilə hərtərəfli əlaqələr saxlamaq mümkün oldu. 2017-ci il oktyabr ayının ilk günlərinin birində dostum, həmyerlim, hazırda təqaüddə olan və başqa bir sahədə çalışan Həsən müəllim böyük sevinclə dedi ki, nənəsinin qardaşı Xəlil oğlu Zülfəli Kılınç Naxçıvana gəlib, qohumlarla görüşür və zəng edib ki, onu da görmək istəyir. Odur ki, işdən icazə alıb Naxçıvana gedəcək, həm ailəsinə baş çəkəcək, həm də onunla görüşəcəkdir. Dedim ki, qohumunla söhbət zamanı qeydlər götür, şəkil çəkdir, qəzetə verək.

Əliyev Həsən Zülfəli oğlunun dediklərindən:

- Xatirimdədir ki, 1970-ci illərin əvvəllərində (1972-ci ildə – Ə.H.) Türkiyədən, Ağrının Məngəsər kəndindən Səlbi (Səlmi) nənəmin qardaşı Xəlil oğlu Hacı Kılınç Naxçıvan rayonunun (indi Babək) Şıxmahmud kəndinə məktub yazaraq atam Əliyev Zülfəli Abdulla oğlunu soraqlamışdı. O dövrdə isə xaricdə qohumları olanlara hakimiyyət yaxşı münasibət göstərmirdi.

Odur ki, bu məsələ atama görə bir müddət qapalı qaldı. 80-ci illərin əvvəllərində Türkiyədəki həmin qohumlarımızla görüşmək əmim oğlu Yaşara və həyat yoldaşı Labidəyə - bacıma nəsis oldu. Yaşarın yaxın qohumları onları Türkiyəyə dəvət etmişdi. Bir aydan çox Türkiyədə qalan Yaşar və Labidə xanım digər qohumlarımızı da arayıb görüşmüşdülər. O da yaxşı yadımdadı ki, onlar Türkiyədən qızım Ülviyyəyə bir yaraşlıqlı don da (oyma) alıb gətirmişdilər. Onda Ülviyyənin 12-13 yaşları olardı.

Şərur rayonunun Maxta kəndində yaşayan əmim oğlu Cəbrayılın qonağı olan Zülfəli Kılınçla oktyabr ayının 5-də orada görüşdük. Oktyabrın 6-da isə Naxçıvana gəldik. Şıxmahmud kəndinə gedib nənəm Səlbinin, atam Zülfəlinin, bibim Firuzənin və bu kəndə bitişik olan Xəlilli kəndində anam Zeynənin, babam Ağamalının və dayılarım Bayraməli və Musanın məzarlarını ziyarət etdik.

Naxçıvan şəhərində və Maxta kəndində qohumlarla birlikdə xatirə şəkilləri çəkirdik.

Atam Zülfəli Əliyevin şəkli və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, tarix elmləri doktoru, professor Vəli Əliyevin atamla bağlı xatirəsi olan "Öyrəndənlər, öyrənənlər, uğurlar" kitabını maraqla səhifələyən Zülfəli Kılınç "Təhsilimizin tərəqqisi yolunda" kə kitabda (kitablarm müəllifi, Əşrəf Hümətovdur) isə atamın dünyaca məşhur SSRİ xalq artisti Rəşid Behbudov və Azərbaycanın xalq yazıçısı Hüseyn İbrahimoğlu ilə birlikdə şəklini görüb, atamın ömür yolundan bəhs edən "Ürəklərdən yaşayır..." oçerkindən xeyli məlumat öyrəndikdən sonra dedi: "Qürur duyuram ki, belə uca, böyük qohumumun adını daşıyıram".

Zülfəli Kılınçdan öyrəndim ki, Ağrının Məngəsər kəndində nənəm Səlbinin iki qardaşı yaşayıb: Xəlil və Hacı. O, Xəlilin oğludur, anasının da adı Mənsurədir. Qardaşları Hikmət Kılınç və Hacı Kılınç Aydın şəhərində yaşayırlar, təqaüddədirlər. Hacı Kılınç Aydın şəhərindəki universitetin professoru

olub. Bacıları – Dilbər və Səlimi, elə onun özü də Ağrının Məngəsər kəndində yaşayırlar. Yaşar və Kövsər isə haqq dünyasına qovuşublar. 1947-ci il təvəllüdü, təqaüdcü Zülfəli Kılınçın övladları Oktay və Süleyman hərbiçidir. Türkiyə ordusunda vətənə şərəflə xidmət edirlər. Əmisi Hacı Kılınçın oğlu Həsən Kılınç da vaxtı ilə kənd təsərrüfatı sahəsində nazir vəzifəsindəək yüksəlib.

Əliyev Zülfəli Abdulla oğlu Naxçıvan rayon Xalq maarif şöbəsinin müdiri, Naxçıvan Muxtar Respublikası maarif nazirinin müavini, mədəniyyət naziri, respublika kitabxanasının direktoru və digər vəzifələrdə çalışıb. Ona böyük ehtimad göstərilib, 1952-ci ildə Zülfəli müəllimi muxtar respublikanın Ali Sovetinə deputat seçiliblər.

Ölkəmiz müstəqilliyə nail olduqdan sonra yollar açıldı. Lakin Türkiyəyə getmək, qohumlarını görmək ona qismət olmadı. Zülfəli Əliyev 31 mart 1992-ci ildə doğmaları ilə vidalaşdı və öz əbədi dünyasına qovuşdu. Həsən Əliyevin söylədiyi kimi, dayısı oğlu Zülfəli Kılınç onun məzarını ziyarət etməklə ruhunu şad etmiş oldu.

“Təhsil problemləri”, 16-23 dekabr 2017

NAXÇIVAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİNDƏ

YUBİLEY TƏDBİRİNDƏ

Bu günlərdə Naxçıvan Dövlət Universitetində bu təhsil – elm ocağının 50 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə İncəsənət fakültəsinin dekanı, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Günay Məmmədova açdı. Dekan çıxışının əvvəlində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talıbovun Naxçıvan Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında 14 yanvar 2017-ci il tarixində verdiyi Sərəncamı tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Sonra bildirdi ki, Naxçıvan Dövlət Universiteti 1967-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin) Naxçıvan filialı kimi fəaliyyətə başlayıb. 1972-ci ildə filialın əsasında Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutu yaradılıb. Həmin ildə İnstitutda üç fakültə – Tarix-ədəbiyyat, Fizika-riyaziyyat, Təbiət-coğrafiya, 14 kafedra fəaliyyət göstərmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 29 dekabr 1990-cı il tarixli qərarı ilə Y.Məmmədəliyev adına Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun bazasında isə Naxçıvan Dövlət Universiteti təşkil olunub.

50 il inkişaf yolu keçən Universitetin maddi-texniki və tədris bazası xeyli genişləndirilib və müasir tələblərə tam cavab verən bir səviyyəyə çatdırılıb. Hazırda 108 hektar sahədə 16 tədris korpusu, Elektron kitabxana, Konservatoriya, Sosial Xidmət Mərkəzi, Olimpiada İdman Mərkəzi, Baytarlıq Təbabəti Klinikası və Tələbə evi fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan maarifçiliyinin və ali təhsil sisteminin inkişafında mühüm rolunu oynayan filialda 1967-1968-ci tədris ilində

Universitetdə 3 ixtisas üzrə kadr hazırlığı aparılırdısa, hazırda 57 ixtisas üzrə bakalavr, 46 ixtisas üzrə magistr, 31 ixtisas üzrə doktorant hazırlığı aparılır. Konservatoriyanın və Dissertasiya Şurasının fəaliyyət göstərməsi ali təhsillə yanaşı, mədəni və elmi potensialın da inkişafına səbəb olub.

Naxçıvan Dövlət Universiteti yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilməsinə, elmi və ali təhsil mühitinin formalaşmasına öz təsirini göstərərək və fəaliyyəti dövründə 30 minə yaxın məzunu olub. Universitetin məzunları ölkəmizdə milli dövlət quruculuğunun və təsərrüfat həyatının müxtəlif sahələrində çalışaraq iqtisadi, elmi və mədəni potensialın gücləndirilməsində layiqli töhfələr verirlər. Heç şübhəsiz ki, yubiley ilində Universitetdə müxtəlif tədbirlər keçiriləcəkdir. İncəsənət fakültəsinin “Bəstəkarlıq” ixtisası üzrə birinci kurs tələbəsi Hakim Məmmədovun əsərlərindən ibarət konsert isə 50 illik yubiley münasibəti ilə keçiriləcək tədbirlərin ilkidir.

Konsertdə Xalq şairi Məmməd Arazın sözlərinə bəstələnmiş “Naxçıvanım” və Gülsadə İbrahimlinin sözlərinə bəstələnmiş “Əlinca” mahnılarını birinci kurs tələbəsi Rüstəm İbrahimov, Aygün Bayramlının sözlərinə bəstələnmiş “Biləsən” mahnısı isə dördüncü kurs tələbəsi Rahim Əsgərov məharətlə ifa ediblər. Birinci kurs tələbəsi Aysel Eminli və Çilər Məmmədovanın, ikinci kurs tələbəsi Rövşanə İsmayılxanlının və digərlərinin ifalarını da tədbir iştirakçıları diqqətlə dinləyiblər. Respublikanın Xalq artisti, professor “Şöhrət” ordenli Tofiq Bakıxanov və skripkaçı, professor Hökümə Əliyeva da Hakim Məmmədovun bəstələrindən razı qalıblar. Universitetin rektoru, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvi Saleh Məhərrəmov Bakıdan gəlmiş qonaqları salamlayıb və tələbə Hakim Məmmədovu yüksək səviyyədə keçmiş konsert münasibəti ilə təbrik edib.

Yubileyi qeyd edilən təhsil ocağının məzunu, sonralar Universitetin rektoru olmuş və onun zəngin inkişaf yolu keçməsində, kadr potensialının möhkəmləndirilməsində əvəzsiz

xidmət göstərmiş Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, **Milli Məclisin Elm və Təhsil Komitəsinin sədri, akademik İsa Həbibbəylinin xatırlaması:**

-Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Naxçıvan filialının yaranması və fəaliyyəti Azərbaycan ali təhsilinin tarixində əhəmiyyətli bir hadisədir. Möhkəm maarifçi ənənələri və görkəmli yetirmələri ilə Naxçıvan filialını məşhur Qori seminariyası ilə müqayisə etmək olar. Bu təhsil ocağı Bakıda fəaliyyət göstərən Pedaqoji İnstitutun filialı olmaqdan çox Naxçıvan Ali Seminariyası təəssüratı yarada bildirdi. Naxçıvan filialının ilk direktorları tarix elmlər namizədi, dosent Əli Əliyev və coğrafiya elmləri namizədi, dosent Səfərli Babayev (sonralar AMEA-nın müxbir üzvi seçilmişdir) bu ali təhsil müəssisəsinin ciddi və böyük maarifçi bünövrəsini formalaşdırmışdılar. Naxçıvan filialının ilk direktor müavini Yavuz Axundov (indi elmlər doktoru, professor) çilgin, açıqürəkli və səviyyəli ədəbiyyat müəllimi, filologiya elmlər namizədi, dosent İzzət Maqşudov, analitik siyasi təhlil qabiliyyətinə malik olan tarix elmləri namizədi, dosent İbrahim Hüseynov, fars dili müəllimimiz, tanınmış yazıçı-jurnalist Möhsün Möhsünov və başqaları Naxçıvan filialının elmi-maarifçi mühitinin formalaşmasında və inkişafında mühüm rol oynamışlar. Hələ o illərin tələbə gəncliyi, qədim elm və ictimai fikir beşiyi olan Naxçıvanın ilk ali məktəb tələbələri, institut uşaqları! Çoxusunun içində o vaxt hiss etdiyim vulkan hələ indi də yanardağ kimi közərməkdə davam edir.. “Nə qədər əsl müəllimlər Azərbaycanda və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvanda elm və maarif məsələni müqəddəslik rəmzi kimi yaşadır, daha da işıqlandırırılar” (Əsrəf Hümətov “Təhsilimizin tərəqqisi yolunda” Bakı, 2014, səh. 140-141)

Bağır QƏDİMOV,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və
Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü
Əsrəf HÜMMƏTOV,
“Təhsil problemləri”, 01-07 may 2017

ÜZEYİR HACIBƏYLİ NAXÇIVAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİNDƏ ANILDI

Azərbaycan professional musiqi sənətinin banisi Üzeyir bəy Hacıbəylinin (18.09. 1885-ci il, Şuşa qəzasının Ağcabədi kəndi – 23.11.1948-ci il, Bakı) doğum günü münasibəti ilə Naxçıvan Dövlət Universitetində İncəsənət fakültəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təşkilatının Milli Musiqi Gününə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə NDU-nun rektoru, Azərbaycan Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü

Saleh Məhərrəmov açaraq salona toplaşanları yeni dərs ili və Milli Musiqi Günü münasibətilə təbrik edib. Sonra qeyd edib ki, şərəfli və mənalı ömür yaşamış Üzeyir bəy Hacıbəyli dahi bəstəkar, istedadlı dramaturq, pedaqoq, görkəmli jurnalist, publisist kimi tanınıb. Dahi rus bəstəkarı Tixon Nikolayeviç Xrennikov isə onu "Azərbaycan musiqisinin ağsaqqalı" adlandırır.

İncəsənət fakültəsinin dekanı, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təkilatının məsul katibi Günay Məmmədova Üzeyir Hacıbəylinin həyat və yaradıcılığı haqqında geniş çıxış edib.

Üzeyir Hacıbəyli 1885-ci il sentyabrın 18-də Ağcabədidə dünyaya gəlib, uşaqlığı qədim Qarabağımızın tacı olan Şuşada keçib. Üzeyir bəyin dühasının qaynaqları da qarlı zirvələrin,

uçurumların, dərin dərələrin dövrələdiyi, sərin səhər nəsimlərinin oxşayıb tumarladığı, bulaqları bal dadan Şuşada.

Bülbül səsli xanəndələri ilə məşhur olan Şuşanı "Qafqazın konservatoriyası" adlandırıblar. Qafqazın konservatoriyası balaca Üzeyir üçün də ilk musiqi məktəbi olub. Təbiət Üzeyir bəydən heç nə əsirgəməyib – misilsiz istedad, nadir musiqi qabiliyyəti, saysız melodiyalar yaratmaq bacarığı, iti zəka, güclü yumor hissi, möhkəm iradə, erkən yaşlarından aşkar olunmuş məqsədyönlülük...

1899-cu ildə Qori müəllimlər seminariyasına daxil olarkən Üzeyir Hacıbəyli bura yalnız qulaqlarında sırqa olmuş xalq havaları, ritmləri ilə gəlməyib, o, həm də Qoriyə böyük niyyətlərlə dopdolu bir ürək gətirib. Gənc Üzeyirin ən böyük arzusu, amalı xalqına xidmət etmək, xalqın maariflənməsi, mədəni inkişafı yolunda konkret işlər görmək idi.

1938-ci ilin yazında Moskvada Azərbaycan İncəsənəti ongünlüyü keçirildi. Ongünlük zamanında Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan opera sənətinin keçdiyi çətin yolları yad edərək yazmışdır: "İlk dəfə Leyli və Məcnun"un quruluşunu verərkən biz xəyalımıza belə gətirə bilməzdik ki, bizim özümüzün orkestri, özümüzün dirijorları, özümüzün oxuyanları, özümüzün xoru, özümüzün rəssamları, özümüzün opera teatrı olacaqdır. İndi bunlar hamısı bizdə vardır".

Dahi bəstəkar 1944-cü ildə Tbilisidə keçirilmiş Zaqafqaziya respublikalarının sovet musiqi ongünlüyünə yekun vuraraq demişdir ki, hər bir xalq öz bəstəkarından tələb edir ki, onlar öz əsərlərini nə qədər mürəkkəb olsa belə öz doğma musiqi dilinə yaxın yaratsınlar. Bunun üçün isə bəstəkarlardan bu dili bilmələri tələb olunur.

2008-ci ildə 100 yaşlı "Leyli və Məcnun"un yubileyi UNESKO xətti ilə bütün dünyada bayram edildi. 1936-cı ildə opera sənətimizin şah əsəri, tükənməz və gözəl melodiyalar xəzinəsi, Azərbaycan milli opera sənətinin klassik nümunəsi olan "Koroğlu" operasını yazıb qurtardı. Azərbaycan xalqının

mənəvi sərvətinin incisi olan bu operanın 1937-ci ildə ilk tamaşası göstərildi. Hər bir dinləyiciyə nəşə verən bu əsərin bədii keyfiyyəti, dərin məzmun və mükəmməl forması onu xalqımızın musiqi sənətinin ölməz abidəsinə çevirdi.

Cəsarətli və həqiqi novator olan Üzeyir Hacıbəyli özünün bu əsərində elə rəğarəng bədii vasitələr tapıb ki, bununla əsəri yalnız melodik cəhəti deyil, bəlkə musiqi dili-nin bütün inciləri xalq ruhu ilə bağlanıb vahid bədii məqsədə tabe edilib. Orkestrin tərkibinə Azərbaycan xalq çalğı alətlərindən – tar, kamança, zurna və dəfin cəsarətlə daxil edilməsini xüsusi ilə göstərmək lazımdır ki, bu da əsərdə musiqi dilinin səslənməsinə xüsusi gözəllik verir.

Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan musiqisində musiqili komediya janrının yaradıcısıdır. Bu janr onun qələmi ilə kəskin ictimai satiraya çevrilərək yeni keyfiyyətlər alıb. "Ər və arvad", "O olmasın, bu olsun", "Arşın mal alan" əsərləri artıq 100 ildən çox bir dövrdə aktuallığını, tərəvətini itirməyərək öz sənət ömrünü yaşayır. Bu əsərlər neçə-neçə inqilabların, ictimai formasiyaların, yeni dövlətlərin, cəmiyyətlərin şahidi olub. Maraqlıdır ki, bütün bu dövrlərdə bu əsərlər sevilib, qiymətləndirilib, səhnəyə qoyulub, ekranlaşdırılıb.

"Arşın mal alan" bütün dünyanı gəzərək, Hacıbəyli musiqisinin ilk qaranquşu olub. "Arşın mal alan" operettası 69 dilə tərcümə olunub, 4 dəfə ekranlaşdırılıb və təxminən 120 teatrın səhnəsində oynanıb.

Azərbaycan mədəniyyət tarixində Üzeyir Hacıbəylinin bir ədəbiyyatçı kimi xüsusi rolu vardır. "Koroğlu" dan başqa, bütün musiqili səhnə əsərlərinin libretto müəllifi olan Üzeyir Hacıbəyli mədəniyyət tariximizə həm də dramaturq kimi daxil olub. Bəstəkarın ədəbi istedadı daha əvvəl publisistika sahəsində aşkar edilib. Gənc publisist 1904-1905-ci illərdən qəzet və jurnal səhifələrində o zamanın ən aktual məsələlərinə həsr olunan məqalə və felyetonlarında maarifçi-demokrat kimi çıxış edib. 1918-1920-ci illərin müstəqil Cümhuriyyət dövründə qar-

daşı Ceyhun bəylə "Azərbaycan" qəzetinin redaktorları olub. Onun jurnalist qələmi iti, gülüşü kəskin idi.

Hacıbəyli Üzeyir Əbdülhüseyn oğlunun Azərbaycan musiqisinin inkişafındakı əməyi yüksək qiymətləndirilib. O, iki dəfə SSRİ Dövlət mükafatına layiq görülüb, Lenin, Qırmızı Əmək Bayrağı ordenləri və medallarla təltif edilib, SSRİ Xalq artisti adı alıb, SSRİ Ali Sovetinin deputat seçilib.

Tədbirin sonunda İncəsənət fakültəsinin müəllim və tələbələrinin ifasında dinlənən mahnılar alqışlarla qarşılandı.

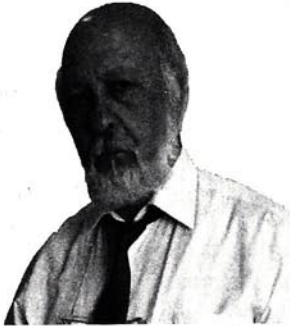
Bağır Qədimov,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi və Teatr Xadimləri
İttifaqının üzvü

Əşrəf Hümətov,
"Təhsil problemləri", 08-15 oktyabr 2017

YURDA BAĞLI SƏNƏTKAR

İncəsənət qısqandır. O tələb edir ki, insan özünü bütövlüklə ona həsr etsin.

**B.Mikelancelo (1475-1564),
italyan rəssamı və heykəltəraşı**

Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, Azərbaycan Rəssamlar Birliyi və Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü, tanınmış fırça və tişə ustası, istedadlı rəssam-heykəltəraş Hüseynqulu Əliyev 1949-cu ilin soyuq fevral günlərinin birində, Azərbaycanın dilbər guşəsi Ordubad rayonunun (Naxçıvan Muxtar Respublikası) ucqar dağ kəndi Bist-

də dünyaya göz açmışdır. Bu kənd rayon mərkəzindən 80 km şimal-şərqdə – Arazın qolu olan Gilan çayının sol sahilində yerləşir və Ermənistanla həmsərhəddir. Əhalisi əsasən bağçılıq, arıçılıq və heyvandarlıqla məşğuldur.

Hüseynqulu özünü dərk edəndən doğulub boya-başa çatdığı kəndin lirik-poetik duyğular oyadan əsrarəngiz mənzərələrinə, təbiətin canlı tarixi abidəsi olan meşələrə, qartallı yalçın qayalara, kəndi əhatə edən, bəzən başı dumanlı, çənə bürünən, bəzən də gün işığında qızılı rəngə çalan dağlara heyranlıqla tamaşa edər, salxım budaqlar arasında atılıb düşən, cəh-cəh vuran gözəl quşların şən səsinə, diş göynədən şəfa bulaqlarının zümzüməsini, Əyriçayın, Nəsrivaz çayının sahraq nəğmələrini dinləyər, bu çayların mavi sularında qayğısız-qayğısız üzən rəngarəng balıqları seyr etməkdən doymaz, gözlərini heyranlıqla qayalara zilləyər, Gəmiqayanın qayaüstü rəsmlərini, Göy-

gölün rənglərini – hislərini, ehtiraslarını kətana köçürmək arzusu ilə yaşayardı. Günəş qürub edəndə onun qızılı rəngi hopub qalardı yanağında. Məhz bu gözəllikləri gördükdə, duyduqda illər ötdükcə onda rəssamlığa həvəs daha da artardı. Elə bu həvəslə də o, orta məktəbi qurtardıqdan sonra Bakıya gəlib sənədlərini Əzim Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbinə verir və 1971-ci ildə məktəbin Tərtibat şöbəsinə qəbul olur, ilk professional rəsm sənətləri biliyinə yiyələnir. 1975-ci ildə məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirən Hüseynqulu Əliyev göndərişlə 1977-ci ildə M.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun rəssamlıq şöbəsinə daxil olur. O, burada Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Toğrul Nərimanbəyovdan, Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, SSRİ Rəssamlıq Akademiyasının müxbir üzvü, professor, SSRİ və Azərbaycan SSR Dövlət mükafatları laureatı, heykəltəraş Tokay Məmmədovdan, Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, sənətsünaslıq doktoru, SSRİ dövlət mükafatı laureatı Lətif Kərimov kimi sənətkarlardan sənətin incəliklərini öyrənir, biliyini və dünyagörüşünü artırır.

Hələ tələbə ikən Moskvada, Xarkovda, Tbilisidə açılan Ümumittifaq və respublika sərgilərində əsərləri ilə çıxış edərək, sənətsevərlərin diqqətini cəlb edir. Beləliklə, o, öz üslubu, dəst-xətti ilə Azərbaycan rəssamlığı tarixində özünəməxsus bir rəssam kimi adını yazdı. Hüseynqulu Əliyev gördüklərini və müşahidə etdiklərini öz təxəyyülünün süzgəcindən keçirərək, öz fırçası ilə kətan üzərində təsvir edirdi.

1982-ci ildə İncəsənət İnstitutunu fərqlənmə diplomu ilə bitirən H.Əliyev İnstitutda qalıb işləmək və aspiranturada təhsilini davam etdirmək təklifini alsa da, o doğma Naxçıvana qayıdır. Bir müddət burada işlədikdən sonra 1988-ci ildə C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında baş rəssam kimi yaradıcılıq fəaliyyətini davam etdirir. Bu illərdə onun əsərləri qonşu İran İslam və Türkiyə respublikalarında nümayiş etdirilir.

Rəssam, heykəltəraş H.Əliyev geniş yaradıcılıq diapazonuna malikdir. O, heykəltəraşlığın monumental abidə, portret, büst, baralyef, rəssamlıqda məişət portret, mənzərə, natürmort janrlarında monumental rəngkarlıq, illüstrasiya və teatr rəssamlığı sahəsində geniş fəaliyyət göstərir.

Realist təsvir metoduna əsaslanan Hüseynqulu Əliyev yaradıcılığında rənglərin təzadına şərtlilik və dekorativlik əlamətinə üstünlük verir. O, heykəltəraşlığın və rəngkarlığın müxtəlif janrlarında uğurlu axtarışlar aparır, xalqımızın tarixi keçmişini müasir həyatını əks etdirən əsərlər yaradır və muxtar respublikamızın muzey ekspozisiyalarında uğurlar nümayiş etdirərək, tamaşaçıların rəğbətini qazanır. Naxçıvan Tarix Muzeyində nümayiş etdirilən yağlı boya ilə işlənmiş "İmamzadə kompleksi", "Möminə Xatun məqbərəsi", "Yusif İbn Küseyr məqbərəsi", "Kırna məscidi", "Gülüstan məqbərəsi", "Xaraba Gilan qapısı", "Əlincəçay-Xanağa kompleksi", "Yezidabad məqbərəsi", Hüseyn Cavidin ev muzeyində nümayiş etdirilən "Köhnə Naxçıvan" tablolarında rəssam Naxçıvanın tarixi yerləri, maddi və mənəvi mədəniyyət inciləri ilə görüşdən doğan poetik təəssüratlarını, gördüyünü-duyduğunu, qəlbini titrədən məqamla bağlı düşüncələrini kətana köçürüb. Bu tablolar rəssamın zəngin folklor motivlərindən, etnoqrafik elementlərdən yaradıcılıqla istifadə etməsindən, improvizasiya qabiliyyətindən xəbər verir.

Rəssam-heykəltəraşın çoxsaylı əsərləri Naxçıvan Ədəbiyyat Muzeyində nümayiş etdirilir. Onun yağlı boya ilə işlənmiş "C.Məmmədquluzadə və oğlu Mithəd", "C.Məmmədquluzadə", "C.Məmmədquluzadə və oğlu Ənvər Məmmədquluzadə ailə üzvləri ilə", "Salman Mümtaz", "Əhməd Cavad", "Əzim Əzimzadə", "Y.V.Çəmənəminli" əsərləri yaradıcılıq axtarışlarının gözəl bəhrəsi kimi diqqəti cəlb edir. Bu portretlərdə rəssam obrazların daxili aləmini göstərmək üçün təsvir etdiyi şəxsiyyətləri səciyyələndirən bir sıra cəhətləri xüsusi ilə vurğulamışdır. Bu əsərlərdə obrazların psixoloji dərinliyi, sadəliyi, zahiri cizgilərin daxili aləmin güclü şərhilə üzvü bağlılığı aydın hiss

olunur. Muzeydə nümayiş etdirilən professorlardan Abbas Zamanovun, Əziz Şərifin, M.C.Cəfərovun, şairlərdən M.Arazın, X.Rzanın qrafik üslubda işlənmiş portretləri və "Şair Almaz İldırımın dünyası" qrafik illüstrasiyasında məlum olur ki, rəssam bu janrın mürəkkəb texniki tələblərinə, cizgi qanunauyğunluqlarına dərin bələd olmuşdur.

Muzey ekspozisiyasında onun müxtəlif formalı heykəltəraşlıq nümunələri də özünəməxsus yer tutur. C.Məmmədquluzadənin "Quzu", "Saqqallı uşaq", "Konsulun arvadı", "Qurbanəli bəy" hekayələri mövzusunda işlənmiş baralyef illüstrasiyaları onun yumoristik qəhrəmanlar yaratmaq və orijinal tapıntılara meyil etmək xarakterini aşkar edir. Onun C.Məmmədquluzadənin gipsdən hazırlanmış baralyefi, C.Məmmədquluzadənin "Ölümlər" əsərinə illüstrasiya, "Ölümlər" əsərində İskəndər surəti, "Molla Nəsrəddin" kimi əsərləri uğurlu heykəltəraşlıq nümunələridir. Hüseynqulu Əliyevin rəngkarlıq əsərləri içərisində onun müxtəlif mövzularda işlədiyi natürmortları da diqqəti cəlb edir. Rəssam öz əsərləri ilə bu janrın imkanlarının genişliyini sübut etmişdir. O, müasir ruhlu natürmortlarında real gördüklərini xəyalında canlandırıdığı duyğularla tamamlayaraq, cansız əşyalarla tamaşaçılar arasında emosional əlaqə yaratmağa nail olmuşdur. Onun yaradıcılığında yurdun şöhrətini işıqlı əməlləri ilə yaşadan şəxsiyyətlərin obrazları da geniş yer tutur. Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Oftalmologiya İnstitutunun rəhbəri, oftalmologiyanın müasir problemlərinə aid bir sıra elmi məqalələrin müəllifi, dünya şöhrətli alim Paşa Musayevin kompozisiyalı baralyefində müəllif obrazın daxili aləmini, xarakterik xüsusiyyətlərini, zənginliyini mənalı çalarlarla zənginləşdirib.

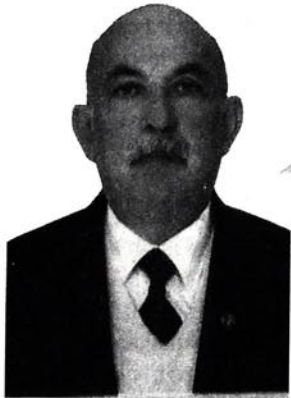
Azərbaycan rəngkarlığında realist rəssamlığın banisi Bəhrüz Kəngərlinin Naxçıvan şəhərindəki qəbirüstü abidəsində də heykəltəraşın tamaşaçıya dediyi fikir sadə və yığcamdır. O, xarakterik cizgilərlə rəssamın surətini yarada bilmişdir. Dünya şöhrətli dövlət və siyasi xadim, ümummillilərimiz Heydər Əliyevin nurlu siması rəssam-heykəltəraşın yaradıcılığından

qırmızı xətt kimi gəlib keçir. O, istər rəssamlıq əsərlərində, istərsə də müxtəlif materiallardan hazırladığı baralyef və büstlərdə təkcə portret oxşarlığına nail olmamış, eyni zamanda Ulu Öndərin mənəvi aləmini də verə bilmişdir. 1988-ci ildə Naxçıvan şəhərində ucaldılmış Koroğlunun monumental abidəsi isə şübhəsiz ki, onun ən uğurlu işlərindəndir. Koroğlu misri qılınc əlində şahə qalxmış əfsanəvi qır atın belində dəli nərəsi ilə sanki Çənlibelin qoç igidlərini yağlı düşmən üzərinə hücumə səsləyir.

Hüseynqulu Əliyev yaradıcılıqla yanaşı, pedaqoji fəaliyyətlə də məşğul olur. Naxçıvan Dövlət Universiteti Təsviri incəsənət kafedrasının müdiri, dosent və müəllimdir. O, gələcək rəssamlara bu sənətin sirlərini öyrədir. Ümummillə lider Heydər Əliyev müəllimlik sənəti, peşəsi haqqında demişdir:

“Müəllim sənəti, peşəsi cəmiyyətdə yüksək qiymətə layiq olan bir peşədir. Müəllim olmaq kimi şərəfli bir iş yoxdur. Çünki müəllim xalqın elminin inkişaf etməsinin əsasını qoyanlardandır”.

Qəlbi yaradıcılıq eşqi ilə döyünən, həssas qəlbli insan, səmimi dost, qayğıkeş ailə başçısı Hüseynqulu Əliyev uğurlu axtarışlar yollarındadır. Onu təbrik edir, uzun ömür, can sağlığı, daha böyük yaradıcılıq uğurları arzulayıyıq.

Bağır QƏDİMOV,
*Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və
Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü*
“Təhsil problemləri”, 16-23 fevral 2017

Əlavə: Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının 10 fevral 2017-ci il tarixli qərarı ilə Hüseynqulu Əli oğlu Əliyevə Naxçıvan Dövlət Universitetinin Təsviri İncəsənət kafedrası üzrə professor elmi adı verilib.

İSTEDADIN GÜCÜ

Musiqi əxlaqi qanundur, o bütün dünyanı ilhama gətirir, qəlbə qanad verir, insan üçün zəruri-olan kədər və şadlığa səbəb olur.

Platon (e.ə. 427-347), yunan filosofu

Naxçıvan Dövlət Universiteti İncəsənət fakültəsinin akt zalında Məmmədova Səidə Müslüm qızının 75 illik yubileyi münasibəti ilə tədbir keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Saleh Məhərrəmov açıb. Rektor bildirib ki, professor Səidə Məmmədova Azərbaycan Musiqi sənətinin ənənələrini məqsədyönlü inkişaf etdirən qabaqcıl ictimai xadimlərdən biridir. Onun orijinal yaradıcılıq təbiətinin böyük gücü və səmimiyyəti musiqisinin nikbinliyində, gənclik həvəsində öz təsdiqini tapıb.

Sonra fakültənin dekani, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Günay Məmmədova Səidə Məmmədovanın həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumat verib.

Səidə xanım 1942-ci il may ayının 25-də Naxçıvan şəhərində ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. 1960-cı ildə Naxçıvan şəhər 1 nömrəli Uşaq Musiqi Məktəbini bitirdikdən sonra Asəf Zeynallı adına Bakı Musiqi Texnikumunun Xor – dirijorluq şöbəsinə daxil olub. 1964-cü ildə texnikumu uğurla

bitirən Səidə Məmmədova elə həmin ildə Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında həmin ixtisas üzrə təhsilini davam etdirib. 1969-cu ildə konservatoriyanı bitirərək təyinatla Naxçıvan şəhər Uşaq Musiqi Məktəbində müəllim kimi fəaliyyətə başlayıb.

1969-cu ildən 1975-ci ilədək Naxçıvan şəhər 1 nömrəli Uşaq Musiqi Məktəbində fortepiano müəllimi və xormeyster kimi çalışan Səidə Məmmədova 1975-ci ildə yenidən yaradılmış Naxçıvan Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin müdiri vəzifəsinə təyin olunub. İlk təşkilatçısı Səidə Məmmədova olan bu məktəb qısa zamanda respublikada tanınan əsl sənət ocağına çevrilib. O, öz ciddiliyi, tələbkarlığı ilə məktəbdə təlim-tərbiyə işlərinin yüksək səviyyədə olmasını, burada müxtəlif musiqi kollektivlərinin formalaşmasını, onların muxtar respublika səviyyəli tədbirlərdə və konsertlərdə iştirakını təmin edərək özünü doğruldub, 1994-cü ilədək daşdığı vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlib.

Səidə Məmmədova yüksək təşkilatçılıq qabiliyyətinə malik bir musiqiçi olaraq bir sıra tədbirlərin konsert proqramlarının təşkilində, müxtəlif musiqi kollektivlərinin yaradılmasında böyük rol oynayıb. Səidə xanım 1974-cü ildə Cəlil Məmməd-

quluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının 50 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncağın bədii hissəsində Naxçıvan Dövlət Xalq Çalğı Alətləri Orkestrinin ifasında Cahangir Cahangirovun Naxçıvan haqqında kontatasına böyük məharətlə dirijorluq edib. 1978-ci ildə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin və Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin təşkil etdiyi bayram konsertində bəstəkar Ramiz Mirişlinin Fikrət Qocanın sözlərinə yazdığı "Naxçıvan təranələri" süitasının Səidə xanımın dirijorluğu ilə təqdimatı da o zamankı nəslin yaddaşında bu gün də əsl incəsənət hadisəsi kimi yaşayır.

1987-ci ildə Azərbaycan KP-nin və Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Oktyabr inqilabının 70 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaq ilə əlaqədar keçirilən konsert zamanı Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin dirijorluq pultu arxasında respublikanın ən məşhur dirijorlarını görməyi adət etmiş bir çoxları üçün Səidə Məmmədovanın çıxışı təəccüb doğurub. Çoxları təklif edib ki, konsert fonogram ilə baş tutsun. Lakin onun dirijorluq məharəti, orkestri ələ almaq bacarığı konsertin çox yüksək səviyyədə sona çatması ilə nəticələnib. O, öz əzmkarlığı, qeyri-adi yaradıcılıq enerjisi ilə milli musiqi salnaməsinə Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin yüksək tərkibli heyətinə rəhbərlik edən ilk qadın dirijor kimi düşüb. Səidə Məmmədova həmin illəri xatırlayaraq qeyd edir ki, xor kollektivini, orkestri təşkil etmək olduqca çətin idi, çünki ixtisaslı musiqiçilər azlıq təşkil edirdi: "O zaman özfəaliyyət kollektivinin üzvlərindən, müxtəlif rayon və kəndlərdən ən istedadlı musiqiçiləri toplayıb bu kollektivləri ərsəyə gətirdik. Ancaq çox çətin idi, ifaçıların çoxu notu belə tanımırdı. Bu səbəbdən onlara əsərləri zümzümə edərək öyrədirdim".

Yüksək peşəkarlığı və idarəetmə qabiliyyəti ilə seçilən Səidə Məmmədova 1994-cü ildə Naxçıvan Dövlət Universitetində yaradılan İfaçılıq kafedrasına müdir vəzifəsinə təyin olunnur. Kafedra müdiri, dosent (1999-cu ildən) Səidə xanım

gənclərin peşəkar, yüksək mədəni səviyyəsinə malik musiqiçilər kimi yetişməsində səylərini əsirgəmir. 1997-ci ildə Naxçıvan Dövlət Universitetinin yaranmasının 30 illiyi münasibəti ilə keçirilən dövlət tədbirindən sonra bədii hissədə konsertin yüksək səviyyədə baş tutmasında bədii rəhbər və dirijor Səidə müəllimin öz payı olub. Tələbə xorunun, rəqs qrupunun və xalq çalğı alətləri orkestrinin birgə hazırladığı Ramiz Mirişlinin "Doğma diyar" suitası qədim Naxçıvanımızın musiqi salnaməsi kimi ictimaiyyət tərəfindən alqışlarla qarşılanıb.

1999-cu ildə Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin iştirakı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaranmasının 75 illiyi münasibətilə keçirilən yubiley tədbirində isə Səidə xanım dahi Üzeyir bəyin Azərbaycanın şanlı qəhrəmanlıq tarixindən bəhs edən "Koroğlu" operasından "Çənlibel xoru" kimi qiymətli sənət töhfəsi ilə iştirak edib.

2007-ci ildə Naxçıvan Dövlət Universitetinin 40 illik yubileyi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin iştirakı ilə dövlət səviyyəsində qeyd olunub. Konservatoriyanın yeni binasının açılışına təsadüf edən, Səidə xanımın bədii rəhbər və dirijoru olduğu yubiley konserti həm əhəmiyyətli mədəniyyət hadisəsi, həm də hesabat kimi universitetə uğur gətirib.

Səidə Məmmədova elmi-metodiki səviyyəsi, pedaqoq səriştəliliyi, elm sahəsində müvəffəqiyyətləri ilə Naxçıvanın fortepiano ixtisası üzrə ilk professoru adını qazanıb. O, 1978-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvüdür. Onun sənəti, istedadı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Səidə xanım 1977-ci ildə "Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, 1988-ci ildə "Azərbaycan SSR Əməkdar mədəniyyət işçisi" fəxri adları, 1973-cü ildə Naxçıvan MSSR Ali Sovetin Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı, 2007-ci ildə "Azərbaycan Respublikası Qabaqcıl Təhsil İşçisi" döş nişanı ilə təltif olunub. 2007-ci ilin may ayında isə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri təqaüdünə layiq görülüb.

Böyük ürəyə, həssas qəlbə malik olan Səidə Məmmədovanın özünəməxsus zərif dünyasını, incə, həyatsevər qəlbinin lirik duyğularını yaşadan və sevdirən bəstələri də az deyil. Onun "Sevirəm yurdumu", "Ürəkdir sevən səni", "Ülkərim", "Ayrılıq", "Könlümdəsən həmişə", "Görüş", "Nigarım mənim", "O kaman səsi", "Naxçıvan" və başqa mahnıları könülləri oxşayır.

Rəsmi hissənin sonunda Səidə Məmmədovanın həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş film nümayiş etdirilib. Yubiley tədbirində onun "Naxçıvanım" (sözləri İsa Həbibbəylinindir), "O kamanın səsi" (sözləri Kəmalə Ağayevanın), Cahangir Cahangirovun "Zəriflik", Mehriban Əhmədovanın "Ana" və digər mahnı və musiqi nömrələri dinlənilirdi.

Gözəl insan, tanınmış dirijor, pedaqoq, fəal ictimai xadim olan Səidə Məmmədova omrünün 75-ci baharını yaşayır. Onu bu münasibətlə təbrik edir, sağlam, uzun ömür, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Bağır Qədimov,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyi və Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü,

Əsrəf Hümətov,
"Təhsil problemləri", 01-07 iyul 2017

RÖNGLƏRİN POEZİYASI

Bu günlərdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin foyesində rəssam-pedaqoq Ləman Məmmədovanın fərdi sərgisi açılmışdır. Sərginin açılışında Naxçıvan Dövlət Universitetinin "Təsviri İncəsənət" kafedrasının müdiri, Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, professor, Azərbaycan Rəssamlar Birliyi və Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü Hüseynqulu Əliyev Ləman Məmmədovanın pedaqoji və yaradıcılıq

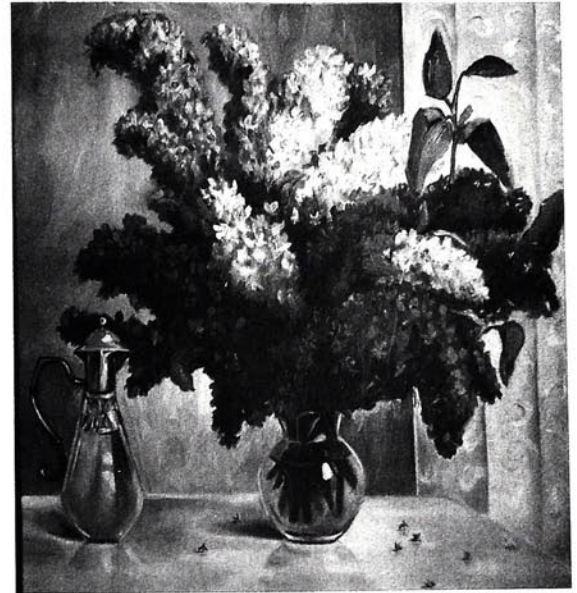
fəaliyyəti haqqında geniş məlumat vermişdir.

Ləman Məmmədova 1978-ci il iyunun 16-da Naxçıvan şəhərində anadan olmuşdur. 1995-ci ildə Naxçıvan şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi fərqlənmə attestatı ilə, 1986-1993-cü illərdə İncəsənət məktəbinin fortepiano ixtisasını fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. O, 1999-cu ildə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetini və 2001-ci ildə həmin Universitetin magistratura pilləsini də fərqlənmə diplomları ilə bitirmişdir. Ləman Məmmədova 2001-ci ildən Naxçıvan Dövlət Universitetinin əməkdaşı, İncəsənət fakültəsinin "Təsviri İncəsənət" kafedrasının baş müəllimidir. Gənc rəssam 2016-cı ildən isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəssamlar Birliyinin üzvüdür.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilən bir neçə sərginin iştirakçısı olmuş və "Qarabağlar türbəsi", "Azərbaycan göz bəbəyim", "Mömünə Xatun", "Haçadağ", "Üzümlərlə natürmort", "Nar budağı", "Kənd həyatı", "Yasəmənələr", "Səbətə lələlər" və s. rəsm əsərləri ilə tamaşaçıların diqqətini çəkmişdir.

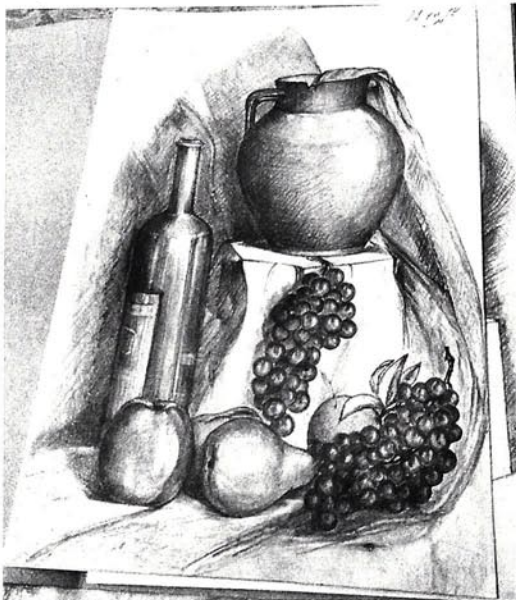
Rəssam-pedaqoq Ləman Məmmədova 35 elmi əsərin müəllifidir. Bunlardan 1-i metodik vəsait, 3-ü proqram, 27-si məqalə, 4-ü konfrans materialıdır. Onun 3 məqaləsi Amerika Birləşmiş Ştatlarında, 1-i Türkiyədə, 6-sı isə Rusiyada dərc olunmuşdur. Emin Nəbiyevin 2016-cı ildə dərc olunmuş "Güc birlikdə və bilikdədir. Ziyalımızı tanıyaq" kitabında Ləman Məmmədova haqqında avtobioqrafik məlumat verilmişdir.

Ləman Məmmədova 2012-ildə Krasnoyarsk şəhərində keçirilən konfransda fəal iştirakına görə diploma, 2016-cı ildə Krasnoyarsk şəhərində fəaliyyət göstərən elmi-informasiya mərkəzi tərəfindən elmi tədqiqatların inkişafındakı roluna görə Fəxri fərmana, konfransda iştirakına görə Sertifikata, 2017-ci ildə Rusiya Federasiyasında "Elm günü" münasibəti ilə elmi tədqiqatların inkişafındakı roluna görə isə "Diplom"a layiq görülmüşdür.

Fərdi sərginin açılışında Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Saleh Məhərrəmov, NDU-nun İncəsənət fakültəsinin dekanı, Sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Günay Məmmədova, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı, Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı, Naxçıvan Rəssamlar Birliyinin sədri Ülviyyə Həməzəyeva Ləman Məmmədovanın yaradıcılıq məziyyətlərindən danışmışdır.

Sonra sərgidə nümayiş etdirilən əsərlərlə tanışlıq başlamışdır. Pedaqoq-rəssam müxtəlif üslublu, müxtəlif mövzulu əsərləri müəllim, tələbə və qonaqlar tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Onun əsərlərində torpağa, doğma yurda mənəvi bağlılığı qabarıq duyulur. O, torpağın zəngin sərvətlərini bədii şəkildə duymağa, insanın təbiətlə, xalqın dünəni və bu günü ilə vəhdətini göstərməyə çalışır.

Ləman Məmmədovanın böyük həvəslə işlədiyi janrlardan biri də natürmortlardır. Onun natürmortları nəfis kompozisiya quruluşuna, zəngin kolorit və əşya mühitinin özünəməxsus ifadəsinə görə fərqlənir.

"Günəbaxanlar", "Küplərlə natürmort", "Heyva budağı", "Alma budağı", "Limon budağı" əsərləri öz lokonikliyi, dəqiq kompozisiya quruluşu ilə diqqəti cəlb edir. Rəssamın ən adi əşyalarda zəngin kolorit və faktura müxtəlifliyi tapmaq bacarığı və bir tərəfdən cismin aləmini düzgün hiss etmək imkanından, digər tərəfdən isə bu aləmin gözlə görünməyən harmoniya və sirlərini ifadə edə bilməsindən irəli gəlir. Onu əhatə edən hər şeydə bəlkə də ilk baxışdan sezilməyən gözəlliyi axtarır və gələcək əsəri üçün mövzu görürdü.

Rəssamın yaradıcılığında mənzərə janrı da mühüm yer tutur. "Haçadağ", "Mənzərə", "Xudafərin körpüsü", "Kənd həyatı" və s. əsərlərində rəssam incə kolorit ustası olduğunu təsdiqləyir. Rəngkarlıqla yanaşı, rəssam qrafika janrında da maraqlı əsərlər yaratmışdır. "Məişət əşyaları", "Samovar" və s. Onun qrafik sənət dili sadədir, orijinaldır, müəllifin həyat müşahidələrindən doğur.

Sərgi ilə tanış olanların arasında Muxtar Respublikanın tanınmış sənət adamları da var idi. Onların bir neçəsindən kiçik müsahibə aldım. İlk müsahibə Azərbaycan Respublikasının xalq rəssamı, professor, Azərbaycan Rəssamlar Birliyi və teatr xadimləri ittifaqının üzvü, Təsviri incəsənət kafedrasının müdiri Hüseynqulu Əliyev oldu. O, Ləman Məmmədova haqqında fikirlərini belə söylədi:

Ləman Məmmədova ən əvvəl özünə qarşı ciddi məsuliyyəti olan bir insandır. O, həm işdə, həm həyatda, həm də yoldaşlıqda əvəzsiz dəyərlərə məxsusdur. Ləman bir müəllim kimi uzun illərdir ki, həm iş, həm pedaqoji keyfiyyətinə, həm də insani keyfiyyətlərinə görə Universitetin adına şərəf gətirmişdir. Onun ən dəyərləli keyfiyyətlərindən biri və bəlkə də birincisi istedadlı bir rəssam olmağındadır. Ləman gizli saxladığı bu sənəti az bir müddət içində elə sürətlə cilaladı ki, özündən əvvəl uzun illər bu işlə məşğul olan sənət adamlarını özünə həsəd aparmağa məcbur etdi. Ləman xanım indi çoxlu natürmort, mənzərə əsərləri ilə bir çox sərgilərin sevilən rəssamına çevrilib. Onun geniş müşahidə qabiliyyəti, xoşa gələn rəng duyumu, kolorit seçmə keyfiyyəti var. Ləman müəllim yorulmaq bilməyən, öz üzərində daim axtarışlar aparən ciddi və sevilən rəssamdır. Ona can sağlığı, yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar rəssamı, Naxçıvan Ali Məclisinin deputatı Həbibə Allahverdiyeva:

- Ləman Məmmədova ilə tanışlığım NDU-da olub. O, Təsviri incəsənət kafedrasında baş müəllim vəzifəsində çalışır. Onun pedaqoji fəaliyyətində daha çox İncəsənət tarixi fənnin-

dən dediyi dərslərdə fənni tələbələrə aşılamaq, bu fənni sevdirməyə nail olmaqdır. Ləman müəllim təsviri incəsənətə dair bir çox elmi məqalələrin müəllifidir. Onun məqalələri həm ölkədə, həm də xarici ölkələrdə beynəlxalq elmi jurnallarda çap edilmişdir. Bir elmi-metodik vəsaiti isə NDU-nun "Qeyrət" nəşriyyatında dərc olunmuşdur. Ləman Məmmədova pedaqoji fəaliyyətdən əlavə rəssamlıq sahəsində də səmərəli fəaliyyət göstərir. Onun yaradıcılığında isti rənglərin harmoniyası, bir-birinə uyğunluğu diqqəti cəlb edir. O, natürmort və mənzərələrə daha çox üstünlük verir. Qədim məişət əşyaları və Azərbaycanın nemətlərindən ibarət təbiətin zənginliklərini özündə əks etdirən natürmortları ilə yadda qalır. Naxçıvan abidələri, təbiətin gözəllikləri onun tablolarında geniş yer tutur.

Biz də, Ləman Məmmədovaya pedaqoji fəaliyyətində və yaradıcılığında uğurlar arzulayırıq. İngilis dramaturqu, şair Vilyams Şekspirin təbircə desək, insan öz qüvvəsinə, bilik və bacarığına tam inandığı vaxt istəyinə, məqsədinə nail olur. Ləman Məmmədova da öz qüvvəsinə bilik və bacarığına arxalanır, güvənir. Odur ki, onun yeni nailiyyətlər əldə edəcəyinə tam əmin ola bilərik.

Bağır QƏDİMOV,
*Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi və
Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü,*

Əsrəf HÜMMƏTOV,
"Təhsil problemləri", 08-15 iyun 2017

NAXÇIVAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİNDƏ YENİ KİTABLARIN TƏQDİMATI

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elmi kitabxanasında İncəsənət fakültəsinin dekanı, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Günay Məmmədovanın "Tofiq Bakıxanov: Naxçıvan sevincləri" və "Bəstəkar Nəriman Məmmədov" kitablarının təqdimat mərasimi keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə NDU-nun rektoru, AMEA-nın müxbir üzvü Saleh Məhərrəmov açaraq Günay Məmmədovanın həyat və yaradıcılığı haqqında geniş məlumat verib.

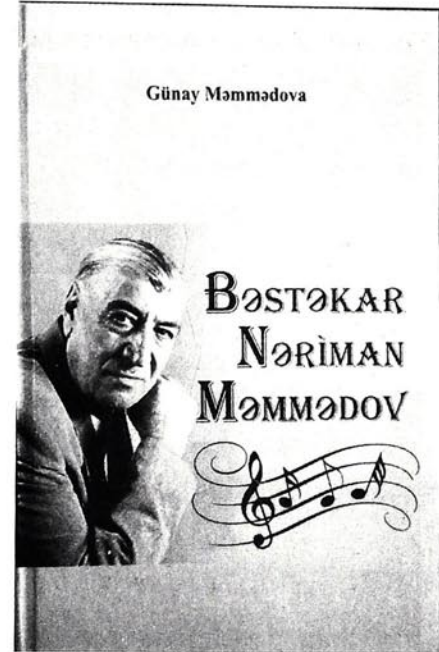

Günay Abbas qızı Məmmədova 03 avqust 1980-ci ildə Naxçıvan şəhərində anadan olub. 1995-1999-cu illərdə Naxçıvan Musiqi Texnikumunda "Musiqi nəzəriyyəsi" ixtisası üzrə təhsil alıb, 1999-2003-cü illərdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin bakalavr və 2003-2005-ci illərdə Azərbaycan Milli Konservatoriyasının magistr pilləsini "Musiqisünaslıq" ixtisası üzrə bitirib. Hələ tələbəlik illərindən musiqisünas

kimi bir sıra elmi konfranslarda çıxışlar edib, diplomlara layiq görülüb. Eyni zamanda, bəstəkarlıq sahəsində də qələmini sınayan Günay Məmmədova fortepiano üçün bir neçə prelüd, skripka ilə fortepiano üçün "Melodiya" mahnılar və marşlar yazıb. Mahnıları keçirilən tədbirlərdə səsləndirilib, müsabiqələrdə birinci və ikinci dərəcəli diplomlara layiq görülüb. 2002-ci ildə "İlin ən yaxşı gənc bəstəkarı" müsabiqəsində də uğur qazanıb. 2007-ci ildən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü-

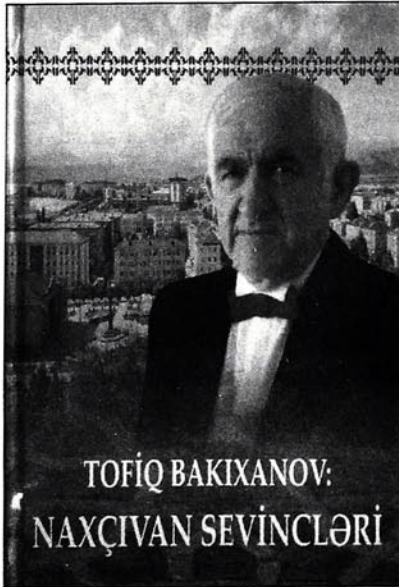
dür. 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti mükafatına layiq görülüb.

Günay Məmmədova 2012-ci ildə "Naxçıvan bölgəsinin musiqi folklorunun janr xüsusiyyətləri" mövzusunda dissertasiya müdafiə edib, "Sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru" alimlik dərəcəsi alıb. 20-dən çox elmi məqalənin, "Naxçıvan musiqi folkloru" və "Tofiq Bakıxanov: Naxçıvan sevincləri" adlı monoqrafiyaları, "Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbi", "Azərbaycan xalq musiqisinin aranjimanı", "Müasir musiqi" və "Azərbaycan xalq musiqisi yaradıcılığı" adlı fənn proqramlarının müəllifidir. Respublikada və xaricdə keçirilən Beynəlxalq simpoziumlarda çıxışlar edib, məqalələri yerli və xarici jurnallarda, dövrü mətbuatda dərc olunub.

Günay Məmmədova Naxçıvan Dövlət Universiteti İncəsənət fakültəsinin dekanı vəzifəsində çalışır, Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təşkilatının məsul katibidir.

Sonra kitabların müzakirəsi başlanılıb. NDU-nun Elmi Şurasının 28 fevral 2017-ci tarixli iclasının 06 nömrəli əmrinə əsasən "Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbi" fənni üzrə dərs vəsaiti kimi təsdiq edilmiş "Bəstəkar Nəriman Məmmədov" kitabı Universitetin 50 illik və bəstəkarın 90 illik yunileyinə həsr olunub. Kitabın elmi redaktoru Azərbaycanın xalq artisti, Azərbaycan Respublikası və Naxçıvan MR Əməkdar İncəsənət Xadimi, "Şöhrət" ordenli bəstəkar, professor Tofiq Bakıxanov, rəyçilər: sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Milli Konservatoriyasının dosenti, Jalə Qulamova, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar İncəsənət Xadimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Bəstəkarlar Təşkilatının sədri Yaşar Xəlilovdur.

Kitabda Azərbaycan professional bəstəkarlıq məktəbinin layiqli davamçısı, Xalq artisti, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdcüsü, Azərbaycan Respublikasının və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar İncəsənət xadimi, professor Nəriman Məmmədovun həyat və yaradıcılığı, yaradıcılığının əsas hissəsini təşkil edən mahnıları haqqında geniş məlumat verilib. Burada həmçinin görkəmli sənət adamlarının N.Məmmədov haqqında xatirələri, bəstəkarın ömür səhifələrindən fotolar da toplanıb.

"Tofiq Bakıxanov: Naxçıvan sevincləri" kitabının redaktoru akademik, Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri Rafael Hüseynovdur. Kitabda bəstəkar Tofiq Bakıxanovun Naxçıvan görüşləri, onun Naxçıvanda keçirilən yubileyləri haqqında olan məqalələr, bəstəkarın özünün Naxçıvandakı bəstəkarlar Nəriman Məmmədov, Məmməd Nəsirbəyov haqqında yazdığı məqalələr, Naxçıvana həsr etdiyi mahnıların notları, eyni zamanda, onun Naxçıvanda keçirilən tədbirlərdə çəkilmiş fotoları da öz əksini tapıb.

Naxçıvan – bu qədim diyar Tofiq Bakıxanovun həm də ilham mənbəyi olub. Öz məhəbbətini musiqi ilə dilə gətirən bəstəkarın xalq çalğı alətləri orkestri və simfonik orkestr üçün yazdığı "Naxçıvan simfoniyyəsi", "Naxçıvan", "Nurlu Naxçıvan" mahnıları onun qələminin məhsuludur. Ümummilli lider Heydər Əliyevdən bəhs edən "Həmişə bizimləsən" adlı simfonik poeması da məhz Naxçıvan səfərlərindən sonra ərsəyə gəlib.

17-22 aprel 2017-ci il tarixləri arasında T.Bakıxanovun daha bir Naxçıvan səfəri baş tutub. Bu dəfə məqsəd NDU-nun İncəsənət fakültəsinin tələbələrinə ustad dərsləri keçmək idi. NDU-nun rəhbərliyi tərəfindən dəvət olunan görkəmli bəstəkar bir həftə ərzində ustad dərsləri keçib, öz dəyərli məsləhətlərini verib, həm də İncəsənət fakültəsinin tələbələrinin fakültədə keçirilən tədbirlərinin dinləyicisi olub və çox razı qalıb.

Bu il görkəmli bəstəkar T.Bakıxanov Üzeyir Hacıbəyli adına mükafatla da təltif edilib. Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbi-

nin qocaman sənətkarı, səmimi insan və gözəl bəstəkarımızı bu münasibətlə də təbrik edir, ona cansağlığı və uzun ömür, eyni zamanda doğma Naxçıvanımızla əlaqələrini daha da sıxlaşdırmağı və öz gəlişi ilə bizi tez-tez sevindirməyini arzulayırıq.

Kitabların müzakirəsində Musiqişünaslıq və metodika kafedrasının müdiri, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İnarə Məmmədova bəstəkar Nəriman Məmmədova həsr olunmuş dərs vəsaitini Universitetin, həm də bəstəkarın özünün yubileyinə həsr olunmuş dəyərli bir mənbə kimi dəyərləndirilib.

Musiqi təlimi kafedrasının müdiri, pedoqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İsmayıl Mürsəlov isə "Tofiq Bakıxanov: Naxçıvan sevincləri"ni Naxçıvan Dövlət Universitetinin 50 illik yubileyinə layiqli töhfə olduğunu söyləyib. İnarə Məmmədova və İsmayıl Mürsəlov bu kitabları dəyərli sənətkarlarımızın həyat və yaradıcılığının öyrənilməsinə, Azərbaycan musiqi tarixi və bəstəkarlıq məktəbi fənlərinin tədrisinə verə biləcəyi töhfələrdən söhbət açıblar.

Fortepiano kafedrasının müdiri, professor Səidə Məmmədova və Musiqişünaslıq və metodika kafedrasının müəllimi Samirə Hüseynova kitabların məziyyətlərindən danışib, dəyərli fikirlər səsləndirib və müəllifə yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıblar.

Tədbirin sonunda Günay Məmmədova hər iki kitab haqqında fikirlərini bildirib. Onları necə ərsəyə gətirməsindən danışib, bəstəkar Tofiq Bakıxanovla bağlı təəssüratlarını söyləyib. Günay Məmmədova ona göstərilən diqqət və qayğıya görə Naxçıvan Muxtar Respublikası və Universitet rəhbərliyinə öz minnətdarlığını bildirib.

Bağır Qədimov,
*Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi və
Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü*

Əşrəf HÜMMƏTOV,
"Təhsil problemləri", 08-15 oktyabr 2017

QIYMƏTLİ METODİKİ VƏSAİT

Naxçıvan Dövlət Universiteti Təsviri incəsənət kafedrasının müdiri, Azərbaycan Respublikasının Xalq rəs-samı, professor Hüseynqulu Əliyev və Təsviri incəsənət kafedrasının baş müəllimi, Azərbaycan Rəssamlar Birliyinin üzvü Ləman Məmmədovanın tərtib etdikləri "İncəsənət tarixi fənninin tədrisi prosesində tələbələrin müstəqil işlərinin təşkili məsələləri" adlı metodik vəsait NDU-nun Elmi Şurasının 31 oktyabr 2016-cı il tarixli iclasının qərarı ilə "Qeyrət" nəşriyyatında çap edilib.

Metodik vəsaitin redaktoru AMEA-nın Naxçıvan Bölməsi İncəsənət, Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Firudin Həsən oğlu Rzayevdir. Rəyçiləri isə AMEA Naxçıvan Bölməsi İncəsənət, Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru professor Əbülfəz Aman oğlu Quliyev və pedaqogika və psixologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vahid Məmməd oğlu Rzayevdir.

“Ön söz”də oxuyuruq: “Müasir şərtlər daxilində ali məktəbdə gedən dəyişikliklər ümumən təhsilin özündə konseptual xarakterli dəyişiklik, və yeniləşmələrin işlənilib hazırlanması ilə bilavasitə bağlıdır. Əgər belə demək mümkünsə, ənənəvi təhsildə təlim “rəmləri” kimi bilik, bacarıq və vərdişlər, ictimai tərbiyə əsas götürülürdüsə, təhsilə yeni baxışların simvolu kimi komponentlik, erudisiya, fərdi yaradıcılıq, müstəqil olaraq bilik axtarışları və onun təkmilləşdirməsi, şəxsin yüksək mədəniyyətə sahib olması başlıca tələb olunmuşdur.

Daxili ehtiyaclardan doğan özünütəlim və təhsilləndirmənin formalaşdırılması zamanın tələbi, şəxsin potensialının reallaşdırılması zamanı qarşımıza qoyduğu şərt və əsas faktordur. Yeni biliklərin müstəqil şəkildə mənimsəmə prosesi insanın fərdi xüsusiyyətlərindən, cəmiyyətin tələbləri ilə öz tələb və ehtiyaclarının uyğun gəlməsindən, fərdin qabiliyyət, bacarıq

və istedadının səviyyəsindən asılıdır. Ona görə də tələbələrin müəyyən peşə, sənət sahəsi üzrə professional hazırlıq səviyyəsinə olan ehtiyaclarını ödəyə bilmək çox mühüm məqsəd olmalıdır. Tələbələrə möhkəm, fundamental biliklər vermək, bu bilikləri onların müstəqil yolla mənimsəməsi, təkmilləşdirilməsi və zənginləşdirilməsi qayğısına qalmaq lazımdır.

Bütün bunlar göstərir ki, müasir təhsil vəzifələrinin həll edilməsi tələbələrin təhsil materialı üzərində müstəqil işlərinin rolu problemini çox əhəmiyyətli edir. Eyni zamanda, gələcək mütəxəssisin müstəqil iş üzrə bacarıq və vərdişlərinin formalaşdırılması onların yaradıcılıq fəaliyyəti və təşəbbüskarlıq tərbiyəsi işini aktuallaşdırır.

Tələbələrin müstəqil işlərinin təşkili texnologiyası əsaslı və mərhələli şəkildə həyata keçirilməlidir. Bu fəaliyyət növünün səmərəliliyi üçün professor-müəllim heyətinin hazırlığının zəruriliyi, tədris-metodik ləvazimatının keyfiyyətli və normativ-hüquqi bazanın uyğunluğu vacib şərtidir.

Tələbələrin müstəqil işlərinin sosial-pedaqoji mahiyyəti, məzmun istiqaməti, digər anlayışlarla fərqli və oxşar cəhətləri haqqında müəyyən tədqiqatlar aparılıb. Bununla belə ali təhsil müəssisələrində mütəxəssis hazırlığı zamanı müstəqil işlərin təşkili məsələləri ilə bağlı pedaqoji-metodiki ədəbiyyatın azlığından şikayət və iradlar da əsassız deyildir. Digər tərəfdən ali məktəbdə tələbələr müxtəlif ixtisaslar üzrə ixtisaslaşmalı olurlar ki, bu cəhət də tələbələrin ayrı-ayrı fənlər üzrə müstəqil işlərinin təşkili metodikasının hazırlanmasını tələb edir. Ona görə də Naxçıvan Dövlət Universitetinin İncəsənət fakültəsinin “tasviri incəsənət müəllimliyi” ixtisası üzrə tələbələrin müstəqil işlərinə aid çoxillik təcrübəmizə əsaslanaraq metodik tövsiyələr tərtib etməyi lazım bildik. Bu cəhəti nəzərə alaraq biz metodik vəsaitdə incəsənət tarixi fənni üzrə tələbələrin – gələcək müəllimlərin müstəqil işlərinin pedaqoji əsaslarını şərh etməyə təşəbbüs göstərmişik”.

Vəsait "Tələbələrin müstəqil işlərinin məzmunu və onun reallaşdırılması şərtləri haqqında", "Müstəqil işlər", "Tələbələrin müstəqil işlərinə rəhbərlik formaları", "Müstəqil iş N:1", "Müstəqil iş N:2", "Müstəqil iş N:3", "Müstəqil iş N:4", "Müstəqil iş N:5", "Müstəqil iş N:6", "Müstəqil iş N:7", "Müstəqil iş N:8", "Müstəqil iş N:9", "Müstəqil iş N:10", "Müstəqil iş N:11" bölmələrinə ayrılıb. Hər bölmədə özünü yoxlamaq üçün suallar və ədəbiyyat siyahısı verilib.

Vəsaitə yazılmış "Son söz"də müəlliflər fikirlərini yekunlaşdıraraq, belə qənaətə gəlirlər ki, müasir şərait fasiləsiz təhsil ideasını daha da aktualaşdırır. Bu isə tələbələrin öz biliklərini təkmilləşdirmək qayğısına qalması tələb edir. Təcrübə göstərir ki, tələbələrin bir çoxu müstəqil işlər üzrə bacarıq və vərdislərə malik deyildir. Buna görə də onları müstəqil işlərə alışdırmaq lazımdır. Xüsusilə, birinci kurs tələbələrinin bu istiqamətdə aparılan işlərə cəlb edilməsi vacibdir. Onlar ilk günlərdən icmallaşdırma qaydalarını mənimsəməli, hər hansı təlim və yaradıcı xarakterli işi formalaşdırmalı, seminar, praktik və laborator işlərə hazırlaşmalıdır.

Bir qayda olaraq tədris prosesində tələbə çalışır ki, təlimin adət olunmuş mühazirə, seminar-məşğələ kimi ənənəvi üsulları üzrə tələb olunan biliklərə yiyələnməklə kifayətlənsin. Bu zaman az zəhmət tələb edən üsullar, yol və vasitələr daha çox cəlb edir. Ona görə də tələbələrin müstəqil işlərinin nizamlanması üçün müəllimin rəhbərlik və nəzarətinə ehtiyac nəinki azalmır, əksinə daha çox əhəmiyyətlik qazanır.

İncəsənət tarixinin tədrisi prosesində tələbələrin müstəqil işlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi üçün müəllimin professionallığının məzmun dərinliyi və zənginliyi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Məhz müəllimin rəhbərliyi ilə tələbələr müstəqil iş zamanı öyrəndiklərini mənimsəyə bilər, bu sahədə bilik və bacarıqlar əldə edə bilər. Müəllim isə tələbələrin müstəqil işlərinə keyfiyyətli nəzarət üçün müxtəlif forma, yol və vasitələrdən istifadə etməlidir.

Bir cəhət də var ki, bütövlükdə tələbələrə müstəqil iş üçün bilik, bacarıq və vərdislərin verilməsi bu və ya digər dərəcədə tədris və təlim işlərinə əsaslanmalıdır. Müasir dövrün bu zəruri tələbinin yerinə yetirilməsi gənclərin müstəqil iş üzrə fəaliyyətə hazırlığının formalaşdırılması yolları və vasitələrinin çox zəngin və müxtəlifliyini də şərtləndirir.

Bağır QƏDİMOV,
*Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və
Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü*

Əşrəf HÜMMƏTOV,
"Təhsil problemləri", 16-23 mart 2017

FƏXRIYYƏ QƏDİMBƏYLİNİN FƏRDİ SƏRGİSİ

Naxçıvan Dövlət Universitetində İncəsənət fakültəsinin Təsviri İncəsənət müəllimliyi ixtisası üzrə III kurs tələbəsi Fəxryyə Qədimbəylinin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və yeni il bayramına həsr olunmuş fərdi sərgisi açılıb. Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, AMEA-nın müxbir üzvü Saleh Məhərrəmov sərgiyə toplaşanları Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibəti ilə təbrik

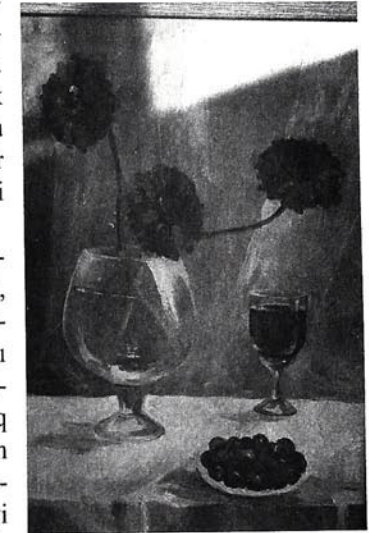
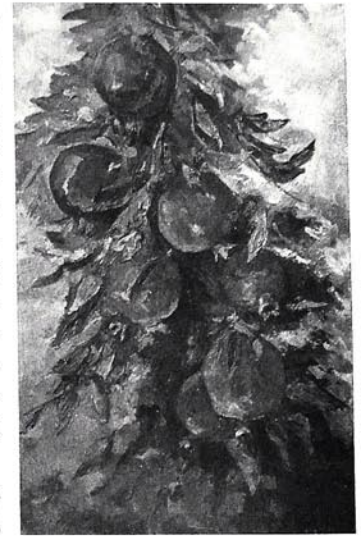
edib. Fəxryyə Qədimbəyliyə uğurlar arzulayaraq deyib ki, sərgidə nümayiş etdirilən müxtəlif mövzulu bir-birindən maraqlı əsərləri onun daim yaradıcılıq eşiği ilə yaşadığından xəbər verir. Qoy onun bugünkü sevinci dünyanın ən böyük ölkələrinin sərgi salonlarında keçirəcəyi sərgilərdən gəlsin.

Sonra Təsviri İncəsənət kafedrasının müdiri, Azərbaycanın Xalq rəssamı, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı və Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü, professor Hüseynqulu Əliyev çıxışında bildirib ki, Fəxryyə Qədimbəylinin müxtəlif texnikalarda işlənmiş natürrəqləri onun yaradıcılığının ən böyük səhifəsini təşkil edir. Həcm etibarlı ilə böyük olmasalarda bu əsərlər rənglərin yüksək zənginliyi və kolorit vahidliyi ilə nəzərləri oxşayır. Portret janrında yaratmış olduğu sənət müəllimi, Naxçı-

van Muxtar Respublikasının Əməkdar rəssamı, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatı Həbibə Allahverdiyevanın portreti gənc rəssamın ən uğurlu işlərindən biridir. Xüsusi texnika – ağac üzərində yandırma üsulu ilə işlənmiş əsərləri tələbə rəssamın yaradıcılıq uğurları kimi qiymətləndirilə bilər. Hiss olunur ki, gənc rəssam bu texnikanın sirlərinə mükəmməl yiyələnib.

Dekorativ işlərindən “Buta”, “Quş yuvası”, “Azərbaycan Türkiyə” əsərləri sərgidə nümayiş etdirilən maraqlı əsərlərdəndir. “Azərbaycan Türkiyə” ipək saplarla işlənmiş əsəri Ulu öndər Heydər Əliyevin Bir millət, iki dövlət fikrini xatırladır.

Sonra Fəxryyə Qədimbəylinin sənət müəllimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar rəssamı Həbibə Allahverdiyeva çıxışında qeyd edib ki, artıq neçə illərdir ki, Naxçıvan Dövlət Universitetində Təsviri İncəsənət müəllimliyi

ixtisası fəaliyyət göstərir. Bu ixtisas Təsviri İncəsənət üzrə pedaqoqlar yetişdirsə də tələbə məzunlarımız içərisində rəssamların sayı da az deyil. Bu ixtisasa qəbul olan gündən öz əl qabiliyyəti ilə seçilən tələbələrəndən biri də Fəxriyyə Qədimbəylidir. O, hazırda III kurs tələbəsidir. Tələbə olduğu gündən davamiyyəti, dərslərdə, seminarlarda fəallığı ilə, eləcə də Naxçıvan Dövlət Universitetinin ictimai – elmi həyatında,

sərgi və müsabiqələrdə yaxından iştirakı ilə müəllimlərin rəğbətini qazanıb. Əsasən yaradıcılığında natürmortlara, kompozisyalara üstünlük verir. Kompozisiyalarda qəhrəmanlıq, tarixi hadisələr, azərbaycançılıq, sülh və türkçülük, ümumiyyətlə, vətənpərvərlik mövzularının daha çox yer alması diqqəti cəlb edir. Yaratdığı əsərlər rəngkarlıq, qrafika və dekorativ tətbiqi sənət sahələrini əhatə edir. Rəngkarlıq sahəsində yağlı boya ilə çəkdiyi “Vəlosipedli qız”, “Etüdə hazırlaşan rəssam qız”, “Xocalı”, “Almalarla Natürmort”, “Narlar” və sairə.

Qrafika sahəsində qara qələm və sulu boyalarla çəkdiyi çoxlu sayda natürmortlar, kompozisiya və mənzərələrini göstərmək olar. Dekorativ tətbiqi sənət sahəsində toxuma və taxta üzərində həkk edilmiş təsvirləri maraqla qarşılanıb.

Əməkdar rəssam Həbibə Allahverdiyeva Fəxriyyə Qədimbəyliyə bundan sonrakı yaradıcılığında da yeni-yeni uğurlar arzulayıb.

Sərgi ilə tanış olan Naxçıvanın tanınmış elm və sənət adamları öz arzu və istəklərini bölüşüblər. Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı Telman Abdinov belə deyib:

–Rəssamın müxtəlif üslublu, müxtəlif mövzulu əsərləri tələbə və qonaqlar tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb. Rəssamın böyük həvəslə işlədiyi janrlardan biri də natürmortlardır. Onun natürmortları nəfis və kompozisiya quruluşuna, gərgin kolorit və əşya mühitünün özünəməxsus ifadəsinə görə fərqlənirlər.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Təsviri İncəsənət kafedrasının baş müəllimi Ləman Məmmədova isə bunları söyləyib.

–Rəngkarlıqla yanaşı, Fəxriyyə Qədimbəyli qrafika janrında da maraqlı əsərlər yaradıb. Məişət əşyaları, Çay dəsgahı və s. Onun qrafik sənət dili sadədir, orijinaldır və müəllifin həyat müşahidələrindən doğur. Mən ona yeni-yeni sənət uğurları arzu edirəm.

Biz də, tələbə-rəssam Fəxriyyə Qədimbəyliyə yeni-yeni uğurlar arzulayırıq.

“Təhsil problemləri”, 08-15 yanvar 2018

MÜƏLLİM VƏ JURNALİST ARASDIRMASI

YÜZ YAŞLI MƏKTƏB

Oktyabr ayının 25-də Səbail rayonundakı 162 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Sevinc Abbasova ilə söhbət zamanı təhsil ocağının son illərdəki uğurları və ya tarixi ilə bağlı məqalə hazırlamaq fikrində olduğumu bildirdim. O isə məktəbin binasının inşa edilməsi və burada təlim-tərbiyə işlərinin başlanması tarixi ilə məktəbin tarix müəllimi Gülbəniz Abbasovanın araşdırma apardığını və məqaləsini hansısa bir jurnala verdiyini söylədi. Gülbəniz müəllim ilə əlaqə saxladım, o, “Məktəbimizin inşa tarixindən” məqaləsini redaksiyamızın elektron ünvanına göndərdi. Bir neçə gün sonra isə məktəbin direktoru Sevinc Abbasovanın qeydləri ilə tanış olduq.

Sevinc Abbasovanın qeydləri:

-162 nömrəli məktəbin binası 1917-ci ildə Bakı milyonçusu Murtuza Muxtarov tərəfindən təsərrüfat məqsədi ilə inşa edilmişdir. Ərazidə neft yataqları aşkar edildikdən sonra mədənlərdə işləyən fəhlələr burada yerləşən birmərtəbəli tikililərdən yaşayış yeri kimi istifadə etməyə başlamışlar. Həmin dövrlərdə M.Muxtarovun Bakı Müsəlman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyətinin sədri olan həyat yoldaşı, osetin əsilli Liza Muxtarova (Tuqanova) hal-hazırda 162 sayılı məktəbin binası olan tikililərdən

birində 4 sinifdən ibarət qız məktəbi açmışdır. Burada qızlara təhsil verməklə yanaşı, toxumaq, tikiş tikmək və s. öyrədilirdi. Məktəb öz fəaliyyətini sovet dönəmində də davam etdirmişdir. 1936-cı ildən isə həmin binada rus məktəbi fəaliyyətə başlamışdır. Böyük Vətən müharibəsi illərində binadan hərbi hospital kimi istifadə olunmuş, daha sonra 1947-ci ildə təmir edilərək, uyğunlaşdırılmış məktəb binası kimi istifadəyə verilmişdir. (Məktəb o zaman qabaqcıl ümumtəhsil ocaqlarından olub. “Azərbaycan müəllimi” qəzeti 5 iyun 1947-ci il tarixli nömrəsində “Bakı məktəblərində imtahanlar nə göstərir” məqaləsində oxucuların diqqətinə çatdırıb: “Stalin rayonunun 162 nömrəli məktəbində 25 nəfər 7-ci sinif şagirdlərindən 11 nəfəri “5” qiymət almış, bir nəfər də olsa “2” qiymət alan olmamışdır”. Ə.H).

Sovet dönəmində rusdilli məktəb kimi fəaliyyət göstərmiş beynəlmiləl təhsil ocağında, respublikamız müstəqillik qazandıqdan sonra Azərbaycan bölməsi də açılmışdır. Həm şagird, həm də müəllim kollektivinin milli mənsubiyyətinin və etnik tərkibinin rəngarəng olduğu bu məktəb multikulturalizm ənənələrinə olduqca sadıqdır.

Təhsil ocağı hazırda vaxtilə burada təhsil almış, Qarabağ müharibəsində Tərtər rayonunun Qapanlı kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına həlak olmuş Etibar Allahverdi oğlu Əliyevin adını daşıyır. Məktəb 650 yerlik əsas korpusdan ibarətdir, 5 günlük və 2 növbəli iş rejimində işləyir. 58 sinif komplekti və 5 məktəbəhazırlıq qrupunda 1515 nəfər şagird Azərbaycan və rus bölmələrində təhsil alır. 109 nəfərdən ibarət pedaqoji kollektiv üzvlərindən iki nəfər elmlər namizədidir. Məktəbdə xarici dil kimi rus və ingilis dilləri tədris edilir. Müəllim-şagird nisbəti 1:13 nəfərdir. Bir il öncə yaradılmış “Kiçik Akademiya” Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının “Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurası”nın dəstəyi ilə şagirdlərin potensial istedadının aşkara çıxarılması, onların gələcək inkişafının düzgün istiqamətləndirilməsinin təmin edilməsi məqsədi ilə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində bir sıra uğurlara imza atmışdır. Belə ki, “Kiçik Akademiya”nın üzvü, X sinif şagirdi Zeynəb Sadıxova “Sabahın alimləri” VI Respublika Olimpiadasında Biologiya fənni üzrə 3-cü yeri qazanaraq bürünc medalla layiq görülmüşdür. Digər “Kiçik Akademiya” üzvü Mahirə Əsədzadə I ixtisas qrupu üzrə Dövlət İmtahan Mərkəzinin ke-

çirdiyi qəbul imtahanında 700 bal toplayaraq, respublika üzrə maksimum nəticə göstərən abituriyentlərdən biri olmuşdur. 100 yaşlı bu təhsil ocağı 2017-ci ildə Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən əsaslı təmir olunaraq, istifadəyə verilmişdir. Belə ki, hal-hazırda məktəbdə zəngin maddi-texniki baza ilə təchiz olunmuş fizika, biologiya, kimya, informatika kabinetləri, “Eko sinif” fəaliyyət göstərir. Gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq kabinetində isə mini-kazarma yaradılmışdır. 11.09.2017-ci il tarixində ölkə prezidenti İlham Əliyev əsaslı təmirdən sonra məktəbə gələrək, görülmüş quruculuq işləri ilə yaxından tanış olmuşdur.

Gülbəniz Abbasovanın məqaləsindən:

-Tədqiq etdiyim iş 25 il tarix müəllimi işlədiyim 162 nömrəli tam orta məktəbin inşası ilə bağlıdır. Bir vaxtlar Bakıda Müsəlman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyətinə sədrlik edən Liza Muxtarova qadın təhsilinin inkişafına çox çalışmışdır. O, 1917-ci ilin oktyabrında bu ünvanda peşə məktəbi açmışdır. Bir mərtəbəli bu məktəb Bibiheybət dairəsində Badamdara qalxan yolun ayrıcında yerləşirdi, sağ və sol tərəfində bağ evləri, tut, əncir, nar ağacları və 5 nömrəli rus-tatar məktəbi vardı. Məktəbin yaxınlığında yaşayan yerli qocalardan soruşduq: “Burda nə vaxtdan məktəb tikilib?” Bir nəfər, artıq dünyasını dəyişmiş Sofiyat Vəliyeva söyləmişdi ki, bu məktəbi və ona aid bir neçə tikilini Murtuza Muxtarov tikdirmişdir. Məktəbdə 4 ümumtəhsil sinfi və 6 peşə bölməsi fəaliyyət göstərmişdir. Hesab, əl işi, biçmə, tikmə üzrə dərslərlə birlikdə türk dili (Azərbaycan dili) keçilirdi. Bir şəklən tarixi bunu sübut edə bilərdi, əgər arxiv köçürkən dəcəllər onu cırmasaydılar. Lyudmila

Pavlovna 50-ci illərdə bu məktəbdə rus ədəbiyyatı müəllim işləyərkən cırılmış şəkli görə ağlamışdı. Sofiyat Vəliyeva məktəbli kimi cırılmış şəkli xatırlayır ki, orada yalnız qızların və müəllimlərinin olduğunu görmüşdü. Deyilənə görə, bu məktəbdə qızlar təhsil alırdılar. Liza xanım Muxtarovanın xatirəsini unutmamalı, onun qadınların maariflənməsinə göstərdiyi qayğıyı yüksək qiymətləndirməli, 162 nömrəli məktəbin 100 yaş olduğunu söyləməliyik.

1918-ci il mart soyqırımı zamanı məktəb fəaliyyətini dayandırmış, 1919-cu ildə isə yenidən bərpa etmişdir. Bakı Sovetinin Xalq Maarif Komissarı N.N.Kolesnikova neft mədənlərinin yaxınlığında olan bu təhsil ocağının milli xüsusiyyətlərini və yerli şəraiti nəzərə almamışdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə Xalq maarif naziri Nəsim bəy Yusifbəyli xalq təhsili üçün böyük işlər görmüşdür.

Sovet imperiyası dövründə məktəb bütövlükdə ermənilərə hədiyyə olunmuşdur. 1926-cı ildə Levon Mirzoyan Azərbaycan rəhbərliyində olduğu dövrdə (1926, 21 yanvar – 1929, 11 iyul) Stalin rayonunun Bibiheybət dairəsində erməni müəllimlərə daha çox can yandıraraq müsəlmanların haqqını tapdalayırdılar.

Sovet dövründə bu əraziyə asfalt yol salınmışdır. Mən yerli bir təqaüdüçüdən – Zeynəb Orucovadan öyrəndim ki, məktəb beynəlmiləl olduğu dövrdə müəllimlər şagirdlərlə mədəni rəftar etməyi, qərəzsiz, vicdanla rus, erməni, yəhudi, tatar, ləzgi, ukrayin və azərbaycanlılara xidmət etdiyinin şahididir. O, ümidlə arzuladı ki, yeni təmirdən çıxmış bu məktəbin müəllimləri şagirdlərə qayğı və köməkliklərini əsirgəməsinlər.

50-ci illərdə Bakını Moskvaya “birləşdirmək”, beynəlmiləl şəhərdə beynəlmiləl məktəblər açmaq dövrün siyasəti idi. 162 nömrəli məktəb qızlar, 51 nömrəli məktəb isə oğlanlar üçün idi. Elm ocağının keçirdiyi böyük yolu işıqlandırmaq, onun yaşını müəyyən etmək heç də asan iş olmamışdır. 2 əsrin yadigarı olan məktəbimizin qüdrətinin səlnaməsi hələ azdır. Məktəb təmirə dayanarkən, kitabxananı köçürərkən aydın oldu ki,

ən qocaman kitabın müddət vərəqində 1927-ci ildir. Bizim zaman-zaman əlifbalarımız dəyişmişdir. 1929-cu ildə ərəb əlifbasını latın qrafikası, 1939-cu ilin sonunda latın əlifbasını kiril əlifbası əvəz etmişdir. Ona görə də kitablar fərqlidir. Kitabxananın ən təcrübəli mütəxəssisləri Nəzakət Muradova, Gilə xanım Paşayevanın köməyi ilə mənə məlum oldu ki, 162 nömrəsi ilə ilk kitablar 1927-ci ildə verilmişdir. Səbail rayonu icra başçısı Eldar Əzizovun qayğıkeşliyi sayəsində məktəbimiz əsaslı təmir olunmuşdur. Bu da bir tarixdir.

Jurnalist Əsrəf Hümətovun araşdırması:

-Bakı Müsəlman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyəti 1914-cü il noyabrın 21-də təsis edilib.

Cəmiyyət valideynlərini itirmiş uşaqlara, yoxsul ailələrə və qaçqınlara yardım göstərir, tez-tez müxtəlif tədbirlər keçirirdi. Bu qeyri-hökumət təşkilatının təsisçisi Rəhilə xanım Hacıbababəyova həm də sədrin müavini idi. Sədr Sona xanım Tağıyeva, katib Əminə xanım Ağayeva, xəzinadar isə Pəri xanım Topçubaşova seçilmişdir. Cəmiyyət Birinci dünya müharibəsi (1914-1918) illərində Rusiyaya əsir düşmüş türk əsgərlərinə də yardım göstərirdi. BMQXC indi Murtuza Muxtarovun adını daşıyan küçədəki “Səadət” sarayında yerləşirdi.

Qeyd edək ki, bu möhtəşəm binanı məşhur Azərbaycan milyonçusu, xeyriyyəçi, Azərbaycan sahibkarlığının və neft sənayesinin görkəmli nümayəndəsi Murtuza Muxtarov tikdirmişdir. O, vladıqafqazlı (Şimali Osetiyanın paytaxtı Vladıqafqaz şəhəri sovet dövründə Orconikidze adını daşıb) tanınmış general Əhməd bəy Tuqanovun qızı Liza ilə evlənmişdi. Avropa səyahətində olarkən Venesiyadakı binaların memarlığı milyonçunu və həyat yoldaşını valeh edib. Bakıya qayıtdıqdan sonra Murtuza Muxtarov bir il ərzində (1911-1912) onlara oxşar bir saray-memar İ.K.Ploşkonun layihəsi əsasında fransız qotikası üslubunda yuxarıda qeyd etdiyimiz “Səadət” sarayını ucaldıb. Liza xanım isə həmin binada qızlar üçün pansion açıb.

Murtuza Muxtarov demək olar ki, Bakının bütün xeyriyyə cəmiyyətlərinin fəaliyyətində yaxından iştirak edib, idarə heyətinin üzvü olub, mətbuata, maarifə və mədəniyyətə, incəsənət xadimlərinə daim qayğı ilə yanaşmış. “Səadət” xeyriyyə cəmiyyəti (1907-1917) üçün də məktəb binasını o tikdirib.

“Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası”nın ikinci cildində (2005) göstərilir ki, Liza xanım Muxtarovanın sədrlik etdiyi Bakı Müsəlman Qadın Xeyriyyə Cəmiyyəti 1917-ci ilin oktyabr ayında yoxsul qızlar üçün peşə məktəbi də açmış. Gülbəniz müəllimin qeyd etdiyi kimi, peşə məktəbi Murtuza Muxtarovun Bibiheybət dairəsi yaxınlığında inşa etdirdiyi birmərtəbəli binada fəaliyyət göstərmiş. Unutmaq olmaz ki, sahibkarın Sabunçu, Bibiheybət və Suraxanıda mexaniki zavodları və neft mədənləri olub. Onun Bibiheybətdəki qazma avadanlığı zavodu Rusiyada ilk neft avadanlığı müəssisəsi idi.

BMQXC-nin 1917-ci ilin oktyabr ayında açdığı 6 peşə bölməsi və 4 ümumtəhsil sinfi olan məktəb 1918-ci ilin mart soyqırımını zamanı bağlanmış, 1919-cu ilin əvvəlində isə fəaliyyətini bərpa edib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti məktəbin səmərəli fəaliyyəti üçün cəmiyyətə 30 min manat vəsait ayıraraq. Xalq marifəti və dini etiqad naziri Nəsim bəy Yusifbəylinin təqdimatı ilə 1918-ci il avqustun 28-də hökumət Azərbaycan məktəblərinin milliləşdirilməsi, bütün dərslərin Azərbaycan dilində aparılması haqqında qərar qəbul edib, mühüm tədbirlər həyata keçirib.

Məktəbdə türk dili (Azərbaycan türkcəsi – Ə.H), hesab, əl işi, biçmə, tikmə və digər dərslər keçirilib. Azərbaycan qızların savadlanmasında və müxtəlif peşələrə yiyələnməsində böyük rol oynayıb. Aprel işğalından sonra cəmiyyət fəaliyyətini tam dayandıraraq, məktəb isə dövrün tələblərinə uyğun öz fəaliyyətini davam etdirib.

2016-cı il fevralın 1-də məktəbə direktor təyin olunmuş Abbasova Sevinc Kamil qızı qeydlərində bildirir ki, təhsil ocağı yola salmağa hazırladığımız 2017-ci ildə əsaslı təmir

edilib. “Azərbaycan müəllimi” qəzeti də 16 sentyabr tarixli nömrəsində bu barədə yazıb: “Sentyabrın 11-də Səbail rayonunun 20-ci Yaşayış sahəsindəki 162 nömrəli tam orta məktəbin binası yenidənqurmada sonra istifadəyə verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev məktəbin binasında yaradılan şəraitlə tanış olub. Dövlətimizin başçısına təmir və yenidənqurma işləri ilə bağlı məlumat verilib. Bildirilib ki, məktəbin böyük tarixi keçmişi var. Belə ki, təhsil ocağı 1917-ci ildə təsis olunub və həmin ildən bu binada fəaliyyətə başlayıb... Təhsil ocağının 41 sinif otağından və müxtəlif fənn kabinetlərindən ibarət üçmərtəbəli binasında yenidənqurma işləri qısa zamanda və müasir standartlara uyğun olaraq yüksək keyfiyyətlə həyata keçirilib. Məktəbdə tədrisin müasir səviyyədə qurulması üçün hər cür şərait yaradılıb.

Prezident məktəbdə yaradılan “Eko sinif”də də olub. Belə siniflərin yaradılmasında məqsəd şagirdləri ekoloji cəhətdən maarifləndirmək, onların ətraf mühitin qorunması işində məsuliyyət hissələrini artırmaqdan ibarətdir. Təhsil ocağının gənclərin çağırışa qədər hazırlığı kabinetləri isə yüksək səviyyədə qurulub, lazımı ləvazimat və stendlərlə təmin olunub, burada mini kəzarma yaradılıb...

Fəaliyyət göstərdiyi illərdə bir sıra uğurlara imza atan bu təhsil ocağının heyətində də geniş abadlıq və quruculuq işləri görülmüş.

Dövlətimizin bu qayğısı yüz yaşını qeyd etməyə hazırlaşan məktəbin kollektivinə və şagirdlərinə sanballı bir töhfədir. Məktəbin direktoru Sevinc Abbasovanın bildirdiyinə görə dekabrın üçüncü ongünlüyündə yubileyə bağlı möhtəşəm bir tədbir keçirəcəklər. Sizi indidən təbrik edir, işlərinizdə yeni uğurlar diləyirik.

“Təhsil problemləri”, 16-23 noyabr 2017

Qeyd: Məktəbin 100 illik yubiley tədbirinin 2018-ci ildə tədris ilinin sonunadək keçirilməsi nəzərdə tutulub.

TƏDBİRLƏR, TƏDBİRLƏR...

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN ANADAN OLMASININ 94-CÜ İLDÖNÜMÜ QEYD EDİLDİ

Ümumimillî lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 94-cü ildönümünü ilə əlaqədar may ayının 4-də Bakının Binəqədi rayonunda fəaliyyətini davam etdirən Füzuli rayon 48 nömrəli tam orta məktəbdə tədbir keçirildi.

Qeyd edək ki, məktəbin müəllim və şagirdləri bir neçə gün bundan öncə Fəxri Xiyabanda olub, ulu öndər Heydər Əliyevin və görkəmli oftalmoloq alim, akademik Zərifə Əliyevanın məzarını ziyarət edib, abidənin önünə gül-çiçək dəstələri düzməklə hər ikisinin xatirəsini yad ediblər.

Tədbirdə çıxış edən məktəbin direktoru Şərafət Hacıyeva dedi: “Ulu öndər Heydər Əliyev zamanla ölçülməyən bir ömür yaşadı. Bu ömrün arxasında Azərbaycan, Azərbaycana

xidməti, Azərbaycan sivilizasiyası dayanır. Heydər Əliyev şəxsiyyət, siyasi xadim, xalqın qayğısı onun hərəkətverici qüvvəsi olaraq Azərbaycan tarixinə öz adını böyük həflərlə yazmışdır. Ümummilli Lider müasir Azərbaycanın qurucusudur, Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi müstəsna xidmətlər danılmazdır.

Çox sevindirici haldır ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin memarı olduğu müstəqil Azərbaycan bu gün əmin əllərdədir. Ulu Öndərin layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev onun siyasətini yaşadır və uğurla davam etdirir.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə bütün sahələrdə aparılan uğurlu islahatlar və əldə olunan nəticələr xalqın sabaha olan inamını qat-qat artırır. Onunla çiyin-çiyinə çalışan xanımı, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın da Azərbaycan xalqı üçün gördüyü işlər danılmazdır. Mehriban xanım Əliyevanın Birinci vitse-prezident kimi ilk toplantısını məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin və rifah halının yaxşılaşdırılmasına həsr etməsi biz köçkünlərə göstərdiyi diqqət və qayğının bariz nümunəsidir”.

Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi Günel Quliyeva Ulu Öndərin titanik fəaliyyətindən söhbət açdı: “Bu günlərdə dünya azərbaycanlıları görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin anadan olmasının 94-cü ildönümünü qeyd edirlər”. “Azərbaycan xalqı xoşbəxt xalqdır ki, ona ictimai-siyasi xadim Heydər Əliyev rəhbərlik edib”. Bu sözlər xarici dövlət başçılarının dilində dəfələrlə səslənib. Bu bir həqiqətdir. Məhz onun səyi nəticəsində Azərbaycan dönməz müstəqilliyə, inkişafa qədəm qoydu. O həyatını doğma xalqına həsr edən, milli dövlətçiliyin əsasını qoyan dahi lider idi. Bu gün müstəqil Azərbaycanımız ulu öndər Heydər Əliyevin əməlləri ilə bəzənib. **Ulu Öndər deyirdi: “Gərək nəbzın vətənin nəbzi ilə vursun”**. O, bizə Azərbaycan adlı sabit, hər gün inkişaf edən, dünya birliyində özünə layiqli yer tutan, özünün qurub-yaratdığı bir məmləkət yadigar qoyub getdi. Hər il olduğu kimi bu il də məktəbimizdə Ulu Öndərin ad

günü ilə bağlı tədbir keçiririk. Məktəbimizdə kiçik Heydərçilər böyüyür. Biz bu gün Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirən prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmiş və birlikdə bu siyasəti davam etdiririk”.

Fizika müəllimi Lalə Bədəlova çıxışında vurğuladı:

“Hər bir insan ilk növbədə xalqı və vətəni ilə tanınır. Lakin elə nadir insanlar var ki, onlar mənsub olduğu xalqı tanıdır və şöhrətləndirir. Belə insanlar seçilmiş şəxsiyyətlər və xüsusi missiyası olan liderlərdir. Ümummillə liderimiz Heydər Əliyev məhz belə şəxsiyyətlərdəndir. Heydər Əliyev öz rəhbərliyi dövründə təhsili həmişə ön planda tutmuş, müəllimlik peşəsinə ən yüksək qiyməti vermişdir. “Mən müəllimdən yüksək ad tanıram” kəlamı mənə müəllimlik fəaliyyətimdə həmişə stimül verir.

Bizim əsas borcumuz Heydər Əliyev idealarının inkişafı və Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrinin yazılması naminə möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmək və ona layiqli yardımçı olmaqdır”.

Tədbirdə Heydər Əliyevin təcərrümü -halını, fəaliyyətini, ölkəmizin inkişafını işıqlandıran slaydlar, Ulu Öndərin xalq şairi Səməd Vurğunun “Azərbaycan” şeirindən söylədiyi bir parçanı və görüntüləri izləyib dinlədilər. Tədbirin bədii hissəsini X sinif şagirdi Nərgiz Əliyeva aparırdı. Dördüncülər “Ulu bir sərkədə, ulu bir öndər”, VI sinif şagirdləri Ayan, Günel, Həqiqət və Cəmilə “Azərbaycan”, İsmayıl, Telli, Bəylər, Asimə və başqaları Ulu Öndərə həsr edilmiş başqa şeirləri, məktəbə hazırlıq qrupunun uşaqları “Heydər baba olmasaydı” şeirini söylədilər. Vətən haqqında mahnılar səsləndirildi.

“Azərbaycanım” mahnısı və “Biz gənc Heydərçilərlik” şeiri ilə yekunlaşdırılan, ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 94-cü ildönümü münasibəti ilə keçirilən tədbirin ərsəyə gətirilməsində daha çox zəhməti olan müəllimlərdən Xədicə Mahmudova və Nuranə Sadıqovanın fəaliyyəti yüksək dəyərləndirildi.

“Təhsil problemləri”, 08-15 may 2017

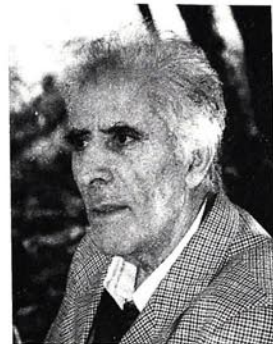
ANA YURDUM, HƏR DAŞINA ÜZ QOYUM

14 oktyabr 1933-cü il. Bu tarix Xalq şairi Məmməd Arazın doğum günüdür. Bu tarixi gün 14 oktyabr 2017-ci ildə Sabunçu rayonunun Bilgəh qəsəbəsindəki Telman İsgəndərov adına 142 nömrəli tam orta məktəbdə yada salındı, Xalq şairinin 84 illiyi yüksək səviyyədə qeyd edildi.

Məktəbin direktoru, Əməkdar müəllim Gülnaz Abdullayeva tədbirə gəlmiş 28 saylı Sabunçu üçüncü dairə seçki komissiyasının sədri Hacıbala Babayev, Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rəna Fərəcova, şöbə işçilərindən Ayla və Ülviyyə xanım, başçının Bilgəh qəsəbəsi üzrə nümayəndəsi Sadiq İbrahimov, Nardaran qəsəbəsi üzrə nümayəndəsi Hidayət Məhərrəmov, şairin qohumu Namiq Məmmədli və digər qonaqları tədbir iştirakçılarına təqdim etdi.

“Ana yurdum, hər daşına üz qoyum...” videoçarxı izləndi. Ulu öndər Heydər Əliyevin xalq şairinin yubiley tədbirindəki çıxışından bir parça dinləndi. Ümummillə Lider tərəfindən şairin yaradıcılığının layiqincə qiymətləndirilməsi, müəllim və şagirdlərin tədbirdən bir gün öncə Fəxri Xiyabanda Məmməd Arazı yad etməsi videoçarxının izlənilməsi tədbir iştirakçılarını duyğulandırmayla bərabər onlara xoş təsir bağışladı.

Aparıcı – Uşaq birliyinin rəhbəri Mehriban Ağayeva tədbirin gedişinin müəyyən məqamlarında Məmməd Arazın həyat və yaradıcılığından söhbət açmaq üçün sözü Azərbaycan dili və müəllimlərdən Nahidə Məmmədova, Məliksima Quliyeva, Səhyəddin Quliyev və Kəmalə Allahverdiyevaya verdi.

Nahidə Məmmədova:

-Məmməd Araz (tam adı: İbrahimov Məmməd İnfil oğlu) – şair, tərcüməçi, publisist, 1957-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Azərbaycan SSR Əməkdar mədəniyyət işçisi (1979), Əməkdar incəsənət xadimi (1984), Dövlət mükafatı laureatı (1988), Azərbaycanın Xalq şairi (1991).

Məmməd Araz 1933-cü il oktyabr ayının 14-də Şahbuz rayonunun Nurs (indi Nursu) kəndində anadan olub. Burada orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda “Coğrafiya müəllimliyi” ixtisası üzrə ali təhsil alıb. Tələbəlik illərində institutda yazıçı İsmayıl Şıxlının

rəhbərlik etdiyi ədəbiyyat dərnəyinin məşğələlərində fəal iştirak edib. Burada bəyənən “Yanın, işıqlarım” şeiri 1952-ci ildə çap edilib. 1954-cü ildə ali təhsilini başa vuran Məmməd Araz əmək fəaliyyətinə doğma kəndindəki orta məktəbdə müəllimliklə başlayıb, sonra Bakıya köçüb, Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Baş Mətbuat İdarəsində müvəkkil işləyib. 1959-1961-ci illərdə Moskvada Yazıçılar İttifaqı nəzdindəki Ali Ədəbiyyat Kurslarının müdavimi olub. Sonra “Ulduz” jurnalının məsul katibi, “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetində, Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında baş redaktorun müavini vəzifəsində çalışıb.

1974-cü ildən ömrünün sonuna kimi “Azərbaycan təbiəti” jurnalının baş redaktoru olub. Uzun müddət Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin poeziya bölməsinə rəhbərlik edib. Xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikasının “İstiqlal” ordeni (1995), bir medalla və Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanları ilə təltif edilib. Hacı Zeynalabdin Tağıyev adına

milli mükafatın laureatıdır (1992). Onun adına “Məmməd Araz” mükafatı təsis edilib (1993).

Məmməd Araz 2004-cü ilin 1 dekabrında Bakıda vəfat edib və Fəxri Xiyabanda dəfn olunub. Adının əbədiləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti iki dəfə Sərəncam imzalayıb. Bakının “Gənclik” metro stansiyası yaxınlığında, Atatürk prospekti ilə kəsişən Teymur Əliyev küçəsi indi Məmməd Arazın adını daşıyır.

Mələksima Quliyeva:

-Ədəbiyyat tariximizə poema ustadı Nizami, hökmdar-şair Xətai, qəzəl ustadı Füzuli, realist şair Vaqif həkk olunduğu kimi, vətənpərvər şair dedikdə ən əvvəl Məmməd Araz xatırlanır. O Məmməd Araz ki, taleyin ağır sınaqlarına mərdliklə dözərək, saysız-hesabsız maneələri inadla dəf edərək yarım əsrə yaxın Azərbaycan poeziyasında nur saçan ən parlaq ulduzlardan biri olmuşdur. Ölməz şairin Azərbaycan ədəbiyyatına verdiyi töhvələr Azərbaycan ideologiyasına söykənən və ondan qidalanan bir poeziyadır. Bu qayaya söykənən ulu babaları kimi daşlaşan, heykəlləşən, vətənin daşına, çınqılına çevrilən Məmməd Araz da əsl azərbaycanlı idi. Məmməd Araz dühası təkcə azərbaycançılığı ilə məhdudlaşmır, Azərbaycan poeziyasını, azərbaycançılığı dünyaya calayır.

Məmməd Araz ədəbi yaradıcılığa 1952-ci ildə “İnqilab və mədəniyyət” jurnalında dərc olunan “Yanın, işıqlarım” adlı şeirlə başlamışdır. “Vətən torpağı”, “Şeirə gətir”, “Necə unudum səni”, “Mən Araz şairiyəm” – Məmməd İbrahim imzası ilə çap etdirdiyi bu şeirlər hələ ənənəvi məhəbbət, vətən lirikasının tanış nümunələri idi. “Mən də insan oldum”, “Əsgər qəbri haqda ballada”, “Atamın kitabı” artıq epik formada, lakin eyni

fəlsəfi-psixoloji səpkidə yazılmış poemalardır. Lirik şeirlərin əhatəliliyi, fəlsəfi miqyası Məmməd Araz poeziyasını oxucuya yaxınlaşdıran, doğmalaşdıran xüsusiyyətlərdir. Şairin lirikasında vətən hissi çox qüvvətlidir. “Dağlara qar düşdü”, “Salamat qal”, “Duman ömrü” kimi şeirlərdə Məmməd Araz poeziyasının bu xüsusiyyəti çox dolğun və zəngindir.

Onun poeziyasında kəndin tərənnümünə həsr olunmuş şeirlər çoxdur və bu da təbiidir. Şair o yeri təsvir edir ki, qəlbə doğma və yaxındır:

*Dağlara qar düşdü.. elə qəmginəm.
Dağlara qar düşdü.. bilirəm bu dəm
Anamın qəbri də qar altındadır.
Anamın qəlbi də qar altındadır.*

*Neçə demədiyi əfsanə, nağıl,
Onun sinəsində – qar altındadır.
Neçə oxunmamış bayatı, ağı,
Donub sinəsində, qar altındadır.*

Ümumiyyətlə, Azərbaycan, doğma vətənin tarixi, taleyi Məmməd Araz yaradıcılığının baş mövzudur. O, bir şair olaraq bu mövzu ilə yetkinləşmişdir. bütün qəlbi və düşüncəsi ilə bu mövzuya bağlıdır. Vətən mövzusu onun mənəvi tərcümeyi-halının ayrılmaz hissəsidir. Azərbaycanın müstəqilliyi, milli varlığımızın təsdiqi bu mövzunun əsas və aparıcı motividir, onun mərkəzi ideyasıdır. Şairin müxtəlif illərdə yazdığı bir çox şeirləri ilə – “Azərbaycan – dünyam mənim”, “Babək qılıncı”, “Qarabağ düzü” və onlarla bu kimi şeirlə bu fikri təsdiq etmək olar. Lakin bu baxımdan onun ən dəyərli əsəri “Ayağa dur, Azərbaycan” şeiridir. Şair bu gözəl və təsirli şeirini 1992-ci ilin mart ayında, yəni Azərbaycanın müstəqilliyi, azadlığı uğrunda xalqımızın apardığı mübarizənin ən qızgın və həllədicisi məqamında yazmış, həm də təkə öz şəxsi hisslərini

deyil, bütün xalqın keçirdiyi həyəcanları şeirin əsas motivinə çevirə bilmişdir. “Ayağa dur, Azərbaycan” şeiri vətənə müraciət formasında başlanır və müraciət ruhu söz-söz, misra-misra inkişaf edərək yeni hiss və fikirlərlə yüklənir:

*Nə yatmışan, qoca vulkan sənənləyəm!
Ayağa dur, Azərbaycan, sənənləyəm!*

Əsas cəhət odur ki, Azərbaycana müraciət böyük fikri – vətənin taleyi barədə şairin düşüncə və həyəcanlarını əks etdirir. Bu müraciət vətənin istiqlaliyyəti, imperiya əsarətindən xilas uğrunda mübarizənin həyəcanlarıyla aşlanmış bir müraciət olduğu üçün böyük bir ideyanı ifadə edir, xalqın iradəsini üzündə cəmləşdirir. Məmməd Araz belə bir hissi oxucuya aşılaya bilir ki, bu çətin məqamda vətənin və məmləkətin taleyi bizim hər birimizin taleyidir:

*Səndən qeyri biz hər şeyi bölə billik
Səndən qeyri biz hamımız ölə billik.*

Şeirnin fikri – bədii əhəmiyyəti onun vətəndaşlıq qayəsinin ülviliyində və ciddiliyindədir. Xalqı öz varlığı uğrunda mübarizəyə qaldırmaq əzmindədir. Şair vətənin oğluna, qızına ayağa qalxmağı ərlə əmr edir. Əmr edir ki, hər kəs öz içindən qorxaqlığı qovsun, çünki indi çox məsul tarixi məqamdır, xalqın ölüm-dirim məsələsi həll olunur. Belə məqamda laqeyid, biganə qalmaq olmaz. Bu şeir başdan-başa bu ali fikir və duyğu ilə aşılanmışdır.

Məmməd Araz yaradıcılığında dünya, insan, tale haqqında, insanın bu göy qübbəsi altında vəzifəsi barədə fəlsəfi-lirik duyğu düşüncələri baxımından “Dünya sənin, dünya mənim” şeirinin xüsusi yeri var. Şeirnin bədii təsir qüvvəsi dünya haqda fikirlərin poetik aydınlığında və müdrikliyindədir:

*Bir taleyin oyununda cütlənmiş zərik
Yüz il qoşa atılsaq da, qoşa düşmərik,
Bir zərrənin işığına milyonlar şərik,
Dünya sənin, dünya mənim, dünya heç kimin.*

Gəlimli-gedimli dünya, son ucu ölümlü dünya – bu kələmi və ovqatı Dədə Qorquddan sonra bu qədər tutarlı şəkildə ifadə edən uğurlu bədii misralara çox az nümunə gətirmək olar. Təadüfi deyil ki, bu şeir Ulu Öndərimizin də çox sevdiyi şeirlərdən idi.

Görəsən, Məmməd Araz poeziyasının gücü, qüdrəti, bənzərsizliyi nədədir? Azərbaycan, onun zəngin tarixi keçmiş, bu günü, “Araz dərdi”, Xalq şairi Məmməd Araz poeziyasının mayasındadır. “Vətən daşı olmayandan olmaz ölkə vətəndaşı” - deyən şair bütün yaradıcılığı boyu, həmin həqiqətə sadıq qalmışdır. Sözə qiymət vermək, onu misra daxilində yerində və fikir elementi kimi işlətməyi bacarmaq Məmməd Araz poeziyasının başlıca xüsusiyyətlərindən biridir. Məmməd Araz Azərbaycan poeziyasının əsl vətənpərvəri kimi mamırlı qayasına çevrildi:

*Mən Arazda şaxələnən çinardım
Ömrüm boyu tufan əydim, su yardım,
Xətainin qılıncını suvardım
Məmməd Araz karandaşı göyərdi.*

Məmməd Araz poeziyasının bənzərsizliyi onun xalq həyatına, vətənə, torpağa bağlılığı və gələcəyə inamıdır. Sovetlər dövründə bir məqaləsində “Ermənilər bizə qarşı soyqırım aparıb, onlar millətçidir” yazan şairi vəzifədən uzaqlaşdırdılar, əsməcəyə saldılar, lakin o, əyilmədi, sınımadı:

*Dərd eləmə desəm ki,
Yazı masam, ölüyəm
Ölə-ölə yazmışam
Yaza-yaza ölüyəm.*

Dedi və yaza-yaza da öldü. Amma ölümü ilə ölümsüzlüyə qovuşdu. O, bütöv əqidəsi, yurdsevərliyi, fəlsəfi fikirləri, ocağa, yurda bağlılığı ilə haqqı qazanmış, haqqa söykənmişdi.

Bir fakt da odur ki, hələ sağlığında söz ustaları onun şeirlərinə 300-dən artıq nəzirə yazıb. “İstiqlal” ordenli Xalq şairi, Əməkdar mədəniyyət işçisi, Əməkdar incəsənət xadimi, Dövlət mükafatı laureatı olan şairə xalq tərəfindən Nursu kəndində bir sal daşa “Məmməd Araz kürsüsü” adı verilərək xatirəsi əbədiləşdirilib. Nursuda şairin Ev muzeyi yaradılıb.

Mən sonda böyük Azərbaycançı Səməd Vurğunun Üzeyir Hacıbəyovun ölümü münasibəti ilə yazdığı və artıq aforizmə çevrilməkdə olan misraları səsləndirmək istərdim:

*Ölüm sevinməsin qoy ömrünü vermir bada,
El qədrini canından daha əziz bilənlər,
Şirin bir xatirətək qalacaqdır dünyada.
Sevərək yaşayanlar, sevilərək ölənlər!*

Səhyəddin Quliyev:

“Ana” dediyimiz Vətən də belədir. Elə buna görədir ki, müasir ədəbiyyatımızda yeni tipli şeir yaradıcılarından olan Məmməd Arazın poeziyasının mayası vətənpərvərliklə yığılmışdır.

Şairin fikrinə, Vətənə bütün varlığı ilə bağlı olmayan, ürəyi vətən sevgisi ilə vurmayan insandan ölkə vətəndaşı olmaz. “Azərbaycan – dünyam mənim” şeirində şair vətənə məhəbbətini təsirli bir dillə ifadə edir:

*Azərbaycan qayalarda bitən bir çiçək,
Azərbaycan çiçəklərin içində qaya.
Mənim könlüm bu torpağı vəsf eyləyərək,
Azərbaycan dünyasından baxar dünyaya.*

*Azərbaycan mayası nur, qayası nur ki,
Hər daşından alov dilli ox ola bilər,
“Azərbaycan” deyiləndə ayağa dur ki,
Füzulinin ürəyinə toxuna bilər.*

“Vətən mənə oğul desə” şeirindəki misralar isə öz vətəninin layiqli övladı olmaq istəyən hər bir azərbaycanlının ürəyindən gələn sözlərdir:

*Vətən mənə oğul desə, nə dərdim?!
Mamır olub qayasında bitərdim.*

Şair bu iki misrada geniş bir məna ifadə edir. Yəni hər bir insan vətəninə yalnız vətəndaş olmaqla yox, həqiqi övlad olmaqla seçilməlidir. Onda vətən ona oğul deyər və onun dərdi də olmaz.

Məmməd Araz “Araz yadıma düşüb”, “Oxuyan Təbriz”, “Araz üstündə çinar gördüm” şeirləri ikiye bölünmüş vətənin dərdlərinə, xalqımızın birlik arzularına həsr olunub. Məmməd Araz erməni işğalçılarına qarşı mübarizədə də öz şeirləri ilə Vətən oğullarına mənəvi dayaq olmuş, onların qarşı düşmənə ölüm-dirim döyüşlərində qəhrəmanlığından inamla söz aşmışdır. Faciələrimizin səbəbini, ilk növbədə milli birliyin olmamasında görəndə şair “Qonşu çəpəri” şeirini də vətənpərvərliyə həsr etmişdir. Bu şeirdə Məmməd Araz belə yazır:

*Mən təbrizli, naxçıvanlı, mən gəncəliyəm
Çox görmüşəm hasar üstə önləri də.
Mən torpağı bölünməyə öyrəncəliyəm,
Heç qazanan görməmişəm bölənləri də.*

Bəli, hal-hazırda Vətənimiz – Azərbaycan, hələ də ağır günlərini yaşayır. Çünki, ana vətənimizin qəlbində Qarabağ dərdi, Qarabağ nisgili ən ağır yolumuzdur. Qarabağ kimi dilbər guşəmiz düşmən tapdağı altında olduğu halda, biz özümüzü heç vaxt bəxtəvər hesab edə bilmərik. Biz əminik ki, tezliklə vətənpərvər oğlanlarımız Qarabağ torpaqlarını azad edəcək və Məmməd Arazın da ruhu şad olacaq.

Kəmalə Allahverdiyeva:

-Bütün mövzulara toxunan böyük şairimiz M.Araz öz yaradıcılığında təbiət təsvirinə də geniş yer vermişdir. Aşağı siniflərdə ədəbiyyata, şeir oxuyub, yazmağa xüsusi həvəsi vardı: “Yaxşı şeiri bir dəfə oxuyardım – yaddaşıma həkk olurdu. 9-cu

sonra milyon illərlə beləcə duran lal-dinməz dağları, dərələri gözümdə gördü... Ancaq təsir məni ayrı mövzulara da yönəltdi. İlk dəfə ədəbiyyat müəlliminin rəhbərliyi ilə çıxan məktəb divar qəzetində baharı vəzifə edən şeirim çap olundu”.

Müasir Azərbaycan poeziyasında bir-birinə bənzəyən, bir-birini yamsılayan və təkrar edən şairlər heç də az deyildir. Əsl şair isə belə bənzərliklər arasında özünü itirmir. O, öz üslubunu, dəsti-xəttini müəyyənləşdirir. Şübhəsiz, M.Araz poeziyası müasir Azərbaycan şeirində üslubi bir hadisədir. Bütün mövzularda – Vətən, təbiət, insan mövzularında M.Araz özünəməxsusdur, heç kimə bənzəmir, heç kimi təkrar etmir.

Təbiət M.Araz poeziyasının əsasını təşkil edir. Şairin ilk şeirlərində təbiəti müstəqil şəkildə tərənnüm edən şeirlər üstünlük təşkil edir. Bu tipli şeirlərdə tərənnüm şairin ruhi həyəcanlarını, təbiətə məhəbbətini tam şəkildə ifadə etmək qüdrətinə malik deyildir. Məsələn, peyzaj şeirlərində mənzərə bütöv görünürsə, təsvir olunan təbiət lövhəsi poeziya lövhəsinə çevrilirsə, həmin lövhədə bədii vasitələr fırça işini götürsə, belə şeirlər təsirli və emosionaldır:

*Bir səhər gördüm ki, durulub yatır,
Kəpəzin dibində burulub yatır,
Qovulan ceyran tək yorulub yatır,
Daş atdım, diksinib oyandı Göygöl.*

Bu sanki bir tablodur. Burada şair Göygözü ilə təsvir etmişdir ki, elə bil şeir oxumursan, Göygölün şəkildə təsvirinə baxırsan. Burada şair qələmi deyil, sanki rəssam fırçasını işlətməmişdir.

Bundan başqa, şairin “Uçqun”, “Duman”, “Qanadlı qayalar”, “Səhər-səhər”, “Mənim Naxçıvanım” şeirlərində də gözəl təbiət təsvirlərinə rast gəlmək olar.

Çox keçmir ki, M.Arazın şeirlərində təbiət təsvirləri daha da mükəmməlləşir, təkmilləşir. Bu dövrdə şairin “Professor”, “Gülə məktub” və “Şəhərdən keçən tərə” şeirləri meydana çıxır. Bu şeirlərdə təbiətin gözəlliyi və rəngarəngliyi təbiət qayğıları və narahatlığı ilə əvəz olunur. Bu giley və narahatlıq “Bağışla dəniz” şeirində daha qabarıq görünür:

*Şərinə nə qədər şeir yazmışam,
Sahil qumlarına şüar yazmışam,
Zəhər içirirən balıqlarına-
Səltənət demişəm buruqlarına.
...Bəs səhər, səhərlə necə danışım? -
Nə deyək bu günün nəvələrinə?
Deyəkmi: qum yeyin kürü yerinə!*

Bu şeirdəki giley və narahatlıq şairin bəzi şeirlərində mübarizəyə çevrilir. Təbiətin bənzərsiz gözəli – ceyranın ovuna qarşı mübarizə “Ovçu, insaf elə keçmə bu düzdən” S.Vurğun şeirindən sonra daha da güclənmişdi. Bu mübarizəyə M.Araz “Muğanın şikayəti” şeiri ilə qoşulmuşdur:

*Belə gedərsə ancaq,
Gələn nəsil səhər
Ceyranı çöldə deyil,
Muzeydə axtaracaq.
Ceyran azalıb,
Yaman azalıb.*

Şair şeirlərində insanları təbiəti qorumağa çağırır. Şairin həyəcanı Xəzər harayına qovuşur. Bir ağacın quruması, bir çayın axarının dayanması da şairi düşündürür, həyəcana gətirir, Muğanda ceyranın azalması şairi qorxudur. Təbiəti qorumaq üçün onu sevmək lazımdır, bu isə ruhda, qanda olmalıdır. Bu fikri M.Araz elmi-texniki tərəqqi inkişaf etdikcə, təbiətə biganə münasibət bəsləndiyi illərdə daha ucadan deyirdi.

Təbiətin hər bir fəslə M.Araz poeziyasında öz gözəlliyi və rəngarəngliyi ilə seçilir. Ancaq ilk şeirlərindən fərqli olaraq, fəsil şeirlərində təbiət gözəllikləri nəzərə çarpmır. Təbiətə, onun fəsillərinə insana məxsus həzinlik, kövrəklik duyğuları aşılır. Məsələn, "Payız nidası" şeirinə fikir verək:

*Sənə də qar yağdı, güvəndiyim dağ!
Sən də öyrəndin, a yaşıl yamac!
Sən niyə dinməzsən, qaragöz bulaq,
Sən niyə kövrəksən, ürəyini aç!*

Burada şair elə bil ki, ən əziz dostları, doğmaları ilə danışıq, onlarla dərdləşir. Təbiəti və onun başqa predmetlərini insaniləşdirdiyi üçün şair bu obrazlara insanlara məxsus hiss, düşüncə də bəxş edir, təbiət aləmini cəmiyyətdə baş verən hadisələrlə eyniləşdirir. Şairin insana baxışı, münasibəti düşündürücü, hətta heyrətləndiricidir. M.Araz şeirlərində təbiət-insan vəhdəti yaratmışdır. İnsan təbiətin ayrılmaz hissəsidir. Nəhayət, bu fikrin konkret ifadəsi kimi İnsan-Qaya, İnsan-Daş obrazı yaranır. Beləliklə, M.Araz poeziyasında təbiətin insaniləşdirilməsi, insanın təbiətin bir parçası olması aydınlaşır:

*Fərmanına, təltifinə alqış, ey çoban.
Məmməd-Qaya, Qaya-Məmməd
Xoş gördük sizi.*

Ümumiyyətlə, M.Araz o şairlərdəndir ki, məxsusi olaraq fəlsəfə axtarmır, müdriklik xatirinə söz demir, necə deyörlər,

həyat fəlsəfəsi özü onu axtarıb tapır. Fəlsəfə, təbiət, həyat həqiqətləri onun özündə, özü isə bu təbiətdə, həqiqət və məhəbbətdir. S.Vurğun demişkən: "Məhəbbət dediyin təbiətdədir, təbiət özü də məhəbbətdədir".

Bir sözlə, M.Araz təbiətlə dil tapıb danışan, onun daşını, torpağını, çayını, dənizini, dağını, qayasını, gül-çiçəyini canlılaşdıran, dilə gətirib, həsb-hal tutan bir sənətkardır. Sübut üçün bu kiçik parçanı misal gətirmək yerinə düşər:

*Dostlar, nə gözəldir suları qucmaq,
Necə də gözəldir dənizdə uçmaq.
Düzünü etiraf edim ki, dostlar
Verərəm dənizə, mənim nəyim var.
İllərdən-illərə gətirdiyimi,
Bir də ki, əbədi itirdiyimi.
Kaş mənim olardı, o gözəl sular.
Təpələr, meşələr, çöllər, çəmənlər,
Hər şey, təbiətdə gözəl hər nə var...*

Az sözlə çox fikir, dərin bir mətləbi ifadə etmək ümumiyyətlə, M.Arazın poeziyasına daha çox xasdır. Mən belə fikirləşirəm ki, şeir sevənlər gah coşqun, gah da həzin axan sənət bulağının göz yaş kimi dumduru, büllur kimi saf və tərəvətli suyundan həmişə nuş edəcəklər.

Şagirdlərdən Zəmfira Cəlilova, Səfura Əliyeva, Şəhla Cəlilova, Günay Quliyeva, Əli Bayramzadə, Səma Abdülqədirova, Nəzrin Məmişzadə, Sevin Əlbəndəyev, Cəfər Qocayev, Ayşənur Uster, Kəklik Şəmmədli, Kənan Hüseynli, Burhan Uster və İrana Ələsgərzadə həm Məmməd Arazın, həm də digər şairlərin müxtəlif mövzularda qələmə aldıkları şeirləri söylədilər. Nurlan Ağazadə, Şirzad Quliyev və Dilarə Abdullazadə (27 nömrəli uşaq musiqi məktəbinin məzununu) mahnılar ifa etdilər. Tədbirə dəvət olunmuş sənət adamlarının ifaları da hamıya xoş təsir bağışladı.

müəllim və şagirdlərə minnətdarlığını ifadə etməklə onlara uğurlar arzuladı. Sonda məktəbin direktoru **Gülnaz Abdullayeva** tədbirin yüksək səviyyədə hazırlanıb reallaşdırılmasında zəhməti olan hər bir kəsdən razı qaldığını söylədi. Onlara təşəkkür etdi, qonaqlara isə zəhmət çəkib tədbirdə iştirak etdiklərinə görə kollektiv adından minnətdarlığını bildirdi.

Fotolar Rasim Əlizadəyəndir

**“Təhsil problemləri”,
24-31 oktyabr 2017**

DİLİMİZİ ÖYRƏDƏN MÜƏLLİM

*Müəllimlik ağırdır, ancaq pak
və müqəddəs xidmətdir.*

Firudin bəy Köçərli

O kimdir? Gəlin, yaxından tanış olaq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 4 oktyabr 2010-cu il tarixli sərəncamı ilə Azərbaycan təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə “Əməkdar müəllim” fəxri adına layiq görülmüş Quliyeva Aybəniz Nuruş qızı.

Aybəniz Quliyeva 1 noyabr 1957-ci ildə Beyləqan rayonunun Birinci Şahsevən kəndində ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. 1975-ci ildə kənd orta məktəbini, 1980-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Filologiya fakültəsini bitirib. Dörd il ərzində mükəmməl ali təhsil alıb, “Azərbaycan dili və ədəbiyyatı” müəllimliyi ixtisasına yiyələnib. Pedaqoji fəaliyyətə də 15 avqust 1980-ci ildə vaxtı

ilə tam orta təhsil aldığı Gəray Əsədov adına Birinci Şahsevən kənd məktəbində başlayıb. On il ərzində dəfələrlə Fəxri fərmanlara, müxtəlif mükafatlara layiq görülən Aybəniz müəllimin pedaqoji təcrübəsi 1990-1991-ci tədris ilində rayon səviyyəsində geniş yayılıb. 29 avqust 1991-ci ildə Təhsil Nazirliyinin əmri ilə ona “Baş müəllim” adı verilib. 21 dekabr 1994-cü ildə isə “Ali dərəcəli müəllim” statusuna sahib olub.

Birinci Şahsevən kənd məktəbində sadalanan uğurları qazanmış Aybəniz müəllimin “Əmək kitabçası”na ikinci ünvan

2 yanvar 1995-ci ildə yazılıb: Bakı şəhəri, Xəzər rayonu, 181 nömrəli tam orta məktəb. Ali dərəcəli müəllim kimi pedaqoji fəaliyyətini davam etdirərək Açıq Cəmiyyət və Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin keçirdiyi müxtəlif seminar və traininglərdə iştirak edib, sertifikatlar alıb. Xəzər Rayon Təhsil Şöbəsinin (keçmiş Əzizbəyov) ştatdankənar metodisti, Təhsil Nazirliyinin respublika fənn olimpiadasında komissiya üzvü, çalışdığı məktəbdə fənn metodbirləşməsinin sədri kimi uğurlu fəaliyyəti özünün layiqli bəhrəsini verib. Aybəniz müəllim 2002-ci ildə Respublika pedaqoji mühazirələrində birinci yeri tutub. Təhsil Nazirliyi onu Respublika pedaqoji mühazirələrində fəal iştirakına, müasir təlim metodlarından istifadə baxımından elminəzəri və praktik əhəmiyyətli mühazirəsinə görə 3 may 2002-ci ildə birinci dərəcəli Diplomla təltif edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 4 oktyabr 2010-cu il tarixli sərəncamı ilə Quliyev Aybəniz Nuruş qızına “Əməkdar müəllim” fəxri adı verilib. Mətbuat səhifələrindəki çıxışlarına görə Azərbaycan Kütləvi İnformasiya Vasitələri İşçilərinin Həmkarlar İttifaqı onu “Xalqın nüfuzlu ziyalı” adına layiq görüb.

Aybəniz müəllimin “Ədəbiyyat dərslərində şəxs adlarının islubi imkanları” məqaləsi Bakı Qızlar Universitetinin “Elmi cəbərlər” jurnalının 2009-cu ilin 2-ci nömrəsində, “Ədəbiyyat fərlərində toponimik vahidlər” məqaləsi “Onomastika” elminomastik jurnalının 2009-cu ilin 2-ci nömrəsində çap olunub. ‘Azərbaycan dili” (Abituriyentlər üçün vəsait) 2011-ci ildə ‘Elm və təhsil” nəşriyyatında, Tamilla Muradova və Sevinc Rəsulova ilə birlikdə hazırladığı “Təlimi qeyri-Azərbaycan dilində olan ümumtəhsil məktəblərin rus bölməsi üçün Azərbaycan dilindən imla və ifadə mətnləri” (Metodik tövsiyə) 2012-ci ildə “Müəllim” nəşriyyatında işıq üzü görüb. Məleykə Göyçəli isə “XX-XXI əsrin yaradıcı və ziyalı insanları” kitabında (2014) Aybəniz müəllimin ömür yolunu, pedaqoji fəaliyyətini geniş işıqlandırır.

Aybəniz müəllimin qızı Əliyeva Lalə Ağamehdi qızı 181 nömrəli məktəbi 2014-cü ildə bitirib. Hazırda Türkiyədə Atatürk Universitetində təhsil alır.

Oktyabr ayının 28-də Xəzər rayonunun Mərdəkan qəsəbəsindəki 181 nömrəli tam orta məktəbdə Əməkdar müəllim Aybəniz Quliyevanın anadan olmasının 60 illiyi münasibəti ilə yubiley tədbiri keçirildi. **Aparıcı məktəb həmkarlar təşkilatının sədri Fatma Zeynalova ilk sözü məktəbin direktoru Nazilə Məmmədovaya verdi.** O dedi:

- Salam, hörmətli yubiley iştirakçıları!

Əziz Aybəniz müəllim, icazə verin sizin adınızdan, öz adımdan və eləcə də bütün 181 nömrəli məktəbin kollektivi adından bu gün məktəbimizə təşrif gətirmiş qonaqları salamlayım. Hörmətli qonaqlar, Aybəniz müəlli-

min 60 illik yubiley tədbirinə xoş gəlmişsiniz. Sizin hər birinizi məktəbimizdə görmək çox xoşdur. Sizə, burada iştirak edən müəllim və şagirdlərə, başqa sözlə desək, bütün Aybəniz-sevərlərə təşəkkür və minnətdarlığımı bildirirəm.

Aybəniz müəllim 181 nömrəli məktəbdə 1995-ci ildən işləyir. Bu məktəbə gələndə o artıq Baş müəllim idi. Yəni elə o zaman adlı-sanlı bir müəllim kimi gəlmişdi. Lakin pedaqoji fəaliyyətinin ən məhsuldar dövrü 181 nömrəli məktəblə bağlıdır. Məhz bu məktəbdə işlədiyi dövrdə Aybəniz müəllimin dövrü mətbuatda fəal şəkildə məqalələri çap olundu, pedaqoji mühazirələrdə ardıcıl çıxışlar etdi. Onun hərtərəfli fəaliyyəti diqqətdən kənar qalmadı, dəfələrlə mükafatlandırıldı. Nəhayət, müəllim veriləcək ən yüksək ada – “Əməkdar müəllim” adına layiq görüldü.

Aybəniz müəllim əsl müəllimdir. Bu gün o öz müəllimlik taxt-tacında əyləşib. Adının qarşısında müəllim sözünü böyük hərfələrlə yazdıra bilən müəllimdir. Əsl insandır. Həmişə hamının xeyrinə, şərinə şərik olmağı bacaran əsl ziyalı, uca bir insandır. Bu gün bu məclisi qurmağımızın əsl səbəbi Aybəniz müəllimə olan hörmətimiz, sonsuz sevgimizdir. Məqsədimiz isə gənc müəllimlərə bir nümunə simvolu göstərməkdir. Yəni hər bir müəllim bilməlidir ki, gözəl bir dövrdə, abad bir məkanda, ədalətli, müstəqil bir dövrdə yaşayıb işləyirik.

Aybəniz müəllimin bu vaxta qədər gənc nəslin tərbiyəsində göstərdiyi bütün səyləri, çəkdiyi əziyyətləri dövlətimiz layiqincə dəyərləndirib, qiymətləndirib. Bu bizim üçün də bir stimuldur. Elə yaşayıb, elə işləmək lazımdır ki, hər kəs öz sahəsində yüksək nəticələr əldə edə bilsin. Yüksək nəticə isə heç zaman diqqətdən kənar qalmır. Eynilə Aybəniz müəllimin zəhməti kimi. Bu gün Aybəniz müəllimin yetirdiyi yüzlərlə şagird artıq müxtəlif sahələrin mütəxəssisləri kimi fəaliyyət göstərən insanlardır. Bax, budur müəllimin qazancı, budur müəllimin xalq üçün, dövlət üçün gördüyü iş. Ümummillilərimiz Heydər Əliyevin dediyi kimi, millətin gələcəyi məhz

təhsilə bağlıdır. Nə xoş ki, Azərbaycan təhsilində məhz Aybəniz müəllim kimi müəllimlər var.

Sonra fənn metodbirlişməsinin sədri Sevda müəllim, Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Xəzər rayon komitəsinin sədri Həzər xan Əbilov, professor Məmməd xan Soltanov, 183 nömrəli məktəbin direktoru Rəhilə Abbasova, 181 nömrəli məktəbin sabiq direktoru Fərqanə xanım, 26 nömrəli məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi Tamella xanım, 181 nömrəli məktəbin direktor müavini Eldəniz və Elvin müəllim, məktəbin riyaziyyat müəllimi Təranə xanım və başqaları çıxış edərək öz ürək sözlərini, təbriklərini yubliyə ünvanladılar. Onlar Aybəniz müəllimin yüksək insani keyfiyyətlərindən, əsl pedaqoqa xas olan xüsusiyyətlərindən, gənc nəslin təlim-tərbiyəsindəki fədakar zəhmətindən söhbət açdılar. Yetirmələri, 2003-cü ilin məzunlarından bir qrupu onun həm fənn müəllimi, həm də 7 il ərzində sinif rəhbəri olaraq gördüyü işləri ön plana çəkib, bu gün ali təhsilli mütəxəssislər kimi yüksək məsul vəzifələrdə uğurla çalışmalarında Aybəniz müəllimin verdiyi təlim-tərbiyənin rolunu xüsusi vurğuladılar.

Ulu öndər Heydər Əliyev demişdir: “Həyatını müəllimliyə həsr edən insanlar həqiqətən fədakar, xalqına, millətinə sədaqətli və eyni zamanda qəhrəmanlıq göstərən insanlardır”.

Aybəniz Quliyeva da həyatını fədakarlıqla gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə həsr edən insanlardan biridir. 38 ildir ki, ana dilimizi sevə-sevə şagirdlərinə öyrədir və sevdilir.

Ədəbiyyatşünas alim, maarifpərvər ziyalı, ictimai xadim, publisist yazıçı, tənqidçi və tərcüməçi Firudin bəy Kəçərli demişdir: “Ana südü bədənin mayəsi olduğu kimi, ananın dili də ruhun qidasıdır. Hər kəs öz anasını və Vətəninə sevdidiyi kimi, ana dilini də sevir”. Görkəmli rus pedaqoqu Konstantin Dimitroviç Uşinski təkrar-təkrar deyirdi: “Həyatda məqsəd – insan ləyaqətinin və insan xoşbəxtliyinin ürəyidir”.

Çıxışlardan sonra yubliyarın bacısı, Suraxan rayonu, Hövsan qəsəbəsindəki Ələddin Məmmədov adına 76 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi Qəndab Quliyeva ailələri adından, tədbirdə iştirak edən, son dərəcə kövrək xarakterə malik sonbeşik, Bakı Ali Neft Məktəbinin müəllimi Afət Quliyevanın da əvəzindən Əməkdar müəllim Aybəniz Quliyevanın 60 illik yubileyi tədbirinə toplaşanlara dərin minnətdarlığını bildirdi.

Tədbirdə məktəblilər milli mahnı və rəqslərimizi ifa etdilər. Şirniyyatla zəngin çay süfrəsi arxasında xatirələr bir daha dilə gəldi, ötən illər yada salındı, görülmüş və görülməyəcək işlərdən söhbət açıldı, Aybəniz müəllim bir daha təbrik edildi, ona sağlam ömür, işində uğurlar arzulandı.

“Təhsil problemləri”, 08-15 noyabr 2017

55 NÖMRƏLİ MƏKTƏBDƏ M.P.VAQİFİN 300 İLLİK YUBİLEYİ QEYD OLUNDU

“Böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin 300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 12 yanvar 2017-ci ildə sərəncam imzalayıb. Sərəncamda deyilir: “2017-ci ildə böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin anadan olmasının 300 illiyi tamam olur. Adının UNESCO-nun “2016-2017-ci illər üçün görkəmli şəxslərin və əlamətdar hadisələrin yubileyləri proqramı”na daxil edilməsi Azərbaycanın çoxəsrlik zəngin ədəbiyyatı tarixində silinməz izlər qoymuş qüdrətli söz ustasının yaradıcılığındakı humanist dəyərlərə verilən yüksək qiymətin təzahürüdür.

Molla Pənah Vaqifin öz ənənələri ilə seçilən ədəbi məktəb yaratmış ölməz sənətkardır. O, əhəmiyyətini əsrlərdən bəri qoruyub saxlayan bənzərsiz poeziya nümunələri meydana gətirməklə milli ədəbiyyatın yeni istiqamətdə inkişafına təkan vermişdir”.

M.A.Dadaşzadə “Molla Pənah Vaqif (həyat və yaradıcılığı)” monoqrafiyasında yazır: “Molla Pənah Vaqifin bizə gəlib çatan əsərləri bir o qədər də çox deyildir. Şairin faciəli ölümü (Şuşa, 1797-ci il. Ə.H.) zamanı onun əlyazmaları qismən məhv olmuş, qismən də itib-batmışdır. Lakin onlarca şeir həvəskarı şairin əsərlərini toplamış, hafizədə saxlamış və yazıya köçürmüşdür”. Y.V.Çəmənşəminlinin “Qan içində” romanı, Səməd Vurğunun “Vaqif” pyesi, R.Mustafayevin “Vaqif” operası şairə həsr edilmişdir.

Şairin yaradıcılığı ölkəmizlə yanaşı, bir sıra türkdilli dövrlərdə də tədqiq edilir. 2017-ci il TÜRKSOY tərəfindən “Molla Pənah Vaqif ili” elan edilib.

M.P.Vaqif 1717-ci ildə Qazax mahalında Salahlı kəndində anadan olub. Mədrəsədə təhsil alıb, fars və ərəb dillərini öyrənib. Sonralar Qarabağa köçüb, Şuşada məktəbdarlıq edib. 1769-cu ildə Qarabağ hakimi İbrahim xanın sarayına dəvət edilib, burada eşikağası (təsərrüfat məmuru), sonra baş vəzir olub. Firudin bəy Köçərli yazır ki, İbrahim xan şairin istedadına şəxsən inanıb, onu özünə yaxınlaşdırıb, əvvəlcə eşikağası vəzifəsinə təyin edib. Azərbaycan tarixinə siyasi xadim kimi daxil

olan M.P.Vaqif hər zaman taleyüklü məsələlərin həllində müdriklik və uzaqqörənlik göstərib.

Ölməz şair M.P.Vaqif klassik Şərq şeirini dərinlən bilib, qəzəl, mütəxəssəs və s. formalarda əsərlər yazıb. Lakin o, şifahi xalq ədəbiyyatı, aşıq şeiri ilə daha çox bağlı olub və təcnis, xüsusən qoşmaları ilə milli poeziyamızı zənginləşdirib. “Bir gözəl ki, şirin ola binadan”, “Sərasər bir yerə yığılsa xublar”, “Açıqbaşda əgər olsa bir dilbər”, “Bulut züflü, ay qabaqlı gözəlin”, “Bir zaman havada qanad saxlayın”, “Kür qırağının acəb seyrəngahı var”, “Sevdiyim, ləblərin yaquta bənzər”, “Bayram oldu heç bilmirəm neyləyim” və digər qoşmaları M.P.Vaqif lirikasının ən yaxşı nümunələridir.

1982-ci il yanvar ayının 14-də ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və iştirakı ilə Şuşa şəhərində Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində qüdrətli söz ustası kimi tanınan M.P.Vaqifin məzarı üstündə əzəmətli məqbərəsinin açılışı olub. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu əhəməni layiqincə davam etdirərək dahi şairin 300 illik yubleyinin keçirilməsi ilə əlaqədar sərəncam verib. Bu sərəncamın icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri Mikayıl Cabbarov 7 aprel 2017-ci ildə əmr imzalayıb. Hazırda elm, təhsil müəssisələrində yubiley tədbirləri keçirilir. Elə yuxarıda qeyd etdiklərimiz də yubiley münasibəti ilə keçirilən görüş, yığıncaq və müxtəlif formatlı tədbirlərdən, o cümlədən **paytaxtımızın Xətai rayonundakı 55 nömrəli tam orta məktəbdə gerçəkləşdirilmiş tədbirdən qaynaqlanır.** 55 nömrəli tam orta məktəbdə keçirilmiş yubiley tədbirində görkəmli sənətkar M.P.Vaqifin yaradıcılığından geniş söhbət açılıb. Şairin sözü, sənəti haqqında bir-birindən maraqlı fikirlər səsləndirilib. Qoşmaları, qəzəlləri və digər janrlarda ustalıqla qələmə aldığı əsərlərini şagirdlər məharətlə söyləyiblər. Aşıq Pəri məclisinin üzvləri sazlı-sözlü nəğmələri ilə şairi yad edib, ölməz şairin yaradıcılığını bir daha canlandırdılar. Onların hər bir çıxışı

tədbirə yeni bir abu-hava qatıb, müəllim və şagirdlərdə xoş duyğular oyadıb.

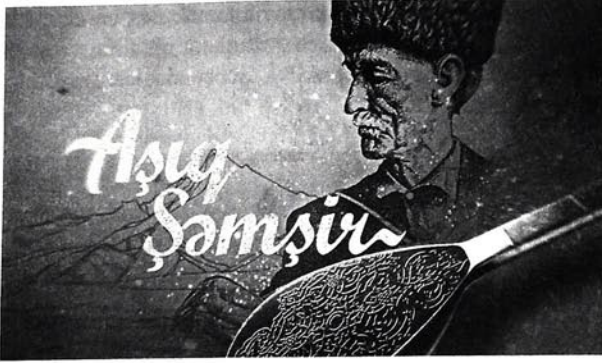
Yubiley tədbirinin yüksək səviyyədə hazırlanıb reallaşdırılmasında fənn metodbirlişməsinin sədri Telnaz Teymurova və digər ədəbiyyat müəllimləri böyük əmək sərf ediblər. Məktəbin direktoru Sevinc Tahirova qonaqlara, müəllim və şagirdlərə, ümumən tədbirdə iştirak və çıxış edənlər təşəkkür və minnətdarlığını bildirib.

Xətai rayonundakı 55 nömrəli məktəbdə dahi Azərbaycan şairi M.P.Vaqifin anadan olmasının 300 illik yubleyinə həsr edilmiş zəngin məlumatlı ədəbi-bədii tədbir iştirakçılarda şairin yaradıcılığını dərinlən öyrənməyə böyük həvəs və maraqla oyadıb.

“Təhsil problemləri”, 08-15 may 2017

DƏDƏ ŞƏMŞİRİN YUBİLEYİ QEYD OLUNDU

Təhsil naziri Mikayıl Cabbarovun Ümumtəhsil məktəb şagirdlərinin mütaliə vərdislərinin təkmilləşdirilməsi və onlarda mütaliə mədəniyyətinin formalaşdırılması ilə bağlı 16 dekabr 2014-cü il tarixli əmrinə əsasən Nərimanov rayonunda yerləşən Rafiq Nəsrəddinov adına 39 nömrəli tam orta məktəbdə ustad sənətkar Aşıq Şəmşirin anadan olmasının 124 illik yubileyinə həsr olunmuş “Şəmşir ocağı” adlı teatr-kompozisiya keçirildi. Tədbir Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı. Sonra söz məktəbin direktoru Tahirə xanım Şükürovaya verildi. Tahirə xanım gələn qonaqları salamlayıb, Aşıq Ələsgər, Qurbani və Abbas Tufarqanlı kimi böyük sənətkarların davamçısı Dədə Şəmşirin keçdiyi həyat yolundan geniş məlumat verdi. O, çıxışında bunları qeyd etdi: “Aşıq sənəti, ozan sənəti bizim xalqın ən qədim mənəvi dəyərlərindəndir. Türk toponimində “dədə” sözü “ən böyük” deməkdir. Baxmayaraq ki, bizim çox böyük aşıqlarımız olubdur, ancaq dədə adına Dədə Qorquddan, Dədə Ələsgərdən sonra layiq olan Dədə Şəmşir olmuşdur. Təkcə bu söz Aşıq Şəmşirin necə böyük bir ustad

olduğundan xəbər verir. Ümid edirik ki, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin başçılığı altında Dədə Şəmşirin növbəti yubileyini Kəlbəcər torpağında qeyd edəcəyik. Biz inanırıq ki, o gün uzaqda deyil”.

Sonra söz şagirdlərə verildi. Simvolik ana obrazını yaradan Dilarə müəllim “övladları”, yəni 7-ci və 10-cu sinif şagirdləri ilə birgə Aşıq Şəmşirin böyüyüb boya-başa şatdığı, mənfur düşmən tapdığı altındakı Kəlbəcər torpağı, Ağdaban faciəsi haqqında danışdı, Dədə Şəmşirin həyat yolu haqqında geniş məlumat verdilər. Onun həyat yoldaşı Güllü anaya olan sevgi və münasibətinin bugünkü gənclər üçün örnək olduğundan danışdılar. Şagirdlər həmçinin qeyd etdilər ki, ümummillə lider Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı, ölkə prezidenti İlham Əliyev də qədim aşıq sənətinin yaşadılması, qorunması, nəsil-dən-nəslə çatdırılması üçün hər şey etmişdir. Vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə aşıq sənəti UNESKO tərəfindən tanınmış və dünyanın layiqli irsi hesab edilmişdir. Aşıq sənəti və bu sənəti yaşadan insanlar daim xalqımız və dövlətimiz tərəfindən əziz tutulmuşdur. Onlara hər

zaman böyük diqqət göstərilmiş, yaradıcılıqları dəyərləndirilmişdir.

Məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi, “teatr-kompozisiya”nın ssenari müəllifi, ana obrazının ifaçısı Dilərə Nəsrəddin qızı Cəfərova yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, öz övladlarını ətrafına toplayıb Aşıq Şəmşirin həyat və yaradıcılığından geniş və ətraflı söhbət açdı. Aşığın şeirlərini 6-cı, 7-ci, 8-ci və 9-cu sinif şagirdləri məharətlə söylədilər. Ananın övladları ilə deyişməsi, həmçinin “Səməd Vurğunla Aşıq Şəmşirin deyişmə”si səhnəsi tamaşaçıların qəlbini oxşadı. Tədbirdə “Qarabağ” və “İgidlər” rəqsləri, sözləri Aşıq Şəmşirə aid olan “Bağışla, Allah” mahnısının rəqsi, “Mənim prezidentim” fləşmobu böyük alqışlarla qarşılandı. “Qarabağ” rəqsini Vüsalə Süleymanlı, Aydan Əsgəri, Günel Bədəlova, Aydan Həsənova və Püstəxanım Qasımlı çox gözəl ifa etdilər. Ərəstun Kərimov, Rəşid Məmmədov və Tamaşa Mehdiyeva “İgidlər” rəqsini tamaşaçılara əsl rəqqaslar kimi çatdırdılar.

“Mənim prezidentim” fləşmobunda Ərəstun Kərimov, Hüseyin Hüseyinov, Aynur Seyidova, Səbinə Xosrovova, İbrahim Əsgəri, Rəşid Məmmədov və Tamaşa Mehdiyeva əsgər

paltarında rəqs etdilər. Aşıq Şəmşirin yaradıcılığından, ömür yolundan tamaşaçılara Murad Ağayev, Elmira Alışzadə, Bəhram Əlizadə, Arif İbrahimli, Vüqar Quliyev, Tural Məmməd-cəfərov, Hərdəm Rəcəbova, Aydan Rəsulzadə, Nihad Səfiyev, Fuad Vəlizadə və Rəcəb Hüseyinov ətraflı söhbət açdılar. Fəzilə Əhmədova, Nərmin Tanrıverdiyeva, Gülər Quliyeva, Ləman Tarverdiyeva, Səlbi İsmayılova, Xədicə Şirin, Samir Salayev, Bəhram Rəhimli və digər şagirdlərin çıxışları könülləri oxşadı və alqışlarla qarşılandı. Şagirdlər sonda Azərbaycan bayrağını başları üzərinə qaldıraraq dedilər: “Qaçqın və məcburi köçkünlərimiz yurd-yuvalarına qayıdacaq, Qarabağda, Şuşada, Kəlbəcərdə, eləcə də Dədə Şəmşirin uyduğu torpaqda – Ağdabanda Azərbaycan bayrağı vüqarla dalğalanacaq. Belə tədbirlər Kəlbəcərdə – Dədə Şəmşirin ömür sürüb uyuduğu yurdda keçiriləcəkdir. Məhz o zaman Dədə Şəmşirin müqəddəs ruhu rahatlıq tapacaq və şəhidlərimizin qisası düşməndən layiqincə alınacaqdır”.

Tədbirin sonunda söz gələn qonaqlara verildi. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi, Ümumi təhsil sektorunun müdiri Lamiyə Şərafxanova çıxış edərək, məharətlə aşıq sənətinin bütün incəliklərindən danışan şagirdlərə təşəkkürünü bildirdi. Sözüünün sonunda Lamiyə xanım şagirdləri Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin təşkil etdiyi milli-mənəvi mədəniyyətimizi özündə əks etdirən tədbirlərdə iştirak etməyə dəvət etdi. Sonra söz Aşıq Şəmşir Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyinin sədr müavini Həbib Misirova verildi. Həbib müəllim də Şəmşir ocağının istisinə yığışanlara öz ürək sözlərini söylədi və məktəbin direktoru Tahirə xanıma “Dövlətçiliyimizin, təhsilimizin, mədəniyyətimizin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasında və təbliğindəki dəyərli xidmətlərinə görə” Aşıq Şəmşir Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyinin “Təşəkkürnamə”sini təqdim etdi. Tədbirdə Əməkdar jurnalist, şair-publisist, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, “Ədəbiyyat” qəzetinin baş redaktor müavini Adil Cəmil, Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolları Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədr müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası ilk partiya təşkilatının sədri Xeyrulla Hümbətov, “Təhsil problemləri” qəzetinin şöbə müdiri Əsrəf Hümmətov, “Milli xəbər”

internet televiziyanın rəhbəri Zamin Zeynal, “Dünya” qəzetinin baş redaktor müavini Füzuli Ramazanoğlu, “Həftə içi” qəzetinin müxbiri Qələndər Xaçınçaylı, həkim-bəstəkar Nəvvab Sadıqov və başqa qonaqlar iştirak edirdilər. Çıxış edənlər Dədə Şəmşirdən söhbət açmaqla bərabər, dərin məzmunlu “Şəmşir ocağı” adlı teatr-kompozisiyanın yüksək səviyyədə reallaşdırılmasına görə məktəbin rəhbərliyinə, müəllim və şagirdlərə öz təşəkkür və minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Aşıq Şəmşir (Şəmşir Qurban oğlu Qocayev) Kəlbəcarin Dəmirçidam kəndində görkəmli el sənətkarı, şair Qurbanın ailəsində dünyaya gəlib. Ağdabanlı Qurban Aşıq Ələsgərin müasiri və yaxın dostu olub. Sənətkar ailəsində doğulan Şəmşir yeniyetmə, gənclik illərindən tanınmış, yaradıcılığı Azərbaycanca səs salıb.

Dədə Şəmşirin ilk kitabı – “Şeirler” 1959-cu ildə nəşr edilmişdir. Sonralar “Seçilmiş əsərləri”, “Qoşmalar”, “Dağ havası”, “Öyüdlər” və digər kitabları çapdan çıxıb. “Aşıq ürəkli şair, şair ürəkli Aşıq Şəmşir” (Osman Sarıvəlli, 1973), “Saxla izimi, dünya” (Məmməd Aslan, 1989), “Dədə Şəmşir yaddaşlarda” (Qənbər Şəmşiroğlu, 2000) kitabları Aşıq Şəmşirin həyat və yaradıcılığına həsr olunub. Məmməd Arif, Həmid Araslı, Səməd Vurğun, İlyas Tapdıq, Sabir Rüstəmxanlı, Flora Xəlilzadə və bir çox tanınmış şəxsiyyətlər müxtəlif vaxtlarda dövrü mətbuatda Dədə Şəmşirin sənət dünyasından, şeirlərinin poetik vəsətindən ətraflı bəhs ediblər. “Aşıq Şəmşir dərs aldığı ustalarının varisi və ləyaqətli davamçısı olub. Onun qoşmaları, gəraylı və mürəbbəzləri, təcnisləri, müxtəlif bağlamaları öz məzmununa, bədii keyfiyyətinə görə son dərəcə müasir və tərəvətlidir. Aşıq Şəmşir sanki köhnə dünya ilə yeni dünya arasında bir körpü idi. Hələ Sovet dövründə ona Azərbaycanın “Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adı verilmişdir. Aşıq Şəmşir

klassik aşiq poeziyası ilə müasir şeirimizi qovuşduraraq, klassik nümunələr yaradıb....

Məzmunlu yaradıcılığı ilə saz, söz tariximizi daha da zənginləşdirən, dəyərləndirən Aşiq Şəmşirin 2003-cü ildə 110 illik yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd olundu. Ümummilli lider Heydər Əliyev Aşiq Şəmşir irsinə böyük qiymət verərək, onun ədəbi-bədii irsinə olan münasibətini belə açıqladı: “Şifahi xalq mədəniyyətimizin dərin bilicisi, mahir dastan ifaçısı kimi tanınan söz ustasının bədii yaradıcılığında Azərbaycan təbiətinin gözəllikləri, vətən sevgisi, torpağa bağlılıq başlıca motivlərdir” (Flora Xəlilzadə. “Mədəniyyət” qəzeti, 18 iyun 2010-cu il).

Şair Şəmşir Qurban oğlu Qocayev 1973-cü ildə ədəbiyyat sahəsindəki xidmətlərinə görə və anadan olmasının 80 illiyi ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan SSR-nin “Əməkdar incəsənət xadimi” adına layiq görüldü və SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı ilə “Şərəf nişanı” ordeni ilə təltif edilib. Aşiq Şəmşir 1980-ci ildə 87 yaşında dünyasını dəyişib.

“Təhsil problemləri”, 01-07 aprel 2017

VİKTOR HÜQONUN 215 İLLİYİ QEYD EDİLDİ

31 may 2017-ci il tarixində Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi Murad Hacıyev adına 116 nömrəli tam orta məktəbdə fransız-ingilis dili müəllimi **Məhsəti Əlibayovanın** dünya şöhrətli, dahi fransız yazıçısı, şair, siyasi xadim Viktor Hüqonun 215 illiyinə həsr etdiyi **“Azadlıq gələndə mən dönəcəyəm”** adlı ədəbi-bədii kompozisiyası oldu.

Tədbirdə Fransa səfirliyinin nümayəndəsi, fransız dili kurslarının direktoru, Azərbaycanda fransız dilinin yayılması üzrə məsul şəxs Ulfət İbrahim, Xətai Rayon İcra Hakimiyyəti İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Pənah İmanov, şöbənin baş məsləhətçisi Aytən Sadıqova, Azərbaycan Dillər Universitetindən filologiya elmləri doktoru, professor, Viktor Hüqo yaradıcılığının əvəzsiz tədqiqatçısı Əsgər Zeynalov, Tərcümə fakültəsinin baş müəllimi Mətanət Əhmədova, Bakı Dövlət Universiteti humanitar fakültələr üzrə ingilis dili kafedrasının müəllimi Nəsrin Əlibəyli, Suraxanı rayonu, N.Rəfiyev adına 104 nömrəli tam orta məktəbin ingilis dili müəllimi, Əməkdar müəllim, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sevda Şəkərova və digər qonaqlar iştirak edirdilər.

Azərbaycanın və Fransanın dövlət himnləri səsləndirilən tədbir fransız və ingilis dilində aparıldı, Viktor Hüqonun həyat və yaradıcılığından geniş bəhs olundu, şeirləri fransız, ingilis və Azərbaycan dilində ifa edildi və səsləndirildi. Ekranada Viktor Hüqo ilə bağlı görüntülər, “Azadlıq gələndə mən dönə-

cəyəm” və onun aforizmləri izlənilirdi. Şagirdlər rəqs nömrələri ilə çıxış etdilər. Viktor Hüqonun şəxsi kədəri – qızı Leopoldinanın ölümünə həsr olunmuş şeirləri, “Notr Dame de Paris” əsərindən parçalar, “Esmeralda” mahnısı, Müslüm Moqaməyevin əvəzsiz ifası – “Azərbaycan” mahnısı, fransız dilində “La Paix sur Terre” (“Yer kürəsinə sülh”), “Mille Collombes” (“Min göyərçin”) mahnıları, “Alovun rəqsi”, Fikrət Əmirovun əsərləri və digər musiqi nömrələri dinlənilirdi.

Arada professor Əsgər Zeynalov yazıcının həyat və yaradıcılığından, əsərlərinin müxtəlif dillərə tərcüməsindən, özünün Viktor Hüqoya həsr etdiyi fransız, ingilis, alman və digər dillərdə nəşr olunmuş kitablarından, ayrı-ayrı ölkələrdə keçirilmiş tədbirlərdən söhbət açdı.

Viktor Hüqonun şeirlərindən həm fransız, həm də Azərbaycan dilində parçalar söylədi. Hüqonun qızı Leopoldinanın faciəli ölümündən bəhs etdi: “1843-cü il sentyabrın 4-də Leopoldina altı ay öncə ailə qurduğu Şarl ilə Sena çayında qayıqla gəzintiyə çıxır. Külək əsir, qayıq çevirir. Gənc ər-arvad Sena çayında boğulurlar. Təbii ki, bu faciə Hüqonu sarsıdır. Dostu Balzak yazırdı ki, Hüqo birdən-birə 10 il qocaldı. O, uzun illər, əsasən sentyabrın 4-ü günü qızının ölümünə şeirlər həsr edir:

*O on yaşındaydı, mən isə otuz,
Olmuşdum onunçün hüduzsuz aləm.
Gövdəli, yamyaşıl ağac altıda qız,
Ətirli çəmənə bənzədi o dəm.*

*Yanıma gələndə sevincək idi,
Səmimi fikirlə mehriban mələk.
O günlər necə də ehmalcə keçdi,
Həm bir xəyal kimi, həm də ki kövrək”.*

Ssenarini müəllif Məhsəti Əlibəyova sonda Kozettanın gəlməsi, şagirdləri 1 iyun – Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi

Günü münasibəti ilə təbrik etməsi və qonaqlara tədbirdə iştirak etdiklərinə görə minnətdarlıq etməsi ilə bitirdi.

Tədbirin sonunda qonaqlar öz fikirlərini söylədilər. Məhsəti Əlibəyova tədbirin yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi üçün yaradılan şəraitə, göstərdiyi diqqət və qayğıya görə **məktəbin direktoru Gülnaz xanım Kərimovaya minnətdarlığımı bildirdi**. Eyni zamanda tədbirdə yaxından iştirak edən məktəbin psixoloqu Gülnarə xanıma, ingilis dili müəllimi Leyla xanıma, İngilis dili kafedrasının müəllimlərinə, ümumilikdə müəllim kollektivinə, qonaqlara, ən başlıcası isə “açılan səhərlərin günəşi” adlandırdığı şagirdlərinə uğurlu çıxışlarına görə “çox sağ olun” dedi. Yekun olaraq məktəbin direktoru Gülnaz Kərimova tədbir iştirakçılarına öz minnətdarlığımı və təşəkkürünü bildirdi.

Viktor Hüqo

Viktor Hüqo 26 fevral 1802-ci ildə Fransanın Bezanson şəhərində Napoleon ordusunun batalyon komandiri Leopold Sijisberin ailəsində dünyaya gəlib. Atası yaxın dostu general Viktor Laqorinin şərəfinə oğluna onun adını verib. Viktor çox gənc yaşlarında, hələ liseydə oxuyarkən – 1817-ci ildə bədii yaradıcılığa şeirlə başlayıb. Bir il sonra “Büq Jarqal” povestini yazıb. 1822-ci ildə “Mədhıyyələr və müxtəlif şeirlər” adlı ilk şeirlər kitabı çap olunub.

Professor Əsgər Zeynalov qeyd edir ki, Hüqo yara-

dıcılığını tədqiq edənlər onu əsasən 3 mərhələyə ayırırlar. Birinci mərhələsində, səyahətlərdə olduğu 1850-ci ilə qədərki dövründə Hüqo “Odalar”, “Balladalar”, “Şərq motivləri”, “Payız yarpaqları”, “Şüalar və kölgələr” şeir kitabları ilə yanaşı, “Kromvel”, “Hernani”, “Şahzadə əylənir”, “Paris Notr-Dam kilsəsi”, “Edama məhkumun son günləri” və digər dram və poemalarını qələmə alır.

Hüqo yaradıcılığının ikinci dövründə, yəni 1850-1870-ci illərdə (sürgün dövründə) “Tamaşaçılar”, “Qərinələr əfsanəsi”,

“Küçələr və meşələr” şeir kitabları və “Mentana” poeması çap olunur. “Səfillər”, “Gülən adam”, “Dəniz zəhmətkeşləri” əsərləri də həmin illərin məhsuludur. Professor Əsgər Zeynalov yazır ki, Hüqonun bu dövrdə yaratdığı ən böyük əsər “Səfillər” (1862) romanıdır. Dahi rus ədibi Tolstoy “Səfillər”i “fransız ədəbiyyatının ən böyük romanı” adlandırıb. Viktor Hüqo bu romanında xeyli aforizmlər yaradıb: “Dərddli adamlar yol get-

dikləri zaman heç vaxt geriyyə baxmırlar, çünki onlar öz qara talelərinin dalınca gəldiklərini çox gözəl bilirlər; O, türk kimi qüvvətlidir; İki bədbəxtlik birləşib bir xoşbəxtlik əmələ gətirir”...

Bu dövrdə Hüqo qızları və anası ilə vidalaşmalı olur. 1850-ci ildə böyük dostu Balzaku itirir. Fransa Akademiyasına seçkilərdə üç dəfə məğlubiyyətlə üzləşir və dördüncü dəfəki seçkidə Akademiyaya üzv seçilir.

Hüqo yaradıcılığının üçüncü dövrü 1870-1885-ci illəri əhatə edir. 1870-ci ildə Fransa-Prussiya müharibəsində Fransa ərazisinin bir hissəsini itirir. Hüqonun vətənpərvər səsi ucalır, bütün Fransanı bürüyür. Bir neçə şeirlər kitabı nəşr edilir. “Doxsan üçüncü il” romanını da bu dövrdə yazır. 1871-ci ildə Hüqo Parisdən Milli Məclisə deputat seçilir.

Viktor Hüqo 1885-ci il mayın 22-də 83 yaşında vəfat edib. Vətənpərvər sənətkarın ölümü ilə əlaqədar ölkədə matəm elan olunub. O zaman “Kəşkül” qəzeti 24-cü nömrəsində dahi sənətkarın şeirlərindən tərcümə dərc etməklə yaradıcılığını yüksək qiymətləndirib, haqqında nekroloq verib.

Professor Əsgər Zeynalov: “Hüqonu səciyyələndirən cəhətlər çoxdur. Onlardan birini xüsusi qeyd etmək lazım gəlir: dostluğa sadıqlıq. O, dostları haqqında söz ehtiyatına heç bir qənaət etmədən o qədər ağız dolusu, o qədər ürəklə və sədaqətlə danışır ki, bu cəhət az-az böyük adamlara məxsusdur. Məsələn, Balzak haqqında yazmışdı: “Cənab De Balzak dahilər arasında ən birincisi, seçilənlər arasında ən yaxşısı idi”. Düma haqqında belə deyirdi: “Onun ağıl qədər ürəyi də böyük idi”. Jorj Sandın ölümü münasibətilə yazırdı: “Haribaldinin möcüzələr törətdiyi bir dövrdə o, şah əsərlər yaradırdı... İndi bu qədər adamın Fransanı şərəfsizləndirdikləri bir zamanda, vətəni ucaldan insanlara daha böyük ehtiyac vardır”...

Hüqonu öz vətəninə “fransız ədəbiyyatının milyarderi” adlandırırlar. Bu “milyarder”in bir çox əsərləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmuşdur”.

Viktor Hüqonun “Səfillər”, “Doxsan üçüncü il”, “Gülən adam”, “Prais Notr-Dam” və digər əsərlərini Azərbaycan oxucusu sevə-sevə mütaliə edir.

Viktor Hüqonun aforizmləri

- Yer üzündə uşaq qığıltısından təntənəli himn yoxdur.
- Elə atalar olur ki, onlar öz övladlarını sevmir, lakin nəvəsini məftuniyyətlə sevməyən baba olmur.
- İnsanın daxili aləmində olan xeyirxahlıq – günəşdir.
- Müqəddəs olmaq müstəsnalıqdır, ədalətli olmaq isə qaydadır.
- İnsan xeyirxah, təmiz, ədalətli, namuslu olmaq üçün doğulur.
- İnsanın siması onun daxili aləmini əks etdirir.
- Vicdanın oyanması qəlbin əzəmətini göstərir.
- Vicdan məhkəməsi ən ali məhkəmədir.
- Əriməyən buz olmadığı kimi, ömürlük xoşbəxtlik də yoxdur.
- Xoşbəxtliyə malik olmaq azdır, xoşbəxtliyə layiq olmaq lazımdır.
- Sevdinin qızın sifəti bütün başqa sifətlərdən qəşəng görünür.
- Xəyanət insanın özünü dərdə salır.
- Vətəni rüsvay etmək – ona xəyanət etmət deməkdir.
- İdeya söz meşəsində nadir ovçudur.
- Tərəqqi məqsəddir, ideya isə nümunə.
- Ağıl da təbiət kimi boşluq sevmir.
- Tənbəllik anadır, oğlu oğurluq, qızı aclıq.
- Peşman olmuş bir günahkarın göz yaşları yüz möminin duasından daha artıq sevinc gətirir.
- Həm gözəl insan olmaq, həm də işə yaramaq böyük adam olmaq deməkdir.

“Təhsil problemləri”, 08-15 iyun 2017

ON GÜN FRANSADA

Müəllimlik ağırdır, ancaq pak və müqəddəs xidmətdir.

Firudin bəy Köçərli

Məndən soruşsalar ki, yenidən özünə peşə seçməli olsan bir çox tanınmışlar kimi tərəddüd etmədən deyərdim: Müəllimlik!

Hələ orta məktəbdə oxuyarkən müəllim olmaq istəyirdim. Özü də fransız dili müəllimi. Atam fransız dili müəllimi olduğu üçün onun şəxsi kitabxanasında olan kitablara baxarkən həmişə fikirləşirdim ki, mən nə vaxt bu kitablardan istifadə edəcəyəm. Onu da qeyd edirəm ki, atam Mətləb müəllim ömrünün 60 ilini fransız dilinin tədrisinə həsr etmişdir. Belə ki, Azərbaycanda fransız dilini ilk tədris edənlərdən biridir. Hazırda təqaüddədir.

1953-cü ildə ilk əmək fəaliyyətinə Naxçıvan rayonunun (indiki Babək) Cəhri kənd orta məktəbində, Qarabağda, Bakıda müəllim kimi fəaliyyət göstərmişdir. O, mənim təkcə fransız dili müəllimim yox, həm də bütün həyatımın müəllimidir. Orta məktəbi bitirdikdən sonra fransız dilinə olan sevgi məni Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutuna gətirdi. İnstitutu bitirdikdən sonra, 1993-cü ildən paytaxtın Xətai rayonundakı 116 nömrəli tam orta məktəbində çalışıram. İngilis-fransız dillərini şagirdlərimə həvəslə öyrədirəm. Atamın yolunu şəərəflə, ləyaqətlə davam etdirdiyim üçün özümü xoşbəxt hesab edirəm. Özümün və həmkarlarımla zəhməti bəhrəsini verməkdədir. Belə ki, ali təhsil ocaqlarına qəbul olunan məzunlarımızın xarici dil fənni üzrə göstəriciləri yüksəkdir. Yetirmələrimizin arasında təhsillərini ingilis-fransız dillərində davam etdirənlər də az deyil. Bu gün də ailə ənənəsi davam edir. Nəsrin xanım Bakı Dövlət Universitetində ingilis dili müəllimi işləyir. Selcan isə Azərbaycan Dillər Universitetində Beynəlxalq münasibətlər və idarəetmə fakültəsinin dördüncü kursunda təhsil alır.

Fransız dili Fransanın dövlət dilidir. Fransanın əhalisinin 90 faizini fransızlar təşkil edir. İngiltərə, Amerika Birləşmiş Ştatları, Kanada, Belçika və İsveçrə əhalisinin bir hissəsinin dili də fransız dilidir. Bu dildə təxminən 100 milyona yaxın adam danışır. Latin dili əsasında formalaşmış fransız dili, əsas vəzifəsi beynəlxalq sülhü və təhlükəsizliyi qorumaq və möhkəmləndirmək, dövlətlər arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirmək olan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının rəsmi dillərindən biridir. BMT-nin iqamətgahı Nyu-York şəhərindədir, ərəb, ingilis, ispan, rus, Çin və fransız dilləri bu mötəbər beynəlxalq təşkilatın rəsmi dilləridir.

Bu il iyul ayının 31-dən avqust ayının 11-dək Azərbaycan Dillər Universitetindən Yaqut Qurbanova, Pərvanə Xanızadə, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetindən Aytən Cəfərova, Aytən Qasıмова (bu universitetin Şəki filialından) və Naxçıvan Dövlət Universitetindən İradə Qasıмова ilə birlikdə Fran-

sada – Bezanson şəhərində Franche-Comte Universitetində Tədbiqi Dilçilik Mərkəzində təkmilləşdirmə kursunda olduq. Təkmilləşdirmə kursuna dörd qitənin ayrı-ayrı ölkələrindən fransız dilini tədris edən müəllimlər gəlmişdi. Qeyd etdiyim kimi, Azərbaycandan 6 nəfər idik. İyulun 31-də təyyarə ilə Parisə gəldik, hava limanında bizi Azərbaycandakı Fransa İnstitutunun icraçı direktoru Moris Rufən qarşıladı. Sonra isə qatarla Bezanson şəhərinə Zenütüd otelinə (mehmanxanasına) gəldik.

Avqustun 1-də dərslərimiz başladı. Mən artıq iştirak edəcəyim modulları seçmişdim: şəkil və video ilə tədris etmək, Frankofon mahnılarla tədris etmək, Cəmiyyət və bugünkü fransız mədəniyyəti. İnteraktiv təlim metodlarından istifadə, tədrisin şəkillər, videolar vasitəsi ilə keçirilməsi, mahnıların öyrənilməsi çox maraqlı idi. Dilçilik Mərkəzində dünyanın 4 qitəindən gələn müəllimlər fikir mübadiləsi edir və öz təcrübələrini bölüşürdük. Onlarla dostlaşaraq ölkələrimizin adət-ənənələrini paylaşdıq. Bizim ümumi bir dilimiz vardı – fransız dili.

Yeri gəlmişkən qeyd edirəm ki, hələ 1937-ci ildə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda (indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti) Xarici dillər fakültəsi açılıb və onun əsasında 1941-ci ildə Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutu (indiki Azərbaycan Dillər Universiteti) təşkil edilib. Atam Mətləb müəllim də bu institutun məzunu olub. Hazırda bu universitetdə əsasən ingilis, fransız, alman, ispan, italyan və koreya dilləri tədris edilir və mütəxəssislər hazırlanır. Ölkəmizin aparıcı ali təhsil müəssisələrindən biridir. Azərbaycan Dillər Universitetində 20-dən çox dil mərkəzi fəaliyyət göstərir. Jorj Sand adına mediateka, Fransa İnformasiya Mərkəzi 1998-ildə Fransa səfirliyi və ADU-nun dəstəyi ilə yaradılıb. Bu mərkəzin yaradılmasında əsas məqsəd müəllim və tələbələrə fransız dilinin tədrisi ilə əlaqədar lazım olan dərs vəsaitləri, Fransa haqqında müxtəlif kitab və ləvazimatlarla təmin etməkdir. Hazırda Mərkəzin resurs fondu 2 mindən çox kitab, jurnal və audio-video vəsaitlərindən ibarətdir. Mərkəz Azərbaycan – Fransa İnstitutu ilə sıx əməkdaşlıq edir, birgə tədbirlər keçirir.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində (ADNSU) Fransa-Azərbaycan Universitetinə (UFAZ) ötən tədris ilində 141 nəfər qəbul olunub. Bu il isə 500-dən yuxarı bal toplayan 148 məzun bu universitetin tələbəsi adını qazanıb. UFAZ-da dörd ixtisas üzrə – geofizika mühəndisliyi, kimya mühəndisliyi, kompüter elmləri və neft-qaz mühəndisliyi ixtisasları üzrə tədris həyata keçirilir. UFAZ-ın məzunları iki diplom – Strasburq və ADNSU-nun diplomlarını alacaqlar.

Biz Bezanson şəhərində təkmilləşmə kursu keçməklə bərabər, eyni zamanda, atölyələrdə və formalarda da iştirak edirdik. Bizə yuxarıda qeyd etdiyim modulları maraqlı şəkildə keçən Şüngü Atanas, Puarie Nikol, Friza Jan-Mari, Vantie Elen və Delband Jan-Kristof xatirimdən çıxmıyacaqdır.

Həftə sonunda müxtəlif görməli yerlərə ekskursiya təşkil olunurdu. Strasburqda Notre-Dame de Strasbourg (XII-XV əsrə aiddir) və Le Palais Rohan (XVIII əsrə aiddir) çox möhtəşəm tarixi abidələrdir. Bu kimi tarixi abidələr Fransanın qədim, zəngin mədəniyyət tarixindən xəbər verməkdədir. Le Hant Dorbasya etdiyimiz ekskursiya, Chateau de Joux kimi tarixi

abidələr heç vaxt yaddan çıxan deyil. Yaşıl şəhər adını almış gözəl Bezanson tarixi abidələri ilə yanaşı, bir çox məşhurların və eyni zamanda, Viktor Hüqonun vətənidir.

Viktor Hüqonun ev muzeyində oldum. 31 may 2017-ci il tarixində məktəbimizdə şagirdlərimizlə birlikdə fransız dilində hazırladığımız “Azadlıq gələndə mən dönəcəyəm” adlı tədbirin diskini və tədbir haqqında “Təhsil problemləri” qəzetinin 08-15 iyun 2017-ci il tarixli nömrəsində dərc olunmuş jurnalist Əşrəf Hümətovun “Viktor Hüqonun 215 illiyi qeyd edildi” adlı məqaləsini (qəzeti) Viktor Hüqonun ev muzeyinə təqdim etdim. Muzeyin əməkdaşları bunları çox qiymətli bir hədiyyə kimi qəbul etdilər və yazıçının Azərbaycanda belə yüksək səviyyədə tanınmasına və sevilməsinə heyran qaldılar. Odlar Yurdu Azərbaycan, təhsilimiz haqqında onlara ətraflı məlumat verdim.

Franche-Comte Universiteti Tətbiqi Dilçilik Mərkəzinin direktoru Frederik Penilla avqustun 10-da bizim hər birimizə Şəhadətnamə təqdim etdi. Təqdimatdan sonra vidalaşma mərasimi oldu. Fransuaz Martənin, Vantie Elenin, Saymanın, Amelinin və Janın bizə olan xoş münasibətləri unudulmazdır.

Görüşlər, ekskursiyalar xoş xatirələrə çevrilib. Bütün bunlar üçün Azərbaycanda Fransa səfirliyinə, səfirliyin Təhsil və Mədəniyyət işləri üzrə müşaviri Yohan Şittererə, Azərbaycanda – Fransız İnstitutuna, institutun icraçı direktoru Moris Rulfənə, Fransız dili kurslarının direktoru, Azərbaycanda fransız dilinin yayılması üzrə məsul şəxs Ülfət İbrahimə minnətdarlığımı bildirirəm.

Məktəbimizə göstərdiyi diqqət və qayğıya görə Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyinə, İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Pənah İmanova, şöbənin baş məsləhətçisi Aytən Sadıqovaya, məktəbimizin direktoru Gülnaz xanım Kərimovaya çox sağ olun deyirəm.

Ötən tədris ilindəki uğurlarda məktəb rəhbərliyinin, xüsusilə direktor Gülnaz xanım Kərimovanın fəaliyyəti diqqətəlayiqdir. Fənn olimpiadalarında, müxtəlif layihələrdə, müsabiqə

və yarışlarda, tədbirlərdə müəllim və şagirdlərimizin nailiyyətləri fərhəndiricidir. Məzunlarımızın yüksək balla ali təhsil müəssisələrinə qəbulu diqqəti çəkir. Ötən dərs ilinin son günlərində səylə hazırlaşmış keçirdiyimiz, dahi fransız yazıçısı Viktor Hüqonun 215 illiyinə həsr etdiyimiz “Azadlıq gələndə mən döncəyəm” tədbirinin uğurlu alınmasında şagird və müəllimlərimizin fəallığını, məktəbimizin direktoru Gülnaz xanım Kərimovanın köməyini, diqqət və qayğısını bir daha qeyd etməklə yeni uğurlar qazanacağımıza əmin olduğumu bildirirəm.

2017-2018-ci il də yeni nailiyyətlər əldə etmək əzmi ilə çalışıram. Fransada öyrəndiyim nəzəri və təcrübi biliklərimi həmkarlarımla bölüşürəm. 5 oktyabr – Beynəlxalq Müəllimlər Günü münasibəti ilə Azərbaycanın bütün təhsil işçilərini, o cümlədən başda Gülnaz xanım Kərimova olmaqla çalışdığım məktəbin müəllimlərini təbrik edir, onlara gənc nəslin təlim-təربiyəsində yeni-yeni müvəffəqiyyətlər arzulayıram.

*Məhsəti ƏLİBƏYOVA,
Bakı şəhəri, Xətai rayonundakı M.Nasıyev adına 116
nömrəli tam orta məktəbin ingilis-fransız dili müəllimi
“Təhsil problemləri”, 01-07 oktyabr 2017*

А.С.ПУШКИН В ЗЕРКАЛЕ ДВУХ СТОЛЕТИЙ

18 апреля 2017 года школа №39 имени Р. Насреддинова Наримановского района города Баку приняла участие в проекте «А.С.Пушкин в зеркале двух столетий». Его организаторами являются Посольство России и представительство Россотрудничества в Азербайджане, Русская община Азербайджана и Ассоциация преподавателей русскоязычных учебных заведений Азербайджана.

Члены жюри представители Российского Информационно-культурного центра г. Баку Якунина Любовь Тимофеевна и Шишкалова Елена Константиновна.

Из представителей СМИ присутствовал журналист газеты “Тəhsil problemləri” Гумбатов Ашраф.

Проект осуществили учитель истории Тангрывердиева Гюльнара и учитель русского языка и литературы Оруджалиева Эсмиральда. В мероприятии приняли участие ученики 5, 6, 8, 10 и 11 классов русского и ученики 9, 10 и 11 классов азербайджанского сектора.

Праздник открыла учитель истории Тангрывердиева Г.Т., которая рассказала о богатом литературном наследии основоположника современного русского языка гениального русского поэта А.С.Пушкина, произведения которого объединяют людей всех возрастов, вероисповеданий, национальностей, переводятся на десятки языков мира.

Ведущие праздника, или как они сами себя назвали гиды-экскурсоводы по стране Пушкина ученики 8-ч класса Мордакова Анна и Ибрагимов Анар, рассказали о жизни и творчестве поэта, об основных идеях и характерах в произведениях А.С.Пушкина.

Ребята также рассказали о связях Пушкина с Азербайджаном. Приведя цитату из выступления общенацио-

нального лидера Гейдара Алиева на открытии памятника Пушкину в Баку «Пушкин - это родной для Азербайджана человек, так как еще в XIX веке творчество Пушкина изучалось и переводилось в Азербайджане азербайджанскими просветителями, учеными, поэтами» отметили данную им высокую оценку творчеству Пушкина и прочитали любимые строки нашего общенационального лидера из поэмы Мирзы Фатали Ахундова «На смерть Пушкина»:

-Чертог поэзии украсил Ломоносов,

*-Но только Пушкин в нем
господствует один.*

-Страну волшебных слов завоевал Державин,

-Но только Пушкин в ней державный властелин.

-Пусть Николай царит от Волги до Китая,

-Но покорила весь мир лишь Пушкин-исполн

Ведущие праздника также отметили, что Указом Президента Российской Федерации от 9 мая 1999 года учреждена медаль Пушкина. Эта государственная награда Российской Федерации. Медалью Пушкина награждаются российские граждане и иностранцы за заслуги в области культуры и искусства, просвещения, гуманитарных наук и

литературы...

-«За большой вклад в укрепление дружбы и сотрудничества с Российской Федерацией, развитие экономических связей, сохранение и популяризацию русского языка и культуры за рубежом» медалью Пушкина была награждена вице-президент Фонда Гейдара Алиева Лейла Алиева.

Ученик 6-ч класс Мирзаде Мухаммед (в сценическом образе) покорила всех зрителей стихотворением А.С.Пушкина «Я памятник водвиг...»

Отметив, что Пушкин – великий поэт –сказочник, ведущие пригласили зрителей совершить путешествие в мир сказок А.С.Пушкина и передали слово сказочнице – ученице 5-ч класса Гусейналиевой Алие.

Сначала зрители попали в лукоморье с лешим, русалкой, ученом котом, красавицей - царевной и верным волком. (Все в сценических костюмах сделанных совместно с родителями и учителями). Вдруг, словно по взмаху волшебной палочки мага-чародея, появился дуб с «золотой» цепью и избушка на курьих ножках. (Ученики 5 и 6 класса исполнили сказку «У Лукоморья дуб зеленый...»)

Продолжив путешествие в мир сказок ученики показали мини-сценки из сказок А.С.Пушкина «О царе Салтане», «О мертвой царевне», «О золотом петушке» и «О рыбаке и рыбке».

(Все в сказочных костюмах). По взмаху все той же волшебной палочки то вдруг на сцене появлялись три

девицы с самым настоящим царем, то вдруг зеркальце говорило человеческим голосом, а то вдруг прямо на сцене появилось синее море и старик поймал «золотую» рыбку.

После этого ребята провели конкурс «Ну попробуй угадать как героя сказки звать» (по отрывкам из сказок зрители должны были угадать о каком герое идет речь).

На следующем этапе путешествия для зрителей прозвучали вопросы «ученого кота», на которые с удовольствием отвечали из зала.

В завершение сказочного путешествия ребята хором спели «Песню «У Лукоморья...»

Путешествие по «стране Пушкина» продолжила ученица 8-ч класса Акбаш Асена, которая завораживающим голосом в сопровождении музыкального клипа прочитала стихотворение А.С.Пушкина «Осенняя пора очей очарованье».

Ученик 8-ч класса Горобец Руслан очень талантливо прочитал стихотворение А.С. Пушкина «Я помню чудное мгновенье».

И вдруг герои Пушкина заговорили на азербайджанском языке – это ученики 9-10-11 классов азербайджанского сектора школы стали играть на сцене отрывки из бессмертного романа А.С.Пушкина «Евгений Онегин» (по переводу замечательного азербайджанского поэта Самеда Вургуня). В роли Онегина – ученик 9-б класса Ахмедли Фиряз, Татьяны – Дамирли Кифаят. В период, когда Онегин «наслаждался свободой» - ученики исполнили два танца по мотивам произведений Пушкина – «Венский вальс» и вальс «Метель» Свиридова(постановка ученицы 10-ч класса Исмаиловой Ламии).

Ученица 11-ч класса Гюляр Камилова исполнила романс«Я Вас любил».

Ведущие закончили праздничную встречу :

- А.С.Пушкин оставил нам огромное наследие .И вы все согласитесь, что Пушкина по праву называют «солнцем русской поэзии».

-Унесите с собой это маленькое солнышко,которое раздали Вам наши ученики пусть оно напоминает вам о великом поэте. Имя Пушкина никогда не забудется ,оно вечно как солнце!

В завершение директор школы Шукюрова Т.А. прочитала стихи Пушкина на азербайджанском и русском языках и отметив особую роль Пушкина в Азербайджанской литературе, подчеркнула, что еще в XIX веке он сумел раскрыть коварную сущность армян словами«Ты трус, ты раб, ты армянин». Тахира ханум Шукюрова также отметила, что нынешнее молодое поколение азербайджанцев должны любить А.С.Пушкина не только как поэта любви и красоты, но и как человека, который смог разоблачить армян. Затем Тахира ханум попросила своего заместителя Сулейманову Тарану прочитать отрывок из предсмертного сборника поэта «Гибралтарские послания» 1837 год.

*Армян! Потомок обезьян – ты просто падаль поколений.
Заслуживаешь ты расстрел, слабейшее ты из всех звений!
Когда же сдохнешь наконец?*

*Когда закончатся конфликты?
Когда закончишь ты всем врать?*

*Когда же прекратятся мифы?
Когда поймешь ты наконец, что Арарат не будет вашим?
И падший, грешный твой народ, останется на веки нашим.
Мы будем свято верить в счастье,*

*чтоб не видать от вас невзгод
Сожжем огнем мы правосудным, тебя и глупый твой народ
И вновь наступит мир добра, и мир который процветает.
Мир без армян и мир без зла, мир что надеждой окрыляет.
И будет счастье на земле, и будет мир меж всех народов,
И солнце выглянет опять, из-за покрытых тьмою сводов.
Армяне скоро ваш конец, конец который неизбежен.
Поймите же вы наконец, мир и без вас совсем уж тесен.*

Присутствовавшая на празднике координатор Российского информационного и культурного центра г. Баку Якунина Любовь Тимофеевна поблагодарила учеников за талантливое исполнение и любовь к А.С.Пушкину, которую сумели привить учителя.

*Гюльнара Тангрывердиева,
педагог школы №39
“Təhsil problemləri”, 24-30 aprel 2017*

AZƏRBAYCANIN MİLLİ QƏHRƏMANI ŞAHLAR ŞÜKÜROVUN XATİRƏSİ ANILDI

Mayın 17-də Nərimanov rayon Rafiq Nəsrəddinov adına 39 nömrəli tam orta məktəbin şagirdlərinin təqdimatında Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində **Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Şahlar Əvəz oğlu Şükürovun** xatirəsinə həsr olunmuş “Xalq qəhrəmanları ilə tanınır” adlı ədəbi-bədii kompozisiya keçirildi.

Tədbir Azərbaycanın Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başladı. Sonra tədbiri giriş sözü ilə məktəbin direktor müavini Könül Rəhimova açaraq, gələn qonaqları salamladı və muzeyin rəhbərliyinə, akademik Nailə xanım Vəlixanlıya onlarla əməkdaşlıq etdiyinə görə öz təşəkkürünü bildirdi. Könül müəllim tədbirin məqsədindən danışaraq dedi ki, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev demişdir: “Vətən yolunda canlarını qurban vermiş, şəhid olmuş Milli qəhrəmanlarımızın həyatı, onların qəhrəmanlığı bütün xalqımız üçün, xüsusən gənclərimiz üçün

örnəkdir, dərsdir!” Tədbirin də əsas məqsədi milli qəhrəmanları tanıdıb təbliğ etmək, gələcək nəsillərə ötürməkdir ki, gənc nəslin mübarizə əzmi daha da qüvvətlənsin.

Bu yaxınlarda Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Şahlar Şükürovun bacısı, məktəbin direktoru Tahirə xanım Şükürova ailəsi adından Milli Azərbaycan Tarix Muzeyinə müraciət edərək Milli Qəhrəmana məxsus “Qızıl ulduz” medalını muzeyə hədiyyə etmək qərarına gəldiklərini bildirmişdi. Könül müəllim dedi: “Nərimanov rayonu 39 nömrəli məktəb Milli Azərbaycan Tarix Muzeyi ilə tərəfdaşlıq edərək Milli Qəhrəmanın anadan olmasının 65-ci il dönümündə onun xatirəsini anmaq məqsədilə “Xalq Qəhrəmanları ilə tanınır” adlı tədbiri məhz bu muzeydə keçirməyi qərara aldıq. Muzey rəhbərliyinə təşəkkürümüzü bildiririk ki, bizimlə əməkdaşlıq etməyə razı oldular”.

Sonra söz şagirdlərə verildi. Tədbirdə Milli Qəhrəmanın həyatı, keçdiyi döyüş yolu haqqında geniş məlumat verildi. Atasının, digər ailə üzvlərinin iştirakı, çıxışları ilə çəkilməmiş videoçarxlar, şagirdlərin ifasında şeirlər, kompozisiyalar, səhnələr nümayiş etdirildi. Tədbirdə həmçinin, Azərbaycanın sevilən müğənnilərindən Kamil Cəfərov və saz ustaları da çıxış etdilər.

Tədbirdə muzeyin direktoru **akademik Nailə Vəlixanlı** çıxış edərək dedi ki, vətən yolunda canlarını qurban vermiş oğullarımızın xatirəsini hər zaman əziz tutmaq bizim borcumuzdur. Çıxışının sonunda Nailə xanım Milli Qəhrəmanın həyat yoldaşı Elmira xanıma və digər yaxınlarına səbir dilədi. Sonra Milli Qəhrəmanın oğlu, polis kapitanı Sənan Şükürov çıxış edərək atasının xatirəsini hörmətlə anan hər kəsə öz təşəkkürünü bildirdi və Milli Qəhrəmana məxsus “Qızıl ulduz” medalını muzeyə bağışladı. Tədbirin sonunda Milli Qəhrəmanın qardaşı, Azərbaycan Tibb Universitetinin II Cərrahi Xəstəliklər Kafedrasının dosenti, tibb elmləri namizədi Malik Şükürov çıxış edərək bu cür tədbirlərin şagirdlərdə vətənpərvərlik və qəhrəmanlıq hisslərinin aşılmasında nə qədər vacib olduğunu vurğuladı. Çıxışının sonunda Malik Şükürov bu tədbirin təşkilində zəhməti olan hər kəsə öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Tədbirdə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin Məktəbdənkənar fəaliyyətin təşkili sektorunun müdiri Afiq Əzizov, BŞTİ-nin Ümumi təhsil sektorunun məsləhətçisi Xəlilə xanım İbrahimova, BŞTİ-nin Təhsilə Dəstək Mərkəzinin nümayəndəsi Tahirə xanım və Roza xanım, Kəlbəcər ziyalılarından Nazirlər Kabinetinin şöbə müdiri Qurban Sadıqov və Kəlbəcərin digər sayılıb seçilən ziyalıları, Milli Qəhrəmanın yaxınları və ailə üzvləri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin nümayəndələri, 39 nömrəli məktəbin müəllim və şagirdləri, KİV nümayəndələri iştirak edirdi. Onu da qeyd etmək ki, tədbiri məktəbin ingilis dili müəllimləri Gülnarə Həsənova və Günəl İbrahimova hazırlamışdılar.

Könül RƏHİMOVA,
*Nərimanov rayonu, 39 nömrəli
tam orta məktəbin direktor müavini
“Təhsil problemləri”, 24-31 may 2017*

MÜHARİBƏ VETERANLARI VƏ ŞAĞIRDLAR TƏLTİF OLUNDU

Qarabağda şəhid olmuş igidlərimizə həsr olunmuş divar çəzətləri, plakatlar, əl işləri və s. şagirdlərin vətənpərvərlik ruhunda böyüməsindən, bilik və bacarıqlarından xəbər verir. **Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsindəki 94 nömrəli tam orta məktəbdə** noyabrın 30-da keçirilən “Qarabağ çağırır bizi” tədbirinə dəvət edilmiş qonaqlar zalda öz yerlərini tutduqdan sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Məktəbin tərbiyə işləri üzrə direktor müavini Hicran İsmayılova Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rəna Fərəcova, İctimai-siyasi və humanitar şöbənin müdiri Ədalət Teymurov, Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və

şəhid ailələri ictimai birliyinin sədri, Prezident yanında Əfv Komissiyasının üzvü, Əfqanıstan və Qarabağ müharibəsi iştirakçısı, Azərbaycan Bayrağı ordenli polkovnik Mehdi Mehdiyev, Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və şəhid ailələri ictimai birliyinin Sabunçu rayon təşkilatının sədri Zülfüqar Cəfərov Azərbaycan Respublikası Səfərbəylik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Bakı Şəhər Sabunçu Rayon İdarəsinin rəis müavini polkovnik-leytenant Hüseyn Quliyev, Sabunçu Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin rəisi Rakif Əliyev, Rus İcması Sabunçu rayon təşkilatının sədri Pankina Lyubov Semkayevna və digər qonaqları təqdim etdi. Vətən uğrunda şəhid olanların ruhu bir dəqiqəlik sükutla yad olundu. Məktəbin direktoru Şəmsəddin Vəliyev qısa açıqlama verdikdən sonra hərbi-vətənpərvərlik mövzusunda videoçarx izləndi.

Şagirdlər “Qarabağ çağırır bizi” ədəbi-bədii kompozisiya ilə çıxış etdilər. Aparıcılar söylədilər:

- Tarix boyu Azərbaycan xalqı həmişə təqiblərə, zalım düşmənlərin zorakılığına, amansız hücumlarına məruz qalıb. Lakin yenilməz qüvvə ilə ayağa durmağı bacaran xalqımız amansız hücumlara sinə gərib, öz milli mənlüyini qoruyub saxlayıb. XX əsrin sonu Azərbaycan xalqı üçün faciəli anlar gətirdi. Məkirli düşmənlərimiz, ermənilər gözəlliklər diyarı Qarabağı xaincəsinə zəbt edə bildi. İndi torpaqlarımızın 20 faizi düşmən tapdağı altındadır. Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Laçın, Kəlbəcər kimi gözəl rayonlarımız düşmənin əlindədir. Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə xalqımız çox şəhid verib. İgid, cəngavər oğullarımız, qeyrətli qızlarımız vətən uğrunda qəhrəmancasına həlak olublar.

1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə gəlməsi ilə müharibənin sülh yolu ilə həll edilməsi, torpaqlarımızın geri alınmasının strateji forması planlaşdırıldı. 1994-cü ildə rəsmi olaraq atəşkəs elan olundu. Lakin buna baxmayaraq mənfur ermənilər hələ də atəşkəsi pozur, istədikləri məqsədə tam nail olmağa çalışırlar. 2016-cı ilin aprel ayında növbəti dəfə ermənilər tərəfindən pozulan atəşkəs zamanı xalqımız, ordumuz torpaqlarımızın bir qismini – Lələtəpə və onun ətrafını geri qaytarmağı bacardı və sübut etdi ki, digər ərazilərimizi də geri qaytarmağa qadirdir. Gün gələcək, şanlı ordumuz şəhidlərimizin ruhu dolaşan dağlarda zəfər bayrağı sancacaq! Ulu Qarabağ torpağı bizi çağırır! Yad əllərdə olan torpaqlarımız bizi intiqama səsəlayir!

Şagirdlər “Torpağın səsi”, “Cənab leytenant”, “İgid əsgər möhkəm dayan”, “Azərbaycan” və digər mahnıları, “Sən qalib gələcəksən”, “Vətən oğluna” və başqa şeirləri ifa etdilər. 6e sinfinin şagirdləri isə müəllimləri, sinif rəhbəri Günarə Əliyevanın şeirlərini söylədilər.

Tərbiyə işləri üzrə direktorun müavini Hicran İsmayılova bildirdi ki, bu gün Qarabağ müharibəsi iştirakçıları bizimlə çiyin-çiyinə müxtəlif sahələrdə əzmlə çalışırlar. Məhz elə buna görə də Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti bir qrup Qarabağ

müharibəsi veteranını rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə Fəxri Fərmanla təltif edib.

Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rəna Fərəcova çıxış edərək xoş arzularını bildirdi və Fəxri Fərmanları veteranlara təqdim etdi.

Azərbaycan Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları və şəhid ailələri ictimai birliyinin sədri, Prezident yanında əfv komissiyasının üzvü, Əfqanıstan və Qarabağ müharibələri iştirakçısı, Azərbaycan Bayrağı ordenli polkovnik Mehdi Mehdiyev də tədbir iştirakçılarını vətənpərvərliyə səsəlayən çıxışının sonunda qeyd etdi ki, İctimai Birlik bir qrup veteranı “Vətən naminə” medalına layiq görüb. O, medalları sahiblərinə təqdim etdikdən sonra İctimai birliyin Sabunçu rayon təşkilatının sədri Zülfüqar Cəfərov çıxış edərək bu təltifdən qürur duyduqlarını bildirdi, müəllim və şagirdlərə işlərində, təhsildə uğurlar arzuladı. Şagirdlərə də fəxri fərmanlar təqdim olundu.

Sonda **Hicran İsmayılova** məktəbin rəhbərliyi adından qonaqlara təşəkkür etdi. Müəllim və şagirdlər qonaqlar və müharibə veteranları ilə birlikdə xeyli xatirə şəkilləri çəkirdilər.

“Təhsil problemləri”, 01-07 dekabr 2017

BAYRAQ MƏNLİYİMDİR

Noyabrın 8-də Bakının Nizami rayonundakı Namiq Həmzəyev adına 238 nömrəli tam orta məktəbdə “**Bayraq mənlidir, bayraq kimliyimidir**” musiqili ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş etdirildi. Musiqili ədəbi-bədii kompozisiyanı direktorun müavini Ruhəngiz Heydərovanın təşkilatçılığı ilə Əməkdar müəllim Gülzar Kələntərlinin dərs dediyi və rəhbəri olduğu üçüncülər, texniki cəhətdən operativliyi və dəqiqliyi təmin edən ibtidai sinif müəllimi Şəlalə Quliyeva tamaşaçılara layiqincə çatdırdılar.

Tədbir boyu nümayiş etdirilən videoçarxda ölkəmizin inkişafında, tərəqqisində ulu öndər Heydər Əliyevin və dövlət başçısı İlham Əliyevin xidmətlərini əks etdirən qururverici kadrlar izlənilmiş, vətənpərvərlik mahnıları dinlənilmişdir.

Tədbirin bəzi məqamlarını oxucularımıza təqdim edirik.

*Sərvətimdi, varımdı,
Yenilməz vüqarımdı.
Andım, iftixarımdı,
Gerbim, himnim, bayrağım!*

*Sinəmdəki bu həvəs,
Şəhid qanıma əvəz.
Aləmə salıbdı səs,
Gerbim, himnim, bayrağım!*

*Varlığımıdır, səddimdir,
Basılmaz sərhəddimdir.
Səsim, imzam, xəttimdir,
Gerbim, himnim, bayrağım!*

Fatimə Hübətova:

- “Biz öz himnimizi, bayrağımızı özümüz qədər sevirik. Çünki bu, bizim vətənimizə, dövlətimizə olan sədaqət, evgi və məhəbbətin rəmzidir”.

Ümummilli lider Heydər Əliyev

Abdullah:

- “Bayrağımız eşidilən səsimiz, duyulan nəfəsimizdir. Bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq bizim azadlıq məfkurəsinə, milli-mənəvi dəyərlərə və ümum-bəşəri ideallara sadiqliyimizi nümayiş etdirir”.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Fatimə Mehdiyeva:

-Azərbaycan Respublikasının tanıtım vəsiqələrindən, dövlətçilik rəmzlərindən biri, onun milli bayrağı – Dövlət Bayrağıdır.

Səma:

-Ay-ulduzlu üçrəngli bayrağıma baxıram – alınım açılır, qəlbim gülmür, sinəm dönmür. Başımın üstündə bayrağım dalğalanırsa, mən vüqarlıyam, ucadan ucayam, xalqım azaddır, ölkəm müstəqildir, süveren dövlətim var.

Səməd:

-Bayraq mənim qələbə sevincimdir – Vətənimin zəfər günündə göylərə yüksəldilir, bayraq mənim qəm sirdəşimdir – məmləkətimin kədər, hüzn anlarında endirilir.

Firəngiz:

-Bayraq qürur duyduğum nişanədir – dövlətin varlığını sübut edir dünyada, millətimin imzasını təsdiqləyir imzalar içində. Harada ki, üçrəngli bayraq dalğalanır – ora mənim vətənimdir.

Fatimə Hübətəzadə:

-Üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağımız Azərbaycan Milli Hökumətinin 9 noyabr 1918-ci il tarixli fərmanı ilə təsdiq edildi.

1918-ci il dekabrın 7-də parlamentin açılış iclasında bu əzəmətli bayrağa baxarkən Xalq Cümhuriyyətinin qurucularından olan Məhəmməd Əmin Rəsulzadə zaman-zaman nəsilin azadlıq ruhunu oxşayan məşhur kələmını da məhz həmin gün dilə gətiribdir: “Bir kərə yüksələn bayraq bir daha enməz!”

Nuray Gülməmmədli:

-Bu bayraq 1918-1920-ci illərdə mövcud olmuş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə yaradılmış milli dövlətçilik atributlarındanıdır.

Nəzrin Mehdiyeva:

-Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurası 1918-ci il noyabrın 9-da hökumətin başçısı Fətəli xan Xoyskinin məruzəsi əsasında Azərbaycanın üçrəngli – mavi, qırmızı, yaşıl zolaqlı və üzərində ağ rəngli aypara ilə səkkizguşəli ulduz təsviri olan milli bayrağının təsdiq olunması haqqında qərar qəbul etmişdir.

Mədinə:

-Milli bayrağımız ilk dəfə həmin gün Bakıda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının yerləşdiyi binada qaldırılmışdır.

Nuray Allahverdiyeva:

-İndi müharibə şəraitində yaşadığımız bir zamanda bayraq gününün təsis olunmasının və bayram günü kimi qeyd edilməsinin hərbi vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsində, Xankəndinin mərkəzi meydanında üçrəngli bayrağın qaldırılması uğrunda “Vətən sağ olsun” deməyi bacaran oğulların təbiyə edilməsində müstəsna əhəmiyyət daşması danılmazdır.

BAYRAQ SƏHNƏSİ

Döyüş başçısı (Müstəqim):

-Bilirsiniz ki, biz müharibə istəmirik və elçimizi də göndərdik ki, sülh bağlayaq. Amma düşmən nəinki sülh bağlamağa razı oldu, hətta elçilərimizi də öldürdü. Bu namərdliyin qarşısında susmaq olmaz!

Əsgər (Murad qaça-qaça gəlir):

-Aman, bu nə səsdir. Düşmən hücumu keçdi, tez olun dağılın! Tez olun!

Döyüş başçısı:

-Dayanın! Bu nədir? Bu qorxu nədir?

Bizə yaraşmaz qorxu, qışqırıq!

Çağırır yurdumuz döyüşə bizi,

Düşməne göstərək öz qüvvəmizi.

Yaxın gəl, igid! Səni ordu başçısı təyin edirəm. Göttür, bu bayrağı. O nə əldən düşməli, nə də düşmənin əlinə keçməlidir. Nə qədər ki, bu bayraq sizin əlinizdə olacaq döyüşdə qalib gələcəksiniz.

İgid (Bayram bayrağı öpür):

-And içirəm! Ölərik, amma bu bayraq nə yerə düşər, nə də düşmənin əlinə keçər (Döyüşçülər bir-bir gəlib bayrağı öpüb, and içirlər).

Döyüş başçısı:

-Ehey igidlərim! Haydı irəli! Haydı irəli!

Aparıcı (Elman):

-Döyüş başladı. Bir əlində bayraq, bir əlində silah olan igidimiz irəlidə gedirdi. Ölümün üstünə bayraq naminə! Döyüşün qızgın yerində düşmən gülləsi onun bayraq tutan əlini yaraladı. O, bayrağı o biri əlinə alıb döyüşü davam etdirdi. Lakin çox keçmədi düşmən gülləsi onun o biri əlini də yaraladı. O, yaralı əlləri ilə bayrağı sinəsinə sancdı.

İgid:

-Vətənimin hər qarış torpağı mənim üçün əzizdir. Damarında türk qanı olan ölər, amma düşməne təslim olmaz.

Zəhra Quluzadə:

-Azərbaycan bu gün həm siyasi, həm də iqtisadi cəhətdən dünyanın qüdrətli dövlətlərindən birinə çevrilib.

Zəhra Səfərli:

-İndi müstəqilliyimizin siyasi-iqtisadi sütunları getdikcə möhkəmlənir.

Vüsal:

-1920-ci ildə itirdiyimiz müstəqillik 1991-ci il oktyabrın 18-də bərpa olundu. Həmin gün "Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyası qəbul olundu. Lakin 1993-cü ilin iyun ayında ölkədə vəziyyət yenidən gərginləşdi. Müstəqilliyimiz təhlükə ilə üzləşdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin həmin ayda yenidən hakimiyyətə qayıtması bütün təhlükələri sovuşdurdu. Bu gün müstəqil Azərbaycanın qurucusu, memarı Ulu Öndərin daxili və xarici siyasəti uğurlu davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasətinin nəticəsində ölkəmiz böyük sürətlə öz inkişaf dövrünü yaşayır.

Rəhim:

-2004-cü il iyunun 8-də "Azərbaycan Respublikası Dövlət Bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunu qəbul edildi.

Bahəddin:

-Möhtərəm Prezident 2007-ci il noyabrın 17-də isə "Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində Dövlət bayrağı Meydanının yaradılması haqqında" 2 sərəncam imzaladı.

Şahin:

-Bütün bunlarla kifayətlənməyən ölkə prezidenti İlham Əliyev 17 noyabr 2009-cu il tarixində imzaladığı sərəncamla noyabrın 9-nu Dövlət Bayrağı Günü kimi elan etdi. Bu isə hər bir ölkə vətəndaşının qürur hissini artıran, dövlətçiliyimizə məhəbbət və ehtiramını yüksəldən yeni bir amilə çevrildi.

Nərgiz:

-Dövlət başçısı İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə dövlət bayrağı Muzeyi də yaradıldı. İndi sanki mavi Xəzərin qoynunda günəş çıxır. Çəkisi 350 kq olan üçrəngli bayraq dənizdən doğan Günəşsayaq ətək aç-aça, şəfəq saça-saça aramla səməyə – qülləsi mavilikdə itən, ağ gümüşü rəngli konusvari sütunun zirvəsinə qalxır.

Nəzrin:

Milli qürurumuz, gərəyimizsən,
Sən bizim şərəfli tariximizsən.
Zaman dəyişsə də dəyişməmişən,
Sonda qürurumsan, dövlət bayrağı!

Nuray Gülməmmədli:

-Biz inanırıq ki, möhtərəm prezidentimiz, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında üçrəngli müqəddəs və möhtəşəm Dövlət Bayrağımız çox keçməz ki, yaxın gələcəkdə Xankəndin mərkəzi meydanında və Vətənimizin tacı sayılan, Üzeyir yurdu – Şuşanın başı üzərində əzəmətlə dalğalanacaqdır.

Rüsət:

-Hamınızı Dövlət Bayrağı Günü münasibəti ilə təbrik edirik.

Ədəbi-bədii kompozisiyanın bütün iştirakçıları:

-Yaşasın, milli bayrağımız!

BAYRAQ SƏHNƏSİ**Bahaddin (ata):**

-Oğul, al. Sənə xoşladığım ən dəyərli hədiyyəni almışam.

Vüsal (oğul):

-Sağ ol, atacan. Çoxdan bəri belə bayrağımın olmasını arzu edirdim. Şükür olsun ki, muradıma yetdim. Hər zaman asılmış bir bayraq görsəm, dayanıb ona baxıram. Onun sağa, sola dalğalanması, ay-uldusu o qədər xoşuma gəlir ki, tamaşasından doymuram. Ata, bu bayrağı yatağımın baş tərəfindən asaram. Hər səhər qalxıb bayrağı öpərəm və belə deyərəm: "Sevgili bayrağım, arzum budur ki, böyüyəm əsgər olam, səni qaldırıb şanlı vətənimizin namusunu xain düşməndən mühafizə edəm".

Bahaddin (ata):

-Oğlum, nə üçün bayrağı bu qədər çox sevirсэн?

Vüsal (oğul):

-Bu bayraq mənə xain düşmənlərin xəyanətini xatırladır. Bu bayrağı qaldırıb onları məğlub etmək istəyirəm.

Bahaddin (ata):

-Afərin, oğlum! Sənin kimi oğulları olan vətən basılmaz.

Əməkdar müəllim Gülzar Kələntərlinin üçüncüləri "Bayraq mənlidir, bayraq kimlidir" musiqili ədəbi-bədii kompozisiyanı milli rəqslərlə başa çatdırdılar. Sonra söz məktəbin direktoru İlqar Talibova verildi. O, tədbirin möhtəşəmliyini, gözəlliyini böyük sevgi ilə dilə gətirdi. Vətənpərvərlikdən danışdı, şagirdlərin uğurlarını qürurla vurğulamaqla bərabər, tədbirin belə yüksək səviyyədə mükəmməl reallaşmasında əməyi, zəhməti olan müəllim və valideynlərə, şagirdlərə təşəkkür etdi. Məktəb rəhbəri məhz belə tədbirlərin şagirdlərin təlim-tərbiyəsində mühüm əhəmiyyət daşıdığını diqqətə çatdırdı.

Səhnədə və foyədə Dövlət Bayrağı Günü münasibəti ilə keçirilən tədbirdən yadigar qalsın deyə xatirə şəkilləri çəkdirildi.

"Təhsil problemləri", 08-15 noyabr 2017

DİL MİLLƏTİN VARLIĞIDIR

Fevralın 21-də Bakı şəhərinin Bilgəh qəsəbəsində yerləşən Telman İsgəndərov adına 142 nömrəli tam orta məktəbdə "Ana dili millətin varlığı və mənəvi sərvətidir" adlı ədəbi-bədii kompozisiya keçirildi. 21 fevral Beynəlxalq Ana Dili Gününə həsr edilən tədbirdə martın 20-də gündüz ölkəmizə qədəm qoyacaq baharın ilk çərşənbəsi – su çərşənbəsi də qeyd olundu.

Nəzrin, Səfura, Günay, Ayna, Zəmfira, Fatimə və başqaları Ana dilimiz haqqında geniş məlumat verdilər: “Azərbaycan dili Azərbaycan xalqının varlığıdır. Bu dil qədimliyi, zənginliyi, ahəngdarlığı ilə diqqəti çəkir və dünya dilləri arasında öz layiqli yerini tutur. Dünya folklorunun nadir incilərindən olan “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları, Nəsiminin, Füzulinin əsərləri bu dildə yazılmışdır”.

2000-ci ildən etibarən 21 fevral bütün dünyada Ana dilinin təntənəsi və bayram günü kimi geniş qeyd olunur. Bu barədə qərarı isə UNESCO (Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Maarif, Elm və Mədəniyyət Məsələləri Təşkilatı) təşkilatı 1999-cu ilin noyabrında qəbul edib.

Ümummilli lider Heydər Əliyev ölkəmizdə latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasına keçidin 2001-ci ilin avqust ayında bütövlüklə təmin edildiyini nəzərə alaraq 9 avqust 2001-ci ildə “Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili gününün təsis edilməsi haqqında” fərman imzalayıb. Həmin fərmana əsasən hər il avqust ayının ilk günü Azərbaycan Respublikasında Azərbaycan əlifbası və Azərbaycan dili günü kimi qeyd edilir.

Ulu Öndər demişdir: “Dilimiz çox zəngin və ahəngdar dildir, dərin tarixi köklərə bağlıdır. Millətin milliyini saxlayan onun ana dilidir. Şübhəsiz ki, musiqi də, ədəbiyyat da, ayrı-ayrı tarixi abidələr də millətin milliyini təsdiq edir. Amma millətin

milliliyini ən birinci təsdiq edən onun dilidir”. Ulu Öndərin layiqli varisi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu yöndə fərman və sərəncamlar imzalayıb. Dövlət başçısının 9 aprel 2013-cü il tarixli “Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələbinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı haqqında”kı Sərəncamı mühüm əhəmiyyətə malikdir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 70 illik yubileyi ilə əlaqədar keçirilən yığıncaqda – 9 noyabr 2015-ci ildə xalqımızın mənəvi sərvəti olan Azərbaycan dilinin saflığının qorunmasının zəruriliyini ayrıca vurğulayıb: “Əsrlər boyu Azərbaycan xalqını bir xalq kimi qoruyan bizim mədəniyyətimiz, incəsənətimiz və digər ənənələrimiz olubdur. Bizim bu sahədəki bütün fəaliyyətimizin əsasında Azərbaycan dili dayanır. Azərbaycan dili bizi bir xalq, millət kimi qoruyub”.

Ədəbi-bədii kompozisiyada Xəlil Rza Ulutürkün, Bəxtiyar Vahabzadənin, Məmməd Arazın və digər dahi şairlərimizin şeirlərini Əminə, Səkinə, Rəhim, Elvira, Aygün, Aysənur, Fatimə, Nigar, Şirzad, Lətifə, İrənə, Sədaqət və başqaları məharətlə söylədilər. Səfura Əliyeva “Ana dilim” şeiri ilə ha-

mını valeh etdi. Şagirdlər Cəlil Məmmədquluzadənin “Anamın kitabı”, İsmayıl Şıxlının “Dəli Kür” əsərlərindən kiçik səhnəciklər göstərdilər. Dədə Qorqud, Kosa ilə Keçəl səhnəyə gəldi, folklorumuzdan nümunələr söyləndi. Şirzad Quliyevin qədim musiqi alətimiz sazla səhnədə görünməsi və Vətənimizi vəsf edən “Dağlar” mahnısını məharətlə ifa etməsi alqışlarla qarşılandı. Şagirdlər dilimizi, vətənimizi tərənnüm edən bir-birindən gözəl mahnılar ifa etdilər. Nicat, Ramin, Tahir və başqaları xeyli aforizmlər dilə gətirdilər.

• Hər bir xalqın milliyini, mənəvi dəyərlərini yaşıdan, inkişaf etdirən onun dilidir.

• Dil o zaman inkişaf edir ki, çağdaş düşüncə mövcud dil qəlbinə sığmır.

• Dil keçmiş nəsillərin düşüncəsinə biçilmiş libasdır. O indiki nəsilə dar da gələ bilər, gen də.

• Öz ana dilini bilməyənlər şikəst adamlardır.

• Dil insanı dəyərləndirmək üçün bir vasitədir.

• Atalarımız sizə üç əmanət qoyublar: dilimiz, qeyrətimiz, Vətənimiz.

“Ana dili millətin varlığı və mənəvi sərvətidir” adlı ədəbi-bədii kompozisiya “Azərbaycan” mahnısı ilə tamamlandı.

Sonda məktəbin direktoru, **Əməkdar müəllim Gülnaz Abdullayeva** dördüncü və onuncu sinif şagirdlərinə, **ibtidai sinif müəllimi Leyla Əliyevaya**, ümumiyyətlə, bu tədbirin yüksək səviyyədə keçirilməsində əməyi olan hər bir kəsə təşəkkürünü bildirdi.

“Təhsil problemləri”, 24-28 fevral 2017

RIYAZİYYAT ELMLƏRİN ŞAHİDİR

*Dünya riyaziyyat dilində yazılmış
bir kitabdır, bunu ancaq həmin dilə
yiyələnənlər öyrənə bilər.*

Q.Qaliley

X irdalan şəhərindəki 1 nömrəli tam orta məktəb Abşeron rayonunun ən iri və qabaqcıl təhsil ocaqlarından biridir. Hazırda məktəbdə 4 min 200-ə yaxın şagirdin təlim-tərbiyəsi ilə 320 müəllim məşğul olur. **Məktəbin direktoru Yusifova Kəmalə Qadir qızı** Azərbaycan təhsilindəki xidmətlərinə görə 2010-cu ilin oktyabr ayında – Müəllim Günü ərəfəsində Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilib.

2017-ci il dekabr ayının 22-də məktəbdə “Riyaziyyat elmlərin şahıdır” adlı olduqca məzmunlu və maraqlı bir tədbir keçirildi. Musiqili və əyləncəli tədbirin əsas təşkilatçıları mək-

təbiri müəllimləri **Günarə Heybətova və Ətrabə İsmayılova** idi. Tədbirin yüksək səviyyədə hazırlanıb reallaşdırılmasında Bakı şəhərinin, Xətai rayonundakı Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Elşad Yəhyayevin adını daşıyan 56 nömrəli tam orta məktəbin riyaziyyat-informatika müəllimi Elnarə Əliyeva də öz köməyini, fitri istedad və bacarığını əsirgəməmişdi. Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, **Elnarə Əliyeva** və Gülnarə Heybətova bacılarının sayəsində bu məktəblər doğmalaşmış, xüsusilə riyaziyyata aid tədbirlərin hazırlanıb keçirilməsində birlikdə çalışmış, yüksək nəticələrə nail olurlar. Hər iki məktəbin şagirdləri də həmçinin.

Tədbirdə Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin əməkdaşları, ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxs – Aysel Tahirova, məktəbin müəllim və şagirdləri, valideyinlər, bir neçə kitabın müəllifi, tanınmış riyaziyyatçı, Nəsimi rayonundakı Texniki-Humanitar liseyin və “İstiqlal” tədris mərkəzinin müəllimi Mübariz Namazov, “İstiqlal” tədris mərkəzinin müəllimi İbrahim Fərruxov və digər qonaqlar iştirak edirdilər.

Dövlət himni ifa olundu. Elnarə Əliyeva və Günarə Heybətova bayram əhval-ruhiyyəli tədbirin qonaqlarını salamladılar. Qeyd olundu ki, ədədləri yazmaq üçün istifadə olunan say sistemlərini rəqəmlər təşkil edir. Səhnəyə dəvət edilən rəqəmlərin hər biri özünü öyüb tərifləməklə mübahisə etdilər.

*Azərbaycanda bir alim vardı,
On üçüncü əsrdə yaşayardı.
Bir çox elmlərə nəzər salardı,
Rübai, şeir qoşma dayazardı.*

*Riyaziyyatla arası sazdı,
Çoxlu riyazi kitablar yazardı.
Bütün ömrünü elmə həsr etdi,
Yetmiş üç yaşında vəfat etdi.*

O kimdir? Hamılıqla cavab verildi: Nəsrəddin Tusi. Riyaziyyata aid tapmacalar cavablandırıldı və müdrik kəlamlar söylənilirdi.

Şagirdlərdən birinin riyaziyyat dərsinə həmişəki kimi hazırlıqsız gəlməsindən, müəllimin onun valideyinlərini məktəbə dəvət etməsindən, evdəki qalmaqaldan və məktəbdə baş verən hadisələrdən bəhs edən kiçik bir tamaşanın sonunda müəllim və həmin şagirdin birlikdə yumorla yığrılmış bir mahnı ifa etməsi maraqla qarşılandı.

Riyaziyyatdakı gözəlliyi, ədəd və fiqurlardakı harmoniyanı, həndəsinin zərifliyini unutmaq olmaz. Bunlar insanda əsl estetik hiss oyadır. Səhnəyə dəvət olunan şagird – fiqurlar fiqurların xassələrindən söhbət açdılar. Aparıcı isə onları uğurlu çıxışlarına görə alqışladıqdan sonra idmandan söhbət açdı. Ölkə prezidenti İlham Əliyevin bütün sahələrlə yanaşı idmana da böyük qayğı göstərdiyini diqqətə çatdırdı. Bildirdi ki, məhz bunun, bu sahədə qazanılan uğurların nəticəsidir ki, şagirdlərin idmana olan marağı daha da artıb.

İdman və riyaziyyat. Tamaşaçılar idmançı qızın akrobatik hərəkətlərlə səhnəyə daxil olmasına heyran qaldılar. O, açıq bucaq, düz bucaq, iti bucaq, kor bucaq, paralel düz xətlər, çoxluqların kəsişməsi və insan övladının dairəvi hərəkətləri nömrələrini böyük ustalıqla, məharətlə göstərməklə hamının rəğbətini qazandı.

Riyaziyyatda həqiqətə nail olmaq üçün əsas yollar – terminlər və ədədlərdir. Terminlər və ədədlər uşaqların dilindən eşidildi və özlərinin bəstələdikləri “Teoremlər” mahnısı dinlənildi. İstedadı və bacarığı ilə yaşdılarından fərqlənən 7-ci sinif şagirdi Emil Abdullayevin hazırladığı “Riyaziyyat və təbiət” slaydı izləndi.

Aparıcı:

*Yaxşı deyib atalar
Səs çıxarmı tək əldən.
İşdə birlik olanda
Uzaq düşməz əməldən.*

Bəli, riyaziyyatla yanaşı başqa fənləri də öyrənməliyik. Dahi Nizaminin belə bir müdrik kəlamı var “Qüvvət elmdədir, başqa cür heç kəs, heç kəsə üstünlük edə bilməz”. Bu elmləri bizə öyrədən, ömürlərini şam kimi əridən, gözlərinin nurunu şagirdlərinə qurban verən əziz müəllimlərimizdir.

Gəlin indi də müəllim haqqında yazılmış şeirləri və bir mahnını dinləyək.

Şeirlər və mahnı ifa olundu və maraqla dinlənildi. Yekunda xüsusi olaraq vurğulandı: “Riyaziyyat elmlərin şahıdır”.

Məktəbin direktoru Kəmalə Yusifova maraqlı tədbirə görə müəllim və şagirdlərə təşəkkür etdi, Gülnarə Heybətova və Elnarə Əliyeva bacılarının fəaliyyətini önə çəkməklə onlara ayrıca təşəkkürünü bildirdi. Mübariz Namazov isə çıxışında qeyd etdi ki, 1 nömrəli məktəb uğurları ilə həmişə onları hey-rətləndirib. Bugünkü tədbir də professional bir səhnəni xatırlat-maqla müəllim və şagirdlərin uğurlu fəaliyyətinin nəticəsidir.

Tədbir xatirə şəkilləri çəkdirilməklə yekunlaşdırıldı.

“Təhsil problemləri”, 01-07 yanvar 2018

YENİ TƏDRİS İLİ BAŞLANDI

Azərbaycan Respublikasının Təhsil naziri Mikayıl Cəbarov "2017-2018-ci dərslərin "Ümumi təhsildə keyfiyyət ili" elan edilməsi barədə" 28 avqust 2017-ci ildə əmr imzalayıb. 2017-2018-ci dərslərin il ölkənin ümumi təhsil müəssisələrində "Təhsildə keyfiyyət ili" elan olunub. Təhsil nazirinin 31 avqust 2017-ci il tarixində imzaladığı "Ümumi təhsil müəssisələrində 2017-2018 tədris ilinin ilk dərslərinin məşğələsi haqqında"ki əmrinə əsasən, ümumi təhsil müəssisələrində 2017-2018-ci tədris ilinin ilk dərslərinin məşğələsi "Cocuk Mərcanlı – tarixi qayıdışın başlanğıcı" mövzusunda həsr edilib. Azərbaycanın Dövlət himni ilə başlayan ilk dərslərdə mövzu ilə bağlı şagirdlərə onların yaş xüsusiyyətlərinə uyğun məlumatlar verilib.

Sentyabrın 15-də - "Bilik günü"ndə keçirilən tədbirdə Sabunçu rayonunun Bilgəh qəsəbəsindəki Telman İsgəndərov adına 142 nömrəli tam orta məktəbin direktoru, Əməkdar müəllim Gülnaz Abdullayeva deyib:

- Müasir Azərbaycanın təhsil sistemi ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi təcrübəsi və müdriyyəti sayəsində formalaşmışdır. Ulu Öndər hər zaman Azərbaycan təhsilinə və təhsil işçilərinə böyük diqqətlə yanaşırdı. Bu gün ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev də Azərbaycan təhsilinin, elminin inkişafına böyük qayğı göstərir. Məhz bu səbəbdən təhsilin inkişafı üçün əlverişli təlim mühiti yaradılmış, bu sahədə çox işlər görülmüşdür. Prezidentin 2013-cü il 24 oktyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" sənədində təhsilin keyfiyyəti başlıca strateji prioritet elan olunmuş, ümumi təhsil müəssisəsinin şagird və məzunlarının keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması aktual məsələ kimi irəli sürülmüşdür.

Ümumtəhsil məktəb şagirdlərinə dərslərin pulsuz verilməsi, tədrisdə növbətliyin əsaslı şəkildə azaldılmasına xidmət edən yüzlərlə yeni məktəb binalarının, əlavə korpusların inşası, təhsil ocaqlarının əsaslı təmiri və maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi diqqətə layiqdir. Dövlət ümumtəhsil məktəblərində uşaqların məktəbəhazırlıq təhsilinin təşkili, təhsildə təmayülləşmənin təbii ümumi təhsilin keyfiyyətinə birbaşa təsir göstərən təcrübələrdəndir.

"Təhsildə dəyərlər" ili kimi yadda qalan 2016-2017-ci dərslərdə məktəbimiz 1 nömrəli "Fəaliyyət planı" ilə işləmiş, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin "75 məktəb", "Ekoloji ayaqlar" layihələrində uğurla iştirak etmiş, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində bir sıra monitorinqlər keçirilmişdir. Sınıfəxaric və məktəbdənkənar tədbirlərin keçirilməsinə xüsusi önəm verilmişdir. Yuxarı sinif müəllimlərindən fərqli olaraq ibtidai sinif müəllimləri tədbirlərin daha səmərəli keçirilməsinə nail olmuşlar. İbtidai sinif müəllimləri Təhvil Adıgözəlova, Bahar Süleymanova, Xuraman Əliyeva, Brilyant Quliyeva, Suğra Fərəcova, Bənövşə Novruzova, Leyla Əliyeva, Zeynəb Bayramova, Ülviyyə Quliyeva və Məhəbbət Hüseynova daha səmərəli işləmişlər. V-IX siniflər üzrə sinif rəhbərləri

Səhyəddin Quliyev, Tamella Əliyeva, Lalə Məmmədova, Fatimə Əsgərova və Nurəddin Atamoğlanov daha səmərəli işləyərək şagirdlərin asudə vaxtının təşkilinə böyük diqqət yetirilmişlər. Məktəb tədbirlərinin keçirilməsində müəllimlərdən Sevinc Əliyeva, Mələksima Quliyeva və Səadət Mehdiquliyeva xüsusi fəallıq göstərmişlər.

İl boyu şagirdlərimizin uğurları da ürəkaçan olmuşdur. Belə ki, 9-cu sinif şagirdi İbrahim Camalov Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsində BMT-nin “Uşaq hüquqları haqqında” konvensiyasının qəbul edilməsinin ildönümü münasibəti ilə təşkil edilmiş “Uşaq hüquqları: bərabər hüquq və imkanlarımız” adlı tədbirdə iştirak etmiş və “Xocalı uşaqlarının məhv olan hüquqları” adlı videoçarxa görə diplom və hədiyyəyə layiq görülmüşdür. Doqquzuncu sinif şagirdləri Əli Quliyev və Məhəmməd Rəsulov “Ölkəmizi tanıyaq” layihəsi çərçivəsində keçirilən maarifləndirici aksiyada iştirak etmiş, ölkə rəhbərliyinin göstərişi ilə keçirilən bu layihə çərçivəsində Naxçıvanda səfərdə olmuşlar.

Ötən dərs ilində məktəbimizin şagirdləri “Əsgərə məktub” layihəsində fəal iştirak edərək 1000-ə qədər Azərbaycan əsgərinə məktub yazmışlar. Doqquzuncu sinif şagirdi Sona Rəsulova ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 94-cü ildönümünə həsr olunmuş inşa yazı müsabiqəsində yer tutaraq millət vəkili Qənirə Paşayeva tərəfindən Fəxri Fərmana layiq görülmüşdür.

Şagirdlərimiz ulu öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun qəbrini ziyarət etmiş, Şəhidlər Xiyabanında Vətənin azadlığı uğrunda şəhid olanları yad etmişlər. 6-cı, 7-ci və 8-ci sinif şagirdləri “Quba Memorial Soyqırım Kompleksi”ndə olmuşlar. Gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq müəllimi Mahir Qocayev məktəbin “Şahin” komandasının yarışlara hazırlanmasında səy və bacarığını əsirgəməmişdir. Şagirdlərimiz Bakıxanov qəsəbəsindəki “Sərham” çörək zavodunda ekskursiyada da olmuşlar.

Ötən dərs ilində 38 məzunumuzun 21-i ali məktəblərə qəbul üçün imtahan vermiş, onlardan 11-i respublikanın ali məktəblərinə, biri isə Türkiyənin ali məktəbinə qəbul olmuşdur. H.Aygül 647 balla Azərbaycan Polis Akademiyasının, Ə.Fətulla 538 balla Neft və Sənaye Universitetinin, T.Bəhlül 486 balla Texniki Universitetin, Ə.Sevən Memarlıq və İnşaat Universitetinin, Q.Nail Lənkəran Universitetinin, T.Xanım Xəzər Universitetinin, Q.Aydan Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin, R.Nəzmiyyə və Ə.Leyla Qızlar Universitetinin, A.Əlikram Bakı Slavyan Universitetinin və K.Hüseyn Azərbaycan Texniki Universitetinin tələbəsi adını qazanmışlar.

“Bilik günü” tədbirində Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Bilgəh qəsəbəsi üzrə nümayəndəsi Sadiq İbrahimov, məktəbin adını daşdığı şəhid Telman İsgəndərovun atası Nadir İsgəndərov, tələbələrdən Aydan Qurbanlı, Leyla Əliyeva, Xanım Tağızadə, Əlikram Allahverdiyev və valideyinlərdən bir neçəsi çıxış edərək müəllim və şagirdlərə 2017-2018-ci tədris ilində yeni uğurlar arzuladılar.

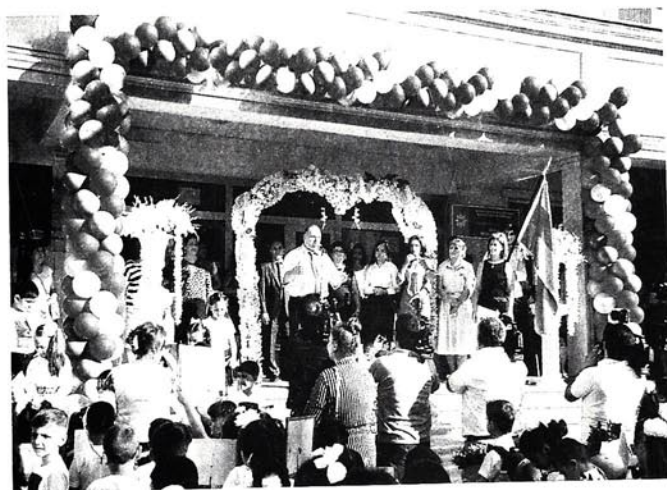
Sabunçu rayonunun mərkəzində – Bakıxanov qəsəbəsindəki 271 nömrəli tam orta məktəbdə “Bilik günü” yüksək səviyyədə qeyd edilib, təhsildə qazanılmış uğurlardan

ətraflı danışıb. Tədbirdə Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rəna Fərəcova, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin bölmə müdiri İlhamə xanım, müharibə veteranı, Prezident təqaüdçüsü Pənah İsmayılov, valideyn Aynur xanım, 600-dən yuxarı balla ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuş məzunlardan bəziləri çıxış edərək dövlətin və hökumətin təhsilimizə və böyüyən nəsələ göstərdikləri hərtərəfli diqqət və qayğılardan söhbət açıblar. Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Rəna xanım Fərəcovaya məktəb, təhsil ocağının pedaqoji kollektivi, son illərdə müəllim və şagirdlərin nailiyyətləri barədə ətraflı məlumat verilib. Rəna xanım Fərəcova qazanılmış uğurlardan məmnunluq duyduğunu dilə gətirib. (Onu da qeyd edək ki, yeni tədris ili ərəfəsində Rayon İcra Hakimiyyətində rayon məktəblərinin məzunları ilə görüş keçirilib, onlara hədiyyələr təqdim edilib). 271 nömrəli tam orta məktəbi 2016-2017-ci tədris ilində 113 nəfər bitirib. Onlardan 102-si qəbul imtahanlarında iştirak edib və 69-u (68%) ali məktəblərə daxil olub. 6 məzun 600-700 bal, 8 məzun 500-600 bal, 15 məzun 400-500 bal toplayaraq tələbə adına layiq görülüb. Ötən tədris ilində qazanılmış müvəffəqiyyətlərə görə **Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Adil Vəliyev məktəbin direktoru, Qabaqcıl təhsil işçisi Səməndər Məmmədovu Fəxri Fərmanla təltif edib.**

Son üç ildəki şagird nailiyyətlərinin bir qisminə nəzər salaq. 2015-ci ildə 600-dən yuxarı bal toplayaraq Nəzrin Süleymanova Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə, Musa Məmmədov Bakı Dövlət Universitetinə, 2016-cı ildə Həsən Əliyev, Ayxan Sadıqov, Aysu Əhmədova Azərbaycan Tibb Universitetinə, Ləman Əsədli "ADA" Universitetinə, Taleh Dadaşov Bakı Dövlət Universitetinə, Xanımzər Mehdiyeva Azərbaycan Dillər Universitetinə, Sərdar İbrahimov və Zöhr Babazadə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə, 2017-ci ildə Səyalı Mustafayeva Bakı Dövlət Universitetinə, Nigar Bayramova Bakı Ali Neft Məktəbinə, Həqiqət Qasımzadə və İlahə Yusifli

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinə, Fidan Tanrıverdili və Fərəh Məmmədova Azərbaycan Dillər Universitetinə qəbul olunublar.

Məktəbin şagirdləri Təhsil Nazirliyinin və respublikanın ali məktəblərinin keçirdiyi fənn olimpiadlarında da fəal iştirak ediblər. 2015-ci ildə Həsən Əliyeva (kimya) və Taleh Dadaşov (Azərbaycan dili) respublika fənn olimpiadasında fəal iştirakına görə Təhsil Nazirliyinin Diplomuna layiq görülüblər. 2016-cı ildə Zöhr Babazadə Respublika olimpiadasında (coğrafiya) bürünc medala sahib olub. 2017-ci ildə Nigar Bayramova (11-ci sinif) və Nuray Abbasova (9-cu sinif) Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin fizika fənni üzrə keçirdiyi olimpiadada birinci yeri tutaraq mükafatlandırılıblar. Doqquzuncu sinif şagirdi Rüşət Bayramov "Bocia" idman növü üzrə Moskva şəhərində keçirilmiş beynəlxalq turnirdə komanda yarışında III yer tutduğuna görə kuboka layiq görülüb. 2016-2017-ci illərdə Prezidentin sərəncamına əsasən Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkil etdiyi "Ölkəmizi tanıyaq" turunda məktəbin üç şagirdi iştirak edib.

“SON ZƏNG” ÇALINDI

“Təhsil hər bir dövlətin gələcəyidir. Biz fəxr edirik ki, Azərbaycanda savadlılıq təxminən 100%-dir. Bu, çox böyük göstəricidir. Elə etməliyik ki, bütün uşaqlar savadlı, bilikli olsunlar, gələcəkdə özləri üçün gözəl həyat qura bilsinlər, dövlətimiz üçün dəyərli vətəndaşlar olsunlar”.

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham Əliyev*

271 nömrəli tam orta məktəbdə qazanılmış nailiyyətlərə görə məktəbin direktoru Səməndər Məmmədovun, rəhbərlikdə təmsil olunan Rüksarə Əlizadə, Ofeliya Arazova, Azər Yusifov və Validə Məmmədovanın, müəllimlərdən Mətanət İbrahimova, Səlbinaz Babayeva, Təranə Məhəmmədova, Vüsalə Hüseynova, İradə Daşdəmirova, Zemfira Əsədova, İradə İbrahimova və bir çox başqaların adını inamla, fərəhlə çəkmək olar. Məktəbin pedaqoji kollektivinə və şagirdlərinə 2017-2018-ci tədris ilində yeni-yeni nailiyyətlər qazanmağı arzu edirik.

Bu il ölkəmizdə 165 min uşaq 1-ci sinfə qəbul edilib. Ümumilikdə, cari tədris ilində respublikamızın məktəblərində 1 milyon 450 minə yaxın şagird təhsil alacaq və onların təlim-tərbiyəsi ilə 150 minə yaxın müəllim məşğul olacaqdır.

“Təhsil problemləri”, 24-30 sentyabr 2017

Həyatda elə günlər, elə anlar olur ki, insan ömrü boyu unutmur. Belə yadda qalan, unudulmayan, xatırlanan günlərdən biri də “Son zəng” tədbiridir.

Ölkəmizin ümumtəhsil məktəblərində 11-ci sinfi bitirən üçün iyun ayının 14-də sonuncu dəfə zəng çalındı. Təhsil azirliyinin məlumatına görə 2016/2017-ci tədris ilində respublikamızın ümumtəhsil məktəblərinin 9-cu siniflərini 0638, 11-ci siniflərini 84088, qiyabi (axşam) ümumtəhsil məktəblərini isə 723 şagird bitirib. Növbəti tədris ilində 165 minə yaxın uşağın birinci siniflərə qəbulu gözlənilir. 2016/2017-ci tədris ilində Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin beliyindəki ümumtəhsil məktəblərinin 9-cu sinfini 27708 şagird, 11-ci sinfini isə 19525 şagird bitirib. Bakıda 12-ci sinfi xşam-qiyabi) 599 nəfər başa vurub.

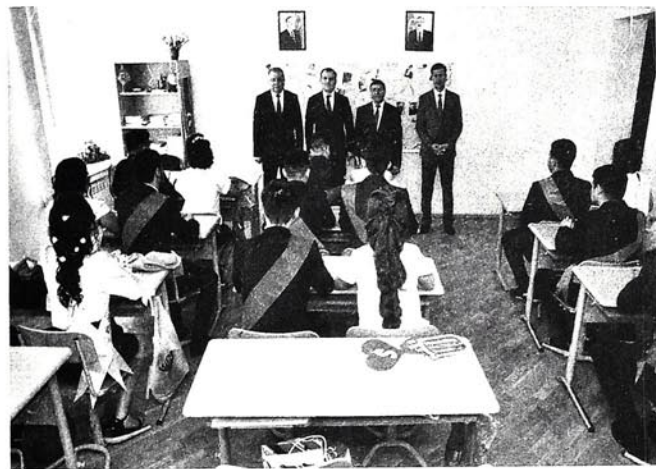
İyunun 14-də paytaxtın Pirallahı rayonundakı 168 nömrəli tam orta məktəbdə də (məktəb eyniadlı adada yerləşir) “son zəng” tədbiri keçirildi. Tədbirdə Təhsil nazirinin müavini Ceyhun Bayramov, Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Vəzir Səfixanov, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin şöbə müdiri Şahin İsgəndərov və digər rəsmilər iştirak edirdilər.

Məktəbin direktoru Şakir Mikayılov çıxışında Təhsil nazirinin müavini Ceyhun Bayramovun tədbirdə iştirak etməsini məktəbin tarixində əlamətdar bir gün olmasını xüsusi vurğuladı və onu pedaqoji kollektiv adından salamladı. Qeyd etdi ki, **məktəb 1963-cü ildən fəaliyyət göstərir və ötən illərdə təhsil ocağında 3 direktor çalışıb. Hidayət Məmmədov kollektivə 41 il – 2012-ci ilin sentyabrına qədər rəhbərlik edib. Özü bu məktəbin 4-cü direktorudur.** Məktəbdə 800-ə yaxın şagirdin təlim-tərbiyəsi ilə 52 müəllim məşğul olur. Son 4 ildə 9-cu siniflərin buraxılış nəticələrinə görə məktəb rayon üzrə 1-ci yerdədir. Onbirincilərin də nəticələri qənaətbəxşdir. Bu il 62 şagird tam orta təhsilini başa vurur.

Təhsil nazirinin müavini Ceyhun Bayramov çıxışında 11 il ərzində biliklərə səylə yiyələnib təlim-tərbiyə almış məzunlara xoş sözlərini ünvanladı. Qeyd etdi ki, ötən illər ərzində onlar formalaşmış və müstəqil həyata tam hazırdılar. Onların bu mərtəbəyə çatmasında isə müəllim və valideynlərin böyük zəhmət payı var. Dövlət təhsilimizin inkişafına böyük diqqət yetirir. Azərbaycan güclü və qüdrətli dövlətdir. Tarix üçün qısa bir zamanda çox şeyə nail olub. Beynəlxalq aləmdə yaxşı tanınır.

2016-cı il Aprel döyüşləri ordumuzun gücünü, xalqımızın birliyini bir daha göstərdi. Azərbaycanın daha qüdrətli bir dövlət olması gənclərin inkişafından, bu günün, qarşıdakı illərin məzunlarından asılıdır. Nazir müavini Ceyhun Bayramov məzunlara müstəqil həyatda müəllim və valideynlərinin etimadını doğrultmağı, müstəqil dövlətimizə layiq vətəndaş olmalarını arzuladı.

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Vəzir Səfixanov çıxışında bildirdi ki, Pirallahı rayonu Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2012-ci ildə yaradılıb. Ötən illər ərzində ölkə başçısı bu rayonda 3 dəfə olub və yaxın günlərdə 4-cü dəfə gəlişi gözlənilir. Vəzir Səfixanov tədbirə toplaşanları Qurtuluş günü münasibətilə də təbrik etdi və məzunlara uğurlar dilədi.

Məzunların 1-ci sinif müəllimləri, sinif rəhbərləri, valideynlər də çıxış edərək yetirmələrinə öz istək və arzularını söylədilər. Sinif rəhbərləri – kimya müəllimi Sairə Əliyeva, fiziki tərbiyə müəllimi Nizami Abdullayev və riyaziyyat müəllimi

Yeganə Həsənovanın məzunlarla söhbəti unudulmaz anlara döndü. Şagirdlərin uğurlarından söhbət açan Nizami müəllim bildirdi ki, Təhsil Nazirliyi, Milli Olimpiya Komitəsi, Gənclər və İdman Nazirliyi, “Coco-cola” şirkətinin birgə təşkilatlığı ilə həyata keçirilən “Olimpiya hərəkəti-2017” layihəsi çərçivəsində məktəblilərin idman yarışlarında 168 nömrəli məktəbin şagirdləri də öz qüvvə və bacarıqlarını sınaayıblar. Məktəb voleybol, basketbol, velosiped və badminton üzrə keçirilən yarışlarda Pirallahı rayonunda I yeri, atletika idman növü üzrə II yeri tutub. Kubok və diplomlarla mükafatlandırılıb. Məktəbin idmançıları respublika birinciliyində də fəal iştirak ediblər. İdmançıların uğurlarında fiziki tərbiyə müəllimi Lətif Əhmədov və digər müəllimlərin də əməyi, diqqət və qayğısı az deyil.

Tədbirdə yola saldıığımız tədris ilində müəllim və şagirdlərin müvəffəqiyyətlərindən geniş söhbət açıldı. O da qeyd olundu ki, tərbiyə işləri üzrə direktor müavini Sevda Rəhimova gənc nəslin təlim-tərbiyəsindəki nailiyyətlərinə görə Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Vasif İmanov tərəfindən Fəxri fərmana layiq görülüb. Dövlət İmtahan Mərkəzinin 2017-2018-

ci tədris ili üçün Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu üzrə keçirdiyi birinci imtahanda Aytac, Rəşad və Urfan 500-dən yuxarı bal toplayıblar.

*Necə də kövrəkdir “Son zəng” in səsi,
Həzin kaman kimi, incə tar kimi.*

*“Son zəng” nəğmə deyir, vida nəğməsi,
Siz uçub gedirsiniz durnalar kimi.*

Tədbirin aparıcıları – 11-ci sinif şagirdləri Aysel Məmədzadə və Kənan Rəhmanzadənin dilindən eşidilən sevinc, fərəh, təəssüf, müəllimlərinə məhəbbət, sabaha inamla addımlamaq fikri və düşüncələri, ehtimadı doğrultmaq ifadələri:

- Məzunlar doğma məktəbdən, qayğısız sevinc dolu illərdən ayrılır. Bir an arxaya dönüb, məktəb illərinə nəzər salaq. 2006-cı il, həmin məkan. Birincilər, yəni bugünkü məzunlar onbirincilərlə qarşı-qarıya dayanıblar. Həmin səhnə bu gün təkrar olunur. Onbirincilər həyəcanlıdır, birincilər isə nəyin baş verdiyini anlamağa çalışır. İllər ötdü, gün yetdi. Onlar həmin məzunları bu gün nəhayət ki, anlaya bildilər.

Son zəngin cingiltili sədələri hər birimizin qəlbində məktəb xatirələrini oyadır. Şagirdlərin gülüşləri, heç zaman bitməyəcəyini təsəvvür etdiyimiz dərslər, tez başa çatan tənəffüslər, bayram şənlikləri, bilik və idman yarışları, müsabiqələr...

Yəqin ki, hər bir şagird bir az çəkinə-çəkinə, qorxa-qorxa, eyni zamanda, həyəcanla, sevinclə məktəbə gəldiyini, ilk dərs gününü xatırlayır. Bizə ilk dəfə yazıb-oxumağı öyrədən ibtidai sinif müəllimlərini, yuxarı siniflərdə bizə dərs deyən ayrı-ayrı fənn müəllimlərini unutmayacaqlar.

Biz məzunlar müstəqil həyat yollarında inamla addımlayacaq, əldə edəcəyimiz uğurlarla valideynlərimizi, müəllimlərimizi sevindirəcəyik.

“Təhsil problemləri”, 24-30 iyun 2017

İBTİDAİ SİNİF MÜƏLLİMİ – AYGÜL

Tədbirin vaxtını dəqiqləşdirmək üçün aprelin 28-də Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsindəki 69 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Xalıqverdi Abbasova zəng etdim. Dedi ki, Aygül müəllimin hazırladığı birincilərin Əlifba bayramı saat 11:30-da başlanacaq. Vaxt itirmədən qəsəbəyə yollandım, saat 11-00-da məktəbə çatdım. İbtidai siniflər üzrə direktorun müavini Aida Əliyeva bildirdi: “Bu tədris ilində 6 birinci sinifimiz var. Artıq birincilər yazmağı, oxumağı öyrəniblər, müəyyən bilik və bacarıqlara yiyələniblər. Tətil günləri ərafəsində “Ana dilim müqəddəsdir” və “Vətənim Azərbaycandır” mövzularında müxtəlif səpgili tədbirlərimiz keçirilib. Ülvyyə Əlizadə, Pərvanə Musayeva, Ruhəngiz Madərova, Ülvyyə Fərzaliyeva, Vüsalə Əliyeva və Aygül Ağayeva birinci sinif müəllimləridir. Onların hər biri öz peşəsini ürəkdən sevən, dərslərini müasir tələblər səviyyəsində quran bacarıqlı müəllimdir. Biz müəllimlərimizlə qürur duyuruq. Bilirəm ki, Aygül müəllimin hazırladığı birinci “ç” sinfinin şagirdləri də öz bilik və bacarıqlarını fəal nümayiş etdirəcəklər”.

Tədbirdə birincilər mahnı və rəqslər ifa edib, Azərbaycan, ana haqqında şeirlər, müdrik kəlamlar söylədilər. Hərflərə və rəqəmlərə aid kompozisiya ilə tədbirə toplaşmış müəllim və valideynlər qarşısında bilik və bacarıqlarını məharətlə göstərdilər. Rənglərdən söhbət açıb, rəngli lentlərlə ifa etdikləri rəqs əvvəldən sonadək alqışlandı. Rus dilini həvəslə öyrənən şagirdlərin “Maşa məktəbə gedərsə, nə baş verəcək?” səhnəciyi də maraqla izləndi. Yuxarı sinif şagirdi Elçin Zərdablı sazda bir musiqi nömrəsi ifa etməklə birincilərin bayramını daha da rəvnəqləndirdi. Beşinci sinif şagirdi Qönçə Hüseynovanın çıxışı da diqqətlə dinləndi: “Hər kəsin müəllim haqqında gözəl təəssüratları var. Bu birincilərin də, artıq məktəbin yuxarı

siniflərində təhsil alan bizlərin də. Müəllim haqqında gözəl kəlamlar deyənlər də çox olmuşdur. Müəllim şagirdlərin yaxın dostu, sirdaşı, qayğıkeşi, düşünəni, onların bu günü və gələcəyi üçün narahat olanı, addımlarını düzgün atmaları naminə yol göstərəndir. Müəllim yalnız sınıfdə olduğu 45 dəqiqəni yox, bütün ömrünü şagirdləri ilə paylaşır. Müəllim gözünün nurunu, qəlbinin odunu, ürəyinin sevgisini, illərinin zəhmətini şagirdlərinə verir. Günlər keçir, illər illərə calanır, insan çox şeyi unudur. Lakin ilk müəllim heç vaxt yaddan çıxmır. Axı insana elm qapısının açarını ilk müəllim təqdim edib, bizi əsrarəngiz bir dünya ilə ilk müəllim qovuşdurub. Söhbət bizim ilk müəlliməmiz olan Aygül müəllimdən gedir. Aygül müəllim dərslər zamanı çox tələbkardır, heç kimə güzəştə getməz. Çalışar ki, bütün şagirdlər dərslərdən bəhrələnsin, nəse götürsün. Şagirdləri dərslə həvəsləndirər, həm dərslər zamanı, həm də dərslərdən sonra bizimlə fərdi qaydada məşğul olardı. Yetər ki, şagirdləri nəyisə mənimsəsinlər, öyrənsinlər. Mən şəxsən onun keçmiş və nümunəvi şagirdi kimi onu deyər bilirəm ki, Aygül müəllimə qəlbən çox mülayim, mehriban, nəvazişli, istiqanlı bir insandır. Bizə öz övladı kimi baxardı. Mən əminəm ki, o indiki şagirdlərinə də, bizə yanaşdığı kimi yanaşır.

Bu gün müəllimimiz üçün əziz gündür. Çünki onun sayəsində daha 25 şagird biliyə yiyələndi. Bax, bu gün o şagirdlərin “Ana dili” bayramıdır. Bu bayram münasibətilə Aygül müəllimi və uşaqları təbrik edirəm. Müəllimə can sağlığı, uşaqlara isə dərslərində uğurlar arzu edirəm”.

“Yallı” rəqsi ilə yekunlaşdırılan Əlifba bayramında məktəbin direktoru Xəlqverdi Abbasov, direktorun müavinləri Raziyyə Məmmədova və Aida Əliyeva, həmçinin valideynlər çıxış edərək Aygül müəllimə təşəkkür və minnətdarlıqlarını ifadə edib, birincilərin hazırlıqlarından razı qaldıqlarını söylədilər.

Ağayeva (Allahverdiyeva) Aygül İsa qızı Novruz bayramında – 19 mart 1990-cı ildə Beyləqan rayonunun ən iri yaşayış məntəqələrindən olan Dünyamahlılar kəndində anadan olub. 2008-ci ildə Bakının Suraxanı rayonunda fəaliyyət göstərən F.İ.Mehdiyev adına Qubadlı rayon tam orta məktəbini bitirib və həmin ildə də Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun tələbəsi adını qazanmaqla valideynlərini, xüsusilə anası Fəridə İbrahimovanı çox sevindirib. Tələbəlik illərində biliklərə sonsuz istək və arzularla yiyələndi.

Pedaqoji təcrübələr zamanı tələbələrin əksəriyyətindən fərqlənib, institut və orta məktəb müəllimlərindən çox şey əxz edib. Tələbə Aygül hələ 2009-cu ilin yayında Mingəçevir şəhərində fəaliyyət göstərən “Pifaqor Tədris Mərkəzi”ndə (Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət) kompüter kursunu uğurla bitirib, digər məzunlar kimi iyun ayının 22-də ona da diplom verilib.

Aygül “Yeni fənn kurikulumlarının tətbiqi ilə əlaqədar” 2012-ci il iyun ayının 4-dən 14-dək Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunda dördüncü kurs tələbələri üçün təşkil olunmuş “Öyrəndələrin öyrədəni” kursunu keçərək “Dinləyici” statusunu alıb və bu barədə ona Təhsil Nazirliyinin və İnstitutun birgə sertifikatı verilib.

2012-ci ildə ali təhsilini başa vurub, ibtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası ixtisasına yiyələndi, Təhsil Nazirliyinin vakant yerlərə işə qəbul üzrə keçirdiyi imtahanda iştirak edib, maksimum 35 baldan 34-nü toplayıb və Balaxanı qəsəbəsindəki 69 nömrəli tam orta məktəbdə pedaqoji fəaliyyətə başlayıb. Müəllimlik fəaliyyətinə başladığı ilk aylardan həmkarla-

rının diqqətini çəkən Aygül müəllim hər zaman yenilikləri öyrənməyə həvəslidir. “Edumedia – Azərbaycan” MMC-nin “Promethean” interaktiv lövhələrdən istifadə üzrə təlim kursunu da müvəffəqiyyətlə bitirdiyinə görə sertifikata layiq görülən Aygül müəllim öz üzərində müntəzəm çalışır, həmkarlarının təcrübəsindən bəhrələnir. Özündən əvvəl gənc nəslin təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olmağa başlamış bacıları – Aysel və Gülnardan öyrənir, onlarla fikir mübadiləsi aparır. Anaları Fəridə İbrahimova da övladlarının məhz onun kimi pedaqoji işdə çalışmaları ilə fəxr edir, qürur duyur.

Aygül Ağayeva 2014-cü ildə Niyaməddin Ağayevlə ailə qurub. Şirin-şəkər bir qız övladı var – Melisa. Təlim-tərbiyə verdiyi şagirdlərini də öz övladı qədər sevən, onları daha işıqlı, nurlu sabahlara doğru aparan Aygül Ağayevanın uğurları qarşısındakı illə dədir. Onun beşillik səmərəli pedaqoji fəaliyyəti bunu söyləməyə əsas verir.

“Təhsil problemləri”, 24-31 may 2017

UŞAQLAR GƏLƏCƏYİMİZDİR

1 İyun – Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibəti ilə həmin gün Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsindəki 59 nömrəli tam orta məktəbdə ibtidai sinif şagirdlərinin bayram konserti həm özlərinə, həm də müəllim, şagird və qonaqlara sevinc, olduqca xoş ovqat, mehribanlıq, səmimiyyət gətirdi.

Məktəbin ibtidai siniflər üzrə direktor müavini Aida Əliyevanın söhbətindən bəzi məqamlar:

- 1949-cu ildə Beynəlxalq Qadınlar Federasiyası Şurasının Moskva sessiyasında qəbul edilmiş qərara əsasən hər il iyun ayının 1-i dünyanın əksər ölkələrində Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü kimi qeyd edilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il 22 dekabr tarixli sərəncamına əsasən Uşaq hüquqları konvensiyasının 20 illiyi ilə əlaqədar 2009-cu il ölkəmizdə “Uşaq ili” elan olunmuşdu. Ölkəmizdə uşaqların hərtərəfli inkişafına, təlim-tərbiyəsinə böyük diqqət və qayğı göstərilir. Yeni uşaq bağçaları, ümumtəhsil ocaqları tikilib istifadəyə verilir. Onların şəbəkəsi ilbəl genişləndirilir. Təhsilimizin dünya standartlarına çatdırılması üçün 2013-cü ildə Dövlət Strategiyası qəbul olunub. Qarşıya qoyulan vəzifələr uğurla həyata keçirilir. Təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov bu günlərdə çıxışlarının birində qeyd edib ki, son üç ildə məktəbəqədər təhsildə xeyli irəliləyiş əldə olunub. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə uşaqların cəlb edilməsi 18 faizdən 55 faizə çatdırılıb.

Hazırda məktəbimizdə 24 ibtidai sinif fəaliyyət göstərir. Bu siniflərdə 585 şagird təhsil alır. Onlar Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüə – öz bayramlarına həvəslə hazırlaşıblar.

Əziz uşaqlar, əminəm ki, sizin bayram konsertinizin hər bir nömrəsi alqışlarla qarşılanacaq və bizə könül xoşluğu gətirəcək, eyni zamanda, bizdə sizin sabahkı uğurlarınıza olan inamımızı bir daha artırıcaqdır.

Şagirdlərin konsert proqramı zəngin idi. Belə ki, proqram həm milli, həm də dünya xalqlarının mahnı və rəqsləri daxil edilmişdi. Kiçik səhnə tamaşaları, idmanın ayrı-ayrı növləri üzrə çıxışlar uşaqların yaxşı hazırlığından, bilik və bacarığından xəbər verirdi. Övladlarının çıxışlarını maraqla izləyən valideynlərin sevinci, fərəhi hədsiz idi. Mahnılar, rəqslər bir-birini əvəz etdikcə şagirdlərin alqış sədaları ətrafa yayılırdı.

İki saata yaxın davam edən bayram konsertinin sonunda söz məktəbin direktoru Xalqverdi Abbasova verildi. O, Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibəti ilə şagirdləri təbrik edib, onlara təhsildə və məktəbin ictimai işlərində uğurlar arzuladı.

“Təhsil problemləri”, 08-15 iyun 2017

“AÇIQ DƏRS”LƏRDƏN QEYDLƏR

RUS DİLİNİ ÖYRƏNİRLƏR

Aprelin 7-də Bakı şəhərinin Nizami rayonunda yerləşən Namiq Həmzəyev adına 238 nömrəli tam orta məktəbdə Dilbər Məmmədovanın III sinifdə rus dili fənnindən apardığı “açıq dərs”i məktəbin direktoru İlqar Talıbov, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən Təlimə Dəstək Mərkəzinin direktoru Samirə Bektaş və Mərkəzin bir neçə əməkdaşı, Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun baş mütəxəssisləri Aida Qasımova, İnarə Cəfərova və məktəbin təcrübəli ibtidai sinif müəllimləri dinlədilər.

Mövzu: “Biz rus dilini necə öyrənirik?”

Standartlar: 1.1.2. Tapşırıq xarakterli müraciətlərə əməl edir.

2.2.4. Öyrəndiyi dil materiallarından istifadə edərək ünsiyyət qurur.

3.1.1. Hərflər, hərflər birləşmələri və sözləri düzgün oxuyur.

Məqsəd: Şagirdlərə tətbiq etmə bacarığını aşılamaq, formalaşdırmaq və rus dilini sevdirmək.

Motivasiya: Şeirlər vasitəsilə “Biz rus dilini necə öyrənirik?” cümləsinin hərflərlə nümayişi və şagirdlərin hərflərə aid mahnı oxuması.

Dərsin əvvəlində Dilbər müəllim qeyd etdi ki, çalışdığı ötən illər ərzində hər il nümunəvi dərslər keçirilməsinə tam məsuliyyətlə yanaşmış. Bu dərslər onun pedaqoji təcrübəsində artıq ənənəyə çevrilib: fərqli siniflərdə və fərqli mövzularda. Demək olar ki, bu dərslər onun və şagirdlərinin hesabatıdır.

Lakin bu gün bu hesabatı şagirdlər özləri keçirəcək, öz təlim nəticələrini, ünsiyyət, tətbiqetmə, təqdimetmə kimi fəaliyyətlərini nümayiş etdirəcək və məzmun standartlarının nəticələrinə uyğun olaraq reallaşdıracaqlar. Onlar öz təqdimatlarında savad təlimini necə mənimsədiklərini nümayiş etdirməklə bilik və bacarıqlarını təqdim edəcəklər.

Həqiqətən də üçüncülər rus dilini sevərək öyrəndiklərini, qazandıqları bilik və bacarıqlarını dinləyicilərə məharətlə təqdim edə bildilər. Dərs boyu əyani-texniki vəsaitlərdən səmərəli istifadə olundu. Şagirdlər hərflərə aid şeirləri çəşmədən söylədilər. “Biz rus dilini necə öyrənirik?” cümləsini hərflərlə nümayiş etdirməklə bərabər, onlara aid mahnını da şövqlə ifa etdilər. “Qoğal” və “Qırmızı papaq” nağıllarının səhnələşdirilmiş formada təqdimatında Qoğal, Nənə, Canavar və digər rolların və rəqslərin ifasında şagirdlərin rus dilini öyrənməyə, rus mədəniyyətinə və ədəbiyyatına olan marağı alqışa layiq idi.

Rəqslə başa çatan “açıq dərs”in müzakirəsi keçirildi. Onu dinləyənlər “dəyirmi masa”da öz fikir və mülahizələrini bölüş-

dülər. Təlimə Dəstək Mərkəzinin direktoru Samirə Bektaşlı uşaqların hazırlığını, rus dilini öz səviyyələrində yaxşı mənimsəmələrini qeyd etməklə bərabər, Mərkəzin görəcəyi işlərdən, fəaliyyətindən də söhbət açdı. Qeyd etdi ki, Təlimə Dəstək Mərkəzinin yaradılmasında məqsəd ümumi təhsil müəssisələrində pedaqoji prosesin sistemli idarə olunmasının dəstəklənməsi, yeni yanaşmaların məktəblərdə çevik tətbiqinin təmin olunması, məktəbdaxili və məktəblərarası öyrədici mühitin zənginləşdirilməsi və təlimin keyfiyyətinin düzgün istiqamətləndirilməsindən ibarətdir.

“Dəyirmi masa”da məktəbin direktoru İlqar Talıbov, Təhsil İnstitutunun baş mütəxəssisləri Aida Qasımova və İnarə Cəfərova, məktəbin ibtidai sinif müəllimləri rus dili müəllimi Dilbər Məmmədovanın hər zaman qarşısına qoyduğu məqsədə nail olmasından, şagirdlərin təlim-təربiyəsindəki uğurlarından söhbət açdılar. Dərsin yüksək səviyyədə reallaşmasını, şagirdlərin sərbəstliyini, xarici dil kimi rus dilinə böyük maraq göstərən öyrənmələrini bildirən qonaqlar, həmçinin Dilbər müəl-

limin şagirdləri rus dilində yaşlarına uyğun bədii ədəbiyyatı mütaliə etməsinə yönəltməsinin böyük əhəmiyyət daşdığını da vurğuladılar.

İngilis, fransız, alman və digər dillərlə bərabər, qonşu xalqların, o cümlədən rus dilinin də ümumtəhsil məktəblərimizdə şagirdlərə öyrədilməsi vacibdir. Adlarını çəkdiyimiz dillər kimi, rus dili də dünyaya açılan geniş pəncərədir. Hələ Sovet dönəmində müttəfiq respublikalarda bu dilin öyrənilməsinə böyük diqqət yetirilir, onun tədrisini və öyrənilməsinə yaxşılaşdırmaq məqsədilə mühüm tədbirlər həyata keçirilirdi. Respublikamızda 1972-ci ildən etibarən birinci sinifdən rus dilinin öyrənilməsi tətbiq edilib. Həmin ildən etibarən 25-dən artıq şagirdi olan IV-X siniflər (o dövrdə onillik təhsil sistemi mövcud idi) rus dili dərslərində 2 yarımrupa bölünürdü. 260 məktəbdə şagirdlər rus dilini dərinləşdirilmiş proqram üzrə öyrənirdilər. Hazırda isə Azərbaycanda 300-dən artıq rus məktəbi, o cümlədən rusdilli institutlar, onların filialları fəaliyyət göstərir. 16 mindən çox tələbə rus dilində təhsil alır.

Rus dili fənni üzrə olimpiadalar keçirilir. Qafqazda ən böyük rus icması da Azərbaycandır.

Sonda bir daha qeyd edirik ki, Bakıdakı 238 nömrəli tam orta məktəbdə rus dilinin xarici dil kimi ibtidai siniflərdən şagirdlərə öyrədilməsi yüksək səviyyədədir. Dilbər Məmmədovanın III sinifdə keçdiyi “açıq dərslər”də şagirdlərin bu dili yaxşı mənimsədiklərinin bir daha şahidi olduq. Pedaqoji kollektivin uğurlarına da tam əminik.

“Təhsil problemləri”, 16-23 aprel 2017

94 NÖMRƏLİ TAM ORTA MƏKTƏBDƏ

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin Təhsilə Dəstək Mərkəzi aprel ayının 17-dən ümumtəhsil məktəblərində “Ən yaxşı dərslər” layihəsini həyata keçirir. TDM “Ən yaxşı dərslər”lərin dinlənilməsini özünün fəaliyyət istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirib və I-XI siniflərdə bütün fənlər üzrə təşkil olunur. Dərslər dinləndikdən sonra təhlil və müzakirəsi aparılır. Məqsəd uğurlu nəticələr əldə etmiş məktəblərin ibtidai sinif və fənn müəllimlərinin təcrübəsini digər həmkarları ilə bölüşməsidir.

Paytaxtın digər rayonlarında olduğu kimi, Sabunçu rayonunda da “Ən yaxşı dərslər” tədbirləri davam etdirilir. May ayının 15-də Bakıxanov qəsəbəsindəki 94 nömrəli tam orta

məktəbin rus bölməsində Yelena Mileyçikin 2-ci sinfində riyaziyyat, Gülnarə Əliyevanın 5-ci sinfində rus dili, Kəmalə Məmmədovanın 6-cı sinfində tarix, Tamara Həsənovanın 7-ci sinifdə ədəbiyyat, Natalya Quliyevanın 8-ci sinfində musiqi, Sürəyya Abdullayevanın 10-cu sinfində fizika və İradə Nurullayevanın 11-ci sinfində kimya fənnindən dərsləri dinlənildi. Dərsləri Təhsilə Dəstək Mərkəzinin əməkdaşları Züleyxa Ələkbərova, Dilbər Məmmədova, Xuraman Əliyeva, məktəbin direktoru Şəmsəddin Vəliyev, direktorun müavinləri Rəhilə Tağiyeva, Nailə Həsənova, Hicran İsmayılova, rayonun ümumtəhsil məktəblərindən Nailə Əliyeva (81 nömrəli məktəb), Nelya Qafarova, Aidə Əliyeva (72 nömrəli məktəb-lisey), Zemfira Allahverdiyeva (107 nömrəli məktəb), Leyla Hacıyeva (271 nömrəli məktəb), Səbinə Əkbərova, Aytən Xəlilova (310 nömrəli məktəb) və başqaları dinlədilər.

Mən – “Təhsil problemləri” qəzetinin şöbə müdiri Əsrəf Hümətov 6-cı sinifdə tarix fənnindən keçirilən dərstdə iştirak etdim.

Mövzu: “Roma imperiyası necə yarandı?” Öncədən qeyd edim ki, müəllim Kəmalə Məmmədovanın və şagirdlərin hazırlığı diqqətimizi çəkdi. Aydın oldu ki, Romada ziddiyyətlərin kəskinləşməsi nəticəsində qədim dövrün ən böyük qul üsyanı olan Spartak üsyanı baş verib. Siyasi qruplaşmalar arasında hakimiyyət uğrunda mübarizə daha da şiddətlənib. Eramızdan əvvəl 60-cı ildə Pompey, Krass və Yuli Sezar ittifaq bağlayıblar. Lakin sonra aralarında ciddi təfriqə yaranıb və Yuli Sezar Pompeyin və onun müttəfiqlərinin qoşunlarını darmadağın edib. Mübarizə Sezar diktaturasının qurulması ilə nəticələnib. Yuli Sezar dövlətin başçısı olub. Eramızdan əvvəl 44-cü ildə Sezar öldürüldükdən sonra bir neçə il vətəndaş müharibəsi davam edib. Yuli Sezarın oğulluğu Qay Oktavianın (Avqustun) qələbəsi ilə qurtarıb. Bütün hakimiyyət Avqustun əlində cəmləşib. Dövlət sərhədləri xeyli genişləndirilib, yeni ərazilər işğal olunub. Təqvim ilinin (Qriqori təqviminin) 8-ci ayı – 31 gün

Roma imperatoru Avqustun şərəfinə adlandırılıb. Qədim Roma imperiyasının yüksəlişi Antonilər sülaləsinin dövrünə – 96-192-ci illərə təsadüf edir.

Şagirdlər “Spartak”, “Sezar”, “Antoni” və “Oktavian” qruplarına bölünmüşdülər. Müəllim onlara iş vərəqələri payladı və tapşırığın yerinə yetirilməsinə 4 dəqiqə vaxt ayırdı. Verilən suallar, tapşırıqlar fəal şəkildə cavablandırıldı, çox düzgün yerinə yetirildi. Lövhənin yanında asılmış xəritədən və elektron lövhədə göstərilən səsli – izahlı xəritədən istifadə edildi. İmperiyanın ərazisinin necə genişləndirilməsi izah edildi. İmperatorlar haqqında divar qəzeti də əvvəlcədən hazırlanmışdı. Qrupların cavabları obyektiv qiymətləndirildi. Müəllim şagirdlərə evdə “Tarixi şəxsiyyət” mövzusunda esse (inşa) yazmağı tapşırırdı.

Dinlənmiş dərslərin təhlili və müzakirəsi fəal şəkildə aparıldı. Uğurlarla bərabər, bəzi məsələlərə diqqətin artırılma-

sının vacibliyi də bildirildi. Təhsilə Dəstək Mərkəzin əməkdaşları və dərsləri dinləyən və aparən fənn müəllimləri fikir və mülahizələrini obyektiv söylədilər. **Məktəbin direktoru Şəm-səddin Vəliyev** TDM-in əməkdaşlarına, ayrı-ayrı məktəblərdən gəlmiş müəllimlərə, layihə çərçivəsində dərsləri dinlənmiş müəllimlərə öz minnətdarlığını ifadə etdi. Bildirdi ki, bu cür dərslərin böyük əhəmiyyəti var. Təbii ki, TDM-in bu sahədəki fəaliyyəti xüsusi vurğulanmalıdır. Hər bir müəllim hər bir dərslərini müasir tələblər səviyyəsində qurmalıdır.

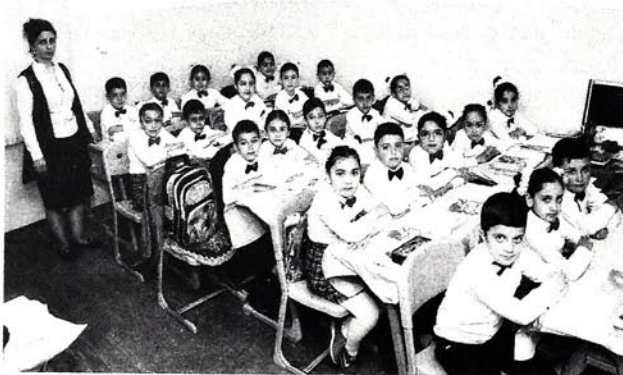
Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: “Təhsil millətin gələcəyidir”. Pedaqoji kollektiv ötən illərdə olduğu kimi, cari tədris ilini də yüksək göstəricilərlə başa vurmaq əzmindədir.

“Təhsil problemləri”, 01-07 iyun 2017

MÜƏLLİM MƏQSƏDİNƏ NƏİL OLDU

Könül İkrəm qızı Ağayeva 6 iyul 1970-ci ildə Füzuli rayonunun Qaradağlı kəndində anadan olub. 1977-1987-ci illərdə kənddəki orta məktəbdə təhsil alıb. Pedaqoji işə böyük maraq göstərməsini nəzərə alaraq 1 sentyabr 1987-ci ildə onu Gorazıllı kənd səkkizillik məktəbinə Pioner baş dəstə rəhbəri (indi Uşaq Birliyi Təşkilatı) vəzifəsinə təyin ediblər. 1989-cu ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Qiyabi şöbəsinə (indiki universitet) qəbul olunub və həmin il noyabr ayının 10-da Qaradağlı kənd orta məktəbinə müəllim göndərilib. 1994-cü ildə "İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası" ixtisası üzrə ali təhsilini tamamlayan Könül Ağayeva pedaqoji fəaliyyətini sentyabr ayının 1-dən Bakı şəhərinin Binəqədi rayonunda yerləşən Füzuli rayon 48 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirir.

Könül Ağayeva 3a sinfində "Ana dili" fənnindən növbəti "açıq dərs"ini may ayının 12-də keçdi. Mövzu "Siçan və Dəvə" (Cəlaləddin Rumi 30.07.1207-17.12.1273)", məqsəd isə mətndəki əsas fikri həyatla əlaqələndirmək və əsərin ideya məzmununu atalar sözləri ilə ifadə etmək idi.

Əvvəlcə "Dovşan və Tısbəğa" nağılı səsləndirildi. Müəllim şagirdləri sual-cavabla fəallaşdırdı. Lovğalığa aid şeir söyləndi. Nəticə:Atalar sözü: "Lovğalığın sonu xəcalətdir".

"Siçan və Dəvə" əsərinin qısa məzmunu belədir. Keçmiş zamanlarda siçan və dəvə dostluq edirlər. Siçan lovğa, dəvə isə ağıllı və müdrikdir. Bir gün siçan başqa bir yerdə yaşamaq fikrinə düşür və lovğalanaraq yolda dəvəyə bələdçilik edəcəyinə söz verir. Siçan qabaqda, dəvə isə arxada yola düşürlər. Gəlib kiçik bir çayın کنارına çatırlar. Çayı keçmək iqtidarında olmayan siçan bərk qorxuya düşür və çayı keçmək istəmir. Dəvə söyləyir ki, axı sən söz vermişən, gərək qabağa düşsən. Nə deyəcəyini bilməyən siçan utandığından başını aşağı salıb qıpqırmızı qızdırır və lovğalıq etdiyi üçün özünü qınayır. Bələdçilikdən əl çəkir və söz verir ki, bundan sonra lovğalıq etməyəcək.

Müəllim şagirdləri 3 qrupa bölmüşdü: "Müdrik", "Bələdçi" və "Dostluq". Dərsin hər bir mərhələsində şagirdlərin əksəriyyəti fəallıq göstərirdi. Qruplara verilən tapşırıq düzgün yerinə yetirildi, tam doğru cavablandırıldı. Şagirdlər "lovğa", "xəsis", "yalan", "tənbəl" və "pis" sözlərinin qarşısında səhv olaraq müvafiq şəkildə yazılmış "əliaçıq", "işgüzar", "yaxşı", "təvazökar" və "doğru" sözlərini düzgün ifadə etdilər: loğva-təvazökarlıq, xəsis-əliaçıq, yalan-doğru, tənbəl-ışgüzar, pis-yaxşı. Lovğalığa aid atalar sözləri söylədilər. Digər bir tapşırıqda nöqtələrin yerinə müvafiq olaraq "siçan" və "dəvə" sözlərini işlətdilər: "Dövlətdə dəvə, övladda nəvə. Qorxusundan siçan deşiyi axtarır. Dəvə kimi kinlidir. Cibində siçan oynayır. Dəvədən böyük fil var".

"Açıq dərs"də müəllim məqsədinə nail oldu. Nəticə: Lovğalıq, özünü öymək, "mənəm-mənəm" demək və hamıya yuxarıdan aşağı baxmaq meyli insanı fəallıq və təşəbbüskarlıqdan məhrum edir, onun kollektiv qarşısında hörmətdən düşməsinə səbəb olur. Belə adamları heç kim xoşlamır və heç kim onlarla ünsiyyətə girmək istəmir. Əsl insana xas olan

gözəl, nəcib sifətlərdən biri sadəlik və təvazökarlıqdır. Sadə və təvazökar adamları hamı sevir və onlara hörmət edir.

“Açıq dərslər”dən sonra məktəbin direktoru Şərafət Hacıyeva, direktorun müavini Hicran İsmayılova və ibtidai sinif müəllimi Səmayə Həsənova fikirlərini bildirdilər.

Səmayə Həsənova: “Motivasiya mərhələsi çox vaxt aparıldı. Uşaqlar sual-cavabda yaxşı iştirak edirdilər. Lakin bəzi uşaqlar sual-cavabdan kənar qalırdı. Sonra uşaqlar aktivləşdilər. İnsana məxsus mənəvi keyfiyyət ön planda oldu. Qiymətləndirmə vaxtında aparıldı”.

Hicran İsmayılova: “Mövzunun motivasiya hissəsinə çox vaxt verildi. Qruplarla iş aparıldı. Şagirdlərin nitqi aydın, səlis, fikirləri dolğun idi. Qiymətləndirmə meyarları əsasında aparıldı və qiymətlər “Məktəbli kitabçası”nda qeyd olundu”.

Şərafət Hacıyeva: “Könül müəllim hər bir dərsinə yaradıcı yanaşır. Peşəkarlığı yüksək səviyyədir, öz təcrübəsini həmkarları ilə bölüşməyə hər zaman hazırdır və bölüşür də. Könül müəllim dərslərin mərhələlərinə düzgün əməl etdi. Motivasiyanı çox yaxşı qurdu. Mövzunu şagirdlərə tam aydınlığı ilə çatdırdı. Düzgün, ədalətli qiymətləndirmə aparıldı. **Ulu öndər Heydər Əliyev demişdir:** “Müəllim olmaq həm şərəfli, həm də çətin bir vəzifədir”. Könül müəllim də həm şərəfli, həm də çətin vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə gəlir”.

Çin mütəfəkkiri Konfutsi söyləmişdir: “Alıncaq müəllim şagirdi öyrəndə və tərbiyə edəndə onu irəliyə aparır, arxasınca dartmır, onda maraqlı oyaq, məcbur etmir, ona yol göstərir, lakin yolu sərbəst getməyə imkan yaradır. Nə qədər ki, o şagirdə yol açır, deməli, ona düşünmək imkanı verir. Müəllimlə şagirdin arasında müstəqilliyin yaranması, şagirdə bilik qazanmasının asanlaşması və düşünmək imkanının verilməsi, məhz bunlar müəllimlik məharətidir”. Bütün bu keyfiyyətlər Könül müəllimdə var və bu da ona uğur qazandırır, adı həmişə hörmətlə çəkilir.

“Təhsil problemləri”, 24-31 may 2017

LAYİHƏ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ

May ayının 19-da Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Rafiq Nəsrəddinov adına 39 nömrəli tam orta məktəbdə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi Təhsilə Dəstək Mərkəzinin “Ən yaxşı dərslər” layihəsi çərçivəsində səkkiz dərslər dinlənilmişdir. Dərsləri Azərbaycan bölməsində Azərbaycan dili fənnindən 10b sinfində “Natiqlik sənəti” mövzusunda Dilarə Cəfərova, Ədəbiyyat fənnindən 9a sinfində “X.R.Ulutürk. Qayıtar mənə qüdrətimi, Azərbaycan” mövzusunda Gülnarə Zeynalova, İngilis dili fənnindən 9b sinfində “Hər şəhərin öz hekayəsi var!” mövzusunda İradə Rəhimova, İngilis dili fənnindən 10a sinfində “Televiziya və media” mövzusunda Svetlana Ləzgiyeva, rus bölməsində Rus ədəbiyyatı fənnindən 5ç sinfində “R.Berdberi. Vsyo letov odin den” mövzusunda Esmiralda Orucəliyeva, Ümumi tarix fənnindən 6ç sinfində “Qədim Romanın mədəniyyəti” mövzusunda Gülnarə Tanqırverdiyeva, Rus dili fənnindən 8ç sinfində “Obosobleniye opredeliny” mövzusunda Gözəl Qarayeva və “Ümumi tarix” fənnindən 9ç sinfində “Çin, Yaponiya və

Koreya” mövzusunda Lalə Abdullayeva aparırdılar. Dərsləri Təlimə Dəstək Mərkəzinin direktoru Samirə Bektaşi, direktor müavini Züleyxa Ələkbərova, Lətifə Əzimova, amerikalı pedaqoq-alim Rae Roberts, 193 nömrəli tam orta məktəbdən Sevda Zeynalova, Raisə Yuxayeva, Vahid Nağıyev, Məhəməd Babayev, Sülhanə Vəliyeva, Natalya Yakovenko, 207 nömrəli tam orta məktəbdən Gülşən Babayeva, Fəridə Səlimova, Mehriban Əliyeva, Zülfüyyə İsmayılova, Ramilla Muxtarova, 258 nömrəli tam orta məktəbdən Mehriban Həsənova, Fəzil Muradov, Talehə Abbasova, 177 nömrəli tam orta məktəbdən Bahar Mahmudova, Şeydo Məmmədli, Xuraman Əhmədova, İradə Bayramova, İradə Səlimova, 57 nömrəli tam orta məktəbdən Rəhilə Tomtuyeva, Fatma Abbasova, 39 nömrəli tam orta məktəbin müəllimləri və başqaları dinlədilər.

Azərbaycan dili fənni üzrə 10b sinfində keçilən dərslərin məqsədi şagirdlərdə natiqlik sənəti, onun növləri və xüsusiyyətləri haqqında, görkəmli natiqlər haqqında əldə olunmuş biliklərin təkrarlanaraq möhkənlənməsinə nail olmaq idi. Dərsin gedişində şagirdlər natiqlik sənəti, antik natiqlər haqqında öz fikir və mülahizələrini sərbəst şəkildə ifadə etdilər. Aristoteldən, Siserondan və natiq olmaq üçün Demosfenin hansı çətinliklərlə üzləşməsindən və istəyinə çatdığından söhbət açdılar. Azərbaycanın məşhur, görkəmli natiqləri haqqında məlumat verən şagirdlər dahi Nizami, Füzuli, Sədi Şirazi, Nəsimi, Nəsirəddin Tusi və başqalarından nümunələr gətirdilər. Natiqlik sənətinin əsas şərtlərindən, xüsusiyyətlərindən məlumatlar təqdim olundu. Bəzi şagirdlər natiqlik sənətinin sahələri, növləri – akademik natiqlik, inzibati-idarə natiqliyi, siyasi natiqlik, bədii natiqlik və işgüzar natiqlik haqqında ətraflı məlumatlar çatdırdılar. Növbəti mərhələdə dünyada tanınan mərhum ümummilli lider, dahi şəxsiyyət, bənzərsiz natiq Heydər Əliyevin natiqliyi haqqında geniş məlumat təqdim olundu, görkəmli dövlət xadiminin çıxışlarından bəzi məqamlar göstərilməklə dinləndi. Şagirdlərdən bir neçəsi natiq kimi çıxış edərək, işğal

olunmuş torpaqları və torpaq uğrunda canından keçmiş milli qəhrəmanları xatırladı. Mövzuya uyğun slaydlar nümayiş olundu, şagirdlər “And olsun” şeirindən bir parça söyləyib, natiqlik məharətini nümayiş etdirdilər.

Qruplar bir-birlərinin cavablarını müzakirə etdilər və müəllim qiymətləndirmə apardı. Müəllim şagirdlərə evdə Heydər Əliyevin məşhur nitqlərindən birini tapıb oxumağı, natiqlik sənətinə, onun tələblərinə necə əməl olunduğuna, natiqlik sənətinin imkanlarından necə istifadə edildiyinə diqqət yetirməyi və nümunələr gətirib şərh etməyi tapşırırdı.

Nərimanov rayonundakı 39 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan və rus bölmələrində Təhsilə Dəstək Mərkəzinin “Ən yaxşı dərs” layihəsinə uyğun olaraq keçirilən dərslərin geniş təhlili və müzakirəsi aparıldı. TDM-in əməkdaşları, rayon məktəblərinin ixtisas fənn müəllimləri, dərsi dinlənilmiş digər müəllimlər fəal şəkildə öz fikirlərini bildirdilər. Tövsiyə xarakterli çıxışlar maraqla dinləndi. Dərsləri aparən fənn müəllimlərinin fəaliyyəti ümumən qənaətbəxş hesab edildi. **Məktəbin direktoru Tahirə Şükürova** TDM-in əməkdaşlarına, dərsləri diqqətlə dinləyib müzakirə zamanı çıxış edənlərə, ümumiyyətlə, tədbirdə iştirak edən hər bir kəsə pedaqoji kollektiv adından öz dərin təşəkkür və minnətdarlığını ifadə etdi.

“Təhsil problemləri”, 01-07 iyun 2017

YER KÜRƏSİ EVİMİZDİR

Bakı şəhərinin Binəqədi rayonunda məskunlaşmış Füzuli rayon 48 nömrəli tam orta məktəb rayonun yaxşı göstəriciləri ilə fərqlənən ümumtəhsil ocaqlarından biridir. Otən ilki nailiyyətlərlə arxayınlaşmayan pedaqoji kollektiv 2016-2017-ci tədris ilini də uğurla başa vurmaq əzmindədir. Cari tədris ilinin əvvəlindən bəri müəllim və şagirdlərin təhsildə qazandıqları uğurlar, müxtəlif mövzularda keçirdikləri tədbirlər bunu söyləməyə əsas verir. Məktəbdə növbəti “açıq dərs”i dördüncü “a” sinfində “Həyat bilgisi” fənnindən “Yer kürəsi bizim evimizdir” mövzusunda Ülviyyə Zülfüqarova apardı. Dərsi məktəbin direktoru Şərafət Hacıyeva, direktorun müavini Hicran İsmayılova və ibtidai sinif müəllimləri dinlədilər.

Dərsin bəzi məqamlarından qeydlər:

– Proyektor vasitəsi ilə “Yer kürəsi bizim evimizdir” süjeti nümayiş etdirildi. Müəllim şagirdlərdən soruşdu ki, süjetdə nə görürsünüz? Göstərilən süjeti necə başa düşürsünüz?.. Şagirdlərdən düzgün cavablar alan müəllim sonra onların diqqətini süjetdəki ağlayan Yer kürəsinə yönəltdi. Şagirdlər bir-birindən maraqlı fikirlərini söylədilər.

Müəllim tədqiqatın aparılmasına şagirdlərə 10 dəqiqə vaxt ayırdı. Sual belə idi: “Siz Yer kürəsini qoruyardınız?” “Meşə”, “Dəniz” və “Səma” qrupları tapşırılan işi fəal sürətdə yerinə yetirib növbə ilə öz təqdimatlarını etdilər. “Meşə” qrupunun şagirdləri “Əgər mən meşə olsaydım, insanlara nə deyərdim?” sualını cavablandırıldı və bir neçə atalar sözü söylədilər. “Dəniz” qrupunun şagirdləri “Əgər mən dəniz olsaydım, insanlara nə deyərdim?” sualını cavablandırıldı və təbiətə aid mahnı ifa etdilər. “Səma” qrupunun şagirdləri isə “Əgər mən səma olsaydım, insanlara nə deyərdim?” sualını cavablandırmaqla təbiətə aid çəkdiqləri rəsmi göstərdilər.

Şagirdlər test tapşırıqlarını da düzgün yerinə yetirdilər. Jəslə kəsilmək üzrə olan bitki və heyvanların bir qisminin dını çəkdiilər. Həmin bitki və heyvanların adlarının “Qırmızı itab”a düşdüyünü söylədilər.

Dərsin ümumiləşdirmə və nəticəsi: “Əgər dövlətin hər bir vətəndaşı yaşadığı mənzilini yox, şəhərini, ölkəsini, dünyanı EVİ hesab edə bilsə, su hövzələrimizdə, meşələrimizdə, nəmləkətimizdə olan flora və fauna “soyqırımına” məruz qalmaz. Ciyərlərimizə təmiz havanı çəkib, təmiz su içə bilərik. Jəlin unutmayaq ki, bizim yalnız bir evimiz var – Yer kürəsi. Jər kürəsinin həyatiliyinin, müxtəlifliyinin və gözəlliyinin jorunması müqəddəs borcudur”.

Mövzu şagirdlər tərəfindən mənimsənildi. Müəllim neyar cədvəlindəki əməkdaşlıq, təqdimat, fəallıq və nəticə jrafalarında qrupların qiymətlərini yazdı. Şagirdlərə evdə “Yer kürəsi bizim evimizdir” mövzusunda şəkilli mətn yazmağı apşırıldı.

Məktəbin direktoru Şərafət Hacıyeva “Kaspi” Təhsil Şirkətinin təşkil etdiyi sınaq imtahanlarında dördüncü sinif şagirdləri arasında yüksək nəticə topladığına görə Telnaz Həsənzadənin Sertifikata layiq görüldüyünü bildirdi. Sonra Sertifikatı Telnaz Həsənzadəyə təqdim etdi, ona və bütün şagirdlərə yaxşı oxumağı, tədbirlərdə fəal iştirak etməyi arzuladı və söylədi ki, bizim hər birimiz vətəni sevməli, ana təbiəti qorunmalıyıq. Bu bizim hamımızın müqəddəs borcudur.

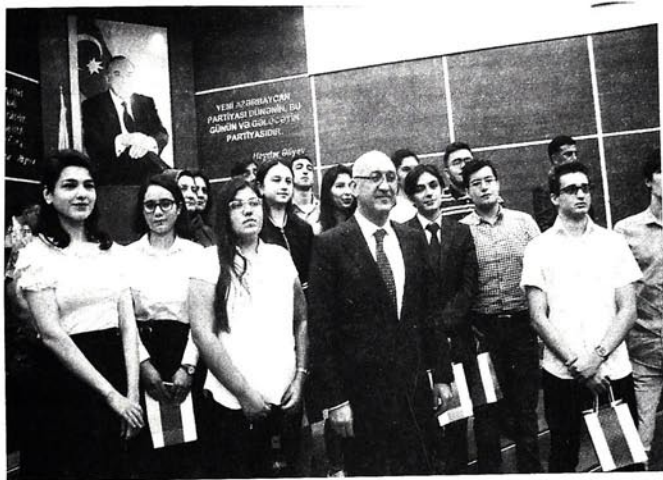
Məktəbin direktoru Şərafət Hacıyeva, direktorun müavini Hicran İsmaylova və ibtidai sinif müəllimləri Ülviyyə Zülfüqarovanın keçdiyi “açıq dərs”dən razı qaldıqlarını, bəzi şagirdlərin daha fəal olduqlarını ayrıca qeyd etdilər. Şərafət müəllim Ülviyyə Zülfüqarovanın hələ gənc olmasını, kiçikyaşlı məktəblilərlə həvəslə işləməsinə dilə gətirdi, ona və digər müəllimlərə gənc nəslin təlim-tərbiyəsində uğurlar arzuladı.

“Təhsil problemləri”, 24-31 may 2017

MƏZUNLARIN UĞURLARI

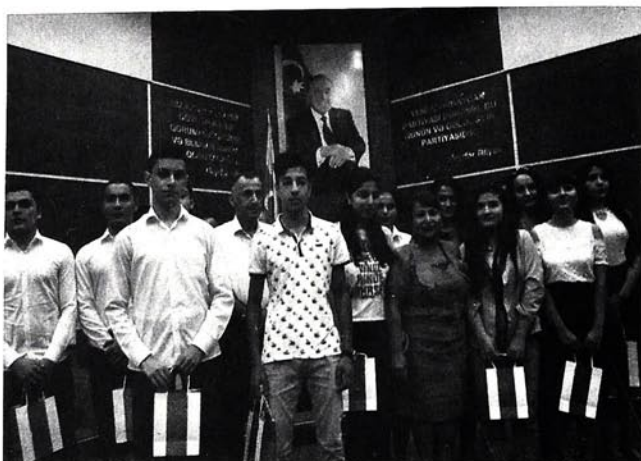

YÜKSƏK BAL TOPLAYAN MƏZUNLARLA GÖRÜŞ

Nizami Rayon İcra Hakimiyyətində 2017-2018-ci tədris ilinin başlanması münasibəti ilə yüksək balla ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuş gənclərlə görüş keçirildi. Tədbiri giriş sözü ilə Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Arif Qasımov açdı. Ölkəmizdə təhsilimizin inkişafına, böyüyən nəslin tam orta təhsil almasına, gənclərin ali təhsilli mütəxəssislər kimi yetişməsinə göstərilən diqqət və qayğıları xüsusi vurğuladıqdan sonra sözü Gülnaz İsrafilovaya verdi.

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Gülnaz İsrailova 2016-2017-ci tədris ilində təhsildə qazanılmış uğurlardan ətraflı danışdı. Qeyd etdi ki, ötən tədris ilində Nizami rayonunun tam orta ümumtəhsil məktəb və liseylərini 1977 nəfər bitirib, onlardan 1825 nəfəri ali məktəblərə sənəd verib, 1191 nəfəri, yəni 65,3%-i tələbə adını qazanıb. Ötən il isə bu göstərici 58,6% olub. Ali məktəblərə qəbulun nəticələri təhlil edilərkən müəyyən olunub ki, bu il 62 nömrəli məktəb-lisey 91,8% (ötən il 76,9%), kimya-biologiya təmayüllü lisey 88,9% (ötən il 66,6%), “Zəngi” liseyi 79,8% (72,2%) nəticə əldə edib. Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyi 2016-2017-ci dərslər ilində 40 nəfər bitirib, onlardan 30 nəfəri Azərbaycanın müxtəlif təhsil müəssisələrinə, 10 nəfəri isə xüsusi proqramla xarici ölkələrin ali məktəblərinə qəbul olunub.

2017-ci ildə rayon üzrə 1 nəfər 700 bal (ötən ildə 1 nəfər), 123 məzun 600-dən yuxarı bal (ötən il 121 nəfər) toplayıb, onlardan 58 nəfəri (ötən il 41 nəfəri) 650 baldan yüksək nəticə göstərib. Məzunları 600-dən yuxarı bal toplayan

məktəblər bunlardır: 220 nömrəli məktəb liseyi 17 nəfər (onlardan bir nəfəri 700 bal), “Zəngi” liseyi 10 nəfər, 62 nömrəli məktəb-lisey 9 nəfər, 32,145 və 210 nömrəli məktəblərin hər birindən 8 nəfər, kimya-biologiya təmayüllü lisey 8 nəfər, 70 nömrəli məktəb-lisey 7 nəfər, Akademik Zərifə Əliyeva adına lisey 7 nəfər, 12 nömrəli məktəb 6 nəfər.

500-dən yuxarı bal toplayan məzunların sayı isə 210 nəfərdir (ötən il 184 nəfər). Ötən il 2 nəfər qızıl medala layiq görülmüşdüsa, bu il onların sayı 5 nəfərdir. Qızıl medal alanların 1 nəfəri 62 nömrəli məktəb-liseyin, 1 nəfəri 220 nömrəli məktəb-liseyin, 2 nəfəri “Zəngi” liseyinin, 1 nəfəri Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin məzunudur. 4 nəfər gümüş medala (ötən il 2 nəfər) layiq görülüb ki, onlardan 1 nəfəri 145 nömrəli məktəbi, 3 nəfəri isə Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyi bitirib.

Respublika fənn olimpiadasında ötən il 14 şagird, bu il isə 18 şagird fərqlənib. Onlardan 6-sı Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin, 5-i kimya-biologiya təmayüllü liseyin, 2-si 62 nömrəli məktəb-liseyin, 2-si 220 nömrəli məktəb-liseyin, 3-ü “Zəngi” liseyinin, 70 nömrəli məktəb-liseyin şagirdidir. Beynəlxalq olimpiadalarda isə 9 nəfər fərqlənib (ötən il 5 nəfər). Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin və 251 nömrəli məktəbin 6 şagirdi, 251 nömrəli məktəbin 2 şagirdi, 145 nömrəli məktəbin 1 şagirdi uğur qazanıb.

Rayonun ümumtəhsil ocaqlarının məzunlarından 47 nəfəri xüsusi proqramla imtahan verərək xarici ölkələrin aparıcı ali məktəblərinə qəbul olunub. Onlardan 29-u Türkiyə, 8-i Rusiya, 4-ü Macarıstanın ali məktəblərində təhsil alacaq. ABŞ, Polşa, İngiltərə, Fransa, Çin və Estoniyada –cəmi 6 nəfər (hər-sində 1 nəfər olmaqla) ölkəmiz üçün vacib olan ixtisaslara yiyələnəcək.

2011-2017-ci illərdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti hesabına Nizami rayonunda 16 məktəb, Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin diqqət və qayğısı sayəsində 1 məktəb təmir edilib.

Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Gülnaz İsrafilovanın çıxışından sonra söz 62 nömrəli məktəb-liseyin direktoru Mətanət Cabbarlıya, 680 bal toplayaraq tələbə adını qazanmış Kamal Səlimova və 685 bal toplayaraq ali məktəbə daxil olmuş 229 nömrəli məktəbin məzunu Azər Əmirovun atası Azad Əmirova verildi. Onların hər biri qazanılmış nailiyyətlərdən qürur duyduqlarını, ölkə və rayon rəhbərliyinə göstərdikləri diqqət və qayğıya görə öz dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər. Müəllimlərin zəhmətini yüksək dəyərləndirib, onların yetirmələrinə yeni uğurlar arzuladılar.

Tədbir yüksək balla ali məktəblərə daxil olmuş məzunların mükafatlandırılması ilə başa çatdı. **Hədiyyələri Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Arif Qasimov**, millət vəkilləri, rayonun müəssisə və təşkilat rəhbərləri tələbə adını qazanmış gənclərə təqdim edib, onlara yeni-yeni uğurlar diləyib xatirə şəkilləri çəkirdilər.

“Təhsil problemləri”, 24-30 sentyabr 2017

BU GÜNÜN TƏLƏBƏSİ, SABAHIN MÜTƏXƏSSİSİ

“Biz istəyirik ki, gənc nəsil bilikli olsun, eyni zamanda, vətənpərvərlik ruhunda təhsil alsın. Təhsil bizim gələcəyimizdir, inkişaf perspektivlərimizi müəyyən edən ən başlıca sahədir”.

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham Əliyev*

Dövlət İmtahan Mərkəzi 2017-2018-ci tədris ili üçün ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu işini yekunlaşdırıb. On minlərlə oğlan və qız tələbə adına layiq görülüb.

Rəcəbli Aysən Malik qızı Bakı Dövlət Universitetinin Hüquqşünaslıq, Qələndərzadə Günel Eldar qızı Hidrometeorologiya, Ramazanlı Solmaz Rövşən qızı Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Maliyyə (tədris ingilis dilində), Hacızadə Gülay Novruz qızı “ADA” Universitetinin Beynəlxalq münasibətlər, Bağıyeva Günel Nüsrət qızı Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasının Dizayn, Qurbanlı Aydan Sücaət qızı Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Univeersitetinin Aktyor sənəti, Rəsulova Nəzmiyyə Mirdavud qızı Bakı Qızlar Universitetinin Təhsildə sosial-psixoloji xidmət, Bayramova Səma Bayram qızı isə İbtidai sinif müəllimliyi, Məmmədov Ayxan Sehran oğlu Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Ekologiya mühəndisliyi, Cəbizadə Emil Samit oğlu Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin Sənayenin təşkili və idarə olunması, Rəhman-zadə Samir Tağı oğlu Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Fiziki tərbiyə və çağırışa qədərki hazırlıq müəllimliyi, Rüstəmov Zaur Eldar oğlu Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin Sənayenin

təşkil və idarə olunması ixtisaslarına qəbul olunublar. Məmmədova Aytac Fikrət qızı Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kollecinə Statistika, Hüseynova Sona Mahir qızı Naxçıvan Tibb Kollecinə Tibb bacısı işi, Əhmədova Nərmən Adil qızı Odlar Yurdu Kollecinə Peşə təlimi və İsrailova Günay Heyyət qızı 2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kollecinə Laboratoriya diaqnostikası ixtisaslarına qiyələncəklər.

Ali və orta ixtisas tədris ocaqlarına qəbul olunmuş gənclərin hamısına təbriklərimizi ünvanlayır, yeni-yeni uğurlar diləyir və onlardan bir neçəsi ilə oxucularımızı yaxından tanış edirik.

Bağiyeva Günel Nüsrət qızı 9 yanvar 2000-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya gəlib. 2006-cı ildə Suraxanı rayonunun Əmircan qəsəbəsindəki 97 nömrəli tam orta məktəbə qədəm qoyub. Bir neçə il sonra təhsilini həmin qəsəbədəki 114 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirib və bu il – 2017-ci ildə buraxılış imtahanını müvəffəqiyyətlə verib. Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında Dizayn ixtisasına qəbul olub.

- İlk müəllimimi – mənə yazıb-oxumağı öyrədən Nahidə müəllimi heç vaxt unutmayacam. Məktəb illərində qazandığım biliklərə, dünyagörüşümə, sabaha doğru düzgün istiqamətlənməyimə görə müəllimlərimə, o cümlədən məktəbin direktoru Əməkdar müəllim Ceyran Novruzovaya, sinif rəhbərim olmuş Adilə müəllimə, tarix müəllimim Rizvan Həmidova, riyaziyyat müəllimim Daşqın müəllimə və başqalarına dərinləndirən minnətdaram. Sevindirəm ki, müəllimlərimin, valideynlərim – Bağiyev Nüsrət Kamil oğlunun, Bağiyeva Afət Zair qızının çəkdiyi zəhməti, göstərdikləri etimadı layiqincə doğrultmuşam. Çalışacağıma ki, tələbəlik illərində seçdiyim ixtisasın sirlərinə dərin-

dən qiyələnməklə müəllim və valideynlərimin başını həmişə uca edim. Bakı Qızlar Universitetində Təhsildə sosial-psixoloji xidmət ixtisasına qiyələnen III kurs tələbəsi, bacım Əminəyə və 114 nömrəli tam orta məktəbin şagirdi qardaşım Murada təhsildə uğurlar arzulayıram. Özümün isə necə yaxşı dizayner olacağımı gələcək göstərəcəm. Arzum və istəyim sonsuzdur. Necə deyərlər, pillə-pillə. İnşallah!

Ramazanlı Solmaz Rövşən qızı ali məktəblərə qəbul imtahanında 662 bal toplayaraq Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tədris ingilis dilində aparılan Maliyyə ixtisasına qəbul olub.

Solmaz Ramazanlı 2000-ci aprelin 7-də Bakı şəhərində təvəllüd edib. 2006-2014-cü illərdə Respublika İncəsənət Gimnaziyasında təhsil alıb. 2014-cü ildə akademik

Zərifə Əliyeva adına liseyə qəbul olunub. Bu təhsil ocağında oxuduğu müddətdə lisey daxili qiymətləndirmələr və sınaq imtahanlarında həmişə yüksək nəticələr göstərmiş, lisey rəhbərliyi tərəfindən mükafatlandırılıb. 2017-ci ildə Coğrafiya fənni üzrə Respublika Olimpiadasında qızıl medala layiq görülmüş. Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki akademik Zərifə Əliyeva adına liseyi də qızıl medalla başa vurub. Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbarovun 4 avqust 2017-ci ildə imzaladığı “Ümumi təhsil müəssisələrinin məzunlarının qızıl və gümüş medalla təltifi haqqında” əmrdə Solmaz Ramazanlının da adı vardır. (“Azərbaycan müəllimi” qəzeti, 11 avqust 2017-ci il). İnanırıq ki, Solmaz tələbə adını da inamla doğruldacaq, seçdiyi ixtisasa mükəmməl qiyələncə, valideynlərinin və müəllimlərinin etimadını bir daha doğruldaçaqdır.

Qurbanlı Aydan Sücaət qızı
30 sentyabr 2000-ci ildə Biləsu-
var rayonunun Ağayrı kəndində
anadan olub. 2006-2017-ci illərdə Sabunçu rayonunun Bilgəh qəsəbə-sindəki Telman İsgəndərov adına 142 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Buraxılış imtahanında yüksək nəticə göstərüb. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Aktyor sənəti ixtisasına daxil olub.

- 10 mart 1873-cü il. Bu tarix Azərbaycan mədəniyyətin-də unudulmaz bir gündür. Məhz həmin tarixdə böyük maarifçi Həsən bəy Zərdəbinin təşəbbüsü, dramaturq Nəcəf bəy Vəzirov və aktyor Əsgər ağa Adıgözəlovun (Goraninin) fəal iştirakı ilə Mirzə Fətəli Axundzadənin “Lənkəran xanının vəzirli” kome-diyası səhnələşdirilib. Bakı realni məktəbinin teatr həvəskarları tərəfindən hazırlanmış tamaşa ilə peşəkar teatrımızın təməli qoyulub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev-in 1 mart 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə 10 mart – Milli Teatr Günü təsis edilib.

Uşaq vaxtından aktyor olmaq və səhnəyə çıxmaq arzusu xəyalımda canlanmışdır. Bu həyatda hər kəsin bir ümdə məq-dəsi var. Mənim üçün də ən gözəli ilk növbədə çalışıb universi-tetə qəbul olmaq idi. Şükürlər olsun ki, arzum gerçəkləşdi, tələ-bə adını qazandım. Universitetdə fəaliyyət göstərən “Səda” Tədris teatrında çıxış edəcəyimə, uğur qazanacağıma da əmi-nəm. Fikrimcə, məqsədinin arxasınca getsən, əminəm ki, istə-diyin uğuru əldə edə bilərsən. Təbii ki, bu yolda dəyərli müəl-limlərimizin də rolu böyükdür. Mən məzun olduğum mək-təbin direktoru, Əməkdar müəllim Gülnaz xanım Abdullayeva-ya və bütün müəllimlərimə sonsuz minnətdarlığımı bildirirəm. Ümid edirəm ki, gələcək həyatımda da uğurlar əldə edərək,

doğma məktəbimizin adını layiqincə tanıdaram. Hər zaman mənə dəstək olan valideynlərimə və müəllimlərimə minnət-daram.

Hacızadə Gülay Novruz
qızı “ADA” Universitetinin I
kurs tələbəsidir. Onun yaxın
qohumu, həmyaşıdı və rəfiqəsi
Qələndərzadə Günel Eldar qızı
isə Bakı Dövlət Universitetinin
Hidrometeorologiya ixtisasına
527 balla dövlət sifarişi əsasında
qəbul olunub. Gülay da, Günel də qarşıya qoyduqları məqsədə çatmaqla ata-analarının və müəl-limlərinin etimadını tam doğrul-dub.

Məlumat üçün qeyd edək ki, “ADA” Universiteti 13 yanvar 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikası Preziden-tinin sərəncamı ilə Azərbaycan Diplomatik Akademiyası və İnformasiya Texnologiyaları Universitetinin əsasında Azər-baycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin nəzdində yara-dılıb. Bakalavriat səviyyəsində təhsil 4 ildir və ingilis dilində aparılır.

Hacızadə Gülay: - 19 fevral 2000-ci ildə Naxçıvan şəhə-rində anadan olmuşam. İlk təhsilimə Bakıdakı 291 nömrəli Araz Ekologiya Liseyində başlamışam. Tam orta təhsilimi isə Naxçıvan şəhər 12 nömrəli məktəbdə başa vurmuşam. “ADA” Univeristetini ilə 9-cu sinifdə oxuyanda tanış oldum və buraya qəbul olunmağı qarşıma məqsəq qoydum. Qəbul imtahanında 571 bal toplayaraq universitetin Beynəlxalq münasibətlər ixti-sasını birinci yerdə seçdim və xoşbəxtəm ki, istəyimə çatdım. Universitetdə tədrisin ingilis dilində aparılması məni heç də narahat etmir. Bu dildə mükəmməl təhsil alacaq, Vətənimə hər yerdə, hər zaman layiqincə təmsil edəcəyəm.

Bayramova Səma Bayram qızı Xəzər rayonunun Buzovna qəsəbəsində fəaliyyət göstərən 234 nömrəli tam orta məktəbi bu il bitirib.

Yuxarı siniflərdə oxuyarkən gələcəkdə müəllim olmaq, özü də kiçikyaşlı məktəblilərə yazıb-oxumağı öyrətməyi arzulayıb. Atalar demişkən, niyyətin hara, mənzilin ora. Qəbul imtahanlarından sonra ixtisas seçimi zamanı tərdüdüd etmədən üç universitetin ibtidai sinif müəllimliyi ixtisasını seçib. Əsas məqsədi respublikamız üçün qadın pedaqoji kadrları yetişdirmək olan Bakı Qızlar Universitetinə qəbul olunub. Geniş maddi-texniki imkanlara malik Bakı Qızlar Universitetinin məzunları Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilmiş dövlət nümunəli diplomlar əsasında ümumtəhsil məktəbləri, məktəbəqədər tərbiyə müəssisələri və ali təhsil ocaqlarında uğurla çalışırlar.

Səma Bayramova deyir ki, müəllimlərinə, təhsil mütəxəssislərinə bu universitet haqqında geniş məlumat alıb. Düzdür, müəllim olmaq, kiçikyaşlı məktəblilərlə işləmək çətin-dir, lakin olduqca məsuliyyətli və şərəfli bir işdir. Seçdiyi peşənin nəzəri və təcrübi biliklərini əzmlə mənimsəyəcəkdir. Orta məktəb müəllimləri və valideynləri də Səmanın universitetdə yaxşı təhsil alacağına, bacarıqlı, təcrübəli müəllim olacağına böyük ümid bəsləyirlər.

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyev deyirdi: “Bu gün ölkəmizin qarşısında duran problemlərin həllində müəllimlərin fəal iştirakı xüsusi önəm kəsb edir. Azərbaycan müəlliminin bir məqsədi, bir amalı olmalıdır: “Azərbaycanımızı çiçəklənən, inkişaf edən, firavan, qüdrətli bir

dövlətə çevirməyə qadir, müstəqillik ideyalarına sadıq, özünü Vətənin azadlığı naminə fəda etməyə hər an hazır olan, yeni təfəkkür tərzini qavrayacaq müasir tələblərə cavab verən sağlam, əqidəli, milli ruhlu nəsil yetişdirmək!”

Ulu öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu milli təhsil siyasətini onun layiqli varisi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev layiqincə davam etdirir.

“Təhsil problemləri”, 16-23 sentyabr 2017

İNAM OLAN YERDƏ

GÜNAY MÜƏLLİM SÖYLƏDİ Kİ....

Bakı şəhəri, Xətai rayonunun ərazisində yerləşən 269 nömrəli tam orta məktəbdə öz işinə tam məsuliyyətlə yanaşan qabaqcıl müəllimlər, həmçinin bütün fənləri dərindən öyrənməyə çalışan, ictimai işlərdə fəallıq göstərən şagirdlər çoxdur. Məktəbin direktoru, əməkdar müəllim Alla Vəzirova onların fəaliyyəti, əldə etdikləri uğurlar barədə həmişə qürurla söhbət açır. Pedaqoji şurada, tədris ilinin sonunda aparılan söhbətlərdə

qazanılmış nailiyyətləri xüsusi qeyd edir, müəllim və şagirdlərin təhsildə, müxtəlif müsabiqə və yarışlarda əldə etdikləri müvəffəqiyyətləri yüksək dəyərləndirir.

Günay Namiq qızı Babatovanın nüfuzu pedaqoji kollektivdə, xüsusilə, ibtidai sinif müəllimləri arasında çox yüksəkdir. Ötən tədris ilindən yaxşı tanıdığım (Qəzetimizin 16-23 yanvar 2016-cı il tarixli nömrəsində onun uğurlarından ətraflı söhbət açmışıq) Günay müəllim söhbət zamanı dedi:

– Artıq 5 ilə yaxındır ki, müəllim işləyirəm. Özü də ibtidai sinif müəllimi. Bu ad mənim üçün o qədər uca və şərəflidir ki, bunu sözlə izah etmək olmur. Hər bir valideyn övladını mənə əmanət edir. Sən ona bilik, bacarıq, vərdiş verməklə yanaşı, həyatın həqiqətlərini izah etməli, gələcəyə hazırlanmalı, yolunda mayak olmalısən. Ona bu həyatda yerini tutmağa kömək etməli, yol göstərməlisən. Bir sözlə, ən məsuliyyətli işi çiyində daşımalısən.

İndi mən 3a sinifdə dərs deyirəm. Sinfin hər bir fidanı bacarıqlı və məsuliyyətlidir. Hər gün sinfə girəndə “Nə yaxşı ki, bu peşəni seçdim” deyirəm. Çünki fidanlarımı öz valideynlərindən az istəmirəm. Sinifimdə 32 şagird var. Onlar hər gün yeni bilik və bacarıq əldə etmək üçün məktəbə həvəslə gəlirlər. Dərin düşüncəsi, ağılı, diqqəti ilə seçilən bəzi şagirdlərimin adını çəkmək istəyirəm: Rəşid Məmmədov, İslam Qurbanov, Günay Məmmədli, Fidan Sultanova, Nurlan Muxtarov, Aylın Məmmədli, Tərlan Cəfərzadə və başqaları. Bu şagirdlərin arasında Günay Məmmədli savadı, tərbiyəsi, təmkinli olması ilə seçilir. Günay çox çalışqan, bilikli, bununla bərabər, intizamlı şagirdidir. Suallara verilən bütün cavabları bilsə də, sinif qaydalarına əminliklə riayət edir və intizamlı şagird kimi əl qaldırır, suallara cavab verir. Bütün fənlərə ciddi yanaşan Günay musiqi və texnologiya dərslərində də öz bacarığı ilə seçilir, hətta müəlliminə də kömək edir. Bir sözlə, Günay hər bir müəllimin arzusunda olduğu bir şagirdidir. Mən çox şadam ki, Günay kimi şagirdlərin müəllimiyəm.

Günay Məmmədlinin babası, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, “Qızıl qələm” mükafatı laureatı, Qabaqcıl təhsil işçisi Səməndər Məmmədov:

– Günay Tural qızı ilk nəvəmdir. Nəvələr, xüsusilə, ilk nəvə çox şirin olur. Bir baba və bir müəllim kimi nəvəmin təlim-tərbiyəsi ilə hər zaman maraqlanıram. Onun şagirdlər arasında fəal olması, yaxşı oxuması Günay müəllimi hər cəhətdən razı salması məni də sevindirir. Günay çox ağıllı, təmkinli, oxuyub öyrənməyi sevəndir. Soruşanda ki, gələcəkdə hansı peşənin, sənətin sahibi olacaqsan? Hansı sənəti, peşəni daha çox sevirsen? hər dəfə də cavab eynidir: “Baba göz həkimi olmaq istəyirəm”. İnanıram ki, Günay gələcəkdə hansı peşəni seçməsindən asılı olmayaraq xalqımızın ləyaqətli ziyalısı olacaq və mən ona inam kimi baxıram, bilirəm ki, babasının, nəslinin gümanını doğruldacaq.

Günayın bir dünya sevinclə dünyaya gəlməsini babası belə tərənnüm etmişdir:

*Allahın verdiyi paya min şükür,
Mələk tək dil açdı, güldü Günayım.
Bir dünya sevinclə gəldi dünyaya,
Çiçəkdi Günayım, güldü Günayım.*

*Anasının mahalıdı, kəndidi,
Nənəsinin noğuludu, qəndidi,
Babasının dəhnəsidi, bəndidi,
Şəkərdi Günayım, baldı Günayım.*

*Yaylağım, çəmənim, bahar, yazımdı,
Şirin duyğularım, xoş avazımdı,
Bayatım, nağılım, telli sazımdı,
Ayrıca bir cah-cəlalıdı Günayım.*

Günay müəllim deyir ki, Aylin, Fidan, Nurlan, Günay, Tərlan, Rəşid, İslam və digər fəal şagirdlərin hər biri haqqında ətraflı söhbət açmaq olar. Ümumiyyətlə, sinifdə zəif oxuyan şagird yoxdur. Hamısı çalışır ki, adları qabaqcıllar sırasında çəkilsin.

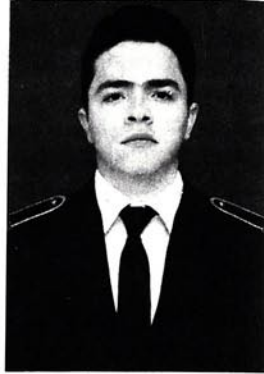
Günay müəllim şagirdlərini sevir və qırılmaz tellərlə onlara bağlı bir insandır. Eyni zamanda, şagirdləri də onu sevir. Rus ədəbi tənqidçisi və mütəfəkkiri V.Q.Belinski (1811-1848) deyirdi: “Tərbiyənin alət və vasitəsi məhəbbət, qayəsi isə insanpərvərlik olmalıdır. Uşaq öz məhəbbətini yalnız o adama bağlayır ki, o adam öz məhəbbətini uşağa işlə sübut etsin”.

İbtidai sinif müəllimi Günay Babatovaya və üçüncülərə cari tədris ilini yüksək nailiyyətlərlə başa vurmalarını arzulayıraq.

“Təhsil problemləri”, 24-28 fevral 2017

YENİ UĞURLARINA İNANIRIQ

Murad Nazim oğlu Bayramov 7 yanvar 1999-cu ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2016-cı ildə Suraxanı rayonundakı Ə.A.Eyvazov adına 275 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında 544 bal toplayaraq, tələbə adını qazanıb. Milli Aviasiya Akademiyasının İqtisadiyyat və Hüquq fakültəsində “Hüquqşünaslıq” ixtisası üzrə təhsilini davam etdirən Murad ilk semestrdə təyin edilmiş beş fəndən imtahanda ən yüksək nəticə göstərmiş.

Murad özü barəsində belə deyir:

– Tam orta məktəbdə yaxşı oxumaqla bərabər, ictimai işlərdə fəal iştirakıma görə dəfələrlə fəxri fərman və diplomlara layiq görülmüşəm. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin məktəblilər üçün keçirdiyi bir sıra təlim və təcrübələrdə iştirak etmişəm. Bu tədbirlərdə fəal iştirakım sayəsində məktəbimizi “Hökumət evi”ndə təmsil edə bildim. (Murad 5 noyabr 2015-ci ildə məktəbini “Hökumət Evi”ndə təmsil edib. Elə həmin ildə də məktəbdə “İlin çox uğur qazanan şagirdi” adına layiq görülüb. Ə.H.) Məktəbdə oxuduğum illərdə ciu-citsu idman növü ilə (döyüş, müdafiə) məşğul olmuşam.

(Murad 9 may 2014-cü ildə ciu-citsu idman növündə Bakı şəhər birinciliyi üzrə keçirilən yarışda I yeri, noyabrın 15-də respublika üzrə keçirilən çempionatda isə II yeri tutub. 5 may 2015-ci ildə kombat ciu-citsu idman növündən Daxili İşlər Nazirliyi “İdman” Cəmiyyətinin birinciliyində I yerə sahib olub. Ə.H.)

Hazırda müvəqqəti olaraq dayandırmışam. Tələbə yoldaşlarım mənə yaxşı oxumaqla bərabər, bir idmançı kimi də tanıyırlar. Onlar mənə “Veteran” ləqəbi veriblər. Odur ki, tələbə yoldaşlarım mənə ya sadəcə “Veteran”, ya da soyadımla müraciət edirlər. Çalışacağam ki, seçdiyim ixtisasa mükəmməl yiyələnəklə həm valideynlərimin, həm də tam orta və ali məktəb müəllimlərimin etimadını layiqincə doğruldum.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü “Qızıl qələm” mükafatı laureatı, qabaqcıl təhsil işçisi Səməndər Məmmədovun söhbətindən:

– Borçalının Faxralı kəndinin yetirdiyi ziyalıları, təsərrüfat rəhbərləri, görkəmli elm adamları və təhsil işçiləri ilə yalnız Borçalıda yox, bütün türk dünyasında məşhurdur. Bunlardan iki görkəmli ziyalının adını çəkmək kifayətdir: Mirzəza Əlizadə Gürcüstanda maarif nazirinin tatar məktəbləri üzrə müavini və Hidayət Turan Gürcüstanda yolların çəkilişində, körpü və tunellərin tikintisində müstəsna xidmətləri olan əvəzsiz bir mühəndis idi. Onun nəticəsi idi ki, ötən əsrin 30-cu illərində Hidayət Turan Türkiyədə Energetika naziri olub. Bu siyahını artırmaq da olar. Borçalının Ələsgəri sayılan şair Nəbi Misgin “Faxralı kimi ağır elim var mənəm” deyəndə yüzlərlə belə ziyalını nəzərdə tuturdu.

Muradın təmsil olunduğu nəsil Faxralıda sayılıb-seçilən nəsilərdən biridir. Bu nəsil Faxralıda “Qocalar” nəslidir. Öz tükünün üstündə dolanan, heyvandarlıq və təsərrüfatla məşğul olan xeyirxah bir nəsil. Bu nəslin ayrı-ayrı sahələr üzrə yetirdiyi ziyalıları çoxdur. Murad Bakıda anadan olmasına, təhsil almasına baxmayaraq dədə-baba nəslini olan Qocalar nəslinə üstə köklənib. “Maksim Rılski” mükafatı laureatı Abbas Abdulla Faxralıya həsr etdiyi şeirinin bir yerində deyir:

*Yad önündə biri sinsə,
Salam verməz ona kimsə.
Məclislərdə böyük dinsə,
Kiçik dinlər Faxralıda.*

Mən inanıram ki, Murad bu şeirlə aşılana əxlaqi mənəvənin üstündə köklənəcək. Muradın əsil-nəcabəti Faxralıdan olsa da Qoşakilsə kəndində yaşamış və hazırda da nəvə-nəticələri Faxralı kimi, Qoşakilsə kəndinə də ürəkdən bağlıdırlar. Muradın özü üçün isə ona doğma və əzizdir. Borçalının kəndlərini bir-birinə qarşı qoymağın qəti əleyhinədir. Həmişə deyər ki, vətən birdir, o bölünməz və parçalanmaz.

Zəhmət fədaisi olan insanların övlətidir Murad. Atası Nazimin, anası Sona xanımın qazanları iynənin ucundan çıxır.

Türk dünyasının söz fatehi olan Zəlimxan Yaqub demişkən, biz Murada inam kimi baxırıq və Murad elinin, obasının, nəslinin gümanını doğruldacaqdır. O, ağıllı, kamallı, atasınının zəhmətini qiymətləndirən övləddir. Mən onun iki əsas cəhətini qeyd etmək istəyirəm. Muradda dərkətmə və mühakimə qabiliyyəti məni tam qane edir. Mən inanıram ki, Murad gələcəkdə yaxşı hüquqşünas olacaq, ağılı və kamalı ilə öz yerini uca zirvələr səltənətində möhkəmləndirəcəkdir. Xalq şairi Osman Sarıvəlli demişkən:

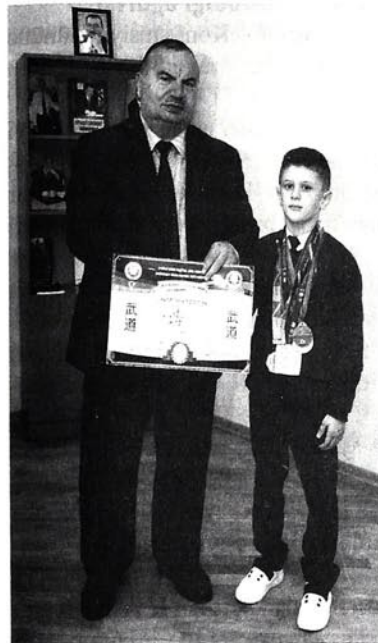
*Elə başlayaq ki, birinci gündən,
Peşiman olmayaq sonuncu gündə.*

Valideynləri də Muradı gələcəkdə hər bir zaman haqqın, ədalətin tərəfində olan, dövlətin və dövlətçiliyin xidmətində ləyaqətlə dayanan bir hüquqşünas kimi görmək istəyindəndir.

Qazax xalqının dahi şairi Abay Kunanbayevin (1845-1904) müdrik bir kəlamı var: “Əgər ləyaqətli yaşamaq istəyirsənsə onda həyatda gözüaçıq ol, öz qüvvənə arxalan, zəhməti sev!” İnanırıq ki, Murad indi də, gələcəkdə də öz qüvvəsinə arxalanacaq, təhsildə və gələcək işlərində yeni uğurlar qazanacaqdır.

“Təhsil problemləri”, 24-28 fevral 2017

ADİLİN UĞURLARI

Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, 271 nömrəli tam orta məktəb. Rayonun qabaqcıl, iri təhsil ocaqlarından olan bu məktəbin müəllim və şagirdlərinin uğurlarından hər zaman ətraflı söhbət açmaq olar. Burada məktəblilər arasında müntəzəm olaraq idmanın ayrı-ayrı növləri üzrə yarışlar təşkil edilir. Bu yarışların keçirilməsində əsas məqsəd məktəblilər arasında sağlam həyat tərzi təbliğ etmək, şagirdlərin idmanın müxtəlif növlərinə olan marağını artırmaqdır. Heç də təsadüfi deyil ki, məktəbli

idmançılar rayon, şəhər və respublika yarışlarında, ayrı-ayrı təşkilatların, klubların keçirdikləri birinciliklərdə inamla yarışır, kubok, diplom və medallarla təltif olunurlar.

Əsgərzadə Adil Seymur oğlu 2008-ci il aprel 2-də Bakıda anadan olub. Dördüncü sinif şagirdidir. 2015-ci ilin yanvar ayından idmanın karate növü ilə məşğul olmağa başlayıb. Kifayət qədər nailiyyətləri var. Onun hər uğuruna atası Seymur Adil oğlu, anası Səidə Nazim qızı, bacıları – 8-ci sinif şagirdi Xədicə və 6-cı sinif şagirdi Günay da sevinir, fəxr edir və qarşı-

dakı yarışlarda da müvəffəqiyyət qazanacağına böyük ümid bəsləyirlər. Adil də hər zaman çalışır ki, ona göstərilən etimadı doğrultsun, bədən tərbiyəsi müəllimlərinin, məşqçilərinin və özünün zəhməti hədəf getməsin, adı qaliblər sırasında çəkilsin.

Əsgərzadə Adilin yarışlarda qazandığı uğurlar:

• 12 noyabr 2016-cı il. 12 noyabr – Konstitusiya Gününə həsr olunmuş karate idman növü üzrə rayon birinciliyinin mükafatçısı.

• Bakı şəhər Kontakt Karate Federasiyasının keçirdiyi respublika çempionatında birinci yer.

• Gənclər və İdman Nazirliyinin keçirdiyi Bakı Peşəkar Karate-do respublika çempionatında birinci yeri tutmağa nail olub.

• World Budo Martial Arts Federasiyasının 2016-cı ilin dekabrında Bakıda keçirilən yarışında ikinci yerin sahibi.

• Azərbaycan Kempo Federasiyasının keçirdiyi Rövşən Veysalovun xatirəsinə həsr olunmuş VII respublika çempionatında birinci yer.

• 2017-ci ilin yanvar ayında İranda keçirilən yarışda birinci yer.

• 18-19 mart 2017-ci ildə Azərbaycan Respublikası Kontakt Karate Federasiyasının təşkil etdiyi respublika çempionatında birinci yer.

• 25-26 mart 2017-ci ildə Bakıda keçirilən II Asiya Kempo oyunlarında yenə də kürsünün ən yüksək pilləsini tutub.

• 21 may 2017-ci il. İsmayılıda keçirilən 28 May – Respublika Günü münasibətilə yeniyetmələr və gənclər arasında Kontakt karate üzrə birinci yer.

• Çoxmübarizəli İdman döyüş növləri Federasiyasının keçirdiyi Açıq Respublika Turnirində də birinci yer.

• Milli Qəhrəman Ənvər Arazov və “Aprel şəhidlərini”nin xatirəsinə həsr olunmuş Uşaq-Gənclər Fiziki Hazırlıq Klubu və “Busi-do” Döyüş növləri İdman Klubunun birgə təşkil etdiyi yarışda üçüncü yerlə kifayətlənib.

Su-do Peşəkar Əlbəyaxa Döyüş Növləri Cəmiyyətinin təşkil etdiyi “Bakı 2015 Birinci Avropa oyunları”nın təbliği üçün keçirilən Peşəkar Karate-do üzrə üçüncü respublika çempionatında ikinci yerdə qərarlaşıb.

Adilin idmandakı müvəffəqiyyətləri ilə tanış olduqdan sonra məktəbin direktoru, “Qabaqcıl təhsil işçisi” Səməndər Məmmədovun söylədiklərini də qismən qələmə aldığımız:

- Adilin istər təhsildə, istərsə də idmanda qazandığı uğurlar təkə dördüncüləri, ona dərs deyən müəllimləri yox, eləcə də bizim hamımızı sevindirir. Üç ilə yaxındır ki, sevib-seçdiyi idman növü ilə müntəzəm məşğul olur. Çox intizamlı, məsuliyyətli və fərsətli şagirdidir. Möhkəm yaddaşı var, gözəl davranışı ilə yoldaşları arasında fərqlənir. Müxtəlif səviyyəli yarışlarda qazandığı nailiyyətlərə görə xeyli sayda medal, diplom, Fəxri fərman və digər mükafatlarla təltif edilib. Əlbəttə, bu təltiflər elə-belə qazanılmayıb. Bütün bunlar müntəzəm məşqlərin, məşqçilərin çəkdiyi zəhmətin, güclü psixoloji hazırlığın, özünə inamın və mübarizlik əzminin bəhrəsidir. Qarşıdakı yarışlara söylə hazırlaşan Adilin yeni uğurlar əldə edəcəyinə çox böyük ümidlər bəsləmək olar.

Bəli, Adil Əsgərzadə 271 nömrəli tam orta məktəbin fəxridir və biz də ona təhsildə və idman aləmində yeni uğurlar arzulayıyıq.

“Təhsil problemləri”, 08-15 noyabr 2017

XƏDİCƏNİN VƏ MANSURUN UĞURLARI

Bakı şəhəri, Binəqədi rayonunda fəaliyyət göstərən M.X.Axundzadə adına 102 nömrəli tam orta məktəbdə uğurları ilə fərqlənən şagirdlərdən söz düşəndə 7-ci sinif şagirdi Xədicənin adını birincilər sırasında çəkirlər. O, 5 yaşından şahmatla məşğul olur.

9 iyun 2004-cü il. Bu tarix **Şabanova Xədicə Fikrət qızının** doğum günüdür. Anası Sevinc xanım bildirir ki, 7 yaşından 21 nömrəli uşaq musiqi məktəbində fortepiano üzrə təhsil alan Xədicə rəsm çəkməyə meyillidir. 2008-2010-cu illərdə “İdrak məktəbi”nin uşaq bağçasında fəallığı ilə yaşadlarından fərqlənib. Dəfələrlə beynəlxalq və respublika şahmat yarışlarının iştirakçısı və qalibi olub.

Ötən illərə ayna tutub işıq salmaqla diqqəti Xədicənin nailiyyətlərinə yönəlirik:

1. 2011-ci ildə 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününə həsr olunmuş şahmat üzrə keçirilən turnirdə dördüncü dərəcə uğrunda I yer tutduğuna görə diplomla təltif olunub.

2. 2011-ci ilin aprel ayında Wored chess Federation – Azerbaijan “British School in Baku”-nün keçirdiyi beynəlxalq şahmat yarışındakı uğuruna görə diplom və sertifikatla layiq görülüb.

3. Həmin ilin mayında ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 88 illiyinə həsr olunmuş şahmat üzrə məktəbin açıq birinciliyində II yeri tutub.

4. Yenə də həmin ilin sentyabrında Bilik günü münasibəti ilə üçüncü dərəcə uğrunda keçirilən yarışda I yerə sahib durub.

5. 2011-ci ilin oktyabrında VI Beynəlxalq Uşaq şahmat turnirində III yer tutduğuna görə mükafatlandırılıb.

6. 15 sentyabr 2012-ci ildə “Salam, Məktəb-2012” şahmat turnirində fəal iştirakına görə diplomla təltif olunub.

7. 2012-ci ilin noyabr ayında “İdman ili”nə həsr olunmuş II dərəcə uğrunda keçirilən yarışda I yer tutub.

8. Həmin ilin aprel ayında səkkiz yaşadək qızlar arasında Bakı şəhər birinciliyində də fəal yarışıb və III yerə layiq görülüb.

9. 2012-ci ilin may ayında ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 89-cu ildönümünə həsr olunmuş şahmat üzrə məktəbin açıq birinciliyində II yer tutduğuna görə diplom və medalla təltif edilib.

10. 2012-ci ildə 28 may Respublika Gününə həsr olunmuş məktəbin açıq birinciliyində I yerin sevincini yaşayıb.

11. Təhsil aldığı 102 nömrəli tam orta məktəbdə 2013-cü ildə məktəbdaxili şahmat yarışında I yer qalibi kimi medal və kubok alıb.

12. 2014-cü ildə Binəqədi rayon ümumtəhsil məktəblərinin XXVI spartakiadasının proqramına daxil olan şahmat üzrə rayon birinciliyində fəxri II yer tutduğuna görə diplom və medalla təltif edilib.

13. 2015-ci ilin dekabr ayında uşaq rəqs kollektivlərinin Respublika müsabiqəsində fərqləndiyinə görə Fəxri Fərmana layiq görülüb.

14. 2016-cı ildə 28 may Respublika Gününə həsr olunmuş şahmat çempionatında III yer, yəni yaşadları arasında keçirilən yarışda I yer tutub və müxtəlif mükafatlara layiq görülməklə çoxlarını sevindirib.

Bütün fənləri səylə öyrənən Xədicə qarşdakı yarışlara inamla hazırlaşır. Qeyd edək ki, Xədicənin qardaşı Abdulla da

şahmatla ciddi məşğul olub, 6 yaşında İspaniyada keçirilən yarışda birinci yeri tutaraq qızıl medala layiq görülüb. 12 yaşında isə Bolqarıstanın Varna şəhərində keçirilmiş Avropa çempionatında yenə də I yeri tutub və qızıl medal alıb. 2009-cu ildə məktəblilər arasında Yunanıstanda keçirilən dünya çempionatında III yerlə kifayətlənməli olub. Türkiyə, İran, Misir, Gürcüstan və digər ölkələrdə idmanın şahmat növü üzrə keçirilən olimpiadalarda, müxtəlif səviyyəli yarışlarda ölkəmizi layiqincə təmsil edib.

Abdulla hazırda Milli Aviasiya Akademiyasında dövlət sifarişi əsasında “Elektronika, telekommunikasiya və radio-texnika mühəndisliyi” ixtisasına yiyələnir. Birinci kurs tələbəsidir. Xədicə isə gələcəkdə hansı peşəyə, ixtisasa sahib olacağını müəyyənləşdirməyib.

Mehdiyev Mansur Mətləb oğlu

15 dekabr 2005-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. Nəsimi rayonu ərazisində yerləşən 8 nömrəli tam orta məktəbin 5-ci sinif şagirdidir. Müəllimləri deyir ki, Mansur dərslərini yaxşı oxumaqla bərabər, həm də məktəbdə keçirilən müxtəlif tədbir və sosial fəaliyyətlərdə də yaxından iştirak edir. Eyni zamanda, çəkdiyi gözəl və düşündürücü rəsmlərlə həmyaşıdlarından fərqlənir.

Mansur 3 yaşından akrobatika ilə məşğul olur, 5 yaşından şahmata böyük maraq göstərir. 2010-2011-ci illərdə “İdrak məktəbi”nin uşaq bağçasında təlim-tərbiyə alıb. 5 yaşında Sərhədçi İdman Olimpiya Mərkəzində akrobatika gimnastikası üzrə keçirilən yarışda II yeri tutub, III dərəcə normasını ödəyib, diplom və medalla təltif olunub. Onun idmanda qazandığı nəticələr fərhləndiricidir:

1. 2011-ci ilin yanvar ayında Sərhədçi İdman Olimpiya Mərkəzində akrobatika gimnastikası üzrə keçirilən yarışda III yer, iyun ayında reallaşdırılan yarışda isə II yeri tutub.

2. 2013-cü ildə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 13 nömrəli İxtisaslaşdırılmış Olimpiya Ehtiyatları Uşaq-gənclər İdman Məktəbinin Novruz bayramına həsr olunmuş təmbliq üzrə açıq birinciliyində II yeri tutmağa müvəffəq olub, diplom və medalla təltif edilib.

3. 2012-ci ilin sentyabr ayında “Salam, Məktəb-2012” şahmat turnirində fəal iştirakına görə mükafatlandırılıb.

4. 2013-cü ilin iyun ayında Sərhədçi İdman Olimpiya Mərkəzində 16 yaşadək uşaqlar arasında şahmat yarışında I yerə sahib çıxıb, diplom və medala layiq görülüb.

5. 2016-cı ildə Respublika Gününə həsr olunmuş şahmat turnirində I yer tutduğuna görə kubok, diplom və medalla, 20 iyul Beynəlxalq Şahmat Gününə həsr olunmuş II dərəcə almaq uğrunda yarışda isə III yeri tutduğuna görə diplomla təltif olunub.

6. 2017-ci ilin yanvar ayında Elfim Şahmat Akademiyasının “Yeni il – Yeni uğur” II dərəcə yarışında II yeri tutduğuna görə yenə də ona medal və diplom təqdim olunub.

Müəllim və məşqçilər Mansurun gələcəyinə böyük ümidlər bəstələyirlər. Əmin olaq ki, o, bu ümidləri doğruldacaqdır.

“Təhsil problemləri”, 08-15 may 2017

Əlavə: Xədicə 20 avqust 2017-ci ildə 17 yaşadək yeniyetmələr arasında Bakı şəhər birinciliyində I yerə layiq görülüb. İyul ayında qızlar arasında olimpiya yarışmasında III yeri tutub. Qadınlar arasında Bakı şəhər çempionatında isə II yeri tutmaqla Azərbaycan çempionatına vəsəq qazanıb.

İNSANLIĞI UCA, MƏNƏVİYYATI SAF

*İnci tək sözlər seç, az damış, az din.
Qoy az sözlərinlə, dünya bəzənsin.
Az sözün inci tək mənası solmaz,
Çox sözün kərpic tək qiyməti olmaz.*

Nizami Gəncəvi

Ulu öndər Heydər Əliyev demişdir: “İnsan mənəviyyatı üçün yaşamalıdır. Mənəviyyatını qoruyan, yaşadan insan əbədi olacaqdır”. İnsanlığı uca tutan, mənəviyyatı saf, qürurlu, səmimi, mehriban, olduqca qayğıkeş oğullarımız çoxdur və onlardan biri də haqqında söhbət açdığımız Elnur Tofiq oğlu Bədəlovdur. Bir çox müsbət keyfiyyətlərə malik Tofiqin doğmaları, yaxınları, dost-tanışları arasında böyük hörməti vardır. O, bu hörmət və nüfuzu hələ ilk gənclik illərindən qazanmışdır.

Elnur Bədəlov 1981-ci ildə Gürcüstanda, Borçalının Faxralı kəndində dünyaya göz açıb. Hələ uşaq vaxtlarından peşəyə, idmana böyük maraq göstərib. 1998-ci ildə orta məktəbi uğurla bitirib. 2000-ci ildən Bakı şəhərində yaşayır. Bərbər peşəsinə yiyələnib və idmanın ən çox sevdiyi kim-boks növü ilə məşğul olur. Mükəmməl öyrəndiyi sadə peşəsi ilə insanlara, layiqincə xidmət göstərən Elnurdan söz düşəndə eloğlusu, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, “Qızıl qələm” və “Araz” ali ədəbi mükafatları laureatı Səməndər Məmmədov deyir:

- Elnur ağıllı oğlandır. Kim əgər aqlın gücündən istifadə edirsə, o adam həyatda qazanır. Əgər sənin yol göstərən ağıl çırağın varsa, gecə də sənin üçün gündüzdür. Ağıl insanı düzgün tanımaq və düzgün göstərmək bacarığıdır. Ağıllı adam həm də həyatda güclü olur. Elnur qohumlarının içərisində özünün dünyagörüşü, həyata baxışı və düzgün yol seçməsi ilə fərqlənir. Bu fərqli yol Elnuru uca zirvələr səltənətinə qədər aparacaqdır. Biz buna inanırıq. Və həm də inanırıq ki, Elnur gələcək ömür yollarında bizim gümanımızı yüzdəyüz doğruldaçaqdır. Elnur gözəl ailə başçısı, ata-anası üçün gözəl oğul, Vətənimiz üçün gözəl övladdır. Düzgün, işıqlı, nurlu yol seçməsinin nəticəsində güman edirik ki, çiçəklənən Vətənimiz də Elnura oğul deyəcək. Elnurun dilindən düşməyən bir beyti də yada salmaq istəyirəm:

*Vətən mənə oğul desə nə dərdim,
Mamır olub qayasında bitərdim.*

Elnurun dostu Dünyamalı Məmmədov onun xarakterini belə təsvir edir: Müdriklərimizdən biri deyib: “Ocağında dövlət daşa, var daşa, dostun, yoxsa kasıbdan kasıbsan”. Bu mənada Elnur yaxşı qohum, yaxşı yoldaş və yaxşı dostdur. Yolu düz, mənəviyyatı safdır. Yaxşı eloğlumdur. Ustalıqına isə söhbət ola bilməz. Dost-tanışlar onun ustalıqından ürək dolusu danışırlar. Bu da bir dost kimi mənim ruhumu qanadlandırır.

Bəli, Elnur Bədəlov dostluğa sadıq, peşəsinə vurğun bir insandır. İki oğul atasıdır. Ömür-gün yoldaşı ilə bərabər övladlarının təlim-tərbiyəsi ilə ciddi məşğul olur. Onları ağıllı-kamallı, vətənə layiq övladlar kimi böyütməyə çalışır. Aristotelin belə bir məşhur kəlamı var: “Ağıllı həmişə başqa bir ağıllının fikri ilə razılaşar, sarsaq isə nə ağıllı adamın, nə də sarsaq adamın fikri ilə razılaşar”.

İnsanlığı uca, mənəviyyatı olduqca saf olan Elnur Bədəlov haqqında əsasən onu yaxından tanıyan Səməndər Məmmədov deyir:

mədov və Dünyamalı Məmmədovun söylədiklərini qələmə aldıq. Məqaləni də anası Ruqiyyə xanımın övladına həsr etdiyi “Oğul” şeiri ilə tamamlayırıq.

*Sən tək oğula Tanrı yar olsun,
Ağılın, kamalın eldə car olsun,
Qurduğun ailən bəxtiyar olsun,
Ömrünə ömürlər calansın, oğul!*

*Gözəl günlərlə dolasan yaşa,
Ömrü gülə-gülə vurasan başa,
Zövq al bu dünyadan, səni yüz yaşa,
Qaynar bulaqlar tək durusan, oğul!*

“Təhsil problemləri”, 16-23 may 2017

YENİ KİTABLAR

“FAXRALILAR” KİTABININ TƏQDİMATI KEÇİRİLDİ

İyunun 4-də Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsindəki “Qızlar” sarayında pedaqoq, publisist, tədqiqatçı, folklor araşdırıcısı, şair Səməndər Məmmədovun may ayında “Elm və təhsil” nəşriyyatında çapdan çıxmış “Faxralılar” (birinci kitab) kitabının təqdimatı keçirildi.

Altı yüz doxsan altı səhifəlik bu kitab haqqında oxucuya ön səhifədə qısa bir məlumat verilib: “Müəllifin uzunillik zəhmətinin bəhrəsi olan bu kitabda Borçalının ağır ellərindən biri olan Faxralı kəndinin yetirməsi olan görkəmli dövlət, elm və sənət adamları, eləcə də müxtəlif peşə sahibləri haqqında oçerklər, bu elin yetirməsi olan şairlərin yaradıcılığından nümunələr və S.Məmmədovun özü haqqında tanınmış elm və sənət adamlarının, təhsil işçilərinin söylədikləri dəyərli fikirlər toplanıb”.

Ensiklopediya tutumu daşıyan bu kitab onu nəşrə hazırlayan və redaktorluğunu edən **Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbioğlu yazır**: “...2017-ci ilin yanvar ayı idi. Səməndər müəllimin növbəti kitabını – “El sevəni aləm sevər” kitabının 14 cildini nəşrə hazırlayırdım. Beynimə belə bir ideya

gəldi ki, Səməndər müəllimin indiyədək fəxrətlilər haqqında yazdıqlarını bir yerə toplayıb ayrıca kitab halında nəşr etdirmək daha yaxşı olar. Ertəsi günü bunu Səməndər müəllimə də dedim. Bu iş böyük maliyyə vəsaiti (nəşriyyat xərcləri) tələb etsə də, bu onu qorxutmadı. İndiyədək də bütün kitablarını şəxsi vəsaiti ilə çap etdirən Səməndər müəllim doğma Faxralı və fəxrətlilər naminə hər zaman olduğu kimi, yenə də fədakarlıq göstərdi. Biz işə başlayaq, Allah kərimdir, yəqin yaxşılıqlar qalacaq, – dedi. İllərin məhsulu olan bu kitabı beləcə ərsəyə gətirdik”.

Təqdimat tədbirinə toplaşanlar – biologiya elmləri doktoru, professor, Əməkdar müəllim Əli Hüseynov, iqtisad elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Eldar Məmmədov, ölkəmizdə və onun hüduqlarından kənar da yaxşı tanınmış alimlərdən İsa Xəlilov, Məmmədəli Babashlı, Əmirxan Babashov, həkim Səməd Məmmədov və başqaları çıxış edərək Səməndər Məmmədovun yaradıcılığından, xüsusilə fəxrətlilər qarşısında müstəsna xidmətlərindən danışdılar.

Professor Əli Hüseynov dedi: “Səməndər müəllim pedaqoji fəaliyyəti ilə yanaşı, bədii yaradıcılığı ilə daha çox məşhur olan ziyalıdır. Sanballı kitablar müəllifidir. İstər publisistik yazılarında, istərsə də şeirlərində Borçalı və Faxralı mövzusu əsas yer tutur. Təkcə Faxralı və fəxrətlilərdən bəhs edən kitabları onun adını zaman-zaman yaşadacaq. Səməndər müəllim böyük ruh yüksəkliyi ilə öz kəndinin, obasının tarixində böyük rol oynamış şəxsiyyətlər haqqında oçerklər qələmə almaqla böyük şücaət, vətənpərvərlik göstərir. Onun bu xeyirxah əməlləri keçmişimizə ehtiram və qədirşünaslıq nümunəsi olmaqla bərabər, bugünkü gənclər üçün bir örnəkdir”.

Səməndər müəllimin özü sazlı-sözlü Faxralıdan söhbət açaraq həm çürür, həm də təəssüf hissilə qeyd etdi: “Əslən Faxralıdan olan neçə-neçə söz adamı var ki, təkcə Borçalıda deyil, həm də Azərbaycan ədəbi ictimaiyyəti arasında yaxşı tanınır. Bu kitabda onlardan bəziləri haqqında məqalələrim yer

alıb. Onların hamısı bərelərində məqalələr yazılmağa layiqdirlər. Ancaq təəssüf ki, bu kitabda Faxralı yazarlarının hamısı haqqında yazı bilməmişəm”.

Səməndər müəllim yaradıcılığını dəyərləndirən, bu kitabda topladığı məqalələrin ərsəyə gətirilməsində əməyi, diqqət və qayğısı olan insanlara öz minnətdarlığını bildirdi. Tədbirə toplaşanlara “Faxralılar” (I kitab) kitabı paylandı. Xatirə şəkilləri çəkdirildi.

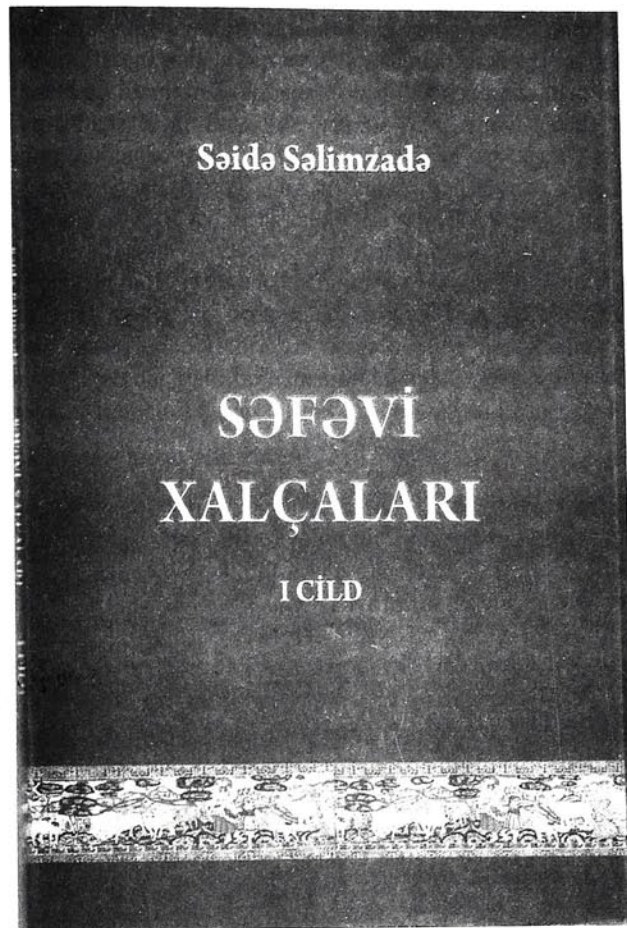
“Təhsil problemləri”, 08-15 iyun 2017

SƏFƏVİ XALÇALARI

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin dissertantı Səidə Səlimzadənin "Səfəvi xalçaları" kitabının birinci cildi Azərbaycan və ingilis dillərində Bakıda fəaliyyət göstərən "AFpoliqrAF" mətbəəsində nəfis tərtibatla çap edilib. Kitabın elmi redaktoru sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, professor, AMEA-nın Memamlıq və İncəsənət İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, Əməkdar incəsənət xadimi Kubra Əliyeva, rəyçiləri sənətsünaslıq üzrə elmlər doktoru, professor Rafiq Sadıxov və Əməkdar incəsənət xadimi Maral Manafova, redaktoru Sabir Nemətzadədir.

Oxuculara təqdim edilmiş kitabda Səfəvilər dövrünə aid yüksək səviyyəli iki məktəbin – xalçaçılıq və miniatür məktəblərinin sənətkarları xalça ornamentasiyası sənətini mükəmməlləşdirmişlər. Ön söz əvəzi əvəzi olaraq müəllifin 3 səhifəlik qeydi oxucunun diqqətinə çatdırılıb. Burada deyilir: "Xalçaçılıq Azərbaycan xalqının taleyində onun mənəvi aləmini, xarakterik xüsusiyyətlərini, formalaşan dünyagörüşünü, özünəməxsus intellektini, estetikasını, həyat fəlsəfəsini, dini görüşlərini, daxili düşüncə tərzini özündə əks etdirən sənət sahəsidir. Azərbaycan xalçaları gözəllik və əzəmət mücəssəməsidir. Eyni zamanda sirlər aləminə açılmış bir qapıdır..."

Çox nadir hallarda yüksək keyfiyyətlə dərc olunmuş kitablarda xalça təsvirinə rast gəlmək olur. Belə kitablarda isə elm və tədqiqat işlərinin geniş olması nəzərə çarpır. Bundan əlavə, həmin kitablara tapmaq olduqca çətin, bəzən isə mümkün deyil olur. Əlinizdə olan bu kitabda isə xalça barəsində elm və tədqiqat məsələlərinin dərc olunması ilə, eyni zamanda, nəfis xalçaların yüksək keyfiyyətli təsvirləri də oxucuların ixtiyarına verilmişdir".

Xalça sənətinin inkişaf yollarını işıqlandıran müəllif "Pazirik xalçası", "Xosrov Pərvizin sarayındakı xalçalar", "Baharistan xalçası", "Şeyx Səfi xalçası", "Böyük xalça", "Zərxara xalçalar" və digər xalçalar haqqında da oxucuya geniş bilgi və məlumat verib. Səidə Səlimzadə qeyd edir ki, deyilən-

lərə görə, Xosrov Pərvizin uzunluğu 180, eni 130, hündürlüyü 15 arşın (barmaq ucundan dirsəyə qədər olan məsafə qədərindəki ölçü vahidi) olan bir neçə mərtəbəli əzəmətli taxtına ayın hər günü – həmin günə aid olan xalça atılırdı. Başqa bir məlumatla görə isə hər birisi özündə bir fəslə təsvir edən dörd müxtəlif xalça sarayın döşəməsini örtürdü. Xosrov Pərvizin sarayındakı ən məşhur xalçalar isə “Baharistan” və “Böyük xalça” idi. Şah Abbasdan sonrakı xalçaçılıq sənətinin inkişafını işıqlandıran müəllif xalça incəsənətindən bəhs edib: “Hər bir xalça öz-özlüyündə bir rəsm əsəridir. İncəsənət, dizayn və rəngkarlıq bərabərində qəbul edilmiş standart tərifləri qəbul etsək, ikinci nüsxəsi olmayan və çoxaldılmamış xalçaları incəsənət nümunəsi və xalça dizaynı, rəngkarlığı ilə məşğul olanları incəsənət xadimi kimi qəbul etmək lazımdır”.

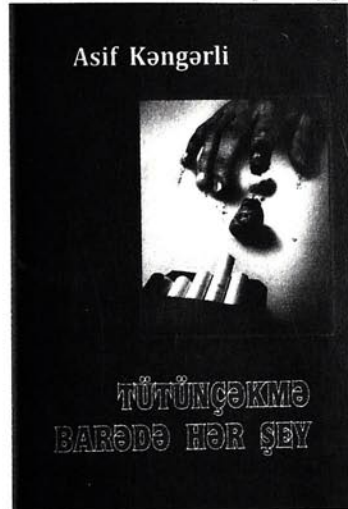
Kitabda verilmiş Səfəvi xalçalarının rəngli fotoları, Mada (Midiya) şahlığı (e.ə. VII əsrin ikinci yarısı – e.ə. VI əsrin ortaları), Azərbaycan Səfəvi dövlətinin Şah İsmayıl dövrü (1501-1524), Şah Təhmasib dövrü (1524-1576), Şah Məhəmməd Xudabəndə dövrü (1578-1587), I Şah Abbas və sələfləri dövrü (1587-1736) və Nadir şah Əfşarın imperiyası dövrü (1736-1747) xəritələri də diqqət çəkir.

“Səfəvi xalçaları” kitabından xalçaçılıq sahəsinin mütəxəssisləri və bu sahə ilə maraqlanan bütün insanlar faydalana bilər.

“Təhsil problemləri”, 16-23 mart 2017

ÜÇ KİTAB HAQQINDA

Həkim-yazıçı, Dünya Xalqları Yazıçılar Birliyinin üzvü Asif Cəlil oğlu Kəngərli (Məmmədli) bu il – 2017-ci ildə üç kitabı “Mütərcim” Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzində çap olunub. “Tütüncəkmə barədə hər şey”, “Narkotik maddə – ailəvi qırğın “silahı”” və “Alkoqol – sağlamlığın və sağlam həyat tərzinin düşməni” kitabları çox aktualdır və geniş təbliğat vasitəsidir. Müəllifin qeyd etdiyi kimi “siqareti minlərlə oxucusuna tərgidən kitab”dan dərslik, sinifdən xaric oxu və təbliğat materialı kimi də istifadə etmək olar. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu Asif Kəngərliyə “Bəla” və “Bəda” kitablarındakı əsərlərinin də maarifləndirici xarakterə malik olduğunu nəzərə alaraq həmin əsərlərdən dərslik və dərs vəsaitləri hazırlanarkən təlim materialı kimi istifadə olunmasını məqsəduyğun hesab edib.

“Tütüncəkmə barədə hər şey” kitabı qısa tibbi və bədii-sənədli məlumatlarla diqqəti çəkir, maraqla oxunur, oxucunu nəticə çıxarmağa istiqamətləndirir. “Siqareti tərgidənlərin qazancı”, “Siqareti tərgidənlərə məsləhət”, “Aldadıcı düşüncə və bəhanələr”, “Zərərli vərdiş yox, xəstəlik...” bölümləri siqaret çəkəni bir daha dərinlən düşünməyə və bu zərərli vərdisdən bircə dəfəlik əl çəkməyə səsləyir. “Siqaret çəkdin: ya azardı,

ya da məzar! Ətrafda özünə düşmən axtarma, insanın, ailə və cəmiyyətin 3 “düşməni” var: siqaret, alkoqol və narkotik maddələr. Şərab, tütün, heroin – hamısı sənin “düşmənin”.”

“Alkoqol – sağlamlığın və sağlam həyat tərzinin düşməni” kitabı üç bölümdən ibarətdir: “Ümumi hissə”, “Elmi-tibbi hissə” və “Bədii-sənədli hissə”. Müəllif qeyd edir ki, şərab – şəər və ab sözlərinin birləşməsindən əmələ gəlib; şəər – türk, ab – fars sözü olub, “su” mənasını verir. Şərab – “şəər suyu” deməkdir.

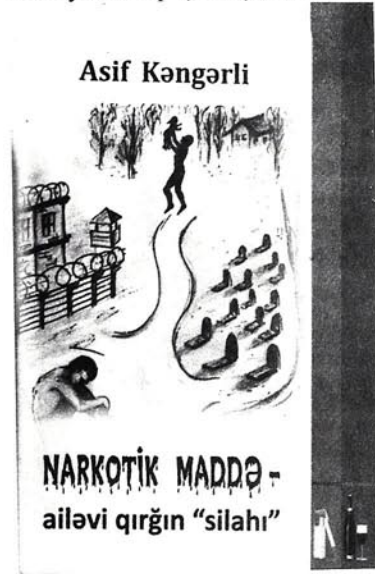
“Alkoqol qəbul etməklə insan heç bir problemi həll edə bilməz; o yalnız dərd, xəstəlik, məhrumiyyətlər, peşimançılıq və əlavə problemlər gətirə bilər. Ondan uzaq olmaq üçün məktəb yaşlarından başlayaraq uşaqlar maarifləndirilməli və onlar düzgün tərbiyə olunmalıdırlar. Asudə vaxtı səmərəli və maraqlı etmək üçün indi hər şərait var: idman, musiqi, əyləncə və s. müəssisələri kifayət qədərdir, tək arzu edəsən.

Alkoqol – sağlam həyat tərzinin düşmənidir; spirtli içkilər – xəstəlik, bədən tərbiyəsi və idman – sağlamlıqdır”.

Müəllif “Elmi-tibbi hissə”də alkoqolizmin tarixindən, etil, metil spirtindən, alkoqol sərxoşluğu – kəskin alkoqol inteqrasiyasından, alkoqolizmin mərhələlərindən, alkoqolun keçdiyi yoldan, alkoqoldan sui-istifadənin fəsadlarından, alkoqolizmin evdə anonim müalicəsindən yığcam və oxunaqlı formada söhbət açıb.

“Bədii-sənədli hissə”də alkoqolizm mövzusunda qələmə aldığı “Şəər suyu”, “Ömürlük dərs”, “Tələ” hekayələri çox böyük tərbiyəvi əhəmiyyət kəsb edir. Oxucunu müsbət qərar qəbul etməyə kökləyir, pis vərdişlərə son qoymasına stimül verir. Bu kiçik hekayələrin hər biri pis vərdişlərə aludə olmuş hər bir kəsə dərs verir, zərərli vərdişlərdən çəkinməyə və sağlam həyat təzi sürməyə çağırır. Buradakı müdrik insanların, xalqların fikir və deyimləri maraqlı doğurur: “İçki – bütün çirkinliklərin anasıdır”. (Məhəmməd peyğəmbər), “İçənin Araz aşığındadır, Kür topuğundan” (Azərbaycan), “Çox içən adam nə sirt saxlayar, nə də vədini yerinə yetirər” (M.Servantes), “Sərxoşluq – könüllü dəlilikdir” (Hippokrat), “Sərxoşu itələmə - özü yıxılacaq” (Tatar) və s.

Müəllif “Narkotik maddə – ailəvi qırğın “silahı”” kitabında oxucusuna üz tutaraq yazır: “Sənin üstünə üçbaşı əjdaha hücum çəkmək istəyir. Əjdahanın bir başı Siqaret, ikinci başı Alkoqol, üçüncü başı isə Narkotikdir. Əgər sən siqaret, alkoqol və narkotikdən uzaq olsan, onda əjdahaya qalib gələ bilərsən, yox, zəiflik etsən, yaqın bil ki, o əjdaha səni udacaq!”. Həqiqətən də bu zərərli maddələrdən uzaq olmaq,

şərəfli bir ömür yaşamaq lazımdır.

Kitabın “Bədii-sənədli hissə”sində altı pərdəli bədii-sənədli “Bələ” pyesi tam şəkildə oxucuya təqdim edilib və

qeyd olunub ki, pyesdəki hadisələr Azərbaycanın rayonlarından birində baş verib, amma dünyanın hər yerində də ola bilər. “Qəlyan”, “Etiraf” hekayələrini və digər materialları da müəllif öz müşahidələri əsasında qələmə aldığından təsirlidir, oxucunu düz yola çəkir.

Oktyabrın 21-də Yasamal rayonunda bu kitabların təqdimat mərasimi keçirildi. Çıxışlar dinlənilə, bir neçə kiçik hekayə oxundu. Bütünlüklə lentə alınmış “Bəla” pyesinin tamaşasından bir pərdə nümayiş etdirildi. Tədbirə toplaşanlara kitablar hədiyyə olundu.

“Təhsil problemləri”, 24-30 noyabr 2017

SOLMAZIN İLK KİTABI:

“KAŞ KI...”

*Kaş hər an rəngarəng olaydı ömrüm,
Baxdıqca gözlərim cavanlaşaydım.
Kaş ki, güliüstana dönəydi ömrüm,
Xoşbəxtlik badəmdən aşib-daşaydı.*

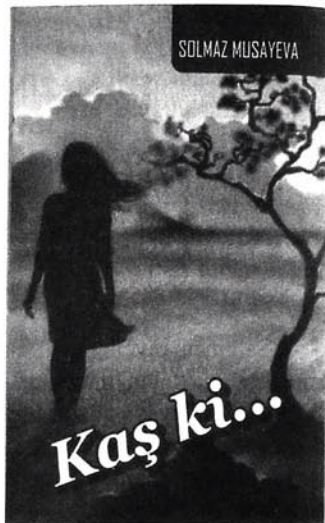
Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsindəki 69 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Solmaz Musayevanın ilk kitabı “Kaş ki...” dünyaya göz açdığı – iyul ayının 30-na bir neçə gün qalmış “Elm və təhsil” nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində hazır diapozitivlərdən çap edilib. Kitabın redaktoru Əziz Musayevdir.

Musayeva Solmaz Əziz qızı
1991-ci il iyul ayının 30-da Bakı şəhərində anadan olub. Tam orta təhsilini Sabunçu rayonunda yerləşən 67 nömrəli məktəbdə alıb. 2007-2011-ci illərdə həmin rayonda fəaliyyət göstərən Bakı Sənaye-Pedaqoji Kollecinə ibtidai sinif müəllimi ixtisasına yiyələnib. 2014-cü ildə Təhsil Nazirliyinin işə qəbul üzrə keçirdiyi imtahanda yüksək nəticə göstərərək və pedaqoji fəaliyyətə başlayıb.

Müəllif “Ön söz”də deyir: “İnsanın hər zaman gerçəkləşməyə belə, nələrisə arzu etməsi, əli çatmayan hər şey üçün bezmədən xəyallar qurması və ömrün hər anında “kaş ki” deyib köks ötürməsi qaçılmaz haldır. İnsan ömrü boyunca yaşadığı, yaratdığı, sevib-sevildiyi müddətdə nə qədər uğurlar əldə etsə

də etdiyi səhvlərdən doğan peşimanlıqları olur. Həmişə gözü keçmişdə qalır. Ona görə yox ki, gələcəyə getmək, irəliləmək istəmir. Sadəcə dönüb səhvləri düzəldərək, şansları, fürsətləri yoxlayaraq mükəmməl gələcək xəyalı ilə yaşamaq eşqi qəlbi didib parçalayır. Mənim də kitabın adını “Kaş ki...” qoymaq fikrim məhz bu baxımdan qaynaqlanır. Xüsusən də gəncliyə doğru insan körpə olmaq, qayğısız yaşamaq, dərddən, fikirdən uzaq olmaq istəyir:

*Kaş körpə olaydım qəmsiz, kədərsiz,
Həyatı dərk etmək heç yaxşı deyil.
Ağlardım zamansız, gülərdim yersiz,
Bilməzdim utanmaq, nə də ki, eyib.*

Yaşılığa doğru insanda gəncləşmək, yenidən sevilənmək, hər işdə qıvrıq olmaq həvəsi yaranır və yarandığı andaca ölür. Çünki heç bir ürəkdən və həvəslə, coşğunluqla deyilən “kaş ki” heç bir işə yaramır:

*Sehrli qələmim olaydı kaş ki,
Bitməz mürəkkəblə dolaydı kaş ki,
Yazdıqca içində qalaydı kaş ki,
Yazın diləyincə dönəydi gənclik.*

Təəssüf ki, “kaş ki”lər heç nəyi qaytarmır. İnsan ömrü “kaş ki”lərlə başlayır, “kaş ki”lərlə qurtarır..”.

Kitabda istək və arzular, sevgi-məhəbbət, valideyn-övlad məhəbbəti, sabaha doğru sonsuz inam, arzular, insanlara diqqət və qayğı, vətəndaşlıq duyğuları geniş tərənnüm olunub:

*Gözə işıq verir dalğalandıqca,
Bayraqlar içində naxış bayrağım.
Azadlıq kəlməsi vurğulandıqca,
Düşməna fəxrlə baxış bayrağım.*

*Ayı, ulduzu da səma tək canlı,
Müstəqil dövlətin rəmzi də şanlı,
Nə yaxşı olmuşam azərbaycanlı,
Artıq gələcəyə alqış bayrağım.*

Ümumiyyətlə, kitabda hər kəsin diqqətini cəlb edə biləcək mövzulara toxunulub. İnanırıq ki, Solmazın ilk kitabı geniş oxucu dairəsində seviləcəkdir.

Solmaz müəllimə məktəblilərin təlim-tərbiyəsində və yaradıcılıq yollarında yeni-yeni uğurlar diləyirik.

“Təhsil problemləri”, 01-07 avqust 2017

ƏMƏKDAŞIMIZIN YENİ KİTABI

“Uğurlar təsadüfi deyil” əməkdaşımız Əşrəf Hümətovun sayca 5-ci kitabıdır. “Ötən günlər, ötən illər” (2012), “Təhsilimizin tərəqqisi yolunda” (2014), “Müəllimlər, məktəblər, tədbirlər...” (2015), “Öyrəndənlər, öyrənənlər, uğurlar” (2016) və mart ayının əvvəlində işıq üzü görmüş “Uğurlar təsadüfi deyil” kitabları “Elm və təhsil” nəşriyyatında buraxılıb. İnamlı deyə bilərik ki, “Uğurlar təsadüfi deyil” kitabı da əvvəlki kitablar kimi müəllim, şagird, ümumiyyətlə, geniş oxucu auditoriyasının rəğbətini qazanacaqdır. Müəllif hələ üzərindən mətbəə ətri çəkilməmiş bu kitabında da öz ənənəsinə sadıq qalmışdır. Belə ki, ön səhifədə də qeyd olunmuşdur: “Kitabda “Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusudur” (Gülnaz Abdullayeva) və “Prezident İlham Əliyevin Füzuli rayonuna bir günlük səfəri” (Şərafət Hacıyeva) məqalələrindən sonra müəllifin aprel 2016-yanvar 2017-ci il aralığında “Təhsil problemləri” qəzetində dərc edilmiş məqalələri toplanıb. Müəllif müəllimlərin pedaqoji fəaliyyətindən söhbət açmaqla onları oxuculara tanıdır. Məktəbdə keçirilən tədbirlərdən hazırladığı məqalələri ilə oxucuya xeyli bilik verir. Şagird və məzunların uğurlarını diqqətə çatdırır. Yeni kitablardan bəhs edir”.

Əşrəf Hümətov hələ gənclik illərindən dostluq etdiyi, Naxçıvan şəhərində yaşayan müəllim Azərbaycan Jurnalistlər

Birliyinin və Teatr Xadimləri İttifaqının üzvü Bağır Qədimovun “Həbibənin sənət fəlsəfəsi”, “Bəstəkar Yaşar Xəlilovun yaradıcılıq portreti” və “Ərtoğrul Cavid Naxçıvan Dövlət Universitetində anıldı” yazılarını da kitabına daxil edib.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü Ayətəxan Ziyad əməkdaşımızın üç kitabı haqqında belə bir qənaətə gəlib: “İlk baxışda statistika bolluğu təsiri bağışlayan məqalələrində də rəqəmlər peşakar jurnalist səriştəsi, mükəmməl təhsil bilicisinin məntiqi ilə elə təqdim olunur ki, baxışda “quru” təsiri bağışlayan rəqəmlər “dil açıb oxucu ilə danışır”, ədəbi qəhrəmanının daha mükəmməl təqdimatı üçün zəngin informasiya mənbəyinə, görülən işin, çəkilən zəhmətin göstəricisinə çevrilir.

Əşrəf Hümətovun yaradıcılığında diqqətçəkən budur: O gündəmə gətirdiyi faktları(hətta rəqəmləri də) canlandırmağı bacarır. Faktlardan bəhrələnməklə qəhrəmanlarının pedaqogikada, Azərbaycan təhsilində yerini müəyyən edir, qazandığı müvəffəqiyyətin “sirri”ni” açır. Həm də bunu elə ustalıqla edir ki, sən (oxucu) faktların bolluğundan yorulmursan, usanmırsan” (Təhsil problemləri” qəzeti, 08-15 iyun 2015-ci il. “Öyrəndənlər, öyrənənlər, uğurlar”, “Elm və təhsil” nəşriyyatı, Bakı, 2016).

Müəllif “Uğurlar təsadüfi deyil” kitabında da bu ənənəsinə sadıqdır. Ələt qəsəbəsindəki 110 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Şəfayət Orucova, Balaxanı qəsəbəsindəki 4 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Fətdanə Rəhimova, 220 nömrəli məktəb-liseyin ibtidai siniflər üzrə direktor müavini Zeynəb Rzayeva, Füzuli rayonunun Zobucuq-3 qəsəbəsindəki 33 nömrəli tam orta məktəbin tədris işləri üzrə direktor müavini Sahirə Məmmədova, qabaqcıl ibtidai sinif müəllimləri Vəfa Məmmədova (155 nömrəli məktəb), Məhrubə Eyvazova (127 nömrəli məktəb), Naibə Əliyeva (Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev adına tam orta məktəb), fizika müəllimi Mehriban Səmidova (Şamaxı şəhəri, 3 nömrəli tam orta məktəb), həmçinin pedaqoji

fəaliyyəti, illər boyu gənc nəslin təlim-tərbiyəsindəki uğurları ilə fərqlənən digər müəllimlərlə oxucuları tanış edir. Qazandıqları nailiyyətlərlə diqqəti cəkmək təhsil işçiləri haqqında həmkarlarının fikirlərini də qələmə alan müəllif onların əsl ziyalı, müəllim portretini yaradır.

“Yadda qalan bir gün”, “Anım tədbiri keçirildi”, “Müstəqilliyimizin 25 illiyinə həsr olunmuş tədbirdə”, “Dövlət müstəqilliyimizə həsr edilən tədbirdə”, “Əsrə bərabər 25 il”, “Respublika günü qeyd olundu” və digər məqalələrdə oxucuya tariximiz, dünənimiz və bu günümüz haqqında xeyli məlumat verilir.

Ümumtəhsil məktəblərinin şagird və məzunlarının nailiyyətləri də kitabda geniş işıqlandırılıb. Bu mövzuda yazılmış məqalələr şagird-oxucunu daha fəal olmağa və biliklərə əzmlə yiyələnməyə sövq edir. “Kitab arzular doğurur” məqaləsində isə dahilərin “Kitab insanı kainatın sahibi edir”, “Yaxşı kitab çox qiymətli xəzinədir” və digər kəlamları ilə şagirdləri mütaliyəyə ruhlandırır.

Ayətəxan Ziyad yazır: “Yaradıcılığın ana xəttini məktəb, təhsil qarşısında qoyulan vəzifələrin necə yerinə yetirilməsi, nəticə olaraq müəllim “yaradıcılığın məhsulu olan” gəncin həyata layiqli vətəndaş kimi hazırlanması məsələsi durub... Əsrəf Hümətovun yaradıcılıq trayektoriyası əsasən bir ünvanı (məktəb, müəllim, şagird) əhatə etdiyi kimi, kitablarına cəm etdiyi əsərlərin ilk dərc olunduğu mətbuat orqanı (Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu, “Təhsil problemləri” qəzeti), eyni zamanda kitablarının nəşr ünvanı da (“Elm və təhsil” nəşriyyatı) yeganədir”.

Peşəkar jurnalist, həmçinin redaksiyamızın çox hörmətli əməkdaşı, “Təhsil problemləri” qəzetinin şöbə müdiri Əsrəf Hümətova möhkəm can sağlığı, bundan sonrakı peşə fəaliyyətində yeni yaradıcılıq uğurları diləyirik.

Aysel Rəsulzadə,
“Təhsil problemləri”, 01-07 aprel 2017

ƏSRƏF HÜMMƏTOV-70

XEYİRXAH VƏ NƏCİB ƏMƏLLƏR CARÇISI

Hümətov Əsrəf Əli oğlu 25 oktyabr 1947-ci ildə Naxçıvan rayonunun (indiki Babək) Zeynəddin kəndində müəllim ailəsində anadan olub.

1969-cu ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə qəbul olunub və 1974-cü ildə ali təhsilini başa vurub. 1973-cü ildən ehtiyatda olan zabıtdır. Əsrəf Hümətov 1974-75-ci illərdə Bakıda “Gənclik” nəşriyyatında, 1975-ci ilin avqust ayından 1995-ci ilin avqust ayınadək Naxçıvan MR Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində, 1995-ci ilin avqust ayından 2009-cu ilin noyabr ayınadək “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətində redaktor, böyük redaktor, şöbə müdiri və digər vəzifələrdə işləyib və əsasən təhsildən yazıb.

1974-1975-ci tədris ilində Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunda müəllimlik edib. 1976-1978-ci illərdə Azərbaycan KP MK Marksizim-Leninizm Universitetinin Naxçıvan filialında Jurnalistika şöbəsinin İdeoloji kadrlar

fakültəsində Ali Siyasi Təhsil alıb. 1979-cu ildən keçmiş SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvü olub.

2009-cu ilin dekabr ayından Təhsil Problemləri İnstitutu (indiki Təhsil İnstitutu), həftəlik "Təhsil problemləri" qəzetində şöbə müdiri vəzifəsində çalışır. 2012-ci ildə "Ötən günlər, ötən illər", 2014-cü ildə "Təhsilimizin tərəqqisi yo-lunda", 2015-ci ildə "Müəllimlər, məktəblər, tədbirlər...", 2016-cı ildə "Öyrə-dənlər, öyrənənlər, uğurlar" kitabları nəşr edilib. 2017-ci ildə çap olunan "Uğurlar təsadüfi deyil" onun beşinci kitabıdır...

Kollektivin Əşrəf Hümətova ünvanladığı təbriklər

Yorulmaz publisist, fəda-
kar və qayğıkeş insan, istedadlı
və məhsuldar qələm sahibi Əşrəf
Hümətovun uğurlu fəaliyyəti
hər kəs üçün çox önəmlidir.
Onun həssas və qayğıkeş keyfi-
yyətləri, real həyati problemləri
ciddi analitik təhlil etmək qabi-
liyyətinə malik məxsusi keyfi-
yyətləri nüfuzedici dərin müşahi-
dəyə, publisistikaya və öz həyati
təcrübəsinə istinad edərək, müx-
təlif xarakterə və həyata baxışa
malik insanlarla təmasda olmağa
və ünsiyyət qurmağa rəvac verir.
Xüsusən, publisistika sahəsin-
də yaradıcılığında vəhdət müstəvisində təhlil etdiyi məsələlə-
rin ciddiliyini, aktuallığını nəzərə almaqla, bu vicdanlı insanın
mənəvi dünyasındakı narahatlıqlarını, döyünən qəlbinin həssas-
lığını hiss edir, onun necə böyük ürəyə sahib olduğuna heyran
qalırınsa. Sözünün bütövlüyü, xarakterinin həlimliyi deməyə
imkan verir ki, bu sadə, zəhmətsevər və qayğıkeş insan ağa-

yana duruşunda, alicənab hərəkətlərində gənc nəsle örnək və
çoqlarına nümunə ola bilmişdir. Sadəliyi və qayğıkeşliyi ilə
fərqlənən, irəliyə doğru həmişə asta, lakin inam və təmkinlə
addımlayan bu geniş və insanlara qarşı dərin sevgi ilə dolu
ürəkli insanı, onu tanıyanların gözündə ucaltmışdır.

Bu günlərdə "Təhsil problemləri" qəzetinin şöbə müdiri
və qocaman müxbiri Əşrəf Hümətovun 70 illik yubileyidir.

Əşrəf müəllim qaynar və sürətlə dəyişən kütləvi infor-
masiya mühitində özünün təmkini və ağıllı zəkası ilə çoqlarına
nümunədir. Dəfələrlə onunla olan söhbətlər əsnasında diqqət
yetirib, müşahidə etmişəm ki, o, geniş diapazona, intellektual
təfəkkürə, iti idrakı ümumiləşdirməyə qabil müsahibdir.

Əşrəf müəllim üçün fiziki sağlamlıqla yanaşı, sağlam
mənəviyyət, cana qida verən əxlaq və məslək yolu da əsas
meyarlardandır. O, düşdüyü təbii və ictimai mühitdə sağlam
mənəviyyətə xidmət edəsi əməllərinə çox ciddi yanaşır. O
çalışır ki, ətrafındakılar üçün pozitiv mühit yaratsın, hər kəsin
xatiri xoş olsun. Onun iştirak etdiyi mühitdə heç vaxt gərginlik
olmur. O öz sağlam mənəvi-psixoloji aləmi ilə ətrafındakıları
ruhlandırmağı bacarır.

Əşrəf Hümətov mülayim qəlbli, xoşxasiyyət, həddindən
artıq təvazökar bir adamdır. Asta, həzin danışiq tonu var. Bərk
hirsələnəndə belə danışiq tonunu dəyişmir, əsəbiləşdiyi yalnız
sifətindən hiss olunur. Çox sadə, anlaşıqlı dili var. Ancaq nə
qədər sadə dildə danışsa da, söhbətlərində ardıcillıq, elmilik
var, hər şey konkret fakta əsaslanır. Bütün bunlarla yanaşı,
işinə çox dəqiq, məsuliyyətli, tələbkər adamdır. Bu keyfiyyətlə-
ri onunla paralel çalışanlardan da tələb edir və belələrinə xüsusi
hörmətlə yanaşır.

İnsan arxaya dönüb baxanda, ötən illəri xatırlayanda gör-
düyü xeyirxah işlər üçün qəlbi rahatlıq tapırsa, bu, ona bəsdir.
Mən əminəm ki, Əşrəf müəllimin ləyaqətlə yaşadığı ömür yolu
ona və onu istəyənlərə daim başucalığı gətirib, saf qəlbi və
təmiz niyyətləri onun belə cavan qalmasına səbəb olub.

Əşrəf müəllim həm də gözəl ailə başçısı, sədaqətli və etibarlı insandır. Bu xoş gündə Əşrəf müəllimin özünə, ağsaqqalı olduğu ailəsinə, bütövlükdə nəslinə Ulu Tanrıdan uzun ömür, cansağlığı, lütf və mərhəmət diləyirəm.

Rəsul Əsgərov,
“Təhsil problemləri” qəzetinin elmi məsləhətçisi,
Əməkdar müəllim

Səkkiz il əvvəl bir payız günü ADPU-da çalışan həmkarım Ayət-xan Ziyad (Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti “Gənc müəllim” qəzetinin baş redaktoru, Azərbaycan Yazıçılar və Azərbaycan Jurnalistlər birliklərinin üzvü – Ə.H.) məni bir dostu ilə tanış etmək istədiyini söylədi: - Çox təcrübəli adamdır, -deməklə kifayətləndi, - bir onu deyirəm ki, belə bir insanla səni tanış etdiyimə görə mənim atama həmişə rəhmət oxuyacaqsan.

Tanış olduğum bu şəxs SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvü, uzun illər Dövlət Radio və Televiziya Verilişləri Şirkətində işləmiş və təqaüdə çıxmış Əşrəf Hümətov idi. Bəri başdan deyim ki, Ayət-xanın atasına (İsgəndərov Ziyatxan Dədəqulu oğluna – Ə.H.) bu tanışlıq üçün hər gün rəhmət oxuyuram. Əşrəf müəllim mənim üçün sözün həqiqi mənasında tapıntı oldu.

Adətən insanları yaxşı və pis cəhətlərinə görə şərti olaraq qruplara ayırır və elə bu rəkusdan da onları qiymətləndirirlər. Əşrəf müəllimi yaxşı, yaxud pis adam kimi qiymətləndirmək fikrim əsla yox idi, çünki hər şeyin, o cümlədən əxlaqi meyarların çox subyektiv olduğu indiki dövrdə bu praktik olaraq

mümkün iş deyildi. Azacıq zamandan sonra dərk etdim ki, Əşrəf müəllim tanıdığım yüzlərlə jurnalistin hamısından fərqlənir, daha doğrusu onların heç birində, o cümlədən mənim özümdə Tanrının Əşrəf Hümətova verdiyi gözəl cəhətlərin böyük əksəriyyəti yoxdur. Ayət-xanın atasına qəni-qəni rəhmət oxudum ki, məni belə bir şəxsiyyət ilə tanış edib. Ondan çox şey öyrənmək olardı və mən məhz bu yolu seçdim.

Redaksiyaya gəldiyi ilk gün qapının yanındakı “sınıq-sallaq” stulda oturmağa qərar verən Əşrəf müəllimi bir aydan sonra əməkdaşlar təkidlə daha işıqlı və təzə stolda oturmağa razı saldılar. Ona olan hörmət və ehtiram günü-gündən artıqca sevinir, düşünürdüm: - İnsan hörməti də özü qazanır, nifrəti də.

Bir insanda bu dərəcədə yaxşı keyfiyyətlərin formalaşması heç də təsadüfi deyildi. Müəllim ailəsində böyüyən, ata əvəzi kimi ailənin bütün yükünü çiyinlərində daşıyan, bacılarına cehizlik alıb ata əvəzinə toy çaldıran, ailənin ikinci övladı olmasına baxmayaraq, ən sonda ailə həyatı quran Əşrəf müəllimin ömür kredosu təvazökarlıqdır.

Səndən kömək uman hər kəsə təmənnasız yaxşılıq etmək! Bu doğrudan da hər kişinin işi deyil. Amma Əşrəf müəllim bundan zövq alır. Qarşı tərəf bunu anlasa da, anlamasa da o bunu edir. Böyük ürək sahibidir. Onun zəhmətini anlayıb qiymətləndirə bilməyən, hətta adicə “sağ ol” sözünü belə deməyi unudan insanlardan o heç incimirdi! Axı o bu yaxşılığı “sağ ol” sözünü eşitmək üçün etməyib...

Bir qismət çörəyini belə hamı ilə bölüşdürən, təqaüd puluna aldığı kiçik hədiyyələri ilə hər kəsi sevindirən Əşrəf müəllim redaksiyada hamını diqqətdə saxlayır. Onun üçün vəzifə anlamı yoxdur, onun ölçü vahidi insanın insanlığıdır.

Hədsiz dərəcədə gözütöx, olduqca səmimi və etibarlı olan bu insan heç kəsin ruzisinə göz tikmir, heç kəsə paxıllıq etmir. Onun öz yolu var, bu yolla da gedir, sakit, səssiz... Amma inamla. Mərd və kişi kimi. Uşaqla uşaq, böyüklə böyük kimi davranır. Sevincini bölüşdürür, kiminsə kədərinə şərik çıxır.

İnsanlara sevinc bəxş etmək asan məsələ deyil. Elə uşaqlıqdan bunu özünə amal seçən Əşrəf müəllim üçün bu adi işdir. Kin-küdurətdən uzaq, insanlara öz gücü çərçivəsində sevinc bəxş etməyə həsr olunan bir ömür alqışlara layiqdir! Onunla həmsöhbət olanda qəlbən rahatlıq tapıram. İncə yumurlu zara-fatları o qədər yerli-yerində olur ki, ürəkdən, gözüm yaşarana qədər gülə bilirəm. Əşrəf müəllimlə yol yoldaşı olmağın, yaxud manqalın böyründə dayanıb quyruq kababı bişirməyin ayrı aləmi var!

Onun yaradıcılığı barədə bu kiçik yazımda bir kəlmə də danışmadım, çünki bu çox adama bəlli məsələdir. Yalnız öz “kəşf”lərimi yazdım. Səkkiz il iş yoldaşı olduğum Əşrəf müəllimdən özümə örnək kimi götürdüyüm cəhətlərin çoxusunu “paxıllığımdan” yazmadım. Amma onlardan bircəsinə bura əlavə etməyi və həm də hamıya çatdırmağı özümə borc bilirəm: -Elə yoldaşlıq və dostluq et ki, qarşı tərəf sənə güvənə bilsin. Sənə arxalansın, sənə etibar etsin! Necə ki, mən Əşrəf müəllimə güvənir, inanır, etibar edirəm.

70 yaş elə də böyük hədd deyil! Necə deyərlər, hər kəs yüz il yaşamasa, günah onun özündədir. Əşrəf müəllim buna cəhd edəcək. Ən azı bir dost kimi mənim xətrimə! Doğrudur, ömrü Uca Tanrı verir, onun işinə qarışa bilmərik, amma atalar “səndən hərəkət, məndən bərəkət” deyiblər.

Allah səni qorusun, Əşrəf müəllim! Sənin 100 illik yubileyinə başqa planlarımız var. Axı mən özüm də yaşamaq və o yubiley gecəsində Əşrəf müəllimlə məni tanış edən Ayətəxan Ziyadın atasına qəni-qəni rəhmət oxumaq istəyirəm.

Malik Rəcəb,
baş redaktor

Onunla tanışlığımızın tarixi 15 il əvvələ uzanır. Söz vaxtına çəkər, deyiblər. Belə payız günlərinin birində məni Suraxanı rayon məktəblərinin birində təşkil olunmuş tədbirə çağırırdılar. Məktəbin direktoru tədbirə dəvət olunan qonaqları təqdim edərkən onlardan birinə həmkarım olduğu üçün daha çox diqqət yetirdim. O, “Araz” radiosunun əməkdaşı Əşrəf Hümətov idi. Tədbirdən sonra onunla daha yaxından tanış olduq. Sonralar da müxtəlif tədbirlərdə rastlaşıb söhbət edirdik. Onu tanıdıqca çox səmimi, istiqanlı, mehriban bir insan olduğuna əmin oldum. Məni işlədiyi radionun redaksiyası ilə əməkdaşlıq etməyə dəvət etdi. Belə ki, onun təşəbbüsü ilə dəfələrlə Azərbaycan radiosunda çıxışlarım, müsahibələrim baş tutdu. Oxşar mövzularda işlədiyimiz üçün tez-tez tədbirlərdə rastlaşırdıq. Əşrəf müəllim radio verilişi, mən isə çalışdığım qəzet üçün müsahibə götürür, reportajlar hazırlayırdıq. Sonradan taleyim elə gətirdi ki, bir müddət Kiyev şəhərində yaşamağa oldum. Bakıya dönərkən isə yenidən əvvəlki işimə qayıtmağı qərara aldım. İşə gələndə bildim ki, Əşrəf müəllimlə eyni qəzetdə çalışacağıq. Təbii ki, buna çox sevindim.

Artıq 10 ilə yaxındır ki, birlikdə işləyirik. Bu illər ərzində onu daha yaxından tanıdım. Olduqca zəhmətkeş, öz işindən zövq alan, iş yoldaşlarından bacardığı köməyi əsirgəməyən nəcib insanla çiyin-çiyinə işləmək bizim üçün də böyük bir şərəfdir. Olduqca diqqətli bu adam hər yazısı çıxdıqca onu səliqə ilə jurnala qeyd edir. Bu adət redaksiyada təkə ona məxsusdur. Şirin replikaları, məzəli, özünəməxsus zaraflatları onu ətrafındakılara daha çox sevdirir.

Deyərlər daxili aləmi saf, işiqli olanlar, qəlbində paxıllıq, həsəd saxlamayan adamlar zahirən yaşlarından daha gənc

görünürlər. Bu nəcib xüsusiyyətləri özündə cəmləyən Əşrəf müəllimə də üzdən heç vaxt 70 yaş vermək olmaz. Yaşından çox cavan görünür. Onun daha bir müsbət cəhəti də hər kəsi öz dilində danışdırmağı bacarmasıdır. Qızım Aysu da onu çox istəyir. Onu tez-tez özümlə iş yerimə gətirirəm. Əşrəf müəllimi görəndə kimi sevinclə qarşısına qaçır. Doğma babası kimi ona sığır. Konfet payını alıb yeyir, sonra isə şirin söhbətə dalırlar. Bir dəfə də olsun onu işə əliboş gələn görmədik. Hər zaman redaksiyaya gələndə əlində konfet, dondurma, tort və başqa şirniyyatlar gətirir. Biz də bəh-bəhlə çay içir, yorğunluğumuzu unuduruq. Onun yolunu bütün kollektiv həmişə səbirsizliklə gözləyir. Çünki bilir ki, bizim şirniyyat payımızı mütləq gətirəcək və şirin, məzəli replikalarından sonra otağı gülüş sədaları götürəcək. Bu aqıl, sadə insan bizə dərdlərimizi bir anlıq da olsun unutmağa kömək edərək iş otağımıza istilik, mehriban və səmimi atmosfer bəxş edir.

Dostluğa sədəqətli olan bu insan yeni gəlmiş işçilərə, tələbələrə də düzgün yol göstərir, onlardan öz müdrik məsləhətlərini əsirgəmir. Onun son dərəcə sadələyini, insan-sevərliyini görəndə heç kim deməz ki, bu adam neçə-neçə kitabın müəllifidir, bir çox dəyərli tədqiqat və araşdırmalara imza atıb. Əşrəf müəllim sadəlik adlı gözəlliyə sığınaraq yeni tələbə adını almış gənclərə, əsasən də jurnalistlərə məsləhət və tövsiyələr verir. Yeni tələbələrin qəbul olunması zamanı kodlaşmanın düzgün aparılmasında da onlardan öz köməkliyini əsirgəmir. Onu həm də namuslu, qeyrətli insanların simvolu hesab etmək olar. Yaşadığı dürüst, təmiz həyat yolu bunu deməyə əsas verir.

Əşrəf müəllimi yubileyi münasibəti ilə ürəkdən təbrik edir, ona sağlam və uzun ömür, gələcək fəaliyyətində yeni yaradıcılıq uğurları arzu edirəm.

Hüsniyyə Zülfüqarqızı,
şöbə müdiri

Adətən ad günündə yubilyara qiymətli hədiyyələr verirlər, lakin onu qiymətləndirən, sevən insanların ürəkdən gələn səmimi sözləri mənə, hər hansı bir hədiyyədən daha üstündür. Neçə illərdir ki, Əşrəf müəllimlə eyni komandada – “Təhsil problemləri” qəzetində işləyirəm. Kollektivdə işləyən insanlar bir-biri üçün əziz olduqda, işlədikləri məkan hər bir kəs üçün daha doğma olur. Ötən illər iş yoldaşlarımızı həyatımızın bir hissəsinə çevirir, həmkarlarımızın arzu və istəklərini bilir, bir baxışdan bir-birimizi başa düşür, anlayırıq. Səni başa düşəcək və həyatın çətin anlarında bir ata kimi sənə kömək edəcək həmkarla bir kollektivdə işləmək, ünsiyyət qurmaq çox xoşdur. Əmin olursan ki, o sənə yaxşı məsləhət verəcək, düzgün yol göstərəcək. “Təhsil problemləri” qəzetində işləyən gənclərin “bəxtinə düşən” belə bir insan böyük hörmət bəslədiyimiz, özümüzə ata əvəzi, böyük qardaş hesab etdiyimiz Əşrəf müəllimdir. Kollektivimizdəki işçilər arasında böyük yaş fərqi olsa da, bunu heç kəs hiss etmir. Buna səbəb hər kəsi öz dili ilə dindirən Əşrəf müəllimdir.

Əziz Əşrəf müəllim! Siz bizimləsiz və kollektivimiz üçün bu böyük mükafatdır. Siz işinizin ustası, böyük bir mentor və komandamızın gəncləri üçün gözəl bir örnəksiniz. Bu gün Sizin yubileyinizdir. 70 yaşınız tamam olur. Sizə – əziz həmkarıma minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Çünki gəncləri dinləyəcək, anlayacaq və yaxşı məsləhət verəcək bir şəxs kimi Siz hər cür ehtirama layiqsiniz! Sizin təcrübəniz, hikmətiniz, sadəliyiniz, təvazökarlığınız hər birimizi məhz bu keyfiyyətləri əxz etməyə sövq edir. Siz bizim üçün bir nümunəsiniz!

İşə həssas və məsuliyyətli münasibətiniz və nadir şəxsi keyfiyyətləriniz Sizə komandamızda böyük hörmət qazandırır.

mışdır. Hər birimiz, o cümlədən şəxsən mən Sizi 70 yaşınız münasibəti ilə təbrik edir, uzun ömür, cansağlığı, xoşbəxtlik və həyatınızda yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Hələ görəcəyiniz kifayət qədər çox iş qalıb. Arzu edirəm ki, əhvalınız hər zaman xoş olsun, xəstələnməyəsiz, sağlam və gümrah yaşayasınız! 70 yaş nədir ki, 100 illiyinizdə də bizimlə birlikdə danışib-gülə, sevinə biləsiniz!

Qoy, Uca Tanrı hər gün əlçatmaz üfüqlərdən doğan Günəşin təbəssümləri altında redaksiyaya tərəf yol alan Əşrəf müəllimə yeni ruh və nəfəs versin. Biz redaksiyanın xanım əməkdaşları isə divar saatına baxaraq deyək:

- Qızlar, çayı dəmə qoyun, bir azdan Əşrəf müəllim gələcək.

Kəmalə Qayıblı,
məsul katib

Təəssüflə qeyd edirəm ki, bu gün elə bir zamanəyə gəlib çıxmış ki, insanlardan qarşılıqsız yaxşılıq görəndə təəccüblənirsən. Amma bu da sevindirici haldır ki, bu cür insanlar – etdiyi yaxşılığın əvəzində heç bir təmənna gözləməyən, bununla da özünü xoşbəxt hiss edən insanlar cəmiyyətimizdə hələ də vardır. Əminliklə deyə bilərəm ki, Əşrəf Hümətov bu cür insanlardandır.

Əşrəf müəllimlə qısa müddət ərzində işlədiyimizə baxmayaraq onu səmimi, mehriban, xeyirxah, işini sevən, özünə və qarşındakına son dərəcə hörmətlə yanaşan biri kimi tanımışam. İşinə həddən ziyadə məsuliyyətlə yanaşan, kiməsə əziyyət verməyi, öz işini başqasına gördürməyi əsla sevməyən Əşrəf müəllim kollektivdə özünə hörmət qazanmağı bacarmışdır.

Redaktor kimi deyə bilərəm ki, Əşrəf müəllimin yazıları həmişə təmiz və ardıcılıqla yazılmış, fikirlər konkret və nəticəyə əsaslanmış olur. Bu isə qocaman jurnalistin öz işini dərinləndirən bilməsindən və bu işə olan sevgisindən irəli gəlir.

Bundan başqa, Əşrəf müəllim öz dəyərli məsləhətləri ilə gənclərin sevgisini qazanmışdır. O, hər zaman onların savadlı, vətənə layiqli olmalarına çalışır və buna görə də öz gərəkləri nəsihətlərini böyük həvəslə onlara söyləyir.

Doğum günü – 70 yaşının tamam olmağı münasibətilə Əşrəf müəllimi səmimi qəlbədən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, tükənməz enerji, bol-bol yaradıcılıq uğurları arzu edirəm. Əşrəf müəllim, hər zaman yazın, yaradın, işinizin başında şərəf və ləyaqətlə dayanaraq var olun və varlığınız ilə doğmalarınızı və sizi sevənləri sevindirin.

Aysel Rəsulzadə,
Redaktor

Bu kollektivdə qısa müddətdir ki, çalışmağıma baxmayaraq xüsusi hörmət bəslədiyim insanlardan biri də Əşrəf müəllimdir. “Təhsil problemləri” qəzetinə gəldiyim ilk gündən Əşrəf müəllimin səmimi söhbətləri, gülər üzü sanki onu illərdir tanıyıram hissi verirdi. Hər gəlişində gətirdiyi kiçik hədiyyələrlə hamıda olduğu kimi, mənim də qəlbimdə özünə xüsusi yer tutan Əşrəf müəllimi 70 illik yubileyi münasibəti ilə təbrik edir, üzündəki pozitivliyin, gülüşün, səmimiliyin, həyat eşqinin heç bir zaman onu tərk etməməsini arzulayıram.

Mahirə Yusifova,
müxbir

Azərbaycanın dilbər guşəsi Naxçıvan diyarının yetirməsi olan Əşrəf Hümətovun uğurları bir iş yoldaşı kimi məni hər zaman sevindirmişdir. Bu illər ərzində Əşrəf müəllim öz mehribanlığı, gülərüzlüyü, iş yoldaşlarına qarşı göstərdiyi diqqət və qayğısı ilə hər kəsin sevgisini qazanmışdır.

Çox hörmətli insan, gözəl dost, yoldaş, cəmiyyətdə hər zaman yerini bilən, mənim həmyerlim, bir neçə kitab müəllifi, uzun müddət Azərbaycan mətbuatına xidmət edən, mənimlə bir qələm cəbhəsində vuruşan Əşrəf müəllim, sizi doğum gününüzün münasibəti ilə təbrik edirəm. Mən sizə cənsağlığı, uzun ömür, Allah verən ömrü istədiyiniz kimi yaşamağı arzu edirəm.

İlham Hüseynli,
şöbə müdiri

Hər birimizi yüzlərlə insan tanıyır, haqqında danışdığım insanı isə Azərbaycanın yarısı və o cümlədən bir çox xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar tanıyır. Azərbaycan radiosunda illərdir redaktor işləmiş Əşrəf Hümətovun səsinin sehiylə neçə-neçə gənclər jurnalist peşəsinə yiyələnmişdir. Bu sehirli səs sahibinin necə humanist bir insan olduğunu "Təhsil problemləri" qəzetində birgə çalışdıqdan sonra bildim.

JURNALİST AYƏTXAN ZİYADIN BAŞ REDAKTOR MALİK RƏCƏBƏ ÜNVANLADIĞI MÜNASİBƏT CAVABI

Salam, qardaş. Bu diqqət və mövqeyin üçün fikirlərimi açıqlamaq mümkün deyil. İcdən gələn elə dəyərlər var ki, onun ifadəsində söz aciz mövqedə qalır.

Sənə minnətdarlıq üçün telefon edəndə o qədərdə kövrəlmişdim ki, qəhərdən boğuldum, danışa da bilmədim.

Mən Əşrəf üçün deyəcəklərimi ifadə etməkdə acizlik etdim.

Sağ ol ki, sən onları dilə gətirə bilsən. Ən azı mənim düşüncələrimin müəyyən qismini, elə bil ruhumdan oxuyub Azərbaycan oxucusuna çatdırıbsan. Həm də nə qədər lirik, təbii, bal şirinliyi ilə.

Daim çöhrəsi şən və gülümsər görünən Əşrəf müəllim ox mülayim, xoşasiyyət bir insandır. İlk baxışdan adama elə əlir ki, o heç vaxt əsəbləşmir. Fikrimcə, onunla bir redaksiyaya çalışmaq böyük şərəfdir. O kollektivdə hamıyla mehriban və əmimi rəftar edir, müxtəlif yazı və məqalələrdə öz rəyini, axud tənqidini açıq şəkildə söyləyir.

Əşrəf müəllim işdə olduğu kimi, ailədə də çox qayğıkeş ə səmimidir.

Əşrəf müəllimi ad günü münasibəti ilə ürəkdən təbrik dir, ona cənsağlığı və 100 il ömür yaşamağı arzulayıram.

Fənarə Laçınlı,
müxbir

"Təhsil problemləri", 16-23 oktyabr 2017

Qələmə aldıqlarında Əşrəfin necə möcüzəli insan olduğunu ümumiləşdirmiş, lakin məhz sənin ifadə edə biləcəyin məqamlarla açıqlayıbsan. Bu deyimlər elə bir sevgi ilə yığılıb ki... Bu sevginin ifadəsində jurnalist peşəkarlığı ilə yanaşı, pedaqoga məxsus yanaşma tərzini də bütün incəlikləri ilə diqqətdədir. Səni bağırma basıram Əşrəfə bu sevginə görə.

Yadımda, onun haqqında sənə bəhs edəndə demişdim ki, Əşrəf elə bir insandır ki, məni unudub, onu məndən də artıq qəbul edəcəksən. Fərəhlənirəm ki, belə də olub.

Əşrəf haqqında həmişə demişəm ki, hara isə gedəsi olsan, evinin döşəməsinə bir kisə qızılı dağıt və Əşrəfə de ki, ailəmədən muğayət ol. O yerə dağıtacağın qızılları yığıdırıb saxlanacaq (yəni onlara əl belə dəyməyəcək) və nə qədər borca düşmüş olsa belə, sən ailənə dönənə qədər sən ailəni korluq çəkməyə qoymayacaq.

Əşrəflə 1969-cu ilin sentyabrında bu günə qədər ki, ömrümüzdə içimdə hökmranlıq edən bu kimi düşüncələr formalaşmış.

Əşrəf bir varlıq olaraq bu dediklərim və bir çox demədiklərimdir. Sən isə mənim ifadə etməyə acizlik etdiklərimi, sağ ol ki, əsl ustad qələmi və ustad deyimi ilə dilə gətiribsən.

Və yazmağa acizlik etdiyim bir çox digər məqamlar üçün bircə gücüm yetən budur ki, səni bərk-bərk bağırma basır və dünyanın qulaqları tutulacaq hayqırtı ilə "sağ ol!" deyirəm.

31 oktyabr 2017-ci il

UĞURLAR TƏSADÜFİ OLMUR

Jurnalist Əşrəf Hümətovun 70 illik yubileyinə

Bu il "Elm və təhsil" nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində çap olunan "Uğurlar təsadüfi deyil" kitabının müəllifi, jurnalist Əşrəf Hümətovu illər öncə radiodan tanıyıram.

Bir müddət milli "Xəbərlər" redaksiyasında bərabər çalışmışıq. Onun həmkarlarından fərqi konkret bir sahəyə güclü maraq göstərməsi, Azərbaycan təhsilinin keçdiyi inkişaf prosesinə dolğun nəzər salması və məktəblərdə təşkil olunan tədbirlərə xüsusi sayğı ilə yanaşması, gənc nəsillə daim təmasda olması, bir sözlə, milli təhsilə böyük önəm verməsidir. Redaksiyadakı həmkarları ilə yanaşı, kollektivin digər üzvləri də ondan bu sahəyə aid məsləhətlər alır, təhsilə aid bütün suallarını ona ünvanlayırdı. Hətta radiodan gedəndən sonra da istənilən an keçmiş iş yoldaşlarının köməyinə çatıb, sanki bir təhsil eksperti kimi öz yardımını əsirgəməyib.

Qərb jurnalistikasında belədir ki, jurnalistlər ayrı-ayrı sahələr üzrə ixtisaslaşır və konkret bir istiqamətdə fəaliyyət göstərirlər. Ona görə də tematika baxımından zəngin bilik əldə etmiş olurlar. Bu mənada Əşrəf Hümətovun mətbuatdakı fəaliyyəti bir məcraya yönəldiyindən onun jurnalistikadakı uğurları başadüşüləndir.

Ulu öndərimiz Heydər Əliyev deyirdi: "Biz hamımız həyatımızda əldə etdiyimiz nailiyyətlərə, bütün varlığımıza

görə müəllimə borclu yuq. Təhsil hər bir dövlətin, ölkənin, cəmiyyətin həyatının, fəaliyyətinin mühüm bir sahəsidir. Cəmiyyət təhsilsiz inkişaf edə bilməz..." Bu amilə ciddi yanaşan həmkarımız radiodan daima daha çox bu məqsədlər üçün istifadə edər, təhsilimizin bu günü və sabahı ilə bağlı mütəmadi verilişlər hazırlayardı. Tale elə gətirdi ki, taqəüd yaşına çıxandan sonra da öz missiyasını davam etdirməyə başladı. 2009-cu ilin dekabr ayından "Təhsil problemləri" qəzetində fəaliyyətini davam etdirir.

Əvvəlcə onu daha yaxından tanıyaq. Hümmətov Əşrəf Əli oğlu 25 oktyabr 1947-ci ildə Naxçıvan rayonunun (indiki Babək) Zeynəddin kəndində müəllim ailəsində anadan olub. 1961-ci ildə kənddəki 7 illik məktəbi, 1965-ci ildə qonşu Leninabad (indi Kərimbəyli) kənd orta məktəbini bitirib.

1965-1966-cı tədris ilində Bakı Kooperativ Texniki Peşə Məktəbində təhsil aldıqdan sonra Bakı Kooperativ Texnikumunda təhsilini qiyabi davam etdirməklə bərabər, əmək fəaliyyətinə başlamışdır. 1967-ci ilin yanvarında hərbi xidmətə çağırılıb. 1969-cu ilin iyun ayında ordu sıralarından tərxis olunan Əşrəf Hümmətov Azərbaycan Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinə (Bakı Dövlət Universiteti) qəbul olunub və 1974-cü ildə ali təhsilini başa vurub. 1973-cü ildən ehtiyatda olan zabitdir. Dəfələrlə hərbi təlimlərdə olub, rota komandiri vəzifəsində də yüksəlib.

O, 1974-75-ci illərdə Bakıda "Gənclik" nəşriyyatında, 1975-ci ilin avqust ayından 1995-ci ilin avqust ayınadək Naxçıvan MR Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində,

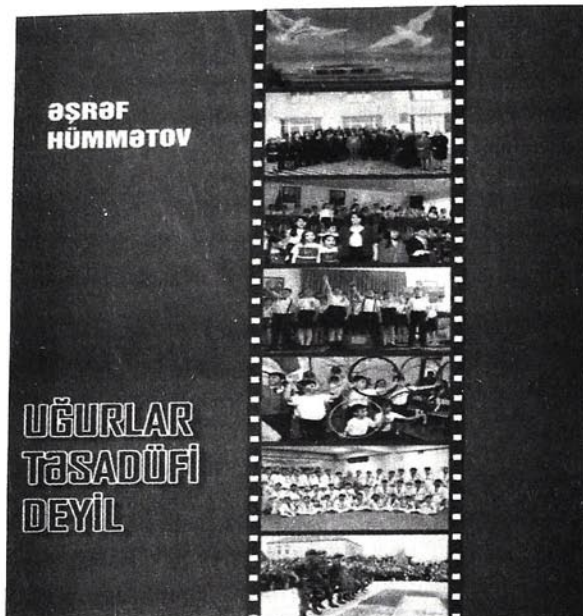

1995-ci ilin avqust ayından 2009-cu ilin noyabr ayınadək "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətində redaktor, böyük redaktor, şöbə müdiri və digər vəzifələrdə təhsil, gənclik və xəbərlər redaksiyalarında işləyib və əsasən təhsildən yazıb.

1974-1975-ci tədris ilində Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər Institutunda yeni təşkil olunmuş ictimai peşə fakültəsində (Jurnalistika ixtisası üzrə) müəllimlik edib. 1976-1978-ci illərdə Azərbaycan KP MK Marksizim-Leninizm Universitetinin Naxçıvan filialında 215 Jurnalistika şöbəsinin İdeoloji kadrlar fakültəsində Ali Siyasi Təhsil alıb. 1979-cu ildən keçmiş SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvü olub. Ölkəmiz müstəqilliyə nail olduqdan sonra Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvüdür.

2009-cu ilin dekabr ayından Təhsil Problemləri İnstitutu, həftəlik "Təhsil problemləri" qəzetində şöbə müdiri vəzifəsində çalışır. 2012-ci ildə "Ötən günlər, ötən illər", 2014-cü ildə "Təhsilimizin tərəqqisi yolunda", 2015-ci ildə "Müəllimlər, məktəblər, tədbirlər...", 2016-cı ildə "Öyrəndənlər, öyrənənlər, uğurlar" kitabları nəşr edilib. 2017-ci ildə çap olunan "Uğurlar təsadüfi deyil" onun beşinci kitabıdır...

Bu kitablarda jurnalist milli təhsil siyasətindən geniş söhbət açmaqla savadlı kadrların yetişdirilməsinə xüsusi diqqət çəkir. Xüsusilə müəllim peşəsinə böyük dəyər verdiyini, əməli ilə örnək olan pedaqoqların xidmətlərini xatırladır. Ən yaxşı müəllimlərdən söhbət açmağı özünə şərəf hesab edir. Ümumiyyətlə, həmkarım bütün sənətlər içərisində müəllimə çox böyük ulvi hisslərlə yanaşır, onu ali mərtəbəyə yüksəldərək cəmiyyətə bəxş etdiyi nümunəvi şagirdləri ilə birgə oxuculara tanıdır. Əşrəf Hümmətovun tanıtdırdığı müəllimlər Azərbaycanımıza elə adlı-sanlı mütəxəssislər bəxş ediblər ki, onların qazandığı nailiyyət tək bir pedaqoqun yox, bütünlükdə el-obanın başını uca edib. Jurnalist kitablarında məhz onlardan danışır və belə savadlı kadrların varlığını millətinin xoşbəxtçiliyi hesab edir...

Yuxarıda da qeyd etdim ki, o, radiodan gedəndən sonra da həmkarları ilə tez-tez ünsiyyətdə olur. Xüsusən dəstək olduğu gənclərin uğuruna doğmalarıtək sevinir.

Həmkarımın məktəblərlə sıx təmasda olduğunu, bu sahədəki təcrübəsini bildiyim üçün günlərin birində xahiş etdim ki, cavan bir qıza məktəblərin birində iş yeri tapmaqda köməklik eləsin. "Əlində hansısa sənəti, diplomu varmı" deyə mənə sual verdi. Dedim ki, "xeyr, heç bir yerə daxil olmayıb, ancaq orta məktəbi bitirib". Həmin qızı onunla tanış etdim. "Qızım niyə sənə təhsilin adidir və indi sən necə iş istəyirsən. Təhsilsiz insan bilirsənmi hansı sahədə çalışa bilər? Sənin aqlın, əqli imkanın varsa niyə oxumamısan?.."

Əsrəf müəllim bu mövzuda qıza xeyli suallar ünvanladı və ona öyüd-nəsihət verdi. "Mən sənə iş tapmaqda köməklik

edərəm, ancaq bil ki, oxumuş insanla oxumamış arasında fərq olur. Sən ötən illərini bada verməsəydin, bu gün əlində sənətin olardı və konkret nə istədiyini, hansı işi axtardığını da bilərdin"..

Onunla söhbət qıza çox pis təsir etmişdi. "Doğru deyir axı, niyə mən ali məktəbə girməmişəm, buna haqiqətən də gücüm çata bilərdi", deyə pərişan halda sanki öz-özünü məzəmmət edirdi. Növbəti qəbul prosesinin başlanmasına isə cəmi iki aya yaxın bir vaxt qalırdı. Həmin axşamı eşitdim ki, qız qəbula hazırlaşmaq barədə qəti qərara gəlib. Adı bir ayaqüstü söhbət, qısa tanışlıq bütünlüklə gənc qızın həyatını dəyişdi.

Cəmi iki ay müddətində gecə-gündüz hazırlaşmaqla 7 ildən sonra nəhayət ali məktəbə daxil olmaq üçün müfəviq balı toplamağa nail oldu. Bu dəfə isə Əsrəf müəllimdən ona ixtisas seçimində kömək etməsini xahiş etdi. Mən heyrətə gəlmişdim. İllərlə repititor yanına getsə də, indiyə kimi məqsədinə çata bilməyən bir qızın bu iki ay ərzində qazandığı uğurlara heyran qalmışdım. Ancaq sən demə, Əsrəf müəllim üçün bu, gözlənilən səhnə idi. Onun ibrətamiz sözləri, şüura təqlin etdiyi psixoloji ustalığı əsas rol oynamışdı. Bir də ki, belə gənclərin kifayət qədər çox olduğunu və məhz onunla görüşdən sonra tələbə adını qazanan bir neçəsinin adını həmin bu ktblardan tanıdım. O kitabların içərisində mənim tanışım olan qızın şəkli, haqqında yazı və 7 ildən sonra daxil olduğu təhsil müəssisəsinin adı da var.

Hər il Əsrəf müəllimin xeyir-duası ilə uğura imza atan neçə-neçə gənclərimiz var. Onların hamısını bir kitabda toplamaq və il ərzində gördüyü işlərin hesabı olaraq çap olunan əsərləri təhsildən yazan jurnalistin ömrünün hədəvə getmədiyinə bir işarədir. "Uğurlar təsadüfi deyil" adlı kitabında da qeyd edir ki, zəhmət hesabına qazanılan uğur insanın bütün həyatına nur, yoluna işıq salır. Yeri gəlmişkən, bu kitabda Ümumilli Lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişindən, xalqımızı xaosdan, daxildəki çəkişmələrdən, gözlənilən faciələrdən xilas

etməsindən və dünya liderlərinin onun haqqında səsləndirdiyi fikirlərdən bəhs olunur. Müəllif böyük siyasətçinin ömür yoluna nəzər salaraq dahi şəxsiyyətin örnək dolu həyatından ibrət götürməyi gənclərə təlqin edir.....

Əşrəf Hümətov çalışdığı hər bir kollektivdə özünə dərin hörmət qazanıb. Hətta çiyin-çiyinə çalışdığı keçmiş həmkarlarının da hər bir uğuruna, kədərinə şərik olmağı bacaran yoldaşdır. Xəbər tutan an özünü yetirib, dərdi, ələmi, nəşəni bölüşməyi özünün insanlıq qayəsi hesab edir. Yaxud ara-sıra telefonla hal-əhval tutaraq halımızı xəbər almaqdan məmnun olduğunu bildirir.

Bir də onun ən çox oxuduğu bir qəzet var. "525-ci qəzet"də hansı yazıya imza atırsa, bilirəm ki, Əşrəf müəllim mənə zəng edib həmin yazı ilə bağlı təəssüratlarını söyləyəcək. Hələ indiyə kimi elə bir yazım olmayıb ki, bu qəzətdə çap olunsun və o da Əşrəf müəllimin diqqətindən yayınsın. Mən isə növbəti yazımı ona sürpriz etmək qərarına gəldim. Onun haqqında yazmaq, hörmətli jurnalist Əşrəf Hümətovun 70 illik yubileyinin yaxınlaşdığını (oktyabrın 25-də) dostlarının yadına salmaq fikrinə düşdüm.

Gözəl, səmimi, qayğıkeş insan, görkəmli ziyalı, yaxşı həmkar, dəyərlı jurnalist, mehriban ata, sevimli baba Əşrəf Hümətovu 70 yaşı münasibəti ilə özünün sevimli kollektivi olan "Ana radio"nun "Xəbərlər" redaksiyasının əməkdaşları adından təbrik edirəm. Yubileyiniz mübarək olsun, hörmətli həmkarımız!

Şəlalə MƏHYƏDDİNQIZI
Azərbaycan Radiosunun redaktoru
"525-ci qəzet", 29 avqust 2017

"KÖHNƏ, YENİ RADİO" PROQRAMINDA **(Proqramın aparıcısı Dilşad Tahirqızıdır)**

Dilşad Tahirqızı: – Hər gün ömürdən gedir. Saat kimi, uşaqlıq kimi, gənclik kimi. Yolcusu olduğumuz yol çox qərībədir. Döngəli, keşməkeşli, xətti ağ-qara zolaqların izinə düşüb gedirik. Hamımızın da yükü var bu yolda. Hərə daşıya biləcəyini daşıyır, keçə biləcəyini keçir. Bir yol da var həyatımızda. O xatirələrimizdəki yoldu. Xatirələr yaddaşımızdı, əzizlərimizin ikinci ömrüdü. Nə qədər ki, biz varıq, xatirələr var, demək onlar da yaşayır. Hamımız radioya gələndə cavandıq, ya tələbəydik, ya da yenicə ali məktəbi bitirmişdik. İşə başımız ələ qarışdı ki, illərin necə keçdiyini də bilmədik. İndi həmin o cavanlar nənədi, babadı.

Radiomuzun yaşının üstünə yaş gəldikcə o qocalıb, biz isə yaşlaşmışıq. Ömrümüz hədər getməyib. Bu möhtəşəm qalaya hərəməz bir kərpic qoymuşuq. Demək, bizimdə xidmətimiz var və bunu hər dəfə deyəndə ürəyimiz fərəh hissi ilə çırpınır. Yəqin bugünkü həmsöhbətim Əşrəf Hümətov da bu fikirdədir.

Əvvəla xoş gəldiniz doğma ocağa. Əşrəf müəllim, radiomuzun bir ənənəsi var ki, bura gələn insanın burdan çıxıb getməyi, burdan ayrılmağı çətindir. Sizi radioya bağlayan tellərdən danışaq.

Mən: –1974-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetini bitirib bir il “Gənclik” nəşriyyatında işlədikdən sonra televiziya və radioya bağlanmışam. O zaman mən burdan Naxçıvana getdim. Naxçıvan teleradiosunda redaktor, böyük redaktor, şöbə müdiri vəzifələrində çalışmaqla təhsil sahəsindən həm televiziya, həm də radio verilişləri hazırlayırdım. O zaman muxtar respublikada bir ali məktəb, bir neçə orta ixtisas təhsili verən müəssisə və ümumtəhsil məktəbləri fəaliyyət göstərirdi. “Məktəb həyatı” televiziya jurnalı ən populyar verilişlərimizdən idi. 1980-ci illərin sonlarından etibarən radioda çalışmışam. Hətta, radioda “Xəbər” redaksiyasının müdiri olanda da muxtar respublikanın təhsil sahəsi diqqətimdə olub.

1993-cü ildə Bakıya köçdük, lakin mən 1995-ci ilin avqust ayında Naxçıvanda işlədim. Bakıya gələndə, təbii ki, üz tutduğum ünvan Azərbaycan milli radiosu oldu və mənə “Araz” radiosunun “Xəbərlər” proqramına redaktor göndərdilər. O vaxt “Xəbərlər” redaksiyasının şöbə müdiri Nadir müəllim idi. Nadir Abdullayev. Allah rəhmət eləsin, rəhmətə gedib. Onunla bir otaqda işləyirdim, elə ilk gündən Nadir müəllim çox tərəddüdlə yanaşdı mənə, fikirləşdi ki, işin öhdəsindən necə gələcək. Günortaüstü idi, birdən qayıtdım ki, Nadir müəllim, o vaxt kompüter yox idi, yazılar bir neçə nüsxə makinada yazılırdı, növbəti “Xəbərlər bülleteni”ni yığmısınız mı? Dedi, yox! Dedim materialları ver mənə, yığaram. Bülleteni hazırladım, yığdım. Səhifələdi, qayıtdı ki əla, əla. Eyni ilə də proqramı verdi, getdi efirə. Sonra yaxından tanış olanda, gördü ki, mən elə uzun illərdə Naxçıvanda radionun informasiya proqramını aparmışam, “Xəbərlər” redaksiyasının şöbə müdiri olmuşam. (Dilşad: bu sahədə püxtələşmişiniz də) Nadir müəllimlə axıra qədər bir yerdə işlədik. Sonralar o, iş yerini dəyişdi.

D.Tahirqızı: – Bir vaxtlar hamımız radio dinləyicisi olmuşuq. Və həmişə radioya bir qəribə möcüzə kimi baxmışıq. Və ordan gələn səslər bizə əlçatmaz zirvə kimi görünüb.

Mən: – Mənim yadıma saldınız Hüseynağa Sadıqovu. Xoruz babanı. Uşaqlar üçün veriliş aparırdı. “Ulduz” jurnalına qulaq asardım. Məktəblilər üçün jurnal idi. Mən Naxçıvanda işləyəndə bir də gördüm uşaqlar üçün təcili bir veriliş hazırlamaq lazım oldu. Mən Ələmdarın – bizim şair dostumuz Qulu-zadənin – müxtəlif qəzet – jurnallarda dərc olunmuş şeirlərini toplayırdım, artıq balacalar üçün, uşaqlar üçün on dəqiqəlik radio veriliş hazırdı. Mən çox yaxşı xatırlayıram şair İslam Səfərlinin qardaşı Hidayət Səfərini. İlyas Adıgözəlli proqramın direktoru idi, o da müavini idi. “Araz” proqramında. İctimai televiziya, həm də radio yarananda biz birinci proqramda birlikdə fəaliyyətə başladıq. Hidayət Səfərini elə xatırlayıram ki, elə bilirəm hələ mənimlə yol gedir.

D.Tahirqızı: – Həm də ki, Hidayət müəllim unudulmaz bir adamdı. O baxımdan, gərgin bir iş rejimində adamın başı necə qarışır, bilmirsən ki, heç yemək yeməsən, çay içmədən, su içmədən. İşin o efir saati yaxınlaşanda elə bir gərginlik olur. Amma, Hidayət müəllim bir zarafatıyan bütün o gərginliyi götürürdü. Bütün o iş atmosferini dəyişirdi. Bir balaca yüngünlük gətirirdi işə, şirin atmacalarıyla. Allah qəni-qəni rəhmət eləsin, həqiqətən də bax o insanda böyük keyfiyyətdi. “Xəbərlər”də iş rejimi həmişə gərgin olub, operativ məlumatlar, rəsmi görüşlərdən alınma materialların efirə düzgün verilməsi, eləcə də bütün xəbərlərin düzgün çatdırılması. “Xəbərlər” elə olurdu ki, artıq diktör studiyaya addımını qoyanda ona verilir. Və yaxud elə xəbər oxunuşu müddətində hansısa bir xəbər mütləq çatdırılmalıdı və nəzərə alsaq ki, indiki kimi kompüterlə material ələ gəlir, asan olur. O vaxtları bu texnika, bu imkanlar yoxuydu, bu üstünlüklərimiz yox idi, bu cəhətdən insanların əsəblərinin gərginliyi sayəsində başa gəlirdi.

Mən: – Xəbərlər çox düzgünlü və operativliyi tələb edir. Xəbər aktual olmalıdı, həmin saatin xəbəri olmalıdı, yəni yubatmaq olmaz. Bizə Nəsir müəllim, İmanquliyev, “Bakı” və “Baku” qəzetinin yaradıcısı, görkəmli jurnalist deyirdi ki,

addıma bir xəbər var, yazmaq lazımdı. Yazın, yazın və öyrənin. Özü də getdiyın hər hansı bir müəssisədə ilk növbədə bir divar uçubsa, o uçub yerdən yapışmayın, bir görün o müəssisənin nailiyyətləri nədi, o uçub yeri düzəltmək asandı.

D.Tahirqızı: – Yəni təkcə mənfilikləri görməyin.

Mən: – Bəli, təkcə mənfilikləri görməyin, özü də ən azı xırda bir mənfilikdi o. Nə var ki, onu düzəltməyə.

D.Tahirqızı: – Jurnalistikada, Əşrəf müəllim, elə ən çətin sahələrdən biri də xəbərlərdir. Materialı iki-üç cümləyə sığışdırmaq, özü də radio xəbərləri.

Mən: – Çox çətindi.

D.Tahirqızı: – Çox çətindi, yəni həmin hadisələri üç cümləyə yerləşdirmək və tam müfəssəl məlumat vermək diləyiciyə. Bunu radioda xəbərlərdə çalışanlar bilir.

Mən: – Burda yenə söz gətirir, yaş da çatır. Mən iki insanı yada salıram. Biri millət vəkili Elmira Axundova, ikincisi rəhmətlik Elmira Əhmədova. Onlar həmkar idilər, bir yerdə işləyirdilər. Dəfələrlə ulu öndər Heydər Əliyevlə səfərlərdə olublar. Elmira Axundova özü də etiraf edir ki, Elmira xanıma həsəd aparırdım. Onun reportajları 10-15 dəqiqə çəkirdi. Rus redaksiyasında isə vəziyyət başqa cür idi, yəni hadisəni 2-3 dəqiqəyə əhatə etməlisən. Ardı-arası kəsilməyən hadisələri isə 2-3 dəqiqəyə yerləşdirmək çox çətin olurdu. Amma Elmira deyirdi ki, qısa yazırsan, əziyyət çəkmirsən. Bir dəfə o da qısa yazmalı oldu və etiraf etdi ki, qısa yazmaq doğrudan da çətindi.

D.Tahirqızı: – Etiraf etmək də böyüklükdü.

Mən: – Təbii. Elmira xanım öz yazılarında da dəfələrlə rəfiqəsi Elmira xanımı xatırlayıb.

D.Tahirqızı: – Yiğcamlıq, konkretlik və hadisənin təsviri də olmalıdı.

Mən: – Bəli, bir neçə cümlədə hadisə öz əksini tapmalıdı.

D.Tahirqızı: – Sizin yaradıcılığınız çoxşaxəlidir. Xəbərlərdə çalışmaqla bərabər, bədii yaradıcılığınız da var. İmkan tapmaq, buna da vaxt ayırmaq, hamısını da vaxtında ərsəyə gətirməkdi...

Mən: – Burada bir kələk var. Mən burdan, yəni radiodan 2009-cu il oktyabrın 25-də taqutda çıxandan sonra həftəlik “Təhsil problemləri” qəzetində çalışmağa başladım. Məktəb həyatı ilə bağlı yazılarım var.

D.Tahirqızı: – Bəli, siz vaxtı ilə də bu sahədə çalışmısınız.

Mən: – Bəli, uzun illər teleradioda da bu sahəni aparın adam kimi mən qəzetdə dərc olunan yazılarımı toplayıram bir yerə, səlqiqli – səhmanlı və kitaba çevirirəm. Yəni burada təhsilimizin uğurları, müəllimlərin uğurları, şagirdlərin uğurları, tələbələrin uğurlarıdır. Burada əməkdar müəllimdən, alimdən tutmuş ən sırası təhsil işçisi haqqında yazılmış publisistik yazılardır, oçeriklərdi və yaxudda ki, məktəblərdə keçirilən tədbirlərdi, yeni kitablar haqqındadı. Növbəti iki kitab bu yaxınlarda çıxmalıdı. Kitabın birini sırf doğma kəndimə həsr eləmişəm və orada təxminən 30-a yaxın müəllim haqqında söz açmışam. Onların təxminən 15-i artıq bu dünyada yoxdu, dünyasını dəyişib. O dünyasını dəyişən müəllimlər haqqındakı yazıları bu biri kitablarda da qoymuşam ki, birdən ömür vəfa qılmadı, bəlkə bu kitaba çatmadı. Və bu kitablarda onları qismən işıqlandırmışam.

Mənim bir riyaziyyat müəllimim var idi. Yeddi illik məktəbdə, Zeynəddin kəndində mənə dərs deyib. Həmişə lövhəyə çıxardardı, deyirdi həll elə. Məsələni və ya misalı həll edə bilməyəndə möhkəm danlayardı, əlini sal yanına deyirdi... Baxmayaraq ki, atam məktəbin direktoru idi, həmin illərdə. Mən 50-ci illərdən danışıram. Bu gün riyazi biliyimə görə mən Ceyran müəllimə, Abbasovaya borcluyam.

Orta məktəbdə oxuyanda da bir riyaziyyat müəllimim var idi. O, həndəsə və rəsmixətdən də dərs deyirdi. Məktəb qonşu kənddə yerləşirdi. Sonralar həmin müəllim – Yaranmış Hüseynov bir neçə il öncə orta məktəbə çevrilmiş doğma Zeynəddin kənd məktəbində direktor işlədi. Mən o vaxt Naxçıvan televiziyaya və radiosunda işləyirdim. O bir gün mənə dedi ki, istəyirəm

kəndə bir məktəb binası tikdirim. Dedim çox gözəl. Dedi çətinliyim olur. Soruşdum ki, necə çətinliyin olur, dedi ki, getmək var, gəlmək var Bakıya, maddi məsələlər var. Dedim kömək eyləyək. Dedi yox. Mən iki dana bəsləmişəm, heyvanım var. Ata-anama ehsan vermək istəyirdim, onu satıb həmin pulla Bakıya gedəcəyəm də, gələcəyəmdə, orada da bütün məsələləri həll edəcəyəm. O, kəndimizdə geniş, yaraşılıq, müasir bir məktəb tikdirdi.

D.Tahirqızı: – Bəli, insan istəyəndə hər nədən istəsə qənaət eyləyər. Hər nədən istəsə nəfsini basıb xeyirxahlıq eyləyə bilər.

Mən: – O zaman onun qardaşı Rəhim müəllim Naxçıvan Müəllimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda işləyirdi. Məktəbləri yaxşı tanıyırdı. Qardaşına deyir ki, Yaranmış sənin üçün məktəbdə direktor işləmək çətin olacaq. Yaranmış müəllim isə deyir ki, çətin də olsa mən dayım Zeynalabdin müəllimin yolunu getmək istəyirəm. O, kəndə klub tikdirib, mədəniyyət evi tikdirib, təsərrüfat üçün müasir binalar saldırıb. Məktəb tikintisinə çatdırı bilməyib. Mən də istəyirəm məktəb tikdirim.

D.Tahirqızı: – Görün bax, onları da işıqlandırmaq, belə adamları tanımaq, onlar haqqında danışmaq nə qədər böyük savabdı. Bunları da əks elətdirirsiniz kitablarınızda.

Mən: – Belə adamları unutmaq olmaz.

D.Tahirqızı: – Əlbəttə... Biz təxminən eyni illərdə radio-da çalışmış və yaxın nəslin nümayəndələriyik... O illər necə gəlirdi keçdi...

Mən: – Zaman yaşa baxmır, amma insanlar var yaşa baxır. Kim necə bacarır yaşayır. Zamanı yaxşı yaşayanda, yaxşı yadda qalır. Zamanı ləyaqətlə yaşamaq lazımdı və həmişə yaxşılaşmağa çalışmaq lazımdı. Əyər kimsə, nəse sizin haqqınızda və ya həmkarınız haqqında mənfi bir söz deyərsə, o özü mənfi adam olar.

D.Tahirqızı: – Bəli.

Mən: – Yaxşılıq lazımdı. Sizinən uzun illər bir yerdə çalışmışıq. Siz uşaq verlişləri redaksiyasında çalışırdınız, əvvəl-

əvvəl. Mən isə çalışırdım “Xəbərlər” proqramında. Yəni uzun müddət bir yerdə işləmişik. İndi o zaman birlikdə işlədiyim yoldaşların əksəriyyətini əsasən xeyir-şərdə görürəm. Mənim heç zaman yadımdan çıxmır, elə koridorda da bayaq hiss elədiniz, gördünüz ki, Zaur müəlliminən gələndə yanaşıb salamlayırdılar. (D.Tahirqızı: – Bəli bəli). Yəni bu izi qoyub getmişəmsə burada, bu böyük fərəhdi, sevinçdi, bu adamı yaşadır. Deyir 70 yox, 80-ə çat.

D.Tahirqızı: – Bu il sizin 70 illik yubileyinizdi. Öz nəslinə yaxın olan insanların həmin o yaşlı nümayəndəsi olduğunuzu, necə bildirdiz ki, ilk gündən necə görmüşdük hamı danışır ki, adam bir – birinin gözündə elə qalır.

Mən: – Yəni həmişə cavan görünür.

D.Tahirqızı: – Yox, doğrudan da insanı saxlıyan bu yaradıcılıqdı. Siz bayaq qeyd elədidiz, doğrudan da həyatı gözəl görmək, insanlar barədə yaxşı fikirdə olmaq, hər şeyin yaxşı tərəfini axtarmaq yəqin ki, insanı da elə cavan saxlayan, həyata bağliyan, insanın həyatı gözəl görməsinə bütün bunlar da yan keçmir, bütün bunlar da səbəbkər olur...

Mən: – Bugünkü yaradıcılığımıza görə, ədəbiyyat sahəsində biliyimə görə atama borcluyam. Atamdan nə zaman bir sözün yazılışını və yaxud hansısa bir şair, yazıçı haqqında bir söz soruşmaq istəyəndə deyirdi ki, keç o birisi otağa, aç şkafı, kitabları oxu.

D.Tahirqızı: – Yəni özün biləsən.

Mən: – Özün bil. Mən dedim eşitdin, dinləmədin, eşitdin getdin. (D.Tahirqızı: Xeyirxah adam olub atan) Amma get, yaxşısı budu özün oxu, yaddaşında da qalsın.

D.Tahirqızı: – Hansısa bir peşə sahibi gün ərzində müəyyən bir müddət işdə çalışır, sonra evə gəlir və ailə-məişət işdəriyinən, sağlamlığıyan öz qayğısına qalır. Jurnalistlərin işi gündün 24 saatıdır. Çatdırmalısan, yuxunndan da kəsməlisən, qidalamadan da keçməlisən, sağlamlığından da keçməlisən və bu 24 saatlıq işlər birəz insana çətin görsənsə də, amma işimizə

o qədər bağlıyıq ki, radioda elə o səmimiyyət, radiomuzdakı həmişə o ənənədi ki, qorunubsa, necə gedibəsa indiyə qədər də davam edir. İnsanların bir-birinə münasibəti, bir birinə hamının xoş rəftarı yorulmaq bilməməyin ilk səbəblərindəndi.

Mən: – Ən çox oxuduğum qəzet “525”-di, “Azərbaycan müəllimi”di. Bu iki qəzeti daha çox oxuyuram. Avqustun 29-u heç xatirimdən çıxmaz. “525-ci qəzet”i oxuyurdum, bir səhifə, iki səhifə, bir də baxdım ki, 8-ci səhifədə mənim şəklimi veriblər, “Uğurlar təsadüfə deyil” kitabımın şəklinin də veriblər, məqalənin altında da imza Şəlalə Məhiyyəddinqızı. Götdürdüm telefonu zəng eləməyə (D.Tahirqızı: – Necədə xoş gəlir adama. **Mən:** – Gözləməyirdim axı) Dedim ay Şəlalə bəs...deyir mən sizi niyə tanımıram. Deyirəm axı bəs mənim heç xəbərim olmuyub. Deyir sizi tanıyıram, yaxşı kitablarınız vardı, odur ki, yazdım, yoldaşlara da çatdırdım ki, bax, Əşrəf müəllimin yubileyi yaxınlaşır. Çox sağ olsun.

D.Tahirqızı: – Sağ olsun. Yox elə doğrudan da, bax bu radio əməkdaşlarının bir-birinə o isti münasibəti, bəzən də kollektivlər var ki, ünsiyyətdə oluruq, bilirik ki, özüyünən bir otaqda işdiyən adamın hansı qayğıları var, problemləri var, çətinlikləri var və yaxud da insan nəyinən nəfəs alır, hansı hissələrinən yaşayır, xəbəri olmayan insanlar var bir-birinnən, yəni elə soyuq kollektivlər var. Amma radioda kim nəyinən nəfəs alırsa, kimin hansı qayğıları var, hansı problemləri var, hansı sevinci varsa kollektivdə hamımız bir-birimizə şərik oluruq və bunun da gözəlliyi budu.

Mən: – Hidayət Səfərəli yada düşür. Hidayət müəllim həmişə otaqlara girəndə də, 4-5 otağımız vardı, həmişə soruşardı kimin ehtiyacı var, kimin nəyi çatışmır, kimin hansı problemi var. Və Hidayət müəllim əməkdaşların hər hansı bir problemini həll eləməyə qadirdi.

D.Tahirqızı: – Mən radioyada təzə işləməyə gləndə hiss eliyirdim, müxtəlif redaksiyalar, müxtəlif profillərinən bağlı yəni işlərini qururdular, həmin sahənin adamlarını da çox yaxşı

tanıyırdılar. Ona görə kiminsə həkimə öz sağlamlığınyan bağlı problemi var idisə, həkimə müraciyyət eliyəcəyidisə mütləq müəyyən adamlar vardı, onlara üz tuturdu. Əsasən də Məryəm xanıma, Almaz xanıma üz tuturdu ki, həkimləri onlar daha yaxşı tanıyırdılar. Məktəbinən bağlı nəşə bir problem üzə çıxanda, uşaqlarınan bağlı nəşə olanda Əşrəf müəllimə üz tuturdu ki, Əşrəf müəllim hamısını yaxşı tanıyır. Elə bax bu da bir üstünlükdü, bir-birinin problemlərində əl tutmaqdı, bir-birinə köməkdi. Müəyyən qədər indi də var həmin ənənə. Nə qədər kömək etmək bacarığı varsa, kimin əlindən nə gəlişə yənə də kömək eliyir. Bax, radiomuzun özəl xüsusiyyətlərindən biri də budu.

Mən: – Elə indi də mənə müraciət olunanda, mən həmişə gücüm çatan işi görürəm. Mənim burada ən çox ünsiyyət saxladığım insanlar Rövşəndi, Zaurdu, Vəlifidə, Səyavuşdu. Ələmdarınan da indi görüşdük, əlaqəm yaxşıdı.

D.Tahirqızı: – Adam bir-biri ilə müəyyən müddət görüşməyə də əsl dost üçün məsafələr və zaman əhəmiyyət kəsb etmir. İnsanın ürəkdən-ürəyə yolu olsun, insan bir-birini görəndə ürəyinən əl açıb bir-biriyən salamlarırsa, görüşürlərsə elə bu insanların bir-birinə yaxın və bağlı olduqlarına bir işarədi.

Mən: – Adi bir zəng belə insan üçün fərəhdi. Duyğulandırır, deməli, yada düşürsünüz, yada salınırsınız.

D.Tahirqızı: – Söhbət maraqlıdı, özü də radiomuzun hər günü, hər dəqiqəsi bir tarixdi. Bunu burda çalışanlar da bilir, bizə qulaq asanlar da bilir, bizim nə qədər dinləyicimiz var ki, kollektivimizi bəlkə də bizdən yaxşı tanıyır. İllərin dinləyicisi-dirlər, ünsiyyətdə olurlar, zəng eliyirlər, hal-əhval tuturlar, salamlarırsa elə salam vermək üçün zəng eliyillər. Bax, o dinləyicilərimiz də elə bizlərdən biridi. Radio həqiqətən də böyük tarixə malikdi. Əslində onun fəaliyyətə başladığı ilinən indiki illəri ölçmək yox, radioda çalışan hər bir kəsin ömrünnən bura əgər pay düşürsə, üstüstə gələndə bu çox böyük bir rəqəmdi, astronomik bir rəqəmdi. Nə yaxşı ki, həmin o illərin

içində bizim də illərimiz var. Radio bizim taleyimizdə olduğu kimi, biz də radionun taleyində, qismətində olmuşuq. Bax bunların hamısı, burada həтта bir il, iki il çalışan insanlar belə radionu özləri üçün doğma bilirlər. O qalmış ki, uzun illər radioda fəaliyyət göstərmiş, çalışmış.

Mən: – İntiqam Mehdizadə yadıma düşdü. O radioda işlədiyi illərdə radiodakı bütün materiallarını toplayıb indi söz çevirir. (D.Tahirqızı: – Gözəldi) Sonra kitablarında cəmləyir.

D.Tahirqızı: – Telman Qarayev də. İndi sağlamlığında problemlər olsa da belə onları kitabına çevirir. Kitabın özünün olması tarixdi. Neçə illərdən sora, uzun bir müddətdən sora vərəqləndikdə, bunların hamısı tarixidi.

Mən: – Siz təsəvvür edin ki, o lent yazılarını təzədən sözə çevirib kitabına qoymaq, bu böyük zəhmət tələb eliyir.

D.Tahirqızı: – Əlbəttə. Radioda çalışan adamlar üçün – bəzən deyirlər işlədiyi yerin adını çəkən bir insan deyir ki, mənim ikinci evimdür – amma radio hamının birinci evi olub. İşə o qədər bağlı olub insanlar, birinci buranı düşünüblər. Efirə mənsub insanlar daha çox bunu bilirlər ki, bir də görürsən ki, yuxuda görürlər ki, işə gecikirlər, hansısa materialı verməyiblər. Bu bizim gördüyümüz adi yuxulardır. Həyəcanın qalxması, baxmışıq ki, gecənin yarısıdır. Radioda, televiziya sahəsində çalışanların adı bir yuxulardır ki, eyni yuxunu görürlər.

Mən: – Radio birinci evdir. Niyə? Çünki biz radio üçün materialı hazırlayanda da işləyirik və evdə də dinləyiriksə hər hansı bir verilişi, deməli, yenə işliyərik.

D.Tahirqızı: – Radio bizim iş yerimiz deyil, radio bizim həyatımızdır, ona görə. Radio gününü bizim hər bir əməkdaşımız özünün ad günü kimi qeyd eliyir. O qədər böyük sevinc, fərəh hissiyəndir. İstər indi burda çalışanlar, istər başqa müəssisələrdə çalışanlar və yaxud təqaüddə olanlar öz ad günləri kimi qeyd edirlər radio gününü. Bu əzizlik, doğmalığı elə istərdim ki, daimi olsun, həmişə yaşasın və bizdən sonra gələn nəsillər də, həтта bunun qədrini bilsin və ənənəni yaşatsınlar.

Mən: – Gənc nəsil gəlir, biz gedirik yavaş-yavaş. Nə qədər cavanları gördüm yenə, pilləkənləri qalxa-qalxa, foyədə gəzə-gəzə. Bununla fərəhlənirəm. Biz sevinirik ki, bizim arxamızca gələnlər var və bizim evimizə, yerimizə gəlib və bizdən yaxşı işləyənlər var. Biz bunu qiymətləndirməliyik, biz sevinməliyik, şad olmalıyıq ki, bizim arxamızca gələnlər bizdən də irəli gedir.

D.Tahirqızı: – Və deyirlər ki, inkişaf odu ki, oğullar atalarından bir addım artıq atsınlar. İndi bu gənc nəsil də bizim övladlarımızdır, onlar da bizdən bir addım irəli addım atırlarsa, deməli, inkişafdı. Bu da radiomuzun xeyiridir.

Təşəkkür edirəm, Əşrəf müəllim...

Mən: – Çox sağ olun studiyaya dəvət etdiyinizə görə, 70 illiyi yada saldığımıza görə.

D.Tahirqızı: – Təbrik eliyirik.

Mən: – Minnətdaram.

D.Tahirqızı: – Əşrəf müəllim 70 yaşını vermək olmaz sizə və bu da hamısı, yenə də deyirəm yaradıcılığın başını qarışdırdığınıza görə. Daha çox işiniz vürğun olduğunuza görə. (Mən: – evdə də yaxşı qulluq edirlər). O öz yerində (gül-gülə). Evdə də qulluq olmalıdı, diqqət olmalıdı və istərdik ki, elə həmişə bax belə görək sizi.

Mən: – Çox sağ olun.

D.Tahirqızı: – İstəklilərin dinləyiciləri bu gün radiomuzun veteranı Əşrəf Hümətovla birlikdə ötənlərə qayıtdıq. Bizə doğma, əziz günləri xatırladıq. Amma o günlərdən yadigar o qədər xatirələr var ki, buna saatlar, günlər bəs eləməz... Qalsın sonraya.

Əziz dinləyicilər, “Köhnə, yeni radio”nu Dilşad Tahirqızı və Cahangir Əlioğlu köklədi. Doğma radiomuzda yeni görüşlərə, dalğana dəyişmiyin.

31 oktyabr 2017-ci il

AYTAC!

Süleymanova Aytac Zahir qızı. Qızım Sədaqətin övladı, babaları və nənələrinin şirin-şəkər nəvəsidir. Dayısının, əmisinin, bibisinin və bibisi oğlunun sevimlisidir.

Aytac 12 yanvar 2013-cü ildə Bakıda dünyaya gəlib. Bu il 5 yaşı tamam oldu.

Ağıllı, dərrakəli və çox maraqlı uşaqdır.

Uca Tanrıdan gələcəyinə böyük inam, ümid bəslədiyim Aytaca sağlam, uzun ömür arzulayıram!

M Ü N D Ə R İ C A T

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLLİYİ TAMAM OLUR

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLİ TAMAM OLACAQ	3
AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİ DÖVRÜNDƏ XALQ TƏHSİLİ VƏ MAARİFİ	8
ORDU VƏTƏNİN, MÜSTƏQİLLİYİN DAYAĞIDIR	14
CÜMHURİYYƏT HÖKUMƏTİ VƏ SƏHİYYƏ	20
FİRUDİN BƏY KÖÇƏRLİ	26
AZADLIQ VƏ MÜSTƏQİLLİK FƏDAİSİNİN KİTABI	32
MÜSTƏQİLLİYİMİZİN BƏHRƏSİ	43

NAXÇIVAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİNDƏ

YUBİLEY TƏDBİRİNDƏ	49
ÜZEYİR HACIBƏYLİ NAXÇIVAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİNDƏ ANILDI	52
YURDA BAĞLI SƏNƏTKAR	56
İSTEDADIN GÜCÜ	61

RƏNGLƏRİN POEZİYASI	66
NAXÇIVAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİNDƏ YENİ KİTABLARIN TƏQDİMƏTİ.....	72
QIYMƏTLİ METODİKİ VƏSAİT	77
FƏXRİYYƏ QƏDİMBƏYLİNİN FƏRDİ SƏRGİSİ	82

MÜƏLLİM VƏ JURNALİST ARASDIRMASI

YÜZ YAŞLI MƏKTƏB (162 nömrəli məktəb)	86
---	----

TƏDBİRLƏR, TƏDBİRLƏR...

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN ANADAN OLMASININ 94-CÜ İLDÖNÜMÜ QEYD EDİLDİ.....	94
ANA YURDUM, HƏR DAŞINA ÜZ QOYUM.....	97
DİLİMİZİ ÖYRƏDƏN MÜƏLLİM (<i>Aybəniz Quliyeva – 60</i>).....	111
55 NÖMRƏLİ MƏKTƏBDƏ M.P.VAQİFİN 300 İLLİK YUBİLEYİ QEYD OLUNDU	118
DƏDƏ ŞƏMŞİRİN YUBİLEYİ QEYD OLUNDU (39 nömrəli məktəb)	122
VİKTOR HÜQONUN 215 İLLİYİ QEYD EDİLDİ (116 nömrəli məktəb)	129

ON GÜN FRANSADA	135
-----------------------	-----

A.C.ПЫШКИН В ЗЕРКАЛЕ ДВУХ СТОЛЕТИЙ (39 nömrəli məktəb)	141
---	-----

AZƏRBAYCANIN MİLLİ QƏHRƏMANI ŞAHLAR ŞÜKÜROVUN XATİRƏSİ ANILDI (39 nömrəli məktəb)	147
---	-----

MÜHARİBƏ VETERANLARI VƏ ŞAĞİRD LƏR TƏLTİF OLUNDU (94 nömrəli məktəb)	150
---	-----

BAYRAQ MƏNLİYİMDİR (238 nömrəli məktəb)	154
---	-----

DİL MİLLƏTİN VARLIĞIDIR (142 nömrəli məktəb)	162
--	-----

RIYAZİYYAT ELMLƏRİN ŞAHİDİR (<i>Xırdalan şəhər 1 nömrəli məktəb</i>).....	165
--	-----

YENİ TƏDRİS İLİ BAŞLANDI (142 və 271 nömrəli məktəb).....	170
--	-----

“SON ZƏNG” ÇALINDI (168 nömrəli məktəb)	177
---	-----

İBTİDAİ SİNİF MÜƏLLİMİ – AYGÜL	183
--------------------------------------	-----

UŞAQLAR GƏLƏCƏYİMİZDİR (69 nömrəli məktəb)	187
---	-----

“AÇIQ DƏRS”LƏRDƏN QEYDLƏR

RUS DİLİNİ ÖYRƏNİRLƏR (238 nömrəli məktəb)	189
--	-----

94 NÖMRƏLİ TAM ORTA MƏKTƏBDƏ	194
------------------------------------	-----

MÜƏLLİM MƏQSƏDİNƏ NAİL OLDU (<i>Fizuli rayon 48 nömrəli məktəb</i>)	198
--	-----

LAYİHƏ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ (39 nömrəli məktəb)	201
YER KÜRƏSİ EVİMİZDİR (Fizuli rayon 48 nömrəli məktəb)	204

MƏZUNLARIN UĞURLARI

YÜKSƏK BAL TOPLAYAN MƏZUNLARLA GÖRÜŞ (Nizami rayonu).....	207
BU GÜNÜN TƏLƏBƏSİ, SABAHIN MÜTƏXƏSSİSİ.....	211

İNAM OLAN YERDƏ

GÜNAY MÜƏLLİM SÖYLƏDİ Kİ (269 nömrəli məktəb).....	218
YENİ UĞURLARINA İNANIRIQ	222
ADİLİN UĞURLARI	225
XƏDİCƏNİN VƏ MANSURUN UĞURLARI	228
İNSANLIĞI UCA, MƏNƏVİYYATI SAF	232

YENİ KİTABLAR

“FAXRALILAR” KİTABININ TƏQDİMATI KEÇİRİLDİ	235
SƏFƏVİ XALÇALARI	238

ÜÇ KİTAB HAQQINDA.....	241
SOLMAZIN İLK KİTABI: “KAŞ Kİ...”	245
ƏMƏKDAŞIMIZIN YENİ KİTABI	248

ƏŞRƏF HÜMMƏTOV-70

XEYİRXAH VƏ NƏCİB ƏMƏLLƏR CARÇISI.....	251
JURNALİST AYƏTXAN ZİYADIN BAŞ REDAKTOR MALİK RƏCƏBƏ ÜNVANLADIĞI MÜNASİBƏT CAVABI	263
UĞURLAR TƏSADÜFİ OLMUR.....	265
“KÖHNƏ, YENİ RADİO” PROQRAMINDA.....	271

"Elm və təhsil" nəşriyyatının direktoru:
Professor Nadir MƏMMƏDLİ

Dizayner: **Zahid Məmmədov**
Texniki redaktor: **Ruhiyyə Abbasova**
Operator-korrektor: **Mahirə Yusifova**

Çapa imzalanmış: 31.01.2018
Şərti çap vərəqi: 18 Sifariş: № 38
Kağız formatı: 60x84 1/16. Tira: j 350.

Qiyməti: 12 AZN

*Kitab "Elm və təhsil" nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur*
E-mail: elm.ve.tehsil@mail.ru
Tel: 497-16-32; 050-311-41-89
Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev 8/4

